

Innst. 12 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget
fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 1 S (2012–2013)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)

Innhold

	Side
1. Oversikt over regjeringens forslag	7
2. Komiteens hovedprioriteringer	16
2.1 Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	16
2.2 Fremskrittspartiet	18
2.3 Høyre	21
2.4 Kristelig Folkeparti	23
2.5 Venstre	26
2.6 Oversikt over alternative budsjettforslag i finansinnstillingen	33
3. Merknader til kapitler på utdanningsområdet	37
3.1 Kunnskapsdepartementet – Administrasjon	37
Kap. 200 Kunnskapsdepartementet	37
3.2 Grunnopplæringen	38
Kap. 220 Utdanningsdirektoratet	40
Kap. 221 Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene	40
Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	41
Kap. 223 Sametinget	41
Kap. 224 Senter for IKT i utdanningen	42
Kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen	43
Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	47
Kap. 227 Tilskudd til særskilte skoler	60
Kap. 228 Tilskudd til private skoler mv.	60
Kap. 229 Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	63
Kap. 230 Statlig spesialpedagogisk støttesystem	63
3.3 Voksenopplæring m.m.	64
Kap. 252 EUs program for livslang læring	64
Kap. 253 Folkehøyskoler	64
Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring	65
Kap. 255 Tilskudd til freds- og menneskerettssentre o.a.	66
Kap. 256 Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	68
Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet	68
Kap. 258 Tiltak for livslang læring	69
3.4 Høyere utdanning og fagskoleutdanning	70
Kap. 260 Universiteter og høyskoler	70
Kap. 270 Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	78
Kap. 276 Fagskoleutdanning	81
Kap. 280 Felles enheter	81
Kap. 281 Fellestiltak for universiteter og høyskoler	82
3.5 Utdanningsstøtte	84
Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning	84
4. Merknader til kapitler for trossamfunn og kirke	87
4.1 Kulturdepartementet – tilskudd til trossamfunn m.m.	87
Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.	87
4.2 Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet – Den norske kirke	88
Kap. 1590 Kirkelig administrasjon	89
Kap. 1591 Presteskapet	92
Kap. 1592 Nidaros domkirke m.m.	93
5. Merknader til kapitler på forskningsområdet	93
5.1 Forskning og utvikling i statsbudsjettet som helhet	93
5.2 Kunnskapsdepartementet – forskning	97

	Side
Kap. 283 Meteorologiformål	98
Kap. 284 De nasjonale forskningsetiske komiteene (Ny)	98
Kap. 285 Norges forskningsråd	98
Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak	100
Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak	100
5.3 Nærings- og handelsdepartementet – Forskning, innovasjon og internasjonalisering ...	101
Kap. 920 Norges forskningsråd	101
5.4 Fiskeri- og kystdepartementet – Forskning og innovasjon	103
Kap. 1020 Havforskningsinstituttet	103
Kap. 1021 Drift av forskningsfartøyene	104
Kap. 1022 NIFES	104
Kap. 1023 Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	104
5.5 Landbruks- og matdepartementet – Forskning og innovasjon	105
Kap. 1137 Forskning og innovasjon.....	105
6. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen	105
7. Forslag fra mindretall	106
8. Komiteens tilråding	107

Innst. 12 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 1 S (2012–2013)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16)

Til Stortinget

1. Oversikt over regjeringens forslag

Nedenfor følger en samlet oversikt over regjeringens forslag til statsbudsjett for 2013, slik det framgår av Prop. 1 S (2012–2013).

90–99-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster – rammeområde 16

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
Utgifter i hele kroner			
<i>Kunnskapsdepartementet</i>			
200		Kunnskapsdepartementet.....	264 950 000
	1	Driftsutgifter	250 674 000
	21	Spesielle driftsutgifter	11 652 000
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 624 000
220		Utdanningsdirektoratet	320 752 000
	1	Driftsutgifter	264 874 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 988 000
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	51 890 000
221		Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene.....	14 322 000
	1	Driftsutgifter	14 322 000
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	89 468 000
	1	Driftsutgifter	88 090 000
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 378 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
223		Sametinget	37 723 000
	50	Tilskudd til Sametinget	37 723 000
224		Senter for IKT i utdanningen	89 565 000
	1	Driftsutgifter	52 207 000
	21	Spesielle driftsutgifter	37 358 000
225		Tiltak i grunnopplæringen	1 156 681 000
	1	Driftsutgifter	157 002 000
	60	Tilskudd til landslinjer.....	184 495 000
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	21 578 000
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	52 919 000
	64	Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere	125 316 000
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	43 982 000
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	7 958 000
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen.....	238 984 000
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	231 297 000
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lære kandidater med spesielle behov	37 486 000
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	10 336 000
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner.....	5 296 000
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet.....	10 363 000
	74	Tilskudd til organisasjoner	29 669 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	1 458 992 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 157 790 000
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	62 236 000
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	37 204 000
	62	Tilskudd for økt lærertetthet.....	157 000 000
	70	Tilskudd til NAROM.....	7 409 000
	71	Tilskudd til vitensentre	35 353 000
	72	Tilskudd til utviklingsprosjekter i grunnopplæringen	2 000 000
227		Tilskudd til særskilte skoler	114 074 000
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 044 000
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	4 644 000
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole.....	5 533 000
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	6 880 000
	71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole	23 783 000
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College.....	29 995 000
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya.....	1 186 000
	74	Tilskudd til Signo og Briskeby.....	40 009 000
228		Tilskudd til private skoler mv.	3 284 125 000
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 397 510 000
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 297 475 000
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	133 667 000
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	97 338 000
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	23 619 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	207 412 000
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	43 457 000
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	12 137 000
	78	Kompletterende undervisning	41 894 000
	79	Toppidrett	27 228 000
	80	Privatskoleorganisasjoner	668 000
	81	Elevutveksling til utlandet	1 720 000
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	23 528 000
	1	Driftsutgifter	22 458 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 070 000
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem	687 147 000
	1	Driftsutgifter	622 509 000
	21	Spesielle driftsutgifter	56 435 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 203 000
252		EUs program for livslang læring	242 402 000
	70	Tilskudd	242 402 000
253		Folkehøyskoler	718 206 000
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	712 579 000
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	4 380 000
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	1 247 000
254		Tilskudd til voksenopplæring	219 951 000
	70	Tilskudd til studieforbund	189 054 000
	71	Tilskudd til nettskoler	15 169 000
	72	Tilskudd til Studiesenteret Finnsnes	4 128 000
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	11 600 000
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre	67 856 000
	70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	27 604 000
	71	Falstadsenteret	16 487 000
	72	Stiftelsen Arkivet	6 600 000
	73	Nansen Fredssenter	5 490 000
	74	Narviksenteret	2 180 000
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 365 000
	76	Raftostiftelsen	2 130 000
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	65 346 000
	1	Driftsutgifter	49 384 000
	21	Spesielle driftsutgifter	15 962 000
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet	91 888 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 325 000
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	86 563 000
258		Tiltak for livslang læring	52 968 000
	1	Driftsutgifter	5 376 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	47 592 000
260		Universiteter og høyskoler	27 538 941 000
	50	Statlige universiteter og høyskoler	26 451 926 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	70	Private høyskoler.....	1 087 015 000
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter.....	340 667 000
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	15 627 000
	74	Tilskudd til velferdsarbeid.....	74 817 000
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	250 223 000
276		Fagskoleutdanning	71 236 000
	72	Annen fagskoleutdanning.....	71 236 000
280		Felles enheter	391 794 000
	1	Driftsutgifter.....	69 296 000
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning.....	55 088 000
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver.....	107 337 000
	71	Tilskudd til UNIS	112 217 000
	72	Tilskudd til UNINETT	24 759 000
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	23 097 000
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler.....	364 911 000
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	149 450 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 253 000
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd.....	79 258 000
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	91 432 000
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	18 296 000
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	15 222 000
283		Meteorologiformål.....	336 463 000
	50	Meteorologisk institutt	280 801 000
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	55 662 000
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene.....	16 300 000
	1	Driftsutgifter.....	16 300 000
285		Norges forskningsråd	2 773 611 000
	52	Forskningsformål.....	1 311 868 000
	53	Overordnede forskningspolitiske prioriteringer	897 203 000
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse.....	289 240 000
	55	Administrasjon	275 300 000
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak.....	476 817 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	11 114 000
	53	NUPI.....	4 342 000
	56	Ludvig Holbergs forskningspris.....	9 400 000
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	185 003 000
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning.....	219 000 000
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	34 752 000
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	13 206 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak	1 945 993 000
	21	Spesielle driftsutgifter	7 060 000
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner.....	201 765 000
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	1 694 267 000
	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres</i>	21 760 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	75	UNESCO-kontingent.....	18 141 000
	76	UNESCO-formål.....	3 000 000
<i>Kulturdepartementet</i>			
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.....	244 980 000
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, overslagsbevilgning	229 960 000
	75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 297 000
	78	Ymse faste tiltak.....	5 723 000
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>			
920		Norges forskningsråd.....	1 413 900 000
	50	Tilskudd.....	1 413 900 000
<i>Fiskeri- og kystdepartementet</i>			
1020		Havforskningsinstituttet.....	715 410 000
	1	Driftsutgifter.....	343 760 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	365 650 000
	70	Erstatningsutbetaling.....	6 000 000
1021		Drift av forskningsfartøyene.....	279 500 000
	1	Driftsutgifter.....	130 350 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	74 150 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	75 000 000
1022		NIFES.....	150 630 000
	1	Driftsutgifter.....	61 910 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	88 720 000
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU.....	503 500 000
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, kan overføres	207 200 000
	51	Tilskudd Veterinærinstituttet.....	43 600 000
	52	Basisbevilgning forskningsinstitutter.....	122 600 000
	70	Tilskudd til sjømat- og rekrutteringstiltak, kan overføres	10 000 000
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, kan overføres	5 700 000
	72	Tilskudd Nofima, kan overføres	77 870 000
	74	Tilskudd marin bioteknologi mv., kan overføres	32 800 000
	75	Tilskudd Akvariet i Bergen.....	3 730 000
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>			
1137		Forskning og innovasjon.....	425 898 000
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd.....	233 893 000
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd.....	187 774 000
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.....	4 231 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
<i>Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet</i>			
1590		Kirkelig administrasjon	691 400 000
	1	Driftsutgifter.....	215 374 000
	21	Spesielle driftsutgifter.....	29 412 000
	71	Tilskudd til kirkelige formål.....	232 178 000
	75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	213 936 000
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000
1591		Prestskapet	911 748 000
	1	Driftsutgifter.....	905 344 000
	21	Spesielle driftsutgifter.....	6 404 000
1592		Nidaros domkirke m.m.	54 064 000
	1	Driftsutgifter.....	54 064 000

Statsbankene

2410		Statens lånekasse for utdanning	11 172 509 000
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	311 764 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	203 027 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 411 062 000
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 969 578 000
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	659 984 000
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	846 018 000
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	440 520 000
	74	Tap på utlån.....	322 500 000
	76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 056 000
Sum utgifter rammeområde 16			59 820 216 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

3220		Utdanningsdirektoratet	4 805 000
	1	Inntekter ved oppdrag.....	3 715 000
	2	Salgsinntekter mv.....	1 090 000
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	4 732 000
	2	Salgsinntekter mv.....	4 732 000
3224		Senter for IKT i utdanningen	1 500 000
	1	Inntekter fra oppdrag mv.....	1 500 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen	42 858 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	42 858 000
3229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	2 617 000
	2	Salgsinntekter mv.....	1 582 000
	61	Refusjon fra fylkeskommuner.....	1 035 000
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem	70 581 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
	1	Inntekter ved oppdrag.....	56 435 000
	2	Salgsinntekter mv.....	14 146 000
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk.....	10 654 000
	1	Inntekter ved oppdrag.....	10 336 000
	2	Salgsinntekter mv.....	318 000
3280		Felles enheter.....	1 211 000
	2	Salgsinntekter mv.....	1 211 000
3281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler.....	10 000
	2	Salgsinntekter mv.....	10 000
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak.....	219 000 000
	87	Avkastning - Regionale forskningsfond.....	219 000 000
3288		Internasjonale samarbeidstiltak.....	4 492 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	4 492 000
4020		Havforskningsinstituttet.....	365 650 000
	3	Oppdragsinntekter.....	365 650 000
4021		Drift av forskningsfartøyene.....	74 150 000
	1	Oppdragsinntekter.....	74 150 000
4022		NIFES.....	88 720 000
	1	Oppdragsinntekter.....	88 720 000
4590		Kirkelig administrasjon.....	41 581 000
	2	Ymse inntekter.....	12 169 000
	3	Inntekter ved oppdrag.....	29 412 000
4591		Presteskapet.....	21 283 000
	2	Ymse inntekter.....	14 879 000
	3	Inntekter ved oppdrag.....	6 404 000
4592		Nidaros domkirke m.m.....	20 219 000
	2	Ymse inntekter.....	16 876 000
	3	Leieinntekter m.m.....	3 343 000
5310		Statens lånekasse for utdanning.....	138 466 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	24 000 000
	29	Termingebyr.....	25 616 000
	89	Purregebyrer.....	88 850 000

Renter og utbytte mv.

5610		Renter av lån til Nofima AS.....	1 034 000
	80	Renter.....	1 034 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning.....	3 377 934 000
	80	Renter.....	3 377 934 000
		Sum inntekter rammeområde 16	4 491 497 000
		Netto rammeområde 16	55 328 719 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2013 kan:

1.

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekt under
Kap. 200 post 1	Kap. 3200 post 2
Kap. 220 post 1	Kap. 3220 post 2
Kap. 222 post 1	Kap. 3222 post 2
Kap. 224 post 1	Kap. 3224 post 1
Kap. 229 post 1	Kap. 3229 postene 2 og 61
Kap. 230 post 1	Kap. 3230 post 2
Kap. 256 post 1	Kap. 3256 post 2
Kap. 280 post 1	Kap. 3280 post 2
Kap. 281 post 1	Kap. 3281 post 2
Kap. 287 post 60	Kap. 3287 post 87
Kap. 2410 post 1	Kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. bruke inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter blir ført til eiendomsfondet til Forskningsrådet.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2013 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme (i mill. kroner)
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	184

2. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2014 (andre halvdel av undervisningsåret 2013–2014) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2013 (første halvdel av undervisningsåret 2013–2014), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.
3. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2014 (andre halvdel av undervisningsåret 2013–2014) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2013 (første halvdel av undervisningsåret 2013–2014), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

IV
Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen skal betale 390 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 800 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 800 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 600 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2013 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) Opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b) Bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - c) Bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
 - d) Bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
3. Kunnskapsdepartementet i 2013 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å inngå avtaler om leveranser til å gjennomføre moderniseringen i Statens lånekasse for utdanning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold. Fullmakten gjelder innenfor en samlet kostnadsramme for prosjektet på 851,9 mill. kroner, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2007–2008) og St.prp. nr. 1 (2007–2008) for Kunnskapsdepartementet.

V
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2013 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	37,5 mill. kroner

VI
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1020 post 21	kap. 4020 post 3
kap. 1021 post 21	kap. 4021 post 1
kap. 1022 post 21	kap. 4022 post 1
kap. 1022 post 21	kap. 4022 post 1

VII

Fullmakt til overskridelse mot etterfølgende inntekter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2013 kan overskride bevilgningen under kap. 1020 post 21, kap. 1021 post 21 og kap. 1022 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i 2014 under henholdsvis kap. 4020 post 3, kap. 4021 post 1 og kap. 4022, post 1. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2014 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal regnes med alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

VIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornøyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1590 post 1	kap. 4590 post 2
kap. 1590 post 21	kap. 4590 post 3
kap. 1591 post 1	kap. 4591 post 2
kap. 1591 post 21	kap. 4591 post 3
kap. 1592 post 1	kap. 4592 postene 2 og 3

2. Komiteens hovedprioriteringer

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth, Stine Renate Håheim, Truls Wickholm, Karin Yrvin og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, fra Sosialistisk Venstreparti, Heidi Sørensen, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til partiens respektive merknader under rammeområde 16 i finansinnstillingen, Innst. 2 S (2012–2013), om regjeringens forslag til statsbudsjett for 2013.

Komiteen viser også til de prioriteringene som framgår av oversiktene under punkt 2.6 og punkt 6 nedenfor. Punkt 2.6 gjengir partiens alternative budsjettforslag i finansinnstillingen fordelt på aktuelle kapitler/poster. Punkt 6 gjengir regjeringens partiens endringsforslag i den foreliggende faginnstillingen.

Komiteen viser for øvrig til merknadene nedenfor hva angår partifraksjonenes hovedprioriteringer på rammeområde 16 Kirke, utdanning og forskning.

2.1 Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Prop. 1 S (2012–2013) som bekrefter at regjeringen har store ambisjoner på vegne av kunnskapsnasjonen Norge. Flertallet viser til at norsk utdanningspolitikk i det store og det hele har vært en suksesshistorie. Lik rett til utdanning innebærer at Norge i dag er et av landene i verden med høyest utdanningsnivå. Den bevisste og aktive satsingen på kunnskap til hele folket har resultert i et av verdens mest produktive og omstillingsdyktige arbeidsliv. Det har også gjort oss

til et samfunn med relativt små forskjeller og lavt konfliktnivå.

Flertallet vil peke på at alt tyder på at kunnskap og kompetanse blir en enda viktigere faktor i arbeidslivet i fremtiden, og at forskning kommer til å spille en sentral rolle i utviklingen av kunnskaps-samfunnet.

Flertallet vil også understreke at utdanning og forskning er en forutsetning for å møte både de globale utfordringene – herunder klima- og fattigdomsproblemer – og de nasjonale utfordringene – som handler om å fornye, forbedre og forsterke velferdssamfunnet og å skape grunnlag for nye og fremtidsrettede arbeidsplasser.

Flertallet har som mål at Norge skal bli et av verdens mest nyskapende, kunnskapsbaserte og omstillingsdyktige samfunn innenfor de områdene der vi har fortrinn. Flertallet mener at fremtidens kunnskaps-Norge må bygge på et utdanningssystem av høy kvalitet som muliggjør livslang læring, og som bidrar til at samfunnet får tilført den kompetansen som er nødvendig for hele tiden å kunne ligge i forkant.

Flertallet vil derfor sikre alle tilgang til utdanning og kunnskap, slik at vi som nasjon og enkeltmennesker kan bruke alle de mulighetene som ligger i oss.

Grunnopplæring

Flertallet har store ambisjoner på vegne av alle elever. Fellesskolen skal bidra til at alle barn og unge møter utfordringer, opplever mestring og blir best mulig rustet til å lykkes i arbeids- og samfunns-livet.

Flertallet mener at skolen skal møte elevene med forventninger og tydelige læringskrav, og at skolen skal bidra til å gi like muligheter til alle. Det innebærer også at skolen skal se hele mennesket, slik at elevene får mulighet til å utvikle seg både teoretisk, praktisk, fysisk og estetisk.

Flertallet viser til at det er mye å være stolt over i norsk grunnopplæring, men er likevel bekymret over at mange elever ikke mestrer grunnleggende

ferdigheter og at frafallet i videregående opplæring er for høyt. Dette har store konsekvenser for den enkelte og for samfunnet.

Flertallet mener at fullført videregående opplæring gir den beste plattformen for å være rustet til arbeidsliv og videre utdanning.

Flertallet er glad for at organisasjonene i arbeidslivet og regjeringen har signert Samfunnskontrakten for å sikre flere læreplaner, og for at tallene på antall læreplaner er høyere nå enn på flere år.

Flertallet viser til at regjeringen har gjennomført og gjennomfører en lang rekke gode tiltak for å heve kvaliteten i grunnopplæringen. Tidlig innsats er et grunnleggende prinsipp og tiltakene er blant annet rettet mot å øke elevenes ferdigheter i lesing, skriving og regning, utvikle en mer praktisk, variert og relevant opplæring og å innføre valgfag på ungdomstrinnet, redusere frafallet i videregående opplæring gjennom Ny GIV-prosjektet, mer yrkesretting av faglesfagene i fag- og yrkesopplæringen og kompetanseheving for lærere og skoleledere.

Flertallet er svært tilfreds med at tiltakene som iverksettes er kunnskapsbaserte og har bred tilslutning blant lærere, skoleledere, elever, foreldre og skoleeiere.

Flertallet mener at skolen er for viktig til å la elevene være gjenstand for politiske eksperimenter. Skolen må ha tid og ro til å gjennomføre langsiktig utviklingsarbeid og til å konsentrere seg om de mest sentrale oppgavene.

Flertallet ønsker at den norske skolen skal være en inkluderende skole også når det gjelder fysisk tilgjengelighet. Det er derfor viktig at alle nye skolebygg er universelt utformet.

Flertallet mener at de viktigste ressurspersonene i skolen er lærere og skoleledere. Flertallet er derfor fornøyd med at rektorutdanningen som ble innført i 2010 viser gode resultater, og at regjeringen i dette budsjettet øker lærertettheten med 600 nye lærere over en fireårsperiode til de ungdomsskolene som har størst utfordringer.

Flertallet viser også til at departementet våren 2012 foreslo krav til fordypning i de fagene lærerne underviser i.

Flertallet viser til Prop. 1 S (2012–2013) og vil spesielt trekke frem disse hovedprioriteringene:

- 5 mrd. kroner i vekst i frie inntekter til kommunesektoren, som muliggjør et løft i skolebudsjettene.
- En samlet styrking av grunnopplæringen på 483,3 mill. kroner.
- Øremerkede midler til 600 nye lærerstillinger over en fireårsperiode, for å øke lærertettheten.
- Innføring av en ukentlig, frivillig og gratis kulturskoletime ett av de fire første årene på skolen.

- 68,4 mill. kroner til innføring av valgfag på 9. trinn høsten 2013, med sikte på utvidelse til 10. trinn høsten 2014.
- 30 mill. kroner mer til økt satsing på etterutdanning av lærere i klasseledelse, regning, skriving og lesing på ungdomstrinnet, som en oppfølging av strategien «Motivasjon og mestring for bedre læring».
- Innføring av ytterligere 1 mrd. kroner av investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg, med en budsjetteffekt i 2013 på 20 mill. kroner.

Flertallet mener at disse tiltakene – sammen med alt det andre gode utviklingsarbeidet som foregår i grunnopplæringen – legger til rette for kvalitetsforbedringer og mer sosial utjevning.

Flertallet er fornøyd med at det settes av 20 mill. kroner over fire år til etter- og videreutdanning for lærere i voksenopplæringen. I et arbeidsmarked i stadig endring er det viktig med tiltak for omstillingskompetanse og livslang læring. Flertallet merker seg også at det bevilges 30 mill. kroner mer til etterutdanning på ungdomstrinnet, som gjør at den samlede bevilgningen til gjennomføringsstrategien blir 80 mill. kroner.

Flertallet viser også til at regjeringen våren 2013 vil legge frem melding om evaluering av Kunnskapsløftet for Stortinget.

Høyere utdanning og forskning

Flertallet vil påpeke at det har vært en historisk satsing på forskning, hvor realveksten på feltet har vært hele 32 pst. i løpet av de siste sju årene; mer enn 2,5 ganger så mye som det økte handlingsrommet i hele budsjettet.

Høy kvalitet i forskning er grunnlaget for videre utvikling av samfunnet. Selv om det fremdeles er nødvendig å styrke vår forskningsevne, er flertallet tilfreds med at Norge er det landet i Norden, og blant landene i verden, som bruker mest midler på offentlig finansiert forskning pr. innbygger.

Flertallet er fornøyd med at klimautfordringene møtes med forskningsinnsats på feltet, bl.a. gjennom oppstartsbevilgning til isgående fartøy og 47 mill. kroner til klimaforskning. Satsingen følger opp regjeringens klimamelding, landbruks- og matmelding og forskningsmelding.

Flertallet synes det er gledelig at det satses på norsk forskning i verdensklasse, gjennom økte bevilgninger til ordningen med Senter for fremragende forskning.

Flertallet mener at god og stabil finansiering er avgjørende for at universiteter og høyskoler skal kunne drive langsiktig kunnskapsutvikling og kunnskapsforvaltning av høy kvalitet innenfor et bredt

spekter av fagtilbud. Flertallet er derfor fornøyd med at universitets- og høyskolesektoren får økt sine overføringer om lag 1,5 mrd. kroner, som bl.a. finansierer styrking av de nye grunnskolelærerutdanningene og opptak av nye kull i studieplasser opprettet i 2009, 2011 og 2012.

Flertallet viser videre til at regjeringen øker innsatsen for kvalitet i utdanningen til 70 mill. kroner, bl.a. gjennom økte midler til NOKUT og tiltak for rekruttering til realfagene.

Lik rett til utdanning uavhengig av økonomisk og sosial bakgrunn er en av bærebjelkene i regjeringens politikk.

Flertallet viser til at regjeringen viderefører den historiske satsingen på studentboliger gjennom å finansiere om lag 1 000 nye hybelenheter i 2013.

Flertallet er også tilfreds med at Bodø fra høsten 2013 defineres som et pressområde ved fremtidige bevilgninger til bygging av studentboliger.

Flertallet vil også trekke fram at regjeringen foreslår å videreføre den graderte sykestipendordningen for studenter som ble opprettet i 2011. Dette sikrer at studenter som blir delvis sykemeldte, ikke får en høyere gjeldsbyrde enn andre studenter.

Den norske kirke og tros- og livssynssamfunn

Flertallet mener at Den norske kirke er en viktig bærer av den kristne kulturarven og spiller en betydelig rolle som verdiformidler og verdiinstitusjon.

Flertallet vil i denne sammenheng vise til St.meld. nr. 17 (2007–2008) Staten og Den norske kirke, som bygger på det brede kirkeforliket mellom de politiske partiene på Stortinget 10. april 2008, og som innebærer at det er lagt til rette for å gjennomføre endringer i relasjonen mellom staten og Den norske kirke.

Flertallet viser til at avtalepartene er enige om at det igangsettes en prosess hvor partenes felles mål er at utnevning av biskoper og proster overføres fra kirkelig statsråd til kirkelig organ som kirkemøte eller bispedømmeråd. Den politiske avtalen bygger på at det skal gjennomføres en demokratireform i Den norske kirke som skal sikre kirkens organer sterkere demokratisk legitimitet og forankring hos kirkens medlemmer.

Flertallet vil understreke at demokratireformen skal bidra til at endringene i statskirkeordningen ikke svekker kirkemedlemmenes tilhørighet til og innflytelse over Den norske kirke.

Flertallet viser til at reform av kirkens trosopplæring har vært et prioritert område i arbeidet med å videreutvikle Den norske kirke de senere årene. Flertallet er tilfreds med at det i 2013 foreslås en økning på 31,2 mill. kroner til trosopplæringsreformen. Dette innebærer at lokale menigheter kan

styrke barne- og ungdomsarbeidet. Kirkepolitikken skal understøtte Kirkemøtets mål og strategier for Den norske kirke, og flertallet viser i denne forbindelse til at ved siden av gjennomføringen av demokrati- og trosopplæringsreformen, har Kirkemøtet for de nærmeste årene gjort vedtak om særlige satsingsområder for utviklingen av diakoni, kirkemusikk og kultur, gudstjenesteliv og samisk kirkeliv. Flertallet mener det er viktig at Den norske kirke stimuleres til kontinuerlig fornyelse i møte med et samfunn og en verden i rask endring. Med bakgrunn i den politiske avtalen 10. april 2008 vil flertallet understreke at finansieringen av kirken fremdeles skal være basert på offentlige bevilgninger, med hovedfinansiering over kommunebudsjettene.

Flertallet mener derfor at en styrket kommuneøkonomi er det viktigste bidraget for en styrket kirkeøkonomi og for ivaretagelse av kirkebyggene.

Flertallet er fornøyd med økningen til pilegrimsstrategien på 4,5 mill. kroner. Denne satsingen er viktig for å sikre stabilitet i driften av pilegrimsenteret, og for å løfte pilegrimsveien i et historisk, kulturelt, faglig og religiøst perspektiv.

Flertallet mener at en velfungerende prestenestete som er nærværende i alle lokalsamfunn, er blant de viktigste forutsetningene for å opprettholde Den norske kirke som landsdekkende kirke. Gjennom de senere årene er rekrutteringssituasjonen i presteskaper blitt vanskeligere, og flertallet understreker at styrket rekruttering må være en prioritert oppgave framover.

Flertallet er svært glad for at Sjømannskirken har fått økt sine bevilgninger, slik at de blant annet kan opprettholde det viktige arbeidet de gjør for norske barn som lider under omsorgssvikt i Spania.

2.2 Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative budsjett, der utdanning og forskning er et viktig satsingsområde. For å opprettholde vårt velstandsnivå må vi satse på kompetanseutvikling som kan sikre verdiskaping for fremtiden. Når man vet at det er en klar sammenheng mellom hvordan utdanningssektoren i et land leverer og den velferd og velstand det er mulig for landet å oppnå, må det være en målsetting at Norge har et skolesystem som kan levere et kunnskapsgrunnlag i ypperste klasse sammenlignet med de øvrige landene i OECD. Norge bør også ha forskningsinstitusjoner som i viktige områder for norsk velferd og verdiskaping kan ligge helt i verdenstoppen, mens det på andre områder er viktig å ha kompetansemiljøer i Norge som kan nyttiggjøre seg forskning, utdanning og kunnskapsutvikling i andre land. Det norske forsknings- og utdanningssystemet må rett og

slett ta høyde for at fremtidige arbeidsplasser i stor grad vil og må være kunnskapsintensive.

Grunnutdanning

Fremskrittspartiet har store ambisjoner for norsk skole, og disse medlemmer mener at Norge nå må benytte sin økonomiske posisjon til å investere i fremtiden. Disse medlemmers hovedbekymring innenfor skolepolitikken, er at vi har sviktet i utøvelsen av den tilpassede opplæringen, og at frafallet er stort. Disse medlemmer vil derfor forsterke undervisningspersonalets kompetanse, og legge forholdene til rette for en god fagutdanning. Disse medlemmer viser til at det er behov for et kompetanseløft hos lærerne. Lærerne er den desidert viktigste faktoren for elevenes læring og motivasjon, og det er avgjørende at de innehar tilstrekkelig og oppdatert kunnskap på sitt fagområde. Den faglige utviklingen og den kontinuerlige utvidelsen og utviklingen av kunnskapsområder gjør at lærernes behov for oppdatering og kompetanseheving blir stadig større. Disse medlemmer mener tilbudet om videre- og etterutdanning for lærere er bra, men dessverre ikke godt nok brukt. Mye av årsaken er at utgiften for kommunene blir for stor. Disse medlemmer ønsker derfor å øke bevilgningene til videre- og etterutdanning av lærere, og at 200 mill. kroner skal øremerkes nettopp dette formålet.

Disse medlemmer vil særlig understreke behovet for økt kvalitet i fagutdanningen og kampen mot frafall, og viser til tidligere representantforslag om å opprette en hospiteringsordning for yrkesfaglærere. Disse medlemmer mener at en hospiteringsordning vil sikre at yrkesfaglærerne henger med i den teknologiske utviklingen som skjer innenfor deres fagfelt. Den teknologiske og faglige utviklingen i yrker forandres fort. Både innenfor bygg- og anleggsbransjen, elektro- og mekaniske fag, helsefag og andre fører de teknologiske fremskrittene til at selve yrket og arbeidsmetodene forandrer seg. Disse medlemmer mener det er viktig at programfaglærerne ikke faller utenfor denne utviklingen. Å etablere en hospiteringsordning for programfaglærere er etter disse medlemmers mening en god løsning på dette. Disse medlemmer mener dette tiltaket vil sikre en faglig utvikling for den enkelte lærer, samtidig som den på sikt vil føre til en generell heving av kompetansenivået og kvaliteten i programfaglinjene.

Videre vil disse medlemmer understreke hvor viktig det er både for skolen og næringslivet å få tilgang på flere lærlingplasser og fagarbeidere. Mangelen på lærlingplasser er stor, og Fremskrittspartiet foreslår derfor å fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger.

Disse medlemmer har merket seg det økende behovet for en kompetent rådgivningstjeneste i skolen. Elevorganisasjonen selv peker på at dette er et av de viktigste tiltakene for å sikre mindre frafall på videregående skole, og en vet at forebyggelsen av dette skjer allerede i grunnskolen. Det er viktig at rådgiverne i ungdomsskolen har god innsikt i de faglige forventningene som skal knyttes til elevene og hvilke muligheter de har for eksempel til mer praksis allerede på ungdomstrinnet. Disse medlemmer vil derfor styrke denne ordningen.

Livslang læring

Disse medlemmer erkjenner at vi har fått et arbeids- og næringsliv som stadig er i endring, og at behovet for livslang læring derfor er blitt enda viktigere. Mange vil av ulike grunner ha behov for omskolering, andre vil trenge etter- og videreutdanning. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av en effektiv og god sektor for voksenlæring. I dag er voksenutdanningen fragmentert og forholdsvis lite oversiktlig. Dette gir suboptimal bruk av ressurser, og skaper problemer for brukerne. Disse medlemmer ser behovet for en styrking av sektoren for livslang læring og behovet for en helhetlig strategi, og vil vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett der sektoren styrkes.

Kunnskapsformidling som verktøy for toleranse

Disse medlemmer erkjenner at generasjonene av personer med egen erfaring fra krigsokkupasjonen i Norge 1940–1945 tynnes ut. Dette stiller både nasjonale myndigheter og sivilsamfunnet overfor et vesentlig ansvar for at kommende generasjoner får mulighet til å bli kjent med denne viktige del av Norges historie. Disse medlemmer mener at det spesielt i disse dager er viktig å satse på kunnskapsformidling om krigstiden. Både i Norge og i Europa ser vi tendenser til økende antisemittisme og oppslutning om ekstreme bevegelser. Disse medlemmer mener at det å utbre kunnskap om de historiske erfaringene man har med totalitære ideologier og ekstremt tankegods er et av de viktigste verktøyene i kampen mot intoleranse og antisemittisme. Disse medlemmer øker derfor tilskuddet til både Narviksenteret og Stiftelsen Arkivet.

Høyere utdanning og forskning

«Kampen om hjernene» blir stadig viktigere, ikke minst i en kunnskapsdrevet økonomi som den norske. Fremskrittspartiet mener derfor det er viktig at utdannings- og forskningssektoren får de ressursene som kreves for at den kan bli en seriøs aktør i markedet for de gode hjernene. Fremtiden skapes, den vedtas ikke, og forholdene må legges til rette for

mennesker som er i stand til å skape verdier. Investeringen i humankapital må styrkes hvis velferd og velstand skal opprettholdes. Disse medlemmer viser til at når basisbevilgningene til universiteter og høyskoler over lengre tid ikke oppleves som tilstrekkelige av institusjonene, må dette anses som et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad. Dette vil høyst sannsynlig medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp Kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud.

Disse medlemmer vil fremheve betydningen av insentivbaserte systemer i forskningen, og vil styrke satsingen på RBO (resultatbasert omfordeling) som et signal om anerkjennelse av den produktivtveksten som har funnet sted ved lærestedene, og for å sikre motivasjon og insentiver til fortsatt produktivtvekst. Videre vil disse medlemmer peke på at mange høyskoler med ingeniørutdanning gjennom etablering av forkurs gjør en viktig jobb for å kvalifisere flere til opptak på ingeniørutdanningene. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor det er lagt inn en økning på 250 mill. kroner på post 260, blant annet til flere studieplasser innen ingeniørfag og helsefag og til forkurs for ingeniører. Viktige velstandsskapere som olje og gass, offshore og marin-/maritime næringer er alle avhengige av realfaglig kompetanse. Disse medlemmer prioriterer derfor real- og teknologifag og helsefagene og understreker viktigheten av å legge mer vekt på næringslivets nåværende og fremtidige behov, og på behovet for en tydeligere utdannings- og forskningsmessig strategi fra ansvarlige myndigheter.

Videre prioriterer disse medlemmer insentivordningene for verdiskapende forskning. Gaveforsterkningsordningen er, sammen med blant annet Forskningsrådets BIA- og FORNY2020-programmer, viktige virkemidler for å stimulere til tettere samarbeid mellom næringsliv og akademia, og disse medlemmer vil styrke disse ordningene.

Disse medlemmer vil understreke at norske universiteters og forskningsmiljøers mulighet til å hevde seg og delta på internasjonale forskningsarenaer må bedres. Dette handler både om de grunnleggende rammevilkårene for sektoren og om å skape en større, spissere og mer konkurranserettet nasjonal konkurransearena. Disse medlemmer vil derfor legge ned de regionale forskningsfondene, og heller styrke Forskningsrådet som nasjonal konkurransearena for finansiering av de beste forskningsprosjektene.

Disse medlemmer er opptatt av å bedre Norges infrastruktur, som har et enormt etterslep. Dette gjelder også innen forsknings- og utdannings-

sektoren. Disse medlemmer anser investeringer i hensiktsmessig og oppdatert bygningsmasse og infrastruktur som fremtidsrettet og vekstfremmende. Lærestedene må få ressurser som gjør dem i stand til å tilby utdanninger av høyest mulig kvalitet. Fremskrittspartiet har satt av til sammen 120 mill. kroner i oppstartsbevilgninger for følgende prosjekter:

- Nytt teknologibygge ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Opprustning av museumsbygget ved Universitetet i Bergen
- Life Science Center ved Universitetet i Oslo

I tillegg er bevilgningene til laboratorier og annet utstyr økt med 50 mill. kroner.

Gjenreise av heltidsstudenten

Disse medlemmer vil peke på at boligsituasjonen for studenter i dag er svært vanskelig. Økt studietilbøyelighet i befolkningen, økte priser og høy tilflytting til pressområder og en sterk økning i antall utenlandske studenter er faktorer som bidrar til dette. I tillegg kommer strengere byggekrav som er innført de siste årene, der særlig TEK 10 har gjort det dyrere å bygge, både for private og offentlige aktører. Disse medlemmer mener regjeringens ambisjon om å bygge 1 000 nye studentboliger pr. år er for liten. I dagens marked må både kostnadsramme og tilskudd heves, og tempoet i bygging av antall nye studentboliger økes. Fremskrittspartiet vil ha en substansiell satsing på dette, og øker tilskuddet til bygging av studentboliger med 310 mill. kroner, noe som vil gi 1 000 ekstra studentboliger.

Videre vil disse medlemmer vise til at det har vært bred politisk oppslutning om å gjenreise heltidsstudenten, blant annet med formål å øke gjennomføringsgraden i høyere utdanning og flytte humankapitalen studentene representerer fra studietilværelse til yrkeslivet raskere enn i dag. Samtidig viser undersøkelser gjort for Norsk studentorganisasjon at 40 pst. av norske studenter er avhengige av støtte fra foreldrene til livsopphold. Det å ha mulighet til å studere bør være avhengig av akademiske kvalifikasjoner, ikke av familieøkonomien. Derfor mener disse medlemmer at studiestøtten må økes utover de 2 pst. eller 190 kroner i måneden regjeringen foreslår. Økningen må stå i et rimelig forhold til pris- og kostnadsøkningene, og disse medlemmer vil derfor regulere studiestøtten med 6,2 pst. For å få til dette bevilger Fremskrittspartiet 120,5 mill. kroner til økning av stipend og lån.

Disse medlemmer vil videre understreke hvor viktig det er at studenter tilegner seg internasjonal erfaring og kunnskap. Dagens vekstøkonomier ligger i stor grad utenfor den tradisjonelle vesteuro-

peiske kulturfære. Disse medlemmer mener det er viktig for en eksportrettet økonomi som den norske at vi har både språklig, faglig og kulturell kompetanse slik at norsk næringsliv og forvaltning er i stand til å samhandle bredt internasjonalt. Disse medlemmer vil derfor gjeninnføre støtte til førsteåret av bachelorgrader i ikke-vestlige land og USA.

Kirken

Fremskrittspartiet er opptatt av at Den norske kirke alltid har vært av stor betydning for store deler av befolkningen. Denne betydningen kom klart til syne i forbindelse med folkets bearbeidelse av sorg og sjokk forårsaket av hendelsene i Oslo og på Utøya 22. juli 2011. Disse medlemmer mener at en styrking av bevilgningene til Den norske kirke er nødvendig for at Kirken skal kunne opprettholde statusen som en folkekirke for alle, og viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett der bevilgningene til prestedtjenesten økes med 30 mill. kroner.

Disse medlemmer vil videre understreke at kirkebyggene er en viktig del av vår historie, kulturarv og identitet. Vedlikeholdsetterslepet er ifølge Riksantikvaren på til sammen 5 mrd. kroner og økende år for år. Ut fra statens ansvar for kulturminner med nasjonale verdier ser disse medlemmer det som nødvendig med statlige bidrag for et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredete og verneverdige kirker, og viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett der bevilgningene til oppgradering og brannsikring av kirkebygg økes med 100 mill. kroner, og rentefrie lån til kirkebygg gjenopprettes med en ramme på 400 mill. kroner.

2.3 Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre mener mye er bra i norsk skole, men fortsatt gjenstår det betydelige utfordringer som må løses. Fortsatt går i underkant av 1 av 5 elever ut av grunnskolen uten å kunne lese og skrive skikkelig. Skoleåret 2010–2011 fikk 8,4 pst. av elevene i grunnskolen spesialundervisning. 70 pst. av disse er gutter. Opp imot 30 pst. av elevene i videregående opplæring fullfører ikke eller består ikke opplæringen i løpet av 5 år. Andelen er høyest på yrkesfag. Det er anslått at ca. 9 000 lærere i norsk grunnskole mangler undervisningskompetanse for trinnene de underviser på, og mange lærere har behov for faglig påfyll i sine undervisningsfag. Dette mener Høyre er de viktigste utfordringene norsk skole står overfor.

Disse medlemmer vil påpeke at for å legge til rette for mer kunnskap i skolen er det nødvendig å styrke basisferdighetene i skolen. Derfor foreslår disse medlemmer mer målrettede virkemidler i grunnskolen, slik at alle elever skal tilegne seg nødvendige ferdigheter i løpet av skolegangen. Lekse-

hjelp på ungdomstrinnet og én ekstra undervisningstime i matematikk på barnetrinnet vil bidra til økt læringsutbytte for elevene. Økt lærlingetilskudd vil stimulere flere bedrifter til å ta inn en lærling. Disse medlemmer foreslår en offensiv satsing på etter- og videreutdanning av lærere for å bidra til at flere elever møter faglig sterke lærere. Dette er første skritt på veien for å løse de utfordringene skissert over.

Forskning slår fast at gode lærere løfter alle elevene, uavhengig av sosial bakgrunn. Disse medlemmer er opptatt av å styrke kompetansen til de lærerne som jobber i skolen i dag, slik at alle elever blir møtt med faglig sterke lærere. Disse medlemmer vil prioritere dette fremfor lite målrettede tiltak som kun kommer et lite mindretall av norske elever og skoler til gode. Derfor vil disse medlemmer videreføre den sterke satsingen på etter- og videreutdanning av lærere som vi har prioritert i våre alternative budsjetter de senere årene. Tall fra Utdanningsdirektoratet viser at i 2012 søkte 3 671 lærere om etter- og videreutdanning innenfor den statlige strategien, og at 1 847 av disse ble prioritert av sine skoleiere. Disse tallene viser at behovet for og etterspørselen etter tiltaket er stort. Derfor foreslår disse medlemmer å øke den statlige andelen av finansieringen til 60 pst., slik at kommunene får mulighet til å gi flere lærere et tilbud om etter- og videreutdanning. I tillegg vil disse medlemmer styrke utviklingen av og kvalitetsheving i etter- og videreutdanningstilbudet til lærerne.

Lærerutdanningen må tilføre studentene de kunnskapene de trenger for å mestre læreryrket. Oppslag om den betydelige andelen lærerstudenter som stryker på matematikkeksamen tyder på at det er nødvendig med kompetansehevingstiltak på lærerutdanningene, samtidig som det er et mer generelt behov for å legge til rette for faglig oppdatering og hospiteringsordninger som skal sikre at lærerutdanningene er mer i takt med den skolen de skal utdanne lærere til. Disse medlemmer foreslår nå å bevilge midler til slike tiltak.

Disse medlemmer ønsker at de dyktigste lærerne skal fortsette å undervise. Derfor må det utvikles nye karriereveier for lærere slik at lærere kan bli spesialister i fag med økt ansvar og lønn. Disse medlemmer foreslår å bevilge midler til et prosjekt som skal utvikle nye karriereveier for lærere.

Våren 2012 fikk 10,3 pst. av norske grunnskoleelever karakteren 1 på matematikk skriftlig eksamen i 10. klasse. Dette er en dobling fra skoleåret 2008–2009 da andelen lå på 5,1 pst. I den andre enden av skalaen har andelen elever med karakteren 6 blitt halvert fra 3,9 pst. i 2008–2009 til 1,8 pst. skoleåret 2011–2012. Sviktende matematikkunnskaper er dramatisk for den enkelte elev, men også for samfunnet

som helhet. For å styrke opplæringen i matematikk vil disse medlemmer innføre én undervisningstime ekstra i faget på barnetrinnet. Det legges til rette for om lag fire uketimer leksehjelp på ungdomstrinnet. Tilskuddet til PC for dyslektikere videreføres.

Norsk skole må satse mer på realfag. Dette er spesielt viktig for å sørge for at Norge i fremtiden har den kunnskapen næringslivet trenger for å trygge sin fremtidige konkurransekraft. Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett foreslått å øke bevilgningene til vitensentrene og Newton-rommene. Dette har disse medlemmer etterlyst de senere årene, men mener det likevel er nødvendig å øke bevilgningene utover regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener yrkesfagene trenger nye ideer og bedre løsninger. Frafall er en viktig utfordring i den videregående opplæringen. Utfordringen er spesielt til stede på yrkesfagene, og i overgangen fra skole til læreplass. Et viktig satsingsområde må være å trappe opp innsatsen for flere læreplasser. Et virkemiddel disse medlemmer vil ta i bruk er å øke tilskuddet til bedriftene som tar inn nye lærlinger.

Undervisning i fremmedspråk og en økt internasjonalisering er viktige satsingsområder for Høyre. Dette er tiltak som også vil bygge opp under kunnskap og konkurransekraft. Fra skoleåret 2012–2013 er Murmanskolen godkjent for permanent drift. Dette videregående skoleprosjektet er nordområdepolitikk i praksis. Disse medlemmer vil utvide tilbudet fra 5 til 10 norske elever slik at det blir like mange norske og russiske elever i klassen og foreslår å øke bevilgningene til skolen.

Disse medlemmer er kjent med at mange voksne sliter med dårlige lese- og skriveferdigheter. Det gjør det vanskelig å mestre kravene i arbeidslivet og samfunnslivet. Regjeringen Bondevik II innførte det såkalte Ny Sjanse-programmet. Dette har dagens regjering videreført under navnet Basiskompetanse i arbeidslivet. De siste årene har det vist seg at det omsøkte beløpet er betydelig høyere enn bevilgningene. Derfor foreslår disse medlemmer en ytterligere styrking av programmet for å bevare voksnes tilknytning til arbeidslivet og bedre evnen til omstilling.

Universitets- og høyskolesektoren har over tid påpekt et redusert handlingsrom på grunn av manglende kompensasjon for økte kostnader. Dette, sammen med manglende grunnfinansiering av stadig flere studenter, reduserer kvaliteten i tilbudet til den enkelte student. Når det gjelder norsk forskning er det en betydelig utfordring at det ikke satses målrettet nok på virkemidler for å styrke den private forskningsinnsatsen.

Disse medlemmer foreslår en styrking av grunnbevilgningene til universiteter og høyskoler og

tiltak for å øke den private forskningsinnsatsen som første skritt på veien mot å løse disse utfordringene.

Disse medlemmer foreslår at de økte bevilgningene til universitet og høyskoler skal deles mellom en generell økning av grunnbevilgningene til sektoren, og en bevilgning med formål å styrke kvaliteten i høyere utdanning.

Internasjonalisering av utdanning er et gode. Mange unge ønsker å studere i utlandet. På denne måten kan de tilegne seg verdifulle språkkunnskaper og kulturforståelse. Disse medlemmer foreslår at det innvilges støtte til førsteåret på bachelorstudier i USA og ikke-vestlige land.

Mange studenter opplever at det ved studiestart er vanskelig å få tak i egnet bolig. Tilgangen på studentboliger er begrenset og det er også et betydelig press i leiemarkedet i de store byene. Disse medlemmer har gjentatte ganger etterlyst grep fra regjeringen for å legge til rette for flere studentboliger, som for eksempel å fjerne kostnadstaket. Regjeringens manglende vilje til bedre løsninger fører til at flere prosjekter ikke realiseres. I påvente av at regjeringen tar grep, foreslår disse medlemmer å bygge 200 flere studentboliger i pressområdene.

Disse medlemmer ønsker at flest mulig arbeidstakere motiveres og gis mulighet til faglig påfyll i kombinasjon med deltagelse i arbeidslivet. Det må utvikles gode etter- og videreutdanningstilbud der den ansatte kan kombinere jobb og utdanning. Mange arbeidstakere hverken ønsker eller kan gå ut av arbeidslivet for å fylle på sin kompetanse. Samtidig er virksomheter i offentlig og privat sektor i stor grad avhengige av at de ansatte kan heve sin kompetanse. Dette vil stille krav om at flere kan tilbys utdanningstilbud i nærheten av der de bor eller arbeider. Derfor foreslår disse medlemmer utviklingsmidler til kompetansesentre for nettbasert utdanning.

Disse medlemmer vil trappe opp norsk forskningsinnsats betraktelig. Forskning er en svært viktig bærebjelke i arbeidet med å sikre fremtidig vekst og velferd og bygge opp fremtidig konkurransekraft. Disse medlemmer vil vise til at Høyre har større ambisjoner for Norge som forskningsnasjon enn hva regjeringen har. Disse medlemmer viser til behandlingen av statsbudsjettet for 2012 hvor Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ble enige om en ny modell for forskningsfondet og en videreføring av gaveforsterkningsordningen.

For å styrke Norges posisjon som forskningsnasjon foreslår disse medlemmer å bevilge mer ressurser til FORNY2020 og internasjonalt forskningssamarbeid. Det settes av midler til å tilsette flere stipendiater og postdokstillinger.

Den norske kirke er i gang med omfattende strukturendringer som et resultat av grunnlovsendringene vedtatt i Stortinget 21. mai 2012, som er en oppfølging av det såkalte kirkeforliket. Som et ledd i dette har Kirken på oppdrag fra regjeringen gjennomført et forprosjekt for å få på plass en helhetlig bruk av IKT i Kirken. Regjeringen har ikke fulgt opp dette med midler til investering, og disse medlemmer styrker derfor bevilgningene til investering i IKT i Kirken.

Regjeringen har besluttet at utenlandsboende medlemmer av Den norske kirke skal inngå som en del av medlemsgrunnlaget til Kirken. Det endrer beregningsgrunnlaget og får negative konsekvenser for støtten til andre tros- og livssynssamfunn. Disse medlemmer foreslår derfor å kompensere de berørte trossamfunnene for dette.

2.4 Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil skape en skole med lærelyst, mestring og trivsel gjennom å prioritere flere dyktige lærere fremfor flere timer, sikre aktiv verdiformidling, styrke samarbeidet med foreldrene og bekjempe mobbing. Dette medlem vil styrke barns livskvalitet og oppvekstvilkår ved å satse på familiene, barnehage, skole og barnevern. Familien må styrkes som barnets grunnleggende og viktigste felleskap. Skolen skal sammen med hjemmet danne og utdanne elevene og utruste for livet. Dette medlem mener at en av de beste investeringene vi kan gjøre er å investere i barns kunnskap og oppvekst. Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon og et godt samfunn. Dette medlem mener vi trenger en helt annen prioritering og satsing enn det regjeringen har levert i oppvekst- og utdanningspolitikken. Vi har forutsetningene, men da må det satses både på skole, høyere utdanning og forskning.

Grunnutdanningen

Dette medlem mener regjeringen de siste årene gjennomgående har prioritert feil gjennom å bruke milliarder på flere undervisningstimer for de aller minste og gratis timer i SFO og i dette budsjettet kulturskoletimer inn i SFO. Dette medlem vil ha en ny kurs i skolepolitikken hvor vi i stedet for flere timer satser på flere og enda bedre lærere, en bedre ungdomsskole og kamp mot frafallet i videregående.

Dette medlem mener at en god skole er helt avhengig av gode og mange nok lærere. Dette medlem mener læreren er skolens viktigste ressurs og vil derfor også bruke de store pengene på lærerne. Relasjonen mellom lærer og elev er mye mer avgjørende for en god skole enn det dagens regjering legger opp til. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å

øke lærertettheten gjennom å bevilge 250 mill. kroner til flere lærere. Dette medlem vil også ha en mer ambisiøs satsing på etter- og videreutdanning for lærere og foreslo 260 mill. kroner til dette. Dette medlem mener det er avgjørende å gjøre det første arbeidsåret for nye lærere enklere og foreslo derfor å bevilge 75 mill. kroner til å igangsette et obligatorisk introduksjonsår for nyutdannede lærere. Dette vil være starten på en obligatorisk mentorordning for nye lærere. Gjennom dette utrunder vi lærerne bedre til å møte elevene.

Dette medlem mener at manglende mestring og motivasjon får ekstra store utslag på ungdomsskoletrinnet. Derfor foreslo Kristelig Folkeparti å bevilge 25 mill. kroner gjennom prosjektet Ny GIV til kvalitetsutvikling i ungdomsskolen. Det skal brukes til en mer praktisk rettet undervisning samt å få flere yrkesgrupper inn i ungdomsskolen.

Dette medlem mener vi trenger å øke antallet læreplasser både i dag og i tiden fremover. En økning av lærlingetilskuddet til lærebedrifter vil bidra til at flere bedrifter tar inn lærlinger og holde på dem også når økonomien blir strammere. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 50 mill. kroner til å øke lærlingetilskuddet med 5 700 kroner per lærlingekontrakt.

Dette medlem viser til ordningen med gratis frukt på skoler med ungdomstrinn. Dette medlem mener ordningen ikke fører til økt bruk av frukt og grønt den dagen elevene er ferdige på ungdomsskolen. Dette medlem mener det er mer målrettet å satse på holdningsskapende undervisning og halvering av moms på frukt og grønt. Dette medlem vil derfor innføre en abonnementsordning for de elever som i dag omfattes av ordningen med gratis frukt og grønt.

Dette medlem ser leksehjelp som et viktig frivillig tiltak, men ser samtidig at lekser kan være et viktig bindeledd mellom foreldre, barn og skole. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å prioritere 25 mill. kroner på ulike tiltak knyttet til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi.

Dette medlem viser til at mobbing i skolen er et omfattende problem. Mobbing er komplisert og følelsesladet, og det er krevende for involverte parter å løse situasjonen. Dette medlem mener at det, når foreldre og elever opplever at de ikke blir tatt på alvor, er viktig å ha et sted å henvende seg til og få hjelp. Derfor mener dette medlem at det må innføres et mobbeombud i hvert fylke, slik det er gjort i Buskerud. Det vil være et sted hvor det er lett for foreldre å henvende seg på et tidlig tidspunkt for å få hjelp til hvordan det skal bli slutt på mobbingen. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å bevilge 12 mill. kroner til dette.

Dette medlem viser til at det er store ulikheter i det kommunale kulturskoletilbudet. Mange står i kø og det er langt fram til målet om et godt kulturskoletilbud for alle som ønsker det. Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å innlemme en uketime med kulturskoletilbud i skole/SFO-tiden på barnetrinnet (1.–4. trinn). Dette medlem mener én time gratis kulturskole i skoletiden ikke løser problemet. Dette medlem mener det i stedet bør være en opptrapping gjennom øremerkede statlige bevilgninger, og Kristelig Folkeparti foreslo derfor å omprioritere 72,1 mill. kroner til dette.

Dette medlem mener et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læremiljø. Dette medlem mener de senere års mandatutvidelser gir behov for økt kompetanse og flere administrative stillinger i utvalget. I tillegg til ny IKT-struktur er det også behov for å høyne honoraret til utvalgsleder. Derfor foreslo Kristelig Folkeparti å øke bevilgningen til FUG med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det ikke gis særskilt tilskudd for friskolers kapitalkostnader. Dette fører til at friskolers rammevilkår særlig i pressområder står tilbake for tilsvarende vilkår for offentlige skoler. Siden rene kommersielle skoler ikke lenger er tillatt, er de fleste private skolene uten stor kapital i bakhånd. Manglende støtte til husleie og kapitalutgifter har ført til en veldig økonomisk presset situasjon. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å opprette et kapitaltilskudd på 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det siden 2001 har vært tverrpolitisk enighet om et ekstratilskudd til Kongshaug Musikkgymnas til dekning av kostnadene ved instrumentalopplæring. Tilskuddssatsen som er beregnet til Musikk, Dans, Drama (MDD) dekker ikke disse kostnadene. Dette medlem har merket seg at regjeringen foreslår å fjerne tilskuddet og det midt i skoleåret. Dette medlem anerkjenner at tilskuddet er en helt nødvendig for å kunne drive skolen og Kristelig Folkeparti foreslo derfor i alternativt budsjett å bevilge 3,2 mill. kroner for å gjeninnføre tilskuddet.

Dette medlem viser videre til at de to skoleskipene M/S Gann og M/S Sjøkurs driver et viktig arbeid med utdanning av sjøfolk. Dette medlem viser til at den økonomiske situasjonen er dårlig for begge skipene. I tillegg til store investeringer ved kjøp av båt er det heller ikke tatt hensyn til at de både trenger lokaler på land og har ekstra driftsutgifter ved seiling. Kristelig Folkeparti mener det ligger et stort potensial gjennom å styrke tilbudet og foreslo å øke bevilgningen med 6 mill. kroner.

Utdanning under voksenopplæringsloven

Dette medlem viser til at svake leseferdigheter er tredje viktigste årsak til utstøting fra arbeidslivet etter alder og helse. Dette medlem har merket seg at mange gjennom Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) får opplæring i grunnleggende lesing, skriving, regning og data. Kristelig Folkeparti ser dette som et viktig tiltak og foreslo å styrke bevilgningen til dette med 20 mill. kroner.

Dette medlem mener folkehøgskolene er en viktig del av vårt utdanningssystem. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet på nye områder og lærer studentene mye om menneskelige relasjoner. Kristelig Folkeparti foreslo i alternativt budsjett å øke bevilgningene til folkehøgskolene med 4 mill. kroner for å opprette en ny folkehøgskole i Kristiansand.

Dette medlem viser til at studieforbundene kan vise til økende aktivitet etter at den nye voksenopplæringsloven trådte i kraft. For at studieforbundenes aktivitet ikke skal svekkes i 2013 foreslo Kristelig Folkeparti å kompensere for prisveksten gjennom å øke bevilgningen med 5 mill. kroner.

Høyere utdanning

Dette medlem mener vi må satse på kunnskap, utdanning og forskning. Dette medlem mener det er meget bekymringsfullt at dagens regjering i løpet av sine budsjetter systematisk har nedprioritert universitets- og høyskolesektoren. For sektoren er det spesielt provoserende at dette har skjedd i en tid hvor det har vært en eventyrlig vekst i norsk økonomi, noe som har medført at regjeringen har hatt et historisk stort økonomisk handlingsrom. Dette medlem mener det er et stort behov for å styrke utdanningskvaliteten gjennom å øke grunnbevilgningene til utdanningsinstitusjonene. Derfor foreslo Kristelig Folkeparti å bruke 270 mill. kroner på å styrke grunnbevilgning til utdanningsinstitusjonene.

Dette medlem mener stipendiatstillinger er et viktig strategisk virkemiddel for blant annet å kunne øke forskningskapasiteten. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å opprette 110 nye stipendiatstillinger.

Private høyskoler er en viktig del av det høyere utdanningssystemet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor private høyskoler får sin rettmessige andel av både bevilgningen til bedre studiekvalitet med 20 mill. kroner og 10 stipendiatstillinger. Dette medlem viser videre til regjeringens tidligere kutt på enkelte private høyskoler. Dette medlem vil peke på viktigheten av tilbudet som gis av private høyskoler i Norge. Kristelig Folkeparti foreslo å bevilge 10 mill. kroner for å rette opp kuttene.

Dette medlem mener det bygges for få studentboliger i forhold til behovet. Ifølge NSOs stu-

dentboligundersøkelse 2012 har kun 13,84 pst. av studentene mulighet til å bo i en studentbolig. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å bevilge 250 mill. kroner ut over regjeringens forslag til bygging av 1 000 nye studentboliger.

Dette medlem viser videre til at nedgangen i tilskuddet til studentbarnehager over Kunnskapsdepartementet de senere år vil kunne medføre at det er vanskeligere for studenter med barn å studere. Dette medlem er bekymret for hvilke konsekvenser dette kan ha for ulike grupper av studenter, og prinsippet om lik mulighet til utdanning. Kristelig Folkeparti foreslo å øke bevilgningen til studentbarnehager med 10 mill. kroner.

Dette medlem mener det er verdifullt at norske studenter tar hele eller deler av studiet utlandet. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å bevilge 11,6 mill. kroner til stipend og lån gjennom Lånekassen til førsteåret av bachelorgrad i de landene der slik støtte ikke gis i dag, inkludert USA.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti foreslo videre å øke bevilgningen til arbeidet med studenters psykiske helse over rammeområde 15, med 1 mill. kroner til for studenter tilhørende Samskipnaden i Stavanger og 2 mill. kroner til studenter tilhørende Samskipnaden i Oslo og Akershus og Samskipnaden i Agder.

Dette medlem merker seg at regjeringen har avvirket gaveforsterkningsordningen fra og med budsjettåret 2012. Dette medlem mener dette var en ordning som bidro til å øke gavene fra private givere til forskning. På denne bakgrunn foreslo Kristelig Folkeparti å gjenopprette gaveforsterkningsordningen, samt bevilge 60 mill. kroner til formålet.

Dette medlem viser til at regjeringen har avvirket forskningsfondet. Dette medlem mener en fondsstruktur er avgjørende for å sikre forutsigbare overføringer. Forskning vil aldri vinne frem i samfunnsdebatten sammenlignet med eldreomsorg, skole og samferdsel. Kristelig Folkeparti foreslo i alternativt budsjett at det innenfor Statens Pensjonsfond Utland (SPU) øremerkes et Forskningsfond på 100 mrd. kroner. Hvert år kan avkastning tilsvarende 4 pst. benyttes til forskningsformål over statsbudsjettet. Dette medlem mener denne modellen gir et godt svar på de innvendinger regjeringen har hatt mot den gamle fondskonstruksjonen, og sikrer forskningen forutsigbarhet. Kristelig Folkeparti foreslo videre å øke de frie forskningsmidlene til Norges forskningsråd med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Nordland som tidligere statlige høyskoler har hatt andre rammevilkår enn de etablerte universitetene og vitenskapelige høyskolene, spesielt når det gjelder forskningsfinansiering. Kristelig Folkeparti foreslo

derfor å øke forskningsbevilgningen til disse universitetene med til sammen 15 mill. kroner.

Trossamfunn

Dette medlem mener kirkepolitikken skal støtte opp under kirkens eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Dette medlem viser til at Stortinget har fastsatt at Trosopplæringsreformen skal være et 5-årig prosjekt løpende fra 1. januar 2004 og at reformen så skulle trappes opp de neste fem årene til 250 mill. kroner i 2003-kroner. Dette medlem har merket seg at veldig mange menigheter fortsatt ennå ikke har fått tatt del i reformen. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å øke bevilgningen med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til viktigheten av at kirken har tilgang til nye verktøy og virkemidler for å ivareta sitt samfunnsoppdrag. Dette medlem viser til at Kirkerådet og KA (Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon) i mer enn to år har forberedt en felles plattform for kirkens digitale kommunikasjon. Anskaffelsen har vært ute på anbud, og valg av leverandør er nå inne i sluttfasen. Dette medlem har merket seg at planene for en enhetlig nettsatsing for Den norske kirke nå står i fare for å stoppe helt opp i og med at det ikke er foreslått bevilget penger i budsjettet. Dermed er det fare for at viktig kompetanse og investeringer kan gå tapt. Kristelig Folkeparti foreslo på denne bakgrunn å bevilge 20 mill. kroner til IKT-satsingen i Den norske kirke.

Dette medlem viser til at mange kirker lider under år uten oppussing. Samtidig øker ikke regjeringen rammen for rentefrie lån i 2012. Kristelig Folkeparti mener det er behov for sterkere grep for å sette i stand kirkene og foreslo derfor å øke rammen for rentefrie lån med 1 mrd. kroner, samt å bevilge 15 mill. kroner til sentrale tiltak for kirkebygg.

Dette medlem viser til at det er lokalmenighetene som representerer kirken i lokalsamfunnene. Det er nå stor prestemangel i flere deler av landet, og den lave statlige bevilgningen har ført til en kritisk situasjon i mange bispedømmer. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å øke bevilgningen med 30 mill. kroner for å sikre at prestedtjenesten lokalt ikke blir svekket.

Dette medlem viser til at fellestrådene får store utfordringer knyttet til det vedtatte stat-kirke-forliket. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å bevilge 2 mill. kroner til lokal omstilling i forbindelse med stat-kirke-forliket og til styrking av gravferdsforvaltningens kompetanse i møte med nye religioner.

Dette medlem viser videre til at Kristelig Folkeparti foreslo å øke bevilgningen til Nidaros domkirke med 2 mill. kroner og til Oslo domkirke med 2 mill. kroner. Dette medlem mener begge

disse domkirkene ivaretar viktige nasjonale oppgaver.

Dette medlem viser til at Sjømannskirken ved sin tilstedeværelse i mer enn 80 land og på alle kontinent representerer en viktig trygghetsfaktor for både turister og nordmenn bosatt i utlandet. Dette medlem vil understreke betydningen av dette arbeidet og registrerer at antall sosialsaker er økende. Dette medlem har merket seg at det er gap mellom antall årsverk i utarbeidet til Sjømannskirken og det antall som ligger til grunn for tilskuddet over statsbudsjettet. Kristelig Folkeparti ville derfor øke antall årsverk det gis støtte og foreslo en økning i bevilgningen med 14 mill. kroner.

2.5 Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2013 foreslår å bevilge 57 575 442 000 kroner under rammeområde 16, noe som er 2 246 723 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag. I tillegg blir det i budsjettalternativet blant annet foreslått å etablere et nytt forskningsfond innenfor Statens pensjonsfond utland (SPU) på minst 100 mrd. kroner – hvilket innebærer at avkastning tilsvarende 4 pst. hvert år kan benyttes til forskningsformål over statsbudsjettet – samt en rekke forbedringer på skattesiden med hensyn til FoU.

Dette medlem vil påpeke at kunnskap er det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, velferd, demokrati og dannelse. For dette medlem er det et mål at Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Forskning og høyere utdanning

Dette medlem vil særlig understreke betydningen av at man prioriterer forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Forskning og høyere utdanning er sektorovergripende og av stor samfunnsmessig betydning, og må prioriteres deretter. For dette medlem er det å satse på forskning og høyere utdanning å investere i framtida – på vei inn i kunnskaps- og lavutslippssamfunnet.

Økonomiske oppgangstider i forkant av den forrige finanskrisen muliggjorde en forsterket satsing på kunnskap og FoU. Dette medlem konstaterer at så ikke skjedde. Dette medlem viser til at regjeringspartiene – som både i opposisjon, valgkamper og gjennom Soria Moria-erklæringer har erklært at de vil satse på kunnskap – så langt har presentert syv

statsbudsjett som samlet sett i liten grad følger opp ambisjonsnivået som etter dette medlems mening er nødvendig, og som sektoren etterspør.

Dette medlem registrerer at sentrale organisasjoner i kunnskaps-Norge er lite fornøyde med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2013. Forskerforbundet kaller dette «nok et svakt budsjett for høyere utdanning og forskning, mens Universitets- og høyskolerådet (UHR) påpeker at budsjettforslaget «gir verken økt strategisk handlingsrom eller vesentlig bidrag til styrking av UH-sektorens sentrale rolle i utviklingen av kunnskaps-Norge verken på kort eller lang sikt» – for å nevne noen reaksjoner.

Dette medlem deler disse betraktningene, og merker seg særlig at de største postene innenfor forskning og høyere utdanning i statsbudsjettet i all hovedsak handler om bevilgninger knyttet til allerede tildeelte studieplasser, internasjonale kontingenter og bevilgninger til bygg i UH-sektoren – dvs. driftsrelaterte kostnader. Dette medlem mener det er behov for en rekke bevilgningsøkninger ut over dette.

Dette medlem viser til at de globale klimautfordringene er store, og krever økt forskningsinnsats. Etter dette medlems mening trenger vi mer forskning både på klimaendringer og virkningene av disse. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 75 mill. kroner til en forsterket forskningsinnsats på fornybare energiformer og klimatiltak.

Dette medlem vil understreke at institusjonene sliter med et stort etterslep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr, utskiftingstakten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å styrke utstyrssatsingen over Forskningsrådets budsjett med ytterligere 75 mill. kroner.

Dette medlem mener at det er positivt at regjeringen i fjorårets statsbudsjett valgte å øke bevilgningen til fri prosjektstøtte fordelt av Norges forskningsråd, men etter dette medlems mening er ikke dette nok. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å styrke Norges forskningsråd med ytterligere 50 mill. kroner, for dermed å skape større handlingsrom når potten med frie midler skal fordeles.

Dette medlem mener nærings-ph.d.-ordningen – som skal bidra til å øke kunnskapsintensiteten i næringslivet og skape et tettere samspill mellom akademia og nærings- og samfunnsliv – må styrkes ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 7,6 mill. kroner, noe som tilsvarer det of-

fentliges andel av 50 nye nærings-ph.d. fra høsten 2013.

Dette medlem viser videre til forslaget i Venstres alternative statsbudsjett om å bevilge 40 mill. kroner til å gjenopprette ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn som regjeringen fjernet i 2006, jf. omtale under rammeområde 9 i finansinnstillingen. I tillegg ønsker dette medlem å øke beløpsgrensene i Skattefunn-ordningen, jf. omtale under rammeområde 21 i finansinnstillingen.

Dette medlem viser til at Venstres alternative statsbudsjett også innebærer en styrking av den næringsrettede forskningen gjennom Forskningsrådets programmer med 200 mill. kroner, herunder 75 mill. kroner øremerket Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA). BIA er Forskningsrådets største program og en av norsk næringslivs viktigste samarbeidspartnere. 50 pst. av FoU-investeringene i Norge gjøres av bedrifter som har BIA som eneste finansieringskilde. BIA finansierer FoU-prosjekter som tar utgangspunkt i bedriftenes egne strategier og utfordringer, og det er et betydelig potensial for flere realiserte prosjekter gitt at rammen økes.

Videre mener dette medlem at det er et stort potensial for FoU knyttet til arbeidskraftsbesparende teknologi til bruk i offentlig sektor, og særlig i helse-sektoren. Dette vil øke effektiviteten i sektoren og dermed bedre både behandlingsskapasitet og ikke minst frigjøre tilstrekkelig antall hender som det er og vil bli behov for i tiden som kommer. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås at Forskningsrådet igangsetter et program for forskning på arbeidskraftsbesparende teknologi i helsesektoren, med en ramme på 50 mill. kroner.

Dette medlem mener også det er et behov for en styrking av Forskningsrådets program for å bringe resultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner fram til markedet (FORNY2020). Programmet gir støtte til nystartede bedrifter og kommersialiseringssaktører (TTO-er). Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningen til FORNY2020 med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser i denne sammenheng også til forslag om styrking av satsingen på miljøteknologi (75 mill. kroner) og IFU/OFU-kontrakter (50 mill. kroner) under rammeområde 9 i finansinnstillingen.

Dette medlem viser til at Venstre sammen med de øvrige opposisjonspartiene tidligere har fremmet forslag om skattefritak for forskningsinstitutter som mottar statlig basisbevilgning, jf. bl.a. Dokument nr. 8:64 (2007–2008). Dette er fortsatt en aktuell problemstilling. Slik disse instituttene blir skatt-

lagt bryter det etter dette medlems mening med den frie forskningen og den rolle instituttene skal ha. Sannsynligvis fører det også til mindre og dårligere forskning. Det er stikk i strid med ønsket om en levende norsk instituttsektor som bidrar med forskning på høyt nivå. Det rimer heller ikke med målsettingen om at kunnskapsoverføring mellom forskning og næringsliv skal styrkes. Dette medlem viser for øvrig til merknad og forslag vedrørende dette forhold under rammeområde 21 i finansinnstillingen.

Dette medlem mener det er svært viktig å øke studiekapasiteten ved universiteter og høyskoler, men merker seg at regjeringen heller ikke i budsjettforslaget for 2013 bevilger midler til nye studieplasser. Dette medlem mener det er forunderlig at det ikke settes av midler til nye studieplasser neste år all den tid vi bl.a. fra ulike SSB-framskrivninger vet at studenttallet vil øke dramatisk i årene som kommer. Søkertallene har, for eksempel, økt med 7 150 bare fra 2011 til 2012. Det er med andre ord helt nødvendig å øke antallet studieplasser i 2013. Dette tydeliggjør etter dette medlems mening behovet for både en langsiktig plan for hvordan studentbølgen skal håndteres, økt antall studieplasser og ikke minst solide basisbevilgninger til institusjonene som skal motta studentene slik at kvaliteten opprettholdes. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å øke bevilgningene ut over regjeringens forslag tilsvarende ytterligere 2 000 nye studieplasser fra og med høsten 2013.

Dette medlem viser til at når basisbevilgningene til universiteter og høyskoler over lengre tid ikke oppleves som tilstrekkelige av institusjonene, kan ikke dette sees på som noe annet enn et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad. Dette vil høyst sannsynlig medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp Kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud. Når studenttallet i tillegg stiger, og øvrige utgifter ikke kompenseres tilstrekkelig, sier det seg selv at institusjonene fort vil komme i en varig skvis i forhold til pålagte oppgaver og finansieringen av disse.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å samlet bevilge 200 mill. kroner til en direkte styrking av basisbevilgningene i universitets- og høyskolesektoren, hvorav 15 mill. kroner av styrkingen (7,5 pst.) øremerkes private høyskoler. Dette medlem vil understreke at denne bevilgningen også skal finansiere en opptrapping av basisbevilgningene til de «nye» universitetene – Universitetet i Stavanger, Universitet i Agder og Universitetet i Nordland – i tråd med innmeldte behov, slik at man i løpet av en viss tid oppnår en like-

verdig finansiering mellom de nye og de allerede etablerte universitetene.

Dette medlem merker seg videre at det i regjeringens forslag ikke er satt av midler til noen nye rekrutteringsstillinger i 2013. Dette vil potensielt sett kunne innebære at det ikke blir bevilget midler til noen nye rekrutteringsstillinger de fire siste ordinære budsjettbehandlingene. Sett i lys av at behovet for forskerutdannet personale ved institusjonene er stort og vil øke betydelig i årene som kommer, er dette svært underlig. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 151 mill. kroner til opprettelse av ca. 500 nye stipendiatstillinger fra høsten 2013, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner. De nye universitetene skal hensyntas særskilt i forbindelse med tildeling av rekrutteringsstillinger, i tråd med innmeldte behov.

Etter dette medlems mening er det også viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger, slik at doktorgradsstipendiater etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 30,2 mill. kroner til opprettelse av ca. 100 nye postdoktorstillinger f.o.m. høsten 2013, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner. De nye universitetene skal hensyntas særskilt i forbindelse med tildeling av rekrutteringsstillinger, i tråd med innmeldte behov.

Dette medlem viser til at regjeringen avvirket gaveforsterkningsordningen fra og med budsjettåret 2012. Begrunnelsen for dette var, ifølge budsjettproposisjonen for Kunnskapsdepartementet for 2012, at:

«... det er usikkert i kva grad gaveforsterkningsordninga løyser ut ekstra gaver frå det private.»

Videre uttalte daværende statsråd Aasland bl.a. følgende til DN 17. oktober 2011:

«Det er to viktige grunner til at vi har foreslått å avvikle gaveforsterkningsordningen. Vi så at pengene vi bevilget årlig, ikke ble brukt opp. For det andre er vi litt usikre på hvor godt vi har truffet med ordningen. Det er usikkert om den har bidratt til å øke gavene fra private givere til forskning.»

Dette medlem stiller seg fortsatt uforstående til påstanden om at ordningen ikke har bidratt til å øke gavene fra private givere til forskning. Mellom 2006 og 2012 har privatpersoner, bedrifter og stiftelser gitt ca. 1,289 mrd. kroner til forskning ved ulike offentlige institusjoner. Gavene har ført til at staten

har lagt 322 mill. kroner på toppen i gaveforsterkning. Det er således helt åpenbart at gaveforsterkningsordningen har vært essensiell for å bidra til en rekke viktige FoU-prosjekter i Norge. I den grad det skulle finnes en motivasjon for å legge ned ordningen må det, etter dette medlems mening, være at den rød-grønne regjeringen av ideologiske årsaker ikke ønsker private bidrag til norsk FoU.

Dette medlem registrerer at rammen for gaveforsterkningsordningen ikke har blitt benyttet fullt ut senere år. En naturlig konsekvens av dette burde være å forsterke insentivene for private givere, herunder å vurdere innretningen på beløpsgrenser mv., fremfor å legge ned ordningen. Dette medlem mener at også høyskoler og universitetssykehus bør inkluderes i ordningen.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 60 mill. kroner til en gjeninnføring og en styrking av gaveforsterkningsordningen.

Dette medlem viser videre til at regjeringen la ned Fondet for forskning og nyskaping i statsbudsjettet for 2012. Dette medlem var sterkt imot dette, og viser til at en samlet opposisjon foreslo en ny type fondskonstruksjon innenfor rammen av Statens pensjonsfond utland (SPU), hvilket bl.a. innebærer at det innenfor SPU øremerkes et Forskningsfond på minst 100 mrd. kroner. Hvert år kan avkastning tilsvarende 4 pst. benyttes til forskningsformål over statsbudsjettet. Retningslinjene for bruken av forskningspengene videreføres, men det legges til grunn at grønn teknologi skal være et prioritert område. Øremerking av pengene påvirker ikke forvaltningen av pengene i SPU, men innebærer at handlingsregelens intensjon om bruken av oljepenger i større grad oppfylles. Dette medlem viser for øvrig til omtale og forslag om nytt forskningsfond under rammeområde 12 i finansinnstillingen.

Dette medlem viser til behovet for en styrking av havforskningen. Avstanden mellom hva som kreves av leveranser fra Havforskningsinstituttet, og hva som er mulig å levere med tildelte økonomiske rammer, er økende. Eksempler på dette er blant annet viktig underlagsmateriale i forbindelse med den forstående oppdateringen av forvaltningsplanene for Barentshavet og Norskehavet, samt økt kunnskap om marginale bestander som er viktige i økosystemet. Dette medlem viser Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningene til ressursforskning med 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til tidligere forslag fra Venstre om å øke kompetansen i barnevernet, jf. Dokument 8:85 S (2010–2011). Alle partier på Stortinget var i debatten om dette representantforslaget enig i at det er viktig å styrke førstelinjetjenesten i barnevernet og at kompetanse er en av de aller viktigste

byggesteinene i et godt barnevern. Dette medlem viser til at barnevernspedagogutdanningen i dag er plassert i den laveste finansieringskategorien (kategori F). I praksis betyr dette at studentene får lite individuell oppfølging, det er få seminarer i smågrupper og lite veiledning. Dette medlem mener det er uheldig at det ikke satses på å øke fagkompetansen til fremtidige barnevernsansatte og mener at en satsing på bedre barnevernsutdanning er en måte å øke kompetansen i barnevernet. Dette medlem viser i denne forbindelsen til forslag i Venstres alternative statsbudsjett om at innplassering av barnevernspedagogutdanning endres fra finansieringskategori F til kategori D, og at det bevilges 44,7 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem viser til at Venstre har foreslått å opprette femårig lærerutdanning flere ganger i løpet av forrige og inneværende periode på Stortinget. Dette medlem viser i denne forbindelse til at Høgskolen i Østfold har et nasjonalt senter for fremmedspråkopplæring, og at høyskolen derfor bør få midler til å utvikle en femårig lærerutdanning innen disse fagene. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 6,4 mill. kroner til oppstart av forsøk med femårig grunnskolelærerutdanning (5–10) med fokus på fremmedspråk ved Høgskolen i Østfold.

Dette medlem merker seg at regjeringen foreslår en rekke bevilgninger til ulike byggeprosjekter i UH-sektoren i sitt budsjettforslag for kommende år. Til tross for dette er det likevel en rekke prosjekter som er høyt prioritert som ikke får den ønskede fremdriften som en følge av regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å samlet bevilge 150 mill. kroner i ekstrabevilgning for å sikre hurtigere fremdrift i realisering av særlig følgende bygg- og utviklingsprosjekter:

- Oppstartsbevilgning nytt veksthus på Tøyen (UiO): 25 mill. kroner
- Utlysning av arkitektkonkurranse og forberedelse Life Science-prosjekt (UiO): 20 mill. kroner
- Oppstartsbevilgning nytt teknologibygge (Høgskolen i Sør-Trøndelag): 40 mill. kroner
- Oppstartsbevilgning rehabilitering/ny aula (UiB): 40 mill. kroner
- Forprosjektering Ocean Space Senter (Trondheim): 15 mill. kroner
- Etablering av Nasjonalt senter for velferdsteknologi (Gjøvik): 10 mill. kroner

Studenter

Dette medlem merker seg at regjeringen, til tross for lovnader fra samtlige rød-grønne partier i valgkampen 2009, heller ikke denne gang foreslår å

innføre 11 måneders studiestøtte for studenter. Dette punktet, som både Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har programfestet, er heller ikke en del av Soria Moria II. Det er etter dette medlems mening en gåte hvordan regjeringspartiene har forhandlet bort et punkt i regjeringserklæringen som de samme partiene har programfestet. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å innføre 11 måneders studiestøtte for studenter.

Dette medlem viser videre til Venstres alternative statsbudsjett hvor det slås fast at studiestøtten for 2013–2014 må indeksreguleres med utgangspunkt i støttenivået i 2005, og at det må bevilges 50,3 mill. kroner til dette formål. Dersom basisstøtten prisjusteres for studieåret 2005–2006 og alle påfølgende år, vil dette innebære en økning av basisstøtten i 2013 med om lag 1 700 kroner i året i forhold til nivået i foreslått budsjett.

Dette medlem viser til behovet for å oppdatere regelverket for sykmelding av studenter, jf. Dokument 8:86 S (2011–2012). Dagens sykestipend gjennom Lånekassen gis inntil 4,5 måneder pr. undervisningsår. Dette medlem ønsker å utvide denne ordningen til 12 måneder, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 5,6 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til at 23 studentsamskipnader i Norge driver til sammen om lag 2 400 barnehageplasser for barn av studenter. Studentsamskipnadens barnehage tilbud er spesielt rettet mot barn av foreldre som er i høyere utdanning, med de spesielle behov deres situasjon medfører. Dette medlem vil understreke betydningen studentbarnehagene har som velferdstilbud, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningene til studentbarnehager over kap. 270 post 74 med 5 mill. kroner.

Dette medlem vil videre påpeke viktigheten av internasjonalisering av høyere utdanning, og minne om Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter. Dette medlem vil påpeke at norske studenter siden 1985 har måttet ta studier i USA uten studiestøtte til det såkalte «freshman-året». Dette har vært en medvirkende faktor til at antallet norske studenter i USA i det overveiende har vært synkende etter 1985. Etter dette medlems mening er det svært viktig å øke antallet norske studenter i USA, og samtidig sikre at det å ta en bachelor-grad ved et amerikansk lærested ikke bare er forbeholdt dem med god personlig økonomi.

Dette medlem viser til at regjeringen i 2012 innførte en ny ordning med støtte til språkopplæring for studenter i BRIK-landene. Dette er positivt, men den nye ordningen innebærer imidlertid ikke en fullgod støtteordning for studenter som ønsker å ta første

års utdanning i BRIK-landene. Dette medlem mener det er viktig at norske utenlandsstudenter blir oppmuntret til og har en reell mulighet til å studere i land i Asia, Sør-Amerika og Afrika.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å samlet bevilge 12,9 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til freshman-året i USA og gi studenter reell mulighet til første års utdanning i ikke-vestlige land.

Dette medlem viser til at regjeringen vil finansiere om lag 1 000 studentboliger i 2013. Gitt presset på leiemarkedet, samt den lave dekningsgraden for studentboliger, mener dette medlem at det er behov for en kraftig økning i bevilgningene til studentboliger ut over dette de kommende årene. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås en bevilgning på 250,2 mill. kroner for å sikre en dobling i utbyggingstakten ut over regjeringens forslag allerede neste år, dvs. at det skal bygges 2 000 studentboliger i 2013.

Grunnopplæringen

I tråd med satsingen på forskning og høyere utdanning vil dette medlem samtidig påpeke betydningen av en vedvarende og sterk satsing på grunnopplæringen. Skolen er en av våre viktigste oppdragende og «dannende» samfunnsinstitusjoner, som skal formidle kunnskap, allmenndannelse, verdier og kulturarv. Dette medlem vil understreke at læreren er den aller viktigste innsatsfaktoren for elevenes læring.

Dette medlem mener det er av avgjørende betydning at vi har kompetente og motiverte lærere i grunn- og videregående skole. I vårt moderne samfunn er det et stadig økende behov for kontinuerlig å oppdatere seg i forhold til sitt eget fagfelt, og lærere som yrkesgruppe er intet unntak.

Dette medlem mener at det er åpenbart at ordningen for kompetanseutvikling allerede burde vært betydelig utvidet, og at staten burde bidratt til en større del av finansieringen av ordningen. Dette medlem mener det er av avgjørende betydning at vi har kompetente og motiverte lærere i grunn- og videregående skole. Dette medlem viser til at det samlet foreslås å bevilge 412,5 mill. kroner knyttet til lærernes kompetanseheving i Venstres alternative statsbudsjett.

Dette medlem merker seg at regjeringen i noen grad har etterkommet Venstres ønske om å få på plass en systematisk ordning for videreutdanning av lærere, men at dimensjonene i ordningen er langt under det Venstre har tatt til orde for. Dette medlem vil understreke at det er behov for en forpliktende opptrappingsplan for hvordan man kan øke antallet lærere som omfattes av systemet for videreutdanning ut over regjeringens ambisjonsnivå på 1 850 lærere

per år. Dersom alle lærere i norsk skole skal få videreutdanning i en eller annen form, vil det ta et sted mellom 30 og 40 år i henhold til regjeringens ambisjoner – og det er etter Venstres mening ikke godt nok.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 350 mill. kroner utover regjeringens forslag til kompetanseheving av lærere, noe som vil gi langt flere lærere muligheten til kompetansehevende videreutdanning, jf. Dokument nr. 8:81 (2005–2006) og Dokument nr. 8:47 (2007–2008). Dette medlem vil understreke at Venstre har som primærposisjon at alle lærere på alle trinn skal ha rett og plikt til kompetansehevende videreutdanning ved jevne mellomrom – uten reduksjon i lønn, dvs. at stat og lokal skoleeier skal stå for alle kostnader – og at en slik ordning gradvis skal innføres.

Dette medlem viser videre til Dokument 8:145 S (2009–2010), jf. Innst. 26 S (2010–2011), om å øke den statlige finansieringen knyttet til dagens ordning for videreutdanning av lærere. Dette medlem merker seg at kunnskapsministeren – til tross for sin gjentatte avvisning av nevnte representantforslag fra Venstre – i fjor endelig gikk inn for at staten skal ta en noe større del av regningen for videreutdanning av lærere, og således støtter intensjonen i representantforslaget.

Dette medlem viser til at staten har økt sin støtte til videreutdanning av lærere fra 40 til 50 pst., mens lærerne må bidra med 5 pst. mer av kostnadene fra og med høsten 2012. Kommunene må på sin side dekke 25 pst. Etter dette medlem s mening burde staten burde bidratt med mer enn 50 pst. av kostnadene i en overgangsperiode for å få opp antallet lærere som tar videreutdanning. Det er også uheldig å skyve en større del av regningen over på lærerne. Dette medlem vil minne om at det ikke er av vond vilje at mange kommuner ikke har evnet å bidra med flere midler til lærernes kompetanseheving. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 62,5 mill. kroner over kap. 226 post 21 for å øke den statlige andelen av videreutdanningskostnadene for lærere fra 50 pst. til 60 pst. fra og med 1. januar 2013, noe som også vil muliggjøre at et høyere antall lærere får videreutdanning innenfor dagens ordning.

Etter dette medlem s mening er mangelen på lærere en av de største utfordringene norsk skole står overfor i årene som kommer. Dette medlem mener at det ut over GNIST-kampanjen må etableres andre tiltak for å sikre tilstrekkelig mange lærere i norsk skole. Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006–2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre til-

strekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. I representantforslaget påpekes det at minimum fire elementer må vektlegges i utarbeidelsen av en nasjonal rekrutteringsplan for lærere. For det første må planen inneholde strategier for å gjøre læreryrket mer attraktivt og dermed få flere til å velge å bli lærere. For det andre må det utvikles strategier for å rekruttere lærere fra andre relevante yrker, for eksempel gjennom å etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend. For det tredje må man styrke og sikre systematisk kompetanseheving hos lærere. For det fjerde må man igangsette målrettede seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse lengst mulig i skolen.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 75 mill. kroner til utarbeidelse og oppstart av forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Hovedfokuset skal legges på å etablere stipendordninger for å tiltrekke potensielle lærere fra andre yrker, samt ulike seniortiltak for å beholde lærerne som allerede er i skolen lengst mulig i yrket.

Dette medlem støtter regjeringen i synet på at det er behov for økt lærertetthet på ungdomstrinnet og en ekstra bevilgning til dette tiltaket på 157 mill. kroner i statsbudsjettet for 2013. Dette medlem er imidlertid kritisk til innretningen av ordningen. Gjennom en 100 pst. statlig finansiering av lærerstillinger i bestemte skoler i bestemte kommuner, belønner i realiteten regjeringen skoler og kommuner som ikke har prioritert elever og skole, men andre tiltak på bekostning av kommuner som har gjort det motsatte. Dette medlem viser til at også KS uttrykte seg kritisk til innretningen på ordningen under finanskomiteens høring om statsbudsjettet 2013.

Dette medlem mener at det ville være langt bedre å innrette ordningen slik at den innebærer statlig tilbud om 50 pst. finansiering av lærerstillinger i kommuner med lav lærertetthet. En slik innretning vil ha flere fordeler i forhold til regjeringens opplegg; den vil utløse og være insentiv til lokal prioritering, den vil gi større fleksibilitet innenfor den enkelte kommune og de bevilgede midlene vil strekke dobbelt så langt. En slik innretning vil dermed være bedre enn den foreslåtte, sett i forhold til det dette medlem oppfatter også er regjeringens intensjon – nemlig generelt økt lærertetthet på ungdomstrinnet. Dette medlem viser til at Venstre fremmer forslag om en endret innretning i tilskuddsordningen for lærere på ungdomstrinnet i finansinnstillingen, slik at det gis et tilbud om 50 pst. finansiering av lærerstillinger i kommuner med lav lærertetthet.

Ved siden av den kommende lærermangelen er frafall den største utfordringen norsk skole står over-

for. Dette medlem viser i denne forbindelse til Dokument 8:4 S (2009–2010), jf. Innst. 190 S (2009–2010), om forsterket innsats mot frafall i skolen. I tråd med representantforslaget foreslås det en rekke konkrete tiltak i Venstres alternative statsbudsjett for kommende år som vil bidra til en forsterket innsats mot frafall.

Mange ulike instanser rundt om i kommunene skal ta seg av det forebyggende arbeidet knyttet til barn og unge med problemer, uten noe koordinerende eller overordnet styring. Dette medlem ønsker derfor å styrke forebyggingsarbeid og samhandling på en rekke områder for å forhindre fattigdom og gi alle så like levekår som mulig. For å gjøre samarbeidet bedre ønsker dette medlem å prøve ut prosjekter med koordinering av barnevern, helsetjeneste og skole rundt den enkelte elev for dermed å redusere frafall i skolen. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 25 mill. kroner til disse tiltakene.

En del elever i norsk skole har lese- og skrivevansker. I en stadig mer teoribasert skole kan dette føre til manglende kompetanse og dermed vanskeligheter med å komme inn på arbeidsmarkedet. For å motvirke dette foreslår dette medlem å igangsette en prøveordning med prosjektstøtte for ytterligere å hjelpe elever med lese- og skrivevansker. Ordningen skal administreres av Utdanningsdirektoratet, og alle skoler kan søke om støtte til mindre prosjekter – gjerne i samarbeid med frivillige organisasjoner. Innsatsen skal også sees i sammenheng med forslaget om bedre samhandling mellom barnevern, helsetjeneste og skole. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 25 mill. kroner til prøveordningen.

Dette medlem mener også at det er nødvendig å styrke kvaliteten og kompetansen i rådgivningstjenesten, og viser i denne forbindelse blant annet til den brede omtalen av skolerådgivning i Innst. S. nr. 164 (2006–2007), jf. St.meld. nr. 16 (2006–2007). Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å styrke rådgivningstjenesten med 25 mill. kroner. Dette medlem viser også til forslag fra Venstre om å innføre en egen profesjonsutdanning for karriereveiledere, jf. Dokument 8:111 S (2011–2012).

I tillegg viser dette medlem til tiltaket «skole på byggeplassen», som også er relevant ift. frafallsbekjempelse, nærmere omtalt under rammeområde 7 i finansinnstillingen.

Dette medlem mener også det er nødvendig å sikre at lærlinger reelt får en mulighet til å ta læretiden sin i bedrift. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger fra 1. januar 2013 (rammeområde 22 i finans-

innstillingen) og å øke lærlingtilskuddet (rammeområde 18 i finansinnstillingen).

Dette medlem viser videre til behovet for å styrke oppfølgingen av elevene i skolen fra andre enn lærerne. Dette medlem mener at målet må være 1 000 nye helsesøstre, kuratorer og psykologer i skolen de kommende fire årene. Dette vil være avgjørende både for å forebygge frafall i skolen og for å sikre god elevhelse. Dette medlem viser i denne forbindelse til forslag om å samlet bevilge 125 mill. kroner til dette formål under rammeområde 15 og rammeområde 18 i finansinnstillingen.

Dette medlem viser til at Venstre i budsjettbehandlingene i foregående periode gjennomgående har foreslått høyere bevilgninger enn regjeringen til leksehjelpstiltak. Dette medlem mener at leksehjelp er et viktig tiltak som gir bedre tilrettelegging av opplæringen for den enkelte elev. Dette forutsetter imidlertid at leksehjelpen er riktig innrettet.

Dette medlem viser til at Stortingets flertall har lovfestet gratis leksehjelp for elever på 1.–4. trinn og SFO, men at Venstre har stemt mot dette, jf. Innst. 279 L (2009–2010). Dette medlem mener at leksehjelpsordningen som er innført i beste fall kan karakteriseres som en uklar ordning som er «pådyttet» skoleeierne. Dette medlem er kjent med at mange er kritiske til innretningen av dagens lovfestede ordning. Dette medlem mener at det er betenkelig å innføre en lovfestet ordning som skal gi leksehjelp med ufaglærte, og endog binde denne opp i leksehjelp kun for 1.–4. trinn når mange elever, foreldre og skoler ser det som mer hensiktsmessig med leksehjelp på ungdomstrinnet.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor partiet på denne bakgrunn gikk imot bevilgningen til regjeringens leksehjelppopplegg i 2013, og i stedet foreslo å bevilge 175 mill. kroner til leksehjelpstiltak i regi av skoleeiere og frivillige organisasjoner, hvor kommunene skal være den koordinerende part. Kommunene bør prioritere å tilby leksehjelp på ungdomstrinnet fremfor 1.–4. trinn, og sikre at leksehjelperne har tilfredsstillende faglig kompetanse.

Dette medlem mener at friskoler bidrar med nytenkning og gir nye erfaringer om pedagogikk og organisasjonsformer, samtidig som de gir familier valgfrihet til å finne det undervisningstilbudet som passer best for egne barn. På sikt ønsker dette medlem en offentlig finansiering av friskolene tilsvarende 90 pst. av driftstilskuddet en offentlig skole får, i tillegg til dekning av kapitalkostnader, og vil komme tilbake til dette i senere budsjettbehandling. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 15 mill. kroner til dekning av friskolenes kapitalkostnader.

Dette medlem viser til at regjeringen i budsjettforslaget for 2013 har fjernet særtilskuddet Kongshaug Musikkgymnas har mottatt siden 2003, «på bakgrunn av omsynet til lik handsaming av skolar». Konsekvensen er at Kongshaug Musikkgymnas mister en særdeles viktig bevilgning med de konsekvenser dette har for både elever og tilsatte midt i skoleåret. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 3,2 mill. kroner for å sikre et fortsatt utdanningstilbud ved Kongshaug Musikkgymnas. Dette medlem vil understreke betydningen av at like skoletilbud behandles likt i tilskuddssammenheng, men at dette ikke skal innebære at etablerte tilbud blir fratatt bevilgningen.

Dette medlem viser til programmet Basiskompetanse i arbeidslivet (BKA). Programmet bidrar til å heve kompetansen blant personer med svake grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning og IKT. Det er stor pågang fra virksomheter om støtte. Samtidig er det bekymringsfullt at et stort antall voksne fortsatt har problemer knyttet til sviktende lese- og skriveferdigheter. Dette fører ofte til problemer med å mestre jobb og hverdagsliv. På bakgrunn av de positive erfaringene med programmet og de mange kvalifiserte søknadene, viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett hvor foreslås en ytterligere styrking av bevilgningene til BKA-programmet med 15 mill. kroner.

Dette medlem viser til at studieforbundene har som hovedoppgave å tilby opplæring ubundet av pensum og eksamener, men også å gi formell kompetansegivende utdanning som supplement og alternativ til det offentlige utdanningssystemet. Deres viktigste fortrinn er å være en åpen og tilgjengelig læringsarena for alle. Dette medlem viser til at frivillige organisasjoner gjennom studieforbundene bidrar med samfunnsnyttig innsats og kompetanseheving rettet mot voksne og målgrupper med spesielle behov som for eksempel funksjonshemmede. Dette medlem mener studieforbundene blant annet driver et uvurderlig arbeid når det gjelder demokratiopplæring, å skape møtesteder og å ta vare på kultur, tradisjoner og mangfold. Etter at den nye voksenopplæringsloven trådte i kraft kan studieforbundene vise til økende aktivitet, i tråd med intensjonene i loven. For at studieforbundenes aktivitet ikke skal svekkes i 2013 må budsjettet kompensere for prisveksten. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å øke bevilgningen til studieforbundene med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til det viktige arbeidet som utføres at freds- og menneskerettssentrene i Norge. Dette medlem er kjent med at bl.a. Raftostiftelsen har behov for utvidede rammer for å sikre

den videre driften, og vil henstille regjeringen om å bidra til dette i kommende budsjettbehandlinger. Dette medlem vil også trekke frem Stiftelsen Arkivet, lokalisert i Kristiansand, som har mange besøkende og bidrar med viktig historisk refleksjon og historieformidling mellom generasjoner. Dette medlem er kjent med behovet for et styrket driftstilskudd for Stiftelsen Arkivet, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å øke bevilgningen over kap. 255 med 3,4 mill. kroner.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den eksisterende ordningen ikke er god nok, og i praksis er blitt en byråkratisk utlånsordning som er ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor partiet på denne bakgrunn gikk imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler, og heller foreslo å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimale stipend økes til 600 kroner pr. måned, og er et mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem ønsker heller ikke å prioritere utvidet timetall i grunnskolen, all den tid vi står overfor store utfordringer knyttet til lærermangel og kompetanseheving blant lærere, og viser til tidligere budsjettbehandlinger hvor Venstre har stemt mot timeallsutvidelser. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å reversere timeallsutvidelsen som ble innført i 2010, og at disse midlene omprioriteres til bruk i en målrettet satsing på rekruttering og kompetanseheving av lærere, jf. ovenfor.

Dette medlem viser videre til Venstres alternative statsbudsjett hvor dagens ordning med gratis frukt og grønt i skolen avvikles f.o.m. høsten 2013, jf. bl.a. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006–2007). Dette medlem mener at det ut fra dagens

budsjettsituasjon vil være mer hensiktsmessig å foreta en omlegging av mva.-systemet ved å fjerne mva. for frukt, grønt og økologiske mat f.o.m. 1. juli 2013, jf. omtale under rammeområde 21. Dette vil gavne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep. Dette medlem viser videre til at mange kommuner heller ikke ønsker den lovpålagte ordningen med frukt og grønt i skolen.

Dette medlem viser også til at Venstres alternative statsbudsjett går mot forslaget fra regjeringen om å innføre en gratis uketime med kulturskoletilbud i skole- eller SFO-tida på barnetrinnet fra høsten 2013. Dette medlem oppfatter dette forslaget som en del av den rød-grønne heldagsskole-satsingen. Dette medlem viser til at flere kommuner allerede har et slikt opplegg, basert på lokale prioriteringer. Dette medlem viser for øvrig til Venstre prioriteringer under rammeområde 3 i finansinnstillingen vedr. et forsterket kulturtilbud – også rettet mot barn og unge.

Dette medlem vil understreke viktigheten av at skolebygg er universelt utformet. Dette medlem viser til at Kommunal- og regionaldepartementet i 2010 fikk utarbeidet en rapport fra VISTA for å beregne kostnadene ved å innføre krav til universell utforming av undervisningsbygg. Dersom målet skulle nås innen utgangen av 2025, ble kostnadene for universell utforming av skolebygg anslått å utgjøre om lag 1,8 mrd. kroner for kommunene og 0,9 mrd. kroner for fylkeskommunene. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett og forslaget om å bevilge 225 mill. kroner som en opptrappingsbevilgning knyttet til dette arbeidet, nærmere omtalt under rammeområde 18 i finansinnstillingen.

2.6 Oversikt over alternative budsjettforslag i finansinnstillingen

Oversikt over partienes alternative forslag til utgiftsramme i finansinnstillingen.

Bare poster med avvik. (Endring i forhold til regjeringens forslag i parentes)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	AP, SV og SP	FrP	H	KrF	V
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)								
200		Kunnskapsdepartementet						
	1	Driftsutgifter	250 674	250 674 (0)	234 777 (-15 897)	240 674 (-10 000)	250 674 (0)	250 674 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	11 652	11 152 (-500)	11 652 (0)	11 652 (0)	11 652 (0)	11 652 (0)
220		Utdanningsdirektoratet						
	1	Driftsutgifter	264 874	264 874 (0)	248 982 (-15 892)	254 874 (-10 000)	264 874 (0)	264 874 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	AP, SV og SP	FrP	H	KrF	V
	70	Tilskudd til læremidler mv.	51 890	51 890 (0)	46 890 (-5 000)	51 890 (0)	51 890 (0)	51 890 (0)
221		Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene						
	1	Driftsutgifter	14 322	14 322 (0)	14 322 (0)	14 322 (0)	19 322 (+5 000)	14 322 (0)
222		Statlige grunn- og videre- gående skoler og grunn- skoleinternat						
	1	Driftsutgifter	88 090	88 090 (0)	44 045 (-44 045)	88 090 (0)	88 090 (0)	82 690 (-5 400)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 378	1 378 (0)	0 (-1 378)	1 378 (0)	1 378 (0)	1 378 (0)
223		Sametinget						
	50	Tilskudd til Sametinget	37 723	37 723 (0)	0 (-37 723)	37 723 (0)	37 723 (0)	37 723 (0)
225		Tiltak i grunnopplæringen						
	51	Tilskudd til samarbeids- tiltak skole/barnevern	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	25 000 (+25 000)
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	21 578	21 578 (0)	0 (-21 578)	21 578 (0)	21 578 (0)	21 578 (0)
	63	Tilskudd til samisk i grunn- opplæringen	52 919	52 919 (0)	0 (-52 919)	52 919 (0)	52 919 (0)	52 919 (0)
	64	Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere	125 316	125 316 (0)	93 987 (-31 329)	125 316 (0)	125 316 (0)	125 316 (0)
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	7 958	7 958 (0)	0 (-7 958)	7 958 (0)	7 958 (0)	7 958 (0)
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	10 336	10 336 (0)	10 336 (0)	84 136 (+73 800)	12 236 (+1 900)	10 336 (0)
	78	Tilskudd til rådgivnings- tiltak	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	25 000 (+25 000)
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen						
	21	Spesielle driftsutgifter	1 157 790	1 156 290 (-1 500)	1 377 790 (+220 000)	1 657 790 (+500 000)	1 329 890 (+172 100)	1 595 290 (+437 500)
	22	Tilskudd til rekrutterings- tiltak	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	75 000 (+75 000)
	51	Utvikling og kvalitets- heving av EVU for lærere	0	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)	0 (0)
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	37 204	37 204 (0)	3 404 (-33 800)	37 204 (0)	37 204 (0)	37 204 (0)
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	157 000	157 000 (0)	0 (-157 000)	0 (-157 000)	157 000 (0)	157 000 (0)
	71	Tilskudd til vitensentre	35 353	35 353 (0)	45 353 (+10 000)	39 353 (+4 000)	35 353 (0)	35 353 (0)
	73	Tilskudd til mobbeombud i fylkene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	12 000 (+12 000)	0 (0)
	76	Tilskudd til leksehjelp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	175 000 (+175 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	AP, SV og SP	FrP	H	KrF	V
227		Tilskudd til særskilte skoler						
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 044	2 044 (0)	2 044 (0)	3 044 (+1 000)	2 044 (0)	2 044 (0)
228		Tilskudd til private skoler mv.						
	70	Private grunnskoler	1 397 510	1 397 510 (0)	1 426 510 (+29 000)	1 383 210 (-14 300)	1 417 810 (+20 300)	1 407 610 (+10 100)
	71	Private videregående skoler	1 297 475	1 297 475 (0)	1 329 475 (+32 000)	1 297 475 (0)	1 300 675 (+3 200)	1 274 275 (-23 200)
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven	133 667	133 667 (0)	138 667 (+5 000)	133 667 (0)	133 667 (0)	133 667 (0)
	73	Private grunnskoler i utlandet	97 338	97 338 (0)	99 338 (+2 000)	97 338 (0)	94 738 (-2 600)	96 438 (-900)
	74	Private videregående skoler i utlandet	23 619	23 619 (0)	24 119 (+500)	23 619 (0)	23 619 (0)	23 219 (-400)
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever	207 412	207 412 (0)	207 412 (0)	207 412 (0)	207 412 (0)	206 812 (-600)
	76	Andre private skoler	43 457	43 457 (0)	44 457 (+1 000)	43 457 (0)	49 457 (+6 000)	43 257 (-200)
	78	Kompletterende undervisning	41 894	41 894 (0)	42 394 (+500)	41 894 (0)	41 894 (0)	41 894 (0)
	79	Toppidrett	27 228	27 228 (0)	29 228 (+2 000)	29 228 (+2 000)	27 228 (0)	27 228 (0)
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører						
	1	Driftsutgifter	22 458	22 458 (0)	10 694 (-11 764)	22 458 (0)	22 458 (0)	22 458 (0)
253		Folkehøyskoler						
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	712 579	712 579 (0)	712 579 (0)	712 579 (0)	716 579 (+4 000)	712 579 (0)
254		Tilskudd til voksenopplæring						
	70	Tilskudd til studieforbund	189 054	189 054 (0)	169 054 (-20 000)	164 054 (-25 000)	194 054 (+5 000)	194 054 (+5 000)
	74	Samordningstilskudd til studieforbund	0	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre						
	72	Stiftelsen Arkivet	6 600	6 600 (0)	8 100 (+1 500)	6 600 (0)	8 600 (+2 000)	10 000 (+3 400)
	74	Narviksenteret	2 180	2 180 (0)	4 180 (+2 000)	2 180 (0)	2 180 (0)	2 180 (0)
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet						
	70	Tilskudd	86 563	86 563 (0)	106 563 (+20 000)	111 563 (+25 000)	106 563 (+20 000)	101 563 (+15 000)
258		Tiltak for livslang læring						
	21	Spesielle driftsutgifter	47 592	47 592 (0)	49 592 (+2 000)	47 592 (0)	47 592 (0)	47 592 (0)
260		Universiteter og høyskoler						

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	AP, SV og SP	FrP	H	KrF	V
	50	Statlige universiteter og høyskoler	26 451 926	26 451 926 (0)	26 671 926 (+220 000)	26 654 426 (+202 500)	26 762 226 (+310 300)	27 092 226 (+640 300)
	70	Private høyskoler	1 087 015	1 087 015 (0)	1 117 015 (+30 000)	1 094 515 (+7 500)	1 121 515 (+34 500)	1 102 015 (+15 000)
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter						
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	74 817	74 817 (0)	74 817 (0)	74 817 (0)	84 817 (+10 000)	79 817 (+5 000)
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	250 223	250 223 (0)	0 (-250 223)	300 223 (+50 000)	500 223 (+250 000)	500 446 (+250 223)
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler						
	1	Driftsutgifter	149 450	148 450 (-1 000)	149 450 (0)	149 450 (0)	149 450 (0)	149 450 (0)
	70	Andre overføringer	91 432	91 432 (0)	91 432 (0)	151 432 (+60 000)	91 432 (0)	91 432 (0)
285		Norges forskningsråd						
	52	Forskningsformål	1 311 868	1 311 868 (0)	1 609 368 (+297 500)	1 311 868 (0)	1 361 868 (+50 000)	1 369 468 (+57 600)
	53	Overordnede forskningspolitiske prioriteringer	897 203	897 203 (0)	897 203 (0)	957 203 (+60 000)	957 203 (+60 000)	1 032 203 (+135 000)
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	289 240	289 240 (0)	289 240 (0)	289 240 (0)	289 240 (0)	364 240 (+75 000)
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak						
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	219 000	219 000 (0)	0 (-219 000)	219 000 (0)	219 000 (0)	219 000 (0)
288		Internasjonale samarbeidstiltak						
	21	Spesielle driftsutgifter	7 060	7 060 (0)	7 060 (0)	47 060 (+40 000)	7 060 (0)	7 060 (0)
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.						
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	229 960	230 100 (+140)	229 960 (0)	235 760 (+5 800)	235 160 (+5 200)	229 960 (0)
920		Norges forskningsråd						
	50	Tilskudd	1 413 900	1 413 900 (0)	1 413 900 (0)	1 563 900 (+150 000)	1 483 900 (+70 000)	1 613 900 (+200 000)
	52	Forskningsformål	0	0 (0)	127 500 (+127 500)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
1020		Havforskningsinstituttet						
	1	Driftsutgifter	343 760	343 760 (0)	343 760 (0)	343 760 (0)	343 760 (0)	363 760 (+20 000)
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU						
	50	Tilskudd Norges forskningsråd	207 200	207 200 (0)	207 200 (0)	207 200 (0)	257 200 (+50 000)	207 200 (0)
1590		Kirkelig administrasjon						
	22	IKT i kirkelig sektor	0	0 (0)	21 500 (+21 500)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	AP, SV og SP	FrP	H	KrF	V
	71	Tilskudd til kirkelige formål	232 178	233 538 (+1 360)	332 178 (+100 000)	232 178 (0)	265 178 (+33 000)	232 178 (0)
	75	Trosopplæring	213 936	213 936 (0)	229 936 (+16 000)	213 936 (0)	263 936 (+50 000)	213 936 (0)
	76	Gravferdsforvaltning	0	0 (0)	1 500 (+1 500)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	76	IKT-tiltak og omstilling i DNK	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	22 000 (+22 000)	0 (0)
	76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)
1591		Presteskabet						
	1	Driftsutgifter	905 344	905 344 (0)	935 344 (+30 000)	905 344 (0)	935 344 (+30 000)	905 344 (0)
2410		Statens lånekasse for utdanning						
	50	Avsetning til utdanningsstipend	5 411 062	5 411 062 (0)	5 553 562 (+142 500)	5 416 662 (+5 600)	5 411 062 (0)	5 495 762 (+84 700)
	70	Utdanningsstipend	2 969 578	2 969 578 (0)	2 969 578 (0)	2 969 578 (0)	2 969 578 (0)	2 984 278 (+14 700)
	71	Andre stipend	659 984	659 984 (0)	659 984 (0)	667 084 (+7 100)	671 584 (+11 600)	667 084 (+7 100)
	72	Rentestøtte	846 018	846 018 (0)	848 518 (+2 500)	846 218 (+200)	846 018 (0)	847 818 (+1 800)
		Sum utgifter rammeområde 16	59 820 216	59 818 716 (-1 500)	60 221 210 (+400 994)	60 858 416 (+1 038 200)	61 055 716 (+1 235 500)	62 066 939 (+2 246 723)

Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)

	Sum inntekter rammeområde 16	4 491 497	4 491 497 (0)	4 491 497 (0)	4 491 497 (0)	4 491 497 (0)	4 491 497 (0)
	Sum netto rammeområde 16	55 328 719	55 327 219 (-1 500)	55 729 713 (+400 994)	56 366 919 (+1 038 200)	56 564 219 (+1 235 500)	57 575 442 (+2 246 723)

3. Merknader til kapitler på utdanningsområdet

Når det gjelder budsjettkapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

3.1 Kunnskapsdepartementet – Administrasjon

Programkategori 07.10 Administrasjon gjelder lønn og driftsutgifter i Kunnskapsdepartementet, herunder utredning og utvikling, samt drift av den norske UNESCO-kommisjonen, jf. kap. 288.

En departementsoppnevnt ekspertgruppe i spesialpedagogikk skal gi sine anbefalinger høsten 2013.

Departementet rapporterer i del III i proposisjonen om ressursbruken i grunnopplæringen. Videre omtales likestilling og arbeidet mot diskriminering. Når det gjelder omtalen i del III av forskning og utvikling i statsbudsjettet som helhet, vises til et eget punkt 5.1 i denne innstillingen om dette.

Programkategori 07.30 Barnehager under Kunnskapsdepartementet blir behandlet i Innst. 14 S (2012–2013) fra familie- og kulturkomiteen (kap. 231).

Kap. 200 Kunnskapsdepartementet

Det foreslås en bevilgning på kr 264 950 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til finansinnstillingens forutsetning om å redusere kap. 200 post 21 med 0,5 mill. kroner i forbindelse med behandlingen av netto utgiftsramme for denne komiteens område, jf. Innst. 2 S (2012–2013), og fremmer forslag til vedtak i samsvar med dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at det heller ikke i budsjettet for 2013 er foretatt nødvendige kutt i driftsutgiftene til departementet. Disse medlemmer er av den oppfatning at arbeidet i departementet kan effektiviseres og mener i motsetning til regjeringen at markedsføring av regjeringens politikk i media ikke bør være en oppgave som det tilfaller skattebetalerne å finansiere.

For øvrig viser disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til den sterke veksten i statlig administrasjon de senere år og mener det er behov for å effektivisere driften av statlig administrasjon og underliggende etater. På denne bakgrunn har Høyre i sitt alternative budsjett et kutt på til sammen 20 mill. kroner for Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet.

3.2 Grunnopplæringen

Programkategori 07.20 Grunnopplæringen finansierer nasjonale tiltak for å styrke kvaliteten i grunnskolen og den videregående opplæringen, jf. særlig kap. 226. Enkelte særskilte skoler og private skoler som er godkjent etter privatskoleloven, finansieres også her.

Grunnopplæringen blir i all i hovedsak finansiert gjennom de frie inntektene til kommunene og fylkeskommunene (dvs. rammetilskudd og skatteinntekter), jf. kap. 571 og 572 under Kommunal- og regionaldepartementet. I budsjettssammenheng behandles disse kapitlene av finanskomiteen i Innst. 3 S (2012–2013).

Regjeringen viser til at kommunene og fylkeskommunene har et selvstendig ansvar for å budsjettere midler til drift, investering og kvalitetsutvikling av grunnopplæringen i skole eller lærebedrift etter lokale behov. Ressursinnsatsen i grunnopplæringen er nærmere omtalt i proposisjonens del III.

Regjeringens hovedprioritering for 2013 på grunnopplæringens område er å styrke satsingen rettet mot ungdomstrinnet, jf. Meld. St. 22 (2010–2011) og Innst. S. nr. 145 (2011–2012). Satsingen omfatter innføring av valgfag på 9. trinn, kompetansetiltak og flere lærere. Økt bevilgning foreslås til en egen strategi for ungdomstrinnet for bedre klasseledelse og grunnleggende ferdigheter i regning, lesing og skrive, samt omprioritering av etterutdanningsmidler til dette.

Regjeringen foreslår en fireårig tilskuddsordning kommuner kan søke midler fra, som et forsøk med økt lærertetthet på ungdomstrinnet. Hensikten er å få erfaring og kunnskap om effekten av økte lærerressurser. Dette kan gi grunnlag for eventuell senere for-

skriftsfesting av et forholdstall mellom lærer og elever.

Videre foreslås en bevilgning til fag- og yrkesopplæringen i 2013 som skal stimulere til at flere elever får læreplass. Her inngår særlige midler til læreplass for flere minoritetsspråklige med kort botid og svake norskkunnskaper.

I løpet av 2013 vil alle kommuner delta i prosjektet NY GIV for økt gjennomføring i videregående opplæring. I tillegg til dette foreslår regjeringen en egen bevilgning for at fylkeskommunene skal kunne følge opp elever med særskilte utfordringer. I statsbudsjettet for 2013 er ytterligere midler faset inn i den åtteårige ordningen med rentekompensasjon for rehabilitering og investering i skole- og svømmeanlegg.

Regjeringen foreslår å innføre en uketime med kulturskoletilbud i skole-/SFO-tiden på barnetrinnet (1. til 4. trinn) som et frivillig tilbud fra høsten 2013. Skoleeierne kompenseres tilsvarende en ny uketime med lærerlønn inkludert for- og etterarbeid. Regjeringen tar sikte på å lovfeste plikt for skoleeier til å gi elevene et slikt tilbud.

Regjeringen styrker tilskuddet til opplæring i kriminalomsorgen. Videre inneholder budsjettforslaget økt bevilgning til vitensentrene. Deler av økningen til Newtonrom skal gå til å evaluere prosjektet.

Regjeringen har avsatt 30 mill. kroner over Kunnskapsdepartementets budsjett til kompetansehevende tiltak knyttet til utdanning av minoritetsspråklige. Det vises i den forbindelse til stortingsmeldingen om en helhetlig integreringspolitikk fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Regjeringen følger opp strategien «Kompetanse for Kvalitet» gjennom videreutdanning for lærere og rektorutdanningen ved å sikre at aktiviteten kan være på samme nivå i 2013 som i inneværende år.

Komiteen har store ambisjoner på vegne av alle elever. Fellesskolen skal bidra til at alle barn og unge møter utfordringer, opplever mestring og blir best mulig rustet til å lykkes i arbeids- og samfunns livet. Komiteen mener at skolen skal møte elevene med forventninger og tydelige læringskrav, og at skolen skal bidra til å gi like muligheter til alle. Det innebærer også at skolen skal se hele mennesket slik at elevene får mulighet til å utvikle seg både teoretisk, praktisk, fysisk og estetisk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at tiltakene som iverksettes er kunnskapsbaserte og har bred tilslutning blant lærere, skoleledere, elever, foreldre og skoleeiere. Flertallet mener at skolen er for viktig til å la elevene være gjenstand for politiske

eksperimenter. Skolen må ha tid og ro til å gjennomføre langsiktig utviklingsarbeid og til å konsentrere seg om de mest sentrale oppgavene.

Komiteen mener at de viktigste ressurspersonene i skolen er lærere og skoleledere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er derfor fornøyd med at det er innført ny lærerutdanning med mer spesialisering på fag og trinn, og mener at etter- og videreutdanningsreformen er et viktig løft for norske lærere og elever. Flertallet viser til at det er mye å være stolt over i norsk grunnopplæring, men er likevel bekymret over at mange elever ikke mestrer grunnleggende ferdigheter og at frafallet i videregående opplæring er for høyt. Dette har store konsekvenser for den enkelte og for samfunnet. Flertallet mener at fullført videregående opplæring gir den beste plattformen for å være rustet til arbeidsliv og videre utdanning.

Flertallet viser til at regjeringen har gjennomført og gjennomfører en lang rekke gode tiltak for å heve kvaliteten i grunnopplæringen. Tidlig innsats er et grunnleggende prinsipp, og tiltakene er blant annet rettet mot å øke elevenes ferdigheter i lesing, skrive og regning, utvikle en mer praktisk, variert og relevant opplæring og å innføre valgfag på ungdomstrinnet, redusere frafallet i videregående opplæring gjennom Ny GIV-prosjektet, mer yrkesretting av fellefagene i fag- og yrkesopplæringen og kompetanseheving for lærere og skoleledere.

Flertallet viser til at tiltak som gratis leksehjelp til alle elever på 1.–4. trinn og en ekstra uketimer på barnetrinnet har bidratt til en mer helhetlig skoledag, og er tilfreds med at det fra høsten 2013 blir innført en uketimer med kulturskoletilbud i 1.–4. trinn.

Komiteen viser til at regjeringen våren 2011 la frem Meld. St. 22 (2010–2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter om ungdomstrinnet, og komiteen mener at et mer praktisk, variert, relevant og utfordrende ungdomstrinn vil øke motivasjonen og læringen hos elevene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at det er innført et nytt valgfag på ungdomsskolen, og at tilbudet utvides til 9. trinn i 2013.

Flertallet mener at disse tiltakene, sammen med alt det andre gode utviklingsarbeidet som foregår i grunnopplæringen, legger til rette for kvalitetsforbedringer og mer sosial utjevning.

Flertallet viser til proposisjonen og vil spesielt trekke frem disse hovedprioriteringene:

- 68,4 mill. kroner til innføring av valgfag på 9. trinn
- 80 mill. kroner til en egen strategi for ungdomstrinnet for å bedre klasseledelse og for å øke elevenes grunnleggende ferdigheter i regning, lesing og skrive
- 157 mill. kroner til et fireårig tilskuddsordning for å øke lærertettheten i ungdomsskolen
- 30 mill. kroner for å følge opp statens forpliktelser i Samfunnskontrakten for flere læreplasser
- 73,8 mill. kroner til innføring av en uketimer med kulturskoletilbud i skole- eller SFO-tiden på 1.–4. trinn fra høsten 2013

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti og Venstre fremhever det viktige bidraget private skoler står for som et supplement til den offentlige skolen. Private skoler bidrar både til å gi elever og foreldre større valgfrihet, og ikke minst tilbud om alternative pedagogiskformer. Disse medlemmer mener de private skolene på denne måten fremmer mangfold i det norske skolesystemet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre vil igjen understreke betydningen av å legge om lærerutdanningen til en 5-årig mastergradsutdanning. Det vil etter disse medlemmers syn både fremme høyere kvalitet på lærere, men også bidra til å heve statusen som læreryrket har.

Disse medlemmer deler oppfatningen om at lærerne er de viktigste ressurspersonene i skolen. Disse medlemmer er derfor ikke fornøyd med den nye lærerutdanningen som regjeringen har innført da det ikke er høye nok krav til spesialisering på fag. En må etter disse medlemmers oppfatning stille høyere kompetansekrav og krav til fordypning enn det regjeringen tar til orde for. Samtidig er etter- og videreutdanningsreformen altfor lite ambisiøs, med det resultat at behovet i lærermassen ikke blir dekket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener regjeringens bruk av lovfesting for tiltak i skolen, eksempelvis frivillig leksehjelp 1.–4. trinn, frukt- og grøntordning og en uketimer med kulturskoletilbud fra 2013, i realiteten er en ny form for øremerking.

Disse medlemmer vil vise til evalueringen av kunnskapsløftet og at det fra forskerhold påpekes at mens sentrale politiske myndigheter i utgangs-

punktet var opptatt av å styrke desentraliseringen av beslutnings- og forvaltningsmyndighet og skoleutvikling basert på tillit til aktørene på underliggende nivå, har staten etter 2006 gjennom en rekke styringsgrep stadig intervenert og grepet inn på underliggende nivå. Den sentrale styringen beskrives som mer aktivitets- og tiltaksorientert enn mål- og retningsorientert. Disse medlemmer mener det er grunn til å merke seg forskernes påpekning av at skoleeiere opplever økende statlig regelstyring og en rekke sentralt initierte tiltak som påtrengende overstyring, som en innskrenking av det lokale handlingsrommet og som en hemsko for lokal skoleutvikling.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre vil påpeke at skolen er et veksthus, ikke kun en kunnskapsproduserende bedrift. Disse medlemmer vil ha en skole som tar sitt brede dannelsingsmandat på alvor og gir barn og unge både utdanning og personlig danning.

Disse medlemmer mener skolens kvalitetsoppdrag er å gi alle barn og unge gyldne øyeblikk hver eneste dag. Fordi hvert barn er unikt og kommer til skolen med hele sin livsfortelling, er mangfoldet skolens største utfordring. Derfor er den så viktig som arena for dialog og brobygging der vi som enkeltmennesker og grupper er og vil være forskjellige. Derfor må kampen mot mobbing vinnes hver dag på nytt, gjennom systematisk arbeid. Derfor trenger vi større variasjon mellom teoretiske og praktiske læringsformer. Derfor trenger skolen ikke bare flere og enda bedre lærere, men også miljøterapeuter og helsesøstre.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter ikke et ensidig skolepolitisk fokus på målstyring og kunnskap, krav og kontroll. Dette medlem mener skolens fremste oppgave er å gjøre alle barn og unge til vinnere i sitt liv.

Dette medlem viser til at Kunnskapsløftet er basert på en bred erkjennelse av at vi aldri har lov til å ta hvileskjær og slå oss til ro med at elevene har svake basiskunnskaper og ferdigheter i lesing, skriving og regning. Samtidig er dette medlem av den oppfatning at resultatene i PISA og nasjonale tester i altfor stor grad får lov til å legge hovedpremisen for de utdanningspolitiske prioriteringene. Problemet er at det ikke er læreplanens brede samfunnsmandat som legges til grunn for testene, men OECDs prioriteringer av hva som er viktig.

Dette medlem mener skolen trenger et bredere kunnskapssyn. Dette medlem vil løfte fram Unescos «pillars of education» for å demme opp mot et smalt og ensidig økonomisk basert kunnskapssyn. All utdanning må hvile på fire bæresøyler: Learning

to know. Kunnskap og viten. Learning to do. Ferdigheter og praktisk handling. Learning to live together. Fellesskap og sosial kompetanse. Learning to be. Personlighets- og karakterutvikling. Slurver vi med en av søylene, svekker vi likevekten og gjør den norske skolen til forveksling lik det skeive tårn i Pisa.

Dette medlem mener kunnskapsløftet trenger å støttes opp av et verdiløft. På samme måte som de grunnleggende ferdighetene, må kjerneverdiene – nedfelt i skolens formålsparagraf – inngå i den lokale skoles store og forpliktende fellesprosjekt: Respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet.

Kap. 220 Utdanningsdirektoratet

Det foreslås en bevilgning på kr 320 752 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil påpeke Utdanningsdirektoratets viktige funksjon i det å sikre implementering av den nasjonale utdanningspolitikken, både gjennom delegerte forvaltningsoppgaver og gjennom å føre tilsyn med virksomheten ved skolene.

Komiteen viser videre til at Utdanningsdirektoratet har et generelt oppfølgingsansvar for det som er vedtatt ved at det er direktoratet som er det operative apparatet. Komiteen registrerer at direktoratet bl.a. skal følge opp tiltak i Meld. St. 22 (2010–2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter og Meld. St. 18 (2010–2011) Læring og fellesskap.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det er behov for og ønskelig med en effektivisering av Utdanningsdirektoratet. Disse medlemmer foreslår derfor en oppstart av dette arbeidet i 2013. Det forutsettes at dette vil kunne gi større effektiviseringsgevinster på lang sikt enn det som er fremvist i partiets alternative budsjett for 2013.

Disse medlemmer legger til grunn at utarbeidelse av læremidler på samisk skal underlegges samme betingelser som læremidler for øvrig. Det er skoleeier som er ansvarlig for å dekke kostnadene til slike læremiddel. Disse medlemmer har derfor i sitt alternative budsjett foreslått å redusere rammen i tråd med dette.

Kap. 221 Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene

Det foreslås en bevilgning på kr 14 322 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) i tillegg til grunnskolen har ansvaret for det første året i videregående opplæring.

Foreldretvalget for barnehager (FUB) har felles sekretariat med FUG.

Komiteen mener at et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læremiljø. Komiteen mener at det fortsatt må satses på utvikling av et godt hjem-skole-samarbeid og dyktiggjøring av alle foreldre til å støtte, motivere og oppmuntre sine barn. Komiteen viser til den viktige rollen Foreldretvalget for grunnopplæringen (FUG) har for å styrke foreldreen-gasjementet og samarbeidet mellom skole og hjem. Komiteen viser også til den viktige rolle FUG spiller for å ivareta foreldreperspektivet i sine innspill til Utdanningsdirektoratet og departementet. FUG har utarbeidet viktig informasjonsmaterieell som på en enkel og god måte gir foreldrene bedre innsikt i hvordan de kan bidra og påvirke sine barns skolehverdag. Komiteen mener at alle foreldre kan ha en sentral og aktiv rolle i barnas læring. Komiteen mener videre at en bevisstgjøring av hjemmets rolle, både hos ansatte i skolen og hos foreldrene, vil kunne føre til en større grad av sosial utjevning. Det er viktig å aktivt involvere alle foreldre og gi kunnskap om fordelene ved et godt samarbeid mellom hjem og skole. Komiteen er godt fornøyd med at FUG arbeider aktivt med skole-hjem-samarbeid. Et godt samarbeid mellom skole og hjem er også svært viktig for å sikre en nær og god oppfølging av den enkelte elev. Arbeidet med tilpasset opplæring forenkles dersom foreldrene spiller en viktig rolle i skolens oppfølging av elevens opplæringsbehov. Dette er viktig både i forhold til elever som strever med skolen, men også for elever som trenger større faglige utfordringer. Komiteen har merket seg forskning som viser at alle foreldre, uansett bakgrunn og utdanning, kan bidra positivt til barnas motivasjon og læringsutbytte. Foreldres utdanningsnivå har fortsatt stor betydning for barns læringsutbytte, men uavhengig av utdanningsbakgrunn og kunnskapsnivå vet vi det har stor betydning at foreldre er engasjert i og viser interesse for barns læring.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil understreke viktigheten av et godt samarbeid mellom skole og hjem. Foreldrene må få anledning til å ta mer aktiv del i barnas skolehverdag. Disse medlemmer mener at dagens ordning, hvor myndighetene overstyrer elever og deres foreldres myndighet til selv å velge skole, svekker foreldrenes innflytelse over egne barns oppvekstvilkår. Disse medlemmer mener foreldrenes bestemmelsesrett over egne barn må styrkes.

Med bakgrunn i dette ønsker disse medlemmer å fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge sak for Stortinget om å styrke foreldres rett til å velge skole for sine barn gjennom fritt skolevalg i grunnskolen.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det er behov for økt kompetanse og flere administrative stillinger i FUG. I tillegg til ny IKT-struktur er det behov for å høyne honoraret til utvalgsleder. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen til FUG med 5 mill. kroner.

Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat

Det foreslås en bevilgning på kr 89 468 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å bevare og videreutvikle samisk kultur, som også er en del av den felles kulturarven i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sitt prinsipielle syn på Sametingets virksomhet og den skolevirksomheten staten har påtatt seg for å drive særskilte skoler for en liten del av Norges befolkning. Disse medlemmer mener det er viktig at alle likebehandles og er derfor prinsipielt mot en slik særbevilgning fra statlig hold. Disse medlemmer mener derfor at statens samiske videregående skoler bør avvikles. Samtidig er det viktig å gjennom budsjettet ha en avviklingstid på et halvt år slik at elevene får mulighet til å fullføre skoleåret.

Disse medlemmer mener hele posten for større utstyrsanskaffelser og vedlikehold bør strykes, ettersom disse medlemmer ønsker en avvikling av skoletilbudet.

Kap. 223 Sametinget

Det foreslås en bevilgning på kr 37 723 000 under dette kapitlet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å bevare og videreutvikle den samiske kultur, som også er en del av den felles kulturelle arven i Norge. Det er viktig at nasjonale minoriteter sikres retten til eget språk, kultur og samfunnsnivå slik det er forankret i internasjonale konvensjoner. Flertallet mener videre at staten gjennom Grunnloven § 110 a har forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette.

Flertallet viser til at det stadig er stor mangel på samiske lærere og samiske læremidler, og er der-

for tilfreds med at det er av høy prioritet å skaffe de samiske elevene raskere og bedre tilgang til læremidler på eget språk. Flertallet merker seg at Sametinget både har hatt stort fokus på å øke produksjonen av læremidler for den samiske skolen, samt å øke tilgjengeligheten for de læremidlene som fins.

Gjennom prosjektet Ovvttas er det opprettet en læremiddelportal som bidrar til effektiv informasjon om, samt distribusjon av, tilgjengelige læremidler. Flertallet ser behovet for at denne læremiddelportalen sikres finansiering utover 2013.

Flertallet er kjent med at tilskuddsordningen for samisk undervisning i skolen ikke dekker de reelle kostnadene som kommunene og fylkeskommunene har ved å tilby samiskundervisning i skolen. De samiske språkene er truet. Flertallet er kjent med at departementet arbeider med forslag til ny tilskuddsordning, som også er til drøfting med Sametinget. Intensjonen med en ny ordning er å skape bedre samsvar mellom reelle utgifter og kompensasjonen som gis.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en likebehandling av alle mennesker i Norge uansett kjønn, alder og etnisk tilhørighet. Disse medlemmer mener at samenes spesielle rettigheter og egne politiske organ er diskriminerende, og vil ha slutt på slik særbehandling. De oppgaver som Sametinget har når det gjelder utdanning skal slik disse medlemmer ser det utføres i de instanser som har ansvaret for resten av skolesektoren. Disse medlemmer viser til sitt ønske om å legge ned Sametinget. Disse medlemmer anser derfor at bevilgninger som vedrører grunnskoleopplæring og videregående opplæring, og som kanaliseres via Sametinget, opphører gjennom en avviklingstid over tre måneder. Disse medlemmer forutsetter at administrative oppgaver og tilsynsoppgaver ivaretas av nødvendige instanser gjennom avviklingstiden.

Kap. 224 Senter for IKT i utdanningen

Det foreslås en bevilgning på kr 89 565 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at det er et hovedmål i grunnopplæringen at alle elever skal gå ut av grunnskolen med grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv. Bruk og mestring av digitale verktøy er en slik grunnleggende ferdighet.

Komiteen vil peke på at digitale ferdigheter er blant de grunnleggende ferdighetene i Kunnskapsløftet, og vil derfor understreke viktigheten av at alle elever gis reell mulighet til å tilegne seg slik kompetanse. Komiteen er opptatt av at IKT i skolen skal

være et viktig læringsverktøy. Det er viktig at samtlige skoler og lærere settes bedre i stand til å benytte IKT som verktøy i undervisningen. Komiteen mener at senteret for IKT i utdanningen vil bidra til å sette sektoren i stand til å benytte IKT mer effektivt for bedre læringsutbytte og læringsstrategier.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil også peke på utfordringen knyttet til at de digitale læringsplattformene ikke er implementert i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Ingen av de fire digitale læringsplattformene som skolene tilbyr er universelt utformet og medfører dermed en situasjon hvor blinde og svaksynte elever og foresatte er utestengt fra bruken av disse. Disse medlemmer mener at det er viktig at disse gruppene også har tilgang på informasjonen og brukerfunksjonene på disse sidene. Disse medlemmer mener det må sørges for at disse plattformene blir universelt utformet av tilbyder, enten gjennom å implementere dette i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, eller ved å implementere krav i opplæringsloven om at universell utforming er et kriterium ved anskaffelse av læringsplattform.

Med bakgrunn i dette ønsker disse medlemmer å fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om hvordan en kan sikre at alle elever og deres foresatte har tilgang til de digitale læringsplattformene som blir benyttet av skolene.»

Disse medlemmer mener det er viktig at Senter for IKT i utdanningen, med hovedbase Tromsø, videreutvikles og kan være en reell pådriver for å kvalitetssikre pedagogisk bruk av IKT på alle nivåer i skolen og bidra til at betydelige investeringer i utstyr i norsk grunnopplæring kommer til sin rett.

Universitetet i Tromsø har solide kompetansemiljøer både innenfor IKT og pedagogikk. Gjennom samhandling med slike miljøer kan IKT-senteret i enda større grad medvirke til å utvikle og heve IKT-kompetansen og digitale ferdigheter både hos lærere og elever.

Disse medlemmer mener det er behov for en mer helhetlig, nasjonal politikk for IKT i utdanningssektoren, og viser til at både Sverige og Danmark har utviklet offensive og konkrete planer i denne forbindelse. Disse medlemmer etterlyser derfor en mer offensiv IKT-satsing innen alle deler av utdanningssektoren. Disse medlemmer vil påpeke det paradoksale i at det på ulike nivåer utarbeides ulike planer for bruk av IKT, men at det er mer tilfeldig om og hvordan planene reelt sett implementeres. Disse medlemmer viser i denne forbin-

delse til tidligere henvendelse fra IKT-Norge der det bl.a. uttales:

«IKT i skolen er et sammensatt bilde. Det gjøres mye godt arbeid av enkelte lærere og skoler, men dette gode arbeidet skaleres i liten grad og gjør at vi har et systemisk etterslep. IKT-Norge mener at noen endringer mht. IKT i skolen krever regulatoriske grep, mens andre endringer forutsetter økonomiske ressurser. Videre vil noen endringer kunne gjøres relativt raskt, mens andre endringer krever en lengre tidshorisont.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er en forutsetning for at skoleverket skal tilby elevene opplæring i digitale verktøy, at skolen kan tilby moderne utstyr og teknologi som en del av undervisningen. Disse medlemmer mener det derfor er behov for løpende investeringer i IKT i skolesektoren. Disse medlemmer mener det er behov for en kartlegging av behovet for nye investeringer i IKT i skolen, slik at politiske myndigheter kan ta hensyn til dette behovet når rammeoverføringene til kommunene fastsettes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2013 som reelt øker handlingsrommet til kommunene med 3 mrd. kroner. Disse medlemmer mener det muliggjør flere investeringer i viktig utstyr for at elevene skal tilbys undervisning av høy kvalitet.

Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen

Det foreslås en bevilgning på kr 1 156 601 000 under dette kapitlet.

PGS (POST 1)

Komiteen registrerer at andelen eksamenssvar som leveres elektronisk i Prøvegjennomføringssystemet (PGS), nå er om lag 62 pst. Det må være et mål å øke denne andelen ytterligere som ledd i forenkling og for å gjøre eksamensavviklingen enda mer effektiv. Komiteen har merket seg evalueringen av eksamen i utvalgte fag og at dette vil medføre endringer i eksamen i samfunnsøkonomi våren 2013, der adgangen til bruk av hjelpemidler vil bli innskrenket.

LANDSLINJER (POST 60)

Komiteen har merket seg initiativet til å opprette en landslinje for natur- og miljøfag ved Rjukan videregående skole. Det er etablert et samarbeid med Villreinsenter Sør på Skinnarbu, og landslinjen vil få tilgang på alle senterets fasiliteter som laboratorium, utstillinger, auditorium og kompetansen på Villreinsenteret. Det er også etablert et samarbeid med Høgskolen i Telemark på temaene jakt, fiske og friluftsliv,

klima og miljø og naturveiledning og naturoppsyn. Komiteen vil understreke den muligheten som ligger i å videreutvikle dette som et landsdekkende tilbud, og på den måten gjøre nytte av den kompetanse og erfaring som over år er bygd opp på Skinnarbu.

LEIRSKOLE (POST 66)

Komiteen viser til at tilskuddsordningen til leirskoleopplæring skal stimulere kommunene til å gi alle elever et leirskoleopphold i løpet av skoletiden. Komiteen er opptatt av at leirskolene og tilbud som «Hvite busser» er gode pedagogiske tilbud som det er viktig at elevene får mulighet til å ta del i. Komiteen viser til tall fra Grunnskolens informasjonssystem som viser at 10,2 pst. av alle elevene i grunnskolen planla å reise på leirskole i skoleåret 2011–2012 og at dette tallet har vært stabilt siden 2001. Komiteen har merket seg at Norsk Leirskoleforening uttrykker en bekymring over at leirskolene rapporterer om reduksjon i elevtallet inneværende år sammenlignet med forrige.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er derfor tilfreds med at departementet i proposisjonen skriver at de vil følge utviklingen i tallet på elever som får tilbud om å reise på leirskole nøye.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at leirskoleopphold er en verdifull opplevelse for skoleelever. Disse medlemmer vil oppfordre regjeringen til å gå gjennom praktiseringen av gratisprinsippet slik at dette tilbudet sikres på en god måte.

Disse medlemmer viser til viktigheten av at flest mulig elever får nytte godt av et tilbud om leirskole i løpet av grunnskolen. Disse medlemmer er kjent med at mange kommuner – til tross for bred politisk enighet om viktigheten av et godt leirskoletilbud – har problemer med å finansiere slike tilbud på en god nok måte. En av hovedgrunnene til dette er øvrige oppgaver som tillegges kommunene, uten tilfredsstillende finansiering fra statlig hold. Disse medlemmer legger til grunn at departementet, i samråd med berørte interesseorganisasjoner, vil se nærmere på tiltak som kan bidra til å sikre at flest mulig kommuner har mulighet til å prioritere leirskoleopphold for sine elever.

OPPLÆRING I FINSK (POST 67)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil påpeke at det fortsatt er behov for å styrke lærerkompetansen i finsk, for å

kunne oppfylle retten til opplæring i finsk som andrespråk for grunnskoleelever og elever og lærlinger i videregående opplæring med kvensk-finsk bakgrunn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at tilskuddet skal medvirke til at kommuner i Troms og Finnmark skal gi grunnskoleelevene med kvensk-finsk bakgrunn opplæring i finsk som andrespråk. Etter disse medlemmers syn er ikke opplæring i finsk som andrespråk en statlig oppgave. Dette må være et tilbud som kommunene selv tar initiativ til å gi innenfor de økonomiske rammene de har til disposisjon, i likhet med øvrig satsning på annet fremmedspråk. På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer å fjerne denne tilskuddsordningen. Disse medlemmer påpeker at opplæring i kvensk-finsk som andrespråk er ivaretatt av eksisterende regelverk.

KRIMINALOMSORG (POST 68)

Komiteen er tilfreds med at det er etablert opplæringstilbud i 51 norske fengsler som planlagt. Det er positivt at det legges til rette for at innsatte med kortere dommer kan få tilbud om opplæring og rådgivning. Komiteen har merket seg at prosjektet «Tilbakeføring gjennom utdanning og arbeid» blir videreført ut 2013 og imøteser sluttrapport fra prosjektet. Straffedømte som tar eksamen, inngår lærekontrakter, tar fagbrev og gjennomfører arbeidskvalifiserende kurs, har langt bedre sjanser til å komme inn i arbeidslivet og leve et lovlydig liv med egen inntekt.

YRKESFAGLIGE UTDANNINGSPROGRAM (POST 70, JF. KAP. 571)

Komiteen er fortsatt bekymret over det høye frafallet innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram. Mange unge trenger særskilt tilrettelegging for å kunne gjennomføre videregående opplæring helt eller delvis. Komiteen vil peke på at slik tilrettelegging kan være ressurskrevende, og oppfordrer departementet til å følge utviklingen nøye og om nødvendig styrke denne posten.

Komiteen ønsker et sterkere fokus på situasjonen rundt lærlinger og mangelen på læreplasser i alle sektorer. Komiteen ser det som et mål at flest mulig av de som begynner på en yrkesfaglig studieretning, gjennomfører og ender opp med fag- eller svennebrev.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til regjeringens plan for flere læreplasser i statlig forvaltning. Denne planen, som er vedtatt i regjeringen, framholder at

det skal være en 10 pst. økning i antall lærlinger i virksomheter under statsforvaltningen. Alle departementene er forpliktet av denne planen. Flertallet mener at statens bidrag til å gi unge lærlingplass må forsterkes, og er derfor tilfreds med at regjeringen vil innføre et 3-årig prosjekt med et statlig opplæringskontor for å bidra til flere statlige læreplasser. Flertallet mener det er positivt at regjeringen har et sterkt fokus på å øke antall lærlingplasser og mener det er viktig at alle fagdepartementene nå rapporterer status og framgang når det gjelder lærlinger på sitt område. Flertallet er tilhenger av denne type systematisk og målstyrt arbeid.

Flertallet vil også trekke frem viktigheten av at regjeringen og partene i arbeidslivet har inngått en samfunnskontrakt for flere læreplasser, og at partene har en målsetting om å øke antall lærekontrakter med 20 pst. innen 2015. Flertallet mener at samfunnskontrakten er særskilt viktig og bidrar til å klargjøre ambisjonsnivået for de ulike sektorene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener yrkesfagene trenger nye ideer og bedre løsninger. Frafall er en stor utfordring i den videregående opplæringen og særlig alvorlig er problemet innenfor yrkesfagene og i overgangen fra skole til læreplass. Disse medlemmer vil understreke at læretiden er et sentralt element i fag- og yrkesopplæringen. For at denne ordningen skal fungere etter hensikten, er det avgjørende å ha et tilstrekkelig antall lærlingplasser tilgjengelig for nye lærlinger. Disse medlemmer vil påpeke at en hyppig årsak til frafall på yrkesfag er elever som blir stående uten tilbud om lærlingplass.

Disse medlemmer viser til tall fra Utdanningsdirektoratet som viser at det per 1. oktober 2012 er totalt 23 519 primærøkere til læreplass. I overkant av 15 000 av primærøkerne har fått godkjent lærekontrakt. I tillegg har 766 søkere som har skoleplass som førsteønske, fått godkjent lærekontrakt. Dette viser at det er tvingende nødvendig å iverksette flere tiltak for å skaffe til veie nok lærlingplasser. Disse medlemmer etterlyser derfor nye virkemidler som kan stimulere til opprettelse av flere læreplasser og vil foreslå en økning i tilskuddet til lærebedrifter som tar inn nye lærlinger.

Disse medlemmer mener målet må være at flest mulig lærlinger kan starte sin opplæring samtidig med skolestart i august. Elever som ikke får læreplass, må da gis andre opplæringstilbud.

Disse medlemmer mener målet i den nye Samfunnskontrakten om 20 pst. flere læreplasser innen 2015 er utilstrekkelig. Disse medlemmer er særlig opptatt av at statens virksomheter må ta et større samfunnsansvar når det gjelder å utdanne

fremtidens fagarbeidere. Det innebærer at antall læreplasser i staten må økes vesentlig utover dagens om lag 800 læreplasser. Store statlige virksomheter som f.eks. helseforetakene, Statens vegvesen, Nav og ligningsetaten må lære av forsvaret som har cirka 500 lærlinger, innenfor en rekke ulike fagområder. Disse medlemmer er opptatt av at staten på dette området skal gå foran og inspirere kommuner og private bedrifter for å få til et skikkelig løft i antall lærebudrifter.

Disse medlemmer erkjenner at det er behov for alternativt opplæringsløp. Å tilby yrkesfagelever som ønsker læreplass, påbygning til studiekompetanse er en utbredt årsak til frafall og gjør at verdifull faglært arbeidskraft kan gå tapt. Disse medlemmer vil påpeke at Norge også i fremtiden har et stort behov for kompetente fagarbeidere.

Disse medlemmer mener den positive evalueringen av praksisbrevordningen og de muligheter ordningen gir for god tilpasset opplæring må innebære at flere får dette tilbudet. Praksisbrevordningen må brukes aktivt til å motivere elever som ellers ikke ville ha begynt eller greid å fullføre videregående opplæring.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til disse partiers alternative budsjetter der det ble foreslått en opptrapping av lærlingtilskuddet for nye plasser fra høsten 2012 og avsatt 50 mill. kroner til dette formålet. Disse partier har også foreslått at rekruttering og formidling av læreplasser må skje tidligere enn i dag, for å unngå at elever må vente på avklaring om læreplass til november.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til sitt alternative budsjett hvor det er foreslått flere tiltak for å øke antall læreplasser. Disse medlemmer mener det er viktig å gi næringslivet insentiver til å ta inn flere lærlinger, og at det er galt å avgiftsbelegge de bedriftene som påtar seg samfunnsansvar ved å ta inn lærlinger. Disse medlemmer viser derfor til sitt alternative budsjett hvor det foreslås å fjerne arbeidsgiveravgiften på lærlinger til en kostnad på 690 mill. kroner. Videre mener disse medlemmer at tilskuddet til bedriftene per lærling er for lavt og må økes i tråd med de reelle kostnadene ved ta inn en lærling. Disse medlemmer ser behovet for nye løsninger i arbeidet med å stimulere næringslivet til å ta inn flere lærlinger. Disse medlemmer mener derfor at en bør vurdere en løsning der bedrifter som ønsker å bli lærebedrifter, mottar et starttilskudd eller liknende for å gjøre dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til at Høyre har foreslått å innføre et nytt opplæringsstilbud: et toårig løp i regi av skolen med teori og arbeidspraksis som kan lede frem til fagbrev.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det også foreslås å fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger fra 1. januar 2013, noe som har et beregnet provenytap for staten på 242 mill. kroner.

INTERNASJONALISERING (POST 72/73)

Komiteen anser det som verdifullt å tilrettelegge for skolegang og studieopphold i utlandet både for elever og for lærere. I en globalisert verden, mener komiteen at tilrettelegging for norsk deltakelse i internasjonale utdanningsprogram er viktigere enn noen gang. På denne måten kan vi oppnå økt internasjonalisering av norsk utdanning, å styrke den europeiske dimensjonen og å sikre at norsk utdanning holder høy kvalitet.

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen.

TILSKUDD TIL ORGANISASJONER (POST 74)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil understreke viktigheten av at det finnes prosjekter som bidrar til økt LHBT-kompetanse blant lærerne i skolene. Flertallet mener dette bidrar til å trygge lærere i utfordrende situasjoner, men også at det er en god metode å bruke i antimobbearbeid og arbeid med økt livskvalitet for en sårbar ungdomsgruppe.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, vil understreke viktigheten av økt kompetanse om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, og arbeidet for å styrke kunnskapen om og rettigheter for seksuelle minoriteter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på viktigheten av supplerende materiale til undervisning om seksualitet, som kan benyttes av skoler. Flertallet mener det er viktig at det gis konkrete metoder og øvelser til undervisning og dialog med elever om bl.a. seksualitet, kjærlighet, prevensjon og grensesetting. Dette er viktig i det forebyggende og holdningskapende arbeidet på mange felt.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti, Senterpartiet og Venstre, mener at gode prosjekter i så måte er organisasjonen Sex og politikks prosjekt «Uke Sex» og LLHs prosjekt «Rosa kompetanse Skole».

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre mener det er viktig å ha en god og oppdatert seksualundervisning i skolen. Flere lærere gir uttrykk for at de opplever denne undervisningen som mangelfull på grunn av få eller for dårlige retningslinjer for hvordan denne skal legges opp. Disse medlemmer registrerer at lærerne selv opplever et misforhold mellom hva som forventes og hva de faktisk er blitt opplært til å gjøre. Disse medlemmer mener lærerne har krav på kompetanseheving på dette området slik at kunnskapen de gir videre til elevene, faktisk er relevant.

Videre ønsker disse medlemmer å presisere at kunnskap om seksuell orientering, kjønn og inkluderende undervisning er en viktig del av dette. Ofte opplever en at kunnskap om de ulike seksuelle legningene skilles ut fra seksualundervisningen, og at forekomsten av ulike seksualiteter ikke blir ilagt nok vekt i undervisningen. Disse medlemmer ser det slik at dårlig undervisning om mangfold og seksualitet er med på å bidra til mobbing. Ordet «homo» brukes av mange elever som et skjellsord, og lærerne vet ikke hvordan de skal håndtere slik type seksuell mobbing. Disse medlemmer er kjent med at Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH) allerede i dag gjennomfører en omfattende skolering i temaet, både på lærerutdanninger over hele landet og på enkelte skoler. Dette prosjektet, Rosa Kompetanse, er etter disse medlemmers mening svært viktig, og tilbakemeldingene er svært positive. Kunnskap er det viktigste verktøyet vi har i kampen mot mobbing, trakassering og stigmatisering på grunn av seksuell legning. Disse medlemmer mener skolen har en viktig rolle i å utbre kunnskap og bryte ned fordommer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener videre at en ikke kan lukke øynene for påvirkningen økt innvandring har for sakens aktualitet. Flere Oslo-skoler har en stor andel elever fra kulturer hvor andre seksuelle legninger enn heterofili blir møtt med mindre aksept og forståelse enn i det norske samfunnet for øvrig. For disse ungdommene er det særdeles viktig at skolen blir en trygg arena.

ANDRE POSTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en likebehandling av alle mennesker i Norge uansett kjønn, alder og etnisk til-

hørighet. Disse medlemmer mener at spesielle skoler kun for samer er diskriminerende, og vil ha slutt på slik særbehandling (post 62).

Disse medlemmer har merket seg at tilskuddet til samisk i grunnopplæringen blant annet går til å styrke den økonomiske evnen til kommunene til opplæring i og på samisk. Disse medlemmer påpeker at vi i Norge har fire likestilte språk, og det følger av lovverket at elevene har krav på opplæring i sitt språk og gratis læremidler i grunnskolen. Samisk er et av disse fire språkene og omfattes, slik disse medlemmer ser det, av allerede eksisterende lovverk og bevilgninger gjennom støtte til kommunene. Disse medlemmer vil ikke særbehandle samisk skriftspråk, og ønsker derfor å fjerne post 63.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å redusere barns oppholdstid i statlige asylmottak (post 64). Kortere oppholdstid vil redusere behovet for grunnopplæring. Disse medlemmer peker på at med Fremskrittspartiets politikk vil antallet unge asylsøkere til landet gå ned. Tilstrømmingen av asylsøkere vil reduseres med 25 pst., og behovet for tilskudd vil synke tilsvarende.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at mange ulike instanser rundt om i kommunene skal ta seg av det forebyggende arbeidet knyttet til barn og unge med problemer, uten noe koordinerende eller overordnet styring. Dette medlem ønsker derfor å styrke forebyggingsarbeid og samhandling på en rekke områder for å forhindre fattigdom og gi alle så like levekår som mulig. For å gjøre samarbeidet bedre ønsker dette medlem å prøve ut prosjekter med koordinering av barnevern, helsetjeneste og skole rundt den enkelte elev for dermed å redusere frafall i skolen. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det i første omgang ble foreslått å bevilge 25 mill. kroner over kap. 225 post 51 (ny) til disse tiltakene.

ANDRE TEMA

Rådgivning

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det er nødvendig å styrke kvaliteten og kompetansen i rådgivningstjenesten, og viser i denne forbindelse blant annet til den brede omtalen av skolerådgivning i Innst. S. nr. 164 (2006–2007), jf. St.meld. nr. 16 (2006–2007).

Komiteens medlem fra Venstre viser også til forslag fra Venstre om å innføre en egen profesjonsutdanning for karriereveiledere, jf. Dokument 8:111 S (2011–2012). Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne

bakgrunn ble foreslått å styrke rådgivningstjenesten med 25 mill. kroner over kap. 225 post 78.

Dysleksi mv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er bred enighet om at en av skolens viktigste oppgaver er å lære alle barn å lese, skrive og regne skikkelig. Dette er avgjørende basisferdigheter for å kunne mestre fremtidig arbeids- og samfunnsliv. På bakgrunn av dette er disse medlemmer overrasket over at regjeringen fortsatt opprettholder kuttet i tilskuddet til hjelpemidler til elever med dysleksi.

Disse medlemmer mener at når det foreligger et enkeltvedtak på en elev, skal dette automatisk føre til de nødvendige læremidlene som kreves for den eleven kommer på plass.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett hvor det under kap. 2661 post 75 (Nav) ble foreslått bevilget 20 mill. kroner for å gjeninnføre tilskuddet til hjelpemidler til elever med dysleksi.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at betydelig andel elever i norsk skole har lese- og skrivevansker. I en stadig mer teoribasert skole kan dette føre til manglende kompetanse og dermed vanskeligheter med å komme inn på arbeidsmarkedet. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 25 mill. kroner over kap. 226 for å igangsette en prøveordning med prosjektstøtte for ytterligere å hjelpe elever med lese- og skrivevansker. Ordningen skal administreres av Utdanningsdirektoratet, og alle skoler kan søke om støtte til mindre prosjekter – gjerne i samarbeid med frivillige organisasjoner. Innsatsen skal også sees i sammenheng med forslaget om bedre samhandling mellom barnevern, helsetjeneste og skole.

Universell utforming

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til innspill fra Norges Handikapforbund på høringen med komiteen 23. oktober 2012 vedrørende behovet for universell utforming av skolebygg. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at skolebygg er universelt utformet. Disse medlemmer viser til at Kommunal- og regionaldepartementet i 2010 fikk utarbeidet en rapport fra VISTA for å beregne kostnadene ved å innføre krav til universell utforming av undervisningsbygg. Dersom målet skulle nås innen utgangen av 2025, ble kostnadene for universell utforming

av skolebygg anslått å utgjøre om lag 1,8 mrd. kroner for kommunene og 0,9 mrd. kroner for fylkeskommunene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslag i Venstres alternative statsbudsjett om å bevilge 225 mill. kroner som en begynnelse på arbeidet med å bidra til at skolebygg er universelt utformet, nærmere omtalt under rammeområde 18 i finansinnstillingen.

Familiepolitikk

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at læreren i dag har svært mange roller og funksjoner som går langt utover kjerneområdet som pedagog. Sosialarbeider, administrator, kurator, mekler, litt mamma og pappa osv. er noen av oppgavene en lærer utfordres på i løpet av skoledagen. Disse medlemmer mener vi i sterkere grad må ta på alvor at det samfunnet vi ser utenfor skolen også gjenspeiles i skolen. Et barns behov for voksenkontakt, en å snakke med, en som ser, stopper ikke utenfor skoledøra. Lærere ønsker å bety noe for barna de møter og gi dem det de trenger for resten av livet. Da kan det ikke være overraskende at de tar på seg oppgaver fordi samfunnet ellers svikter. Disse medlemmer mener skolen og dens elevmasse vil speile det lokalsamfunnet den er en del av. Derfor er disse medlemmer av den oppfatning at også generelle familiepolitiske tiltak vil være et bidrag til å kunne skape gode læringsmiljøer på skolen. Satsing på foreldreveiledning, barne- og ungdomspsykiatri, familierådgivning o.l. vil være med å skape gode oppvekstvilkår og ha en positiv effekt på elevens fokusering på læring.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen

Det foreslås en bevilgning på kr 1 458 992 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at kapitlet omfatter bevilgninger til kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen. Dette omfatter både finansiering av ulike nasjonale strategiske tiltak og bevilgninger til forsøksordninger. Komiteen vil understreke betydningen av at det kontinuerlig foregår kvalitetsutvikling lokalt, og at dette er en kjerneoppgave for den enkelte skole og de lokale myndigheter som skoleeiere.

Komiteen er kjent med at det er store forskjeller når det gjelder kommunenes evne og forutsetninger til å drive kvalitetsutviklingsarbeid, og at de tiltakene som finansieres over dette kapitlet har betydning både for den lokale skoleutviklingen og bidrar til å implementere nasjonale satsinger.

Komiteen viser til proposisjonen og har merket seg at statlige støttetiltak for å forbedre den lokale kapasiteten i kvalitetsutviklingsarbeidet er definert som et sentralt mål også for 2013.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til proposisjonen og er tilfreds med at måloppnåelsen i grunnopplæringa er forbedret de siste årene. Flertallet viser til omtalen i proposisjonen som viser at arbeidet med kvalitetsutvikling i grunnopplæring blir fulgt opp gjennom et omfattende sett av strategiske virkemidler for å nå de ulike sektormålene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til finansinnstillingens forutsetning om å redusere kap. 226 post 21 med 1,5 mill. kroner i forbindelse med økninger over kap. 310 og kap. 1590, jf. Innst. 2 S (2012-2013). Flertallet viser videre til sin merknad under kap. 228 post 71 om å øke tilskuddet til Kongshaug Musikkgymnas med 1,65 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon av kap. 226 post 21. Flertallet fremmer forslag til vedtak i samsvar med dette idet post 21 er redusert med i alt 3,15 mill. kroner.

KOMPETANSEUTVIKLING FOR LÆRERE OG SKOLELEDERE

Komiteen viser til proposisjonens omtale av videreutdanningsstrategien Kompetanse for kvalitet. Komiteen har merket seg at søkningen til ulike tilbud er lavere enn forventet, og trolig lavere enn det reelle behovet og interessen. Komiteen har merket seg at de lærerne som har gjennomført studier som en del av denne strategien, har gitt svært gode tilbakemeldinger. Komiteen viser til at det er skoleeiers ansvar å sørge for å ha riktig og nødvendig kompetanse i sine skoler, jf. opplæringsloven § 10-8. Komiteen vil understreke at det er bred politisk enighet om behovet for å løfte lærernes kompetanse.

Kompetanseutvikling blant ansatte er et viktig arbeidsgiveransvar, og komiteen forventer at skoleeierne gir kompetanseutvikling prioritert framover.

Komiteen viser til proposisjonen som varsler en videreføring av satsingen på kompetanseutvikling i skolen gjennom strategien Kompetanse for kvalitet 2012–2015. Komiteen merker seg at regjeringen varsler at det kan være aktuelt å utvide antall deltakere dersom søkningen er større enn det budsjettforslaget rommer. Komiteen er positiv til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folke-

parti og Venstre vil understreke lærerens betydning i skolen. Faglig sterke og kompetente lærere bidrar positivt til elevenes læring og løfter både flinke og svake elever. Rekruttering av nok kvalifiserte læreren en avgjørende faktor i arbeidet med å styrke kunnskapen og kvaliteten i skolen.

Disse medlemmer viser til det store behovet for etter- og videreutdanning blant dagens lærere. Undersøkelser har dokumentert at 7 av 10 lærere yrer behov for etter- og videreutdanning. Samtidig viser tall fra Utdanningsdirektoratet at i 2012 søkte 3 671 lærere om etter- og videreutdanning innenfor den statlige strategien, og at 1 847 av disse ble prioritert av sine skoleeiere. Disse tallene viser at behovet for og etterspørselen etter tiltaket er stort. Disse medlemmer mener at det er åpenbart at ordningen for kompetanseutvikling allerede burde vært betydelig utvidet, og at staten burde bidratt til en større del av finansieringen av ordningen. Disse medlemmer mener regjeringens manglende satsing er bekymringsfull og et svært dårlig signal om man vil heve læreryrkets status. Disse medlemmer frykter at dette kan gjøre at skolen taper kampen om attraktiv arbeidskraft, bl.a. realister som tilbys langt bedre arbeidsvilkår i andre sektorer. Disse medlemmer mener det er en særlig utfordring å løse mangelen på dyktige realfaglærere, et fagområde hvor både grunnskolen og videregående skole har et raskt økende rekrutteringsbehov i årene fremover. Disse medlemmer mener at en investering i kompetente og motiverte lærere, skoleledere og rådgivere er av avgjørende betydning for å få til det kompetanseløftet en ønsker for utdanningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der Fremskrittspartiet foreslår 200 mill. kroner til etter- og videreutdanning.

Komiteens medlemmer fra Høyre tar behovet for kompetanseheving på alvor og foreslår en radikal opptrapping av bevilgningene til etter- og videreutdanning. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett, hvor bevilgningene til etter- og videreutdanning ble foreslått økt med 500 mill. kroner. Samtidig endres finansieringsnøkkelen for videreutdanning av lærere slik at staten dekker 60 pst. av kostnadene, mens kommunenes og lærernes andel reduseres til 20 pst. på hver. Med denne finansieringsnøkkelen og Høyres forslag til økte bevilgninger, ville anslagsvis 4 300 lærere kunnet få et tilbud om etter- og videreutdanning i 2013. Regjeringens gjennomføringstakt er ingen satsing og betyr i realiteten at det vil gå mange tiår før alle norske lærere har fått tilbud om videreutdanning.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil ha en mer ambisiøs satsing på etter- og videreutdanning for lærere og viser til at det i Kristelig Folkepartis alternative budsjett ble foreslått 260 mill. kroner til dette.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at det samlet foreslås å bevilge 412,5 mill. kroner knyttet til lærernes kompetanseheving i Venstres alternative statsbudsjett.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 350 mill. kroner ut over regjeringens forslag til kompetanseheving av lærere, noe som vil gi langt flere lærere muligheten til kompetansehevende videreutdanning, jf. Dokument nr. 8:81 (2005–2006) og Dokument nr. 8:47 (2007–2008). Dette medlem vil understreke at Venstre har som primærposisjon at alle lærere på alle trinn skal ha rett og plikt til kompetansehevende videreutdanning ved jevne mellomrom – uten reduksjon i lønn, dvs. at stat og lokal skoleeier skal stå for alle kostnader – og at en slik ordning gradvis skal innføres.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at regjeringen i noen grad har etterkommet disse partiers ønske om å få på plass en systematisk ordning for videreutdanning av lærere, men at dimensjonene i ordningen er langt under det disse partier har tatt til orde for. Disse medlemmer vil understreke at det er behov for en forpliktende opptrappingsplan for hvordan man kan øke antallet lærere som omfattes av systemet for videreutdanning ut over regjeringens ambisjonsnivå på ca. 1 850 lærere pr. år. Dersom alle lærere i norsk skole skal få videreutdanning i en eller annen form, vil det ta et sted mellom 30 og 40 år i henhold til regjeringens ambisjoner – og det er ikke godt nok.

Disse medlemmer viser videre til Dokument 8:145 S (2009–2010), jf. Innst. 26 S (2010–2011), om å øke den statlige finansieringen knyttet til dagens ordning for videreutdanning av lærere, for på denne måten å bidra til at flere lærere får videreutdanning. Disse medlemmer merker seg at kunnskapsministeren – til tross for sin gjentatte avvisning av forslag om økt statlig finansieringsandel – i fjor endelig gikk inn for at staten skal ta en noe større del av regningen for videreutdanning av lærere, og således støtter intensjonen i nevnte representantforslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at staten har økt sin støtte til videreutdanning av lærere fra 40 til 50 pst., mens lærerne må bidra med 5 pst.

mer av kostnadene fra og med høsten 2012. Kommunene må på sin side dekke 25 pst. Etter disse medlemmers mening burde staten bidratt med mer enn 50 pst. av kostnadene i en overgangsperiode for å få opp antallet lærere som tar videreutdanning. Det er også uheldig å skyve en større del av regningen over på lærerne. Disse medlemmer vil bemerke at det ikke er av vond vilje at mange kommuner ikke har evnet å bidra med flere midler til lærernes kompetanseheving.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 62,5 mill. kroner over kap. 226 post 21 for å øke den statlige andelen av videreutdanningskostnadene for lærere fra 50 pst. til 60 pst. fra og med 1. januar 2013, noe som også vil muliggjøre at et høyere antall lærere får videreutdanning innenfor dagens ordning.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil også påpeke at skjerpede kompetansekrav for alle lærere og et system med rett og plikt til etter- og videreutdanning vil stille nye og andre krav til lærerutdanningene i Norge, mht. kapasitet, fleksibilitet og hvor kompetansehevingen skal skje. Mangel på kvalifiserte vikarer tilsier at mye av etter- og videreutdanningen må skje desentralisert og der lærerne arbeider og bor. Disse medlemmer mener generelt det er behov for å legge til rette for faglig oppdatering og hospiteringsordninger som skal sikre at lærerutdanningene og andre som bærer ansvar for etter- og videreutdanning av lærere, holder høy faglig kvalitet og er mer i takt med dagens skole og skolehverdag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at dette er bakgrunnen for at det i Høyre alternative budsjett ble foreslått å bevilge 50 mill. kroner til utvikling og kvalitetsheving av etter- og videreutdanningstilbudet for lærere.

INNFØRING AV VALGFAG PÅ UNGDOMSTRINNET

Komiteen er enig i at innføringen av valgfag er et viktig element i arbeidet med å utvikle ungdomstrinnet. Men for å nå målene om en opplæring der elevene lærer gjennom å gjøre, bruke og erfare selv, er det nødvendig med flere tiltak, slik regjeringens femårige strategi for ungdomstrinnet innebærer. Komiteen støtter strategiens prioritering av kompetanseheving innen klasseledelse og erfaringsutveksling om praktisk og varierte metoder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at elevene på

8. trinn fra og med inneværende skoleår har anledning til å velge ulike valgfag. Intensjonen er at dette vil bidra til en mer praktisk og variert skoledag. Skolene tilbyr i inneværende skoleår minst to valgfag blant de åtte valgfagene det til nå er utarbeidet læreplaner for. Flertallet har merket seg at regjeringen i proposisjonen følger opp den varslede opptrappingen av valgfagene til også å gjelde 9. trinn i skoleåret 2013/2014.

Flertallet mener denne utbyggingen av ordningen vil gi flere elever tilbud om valgfag som appellerer til deres interesser og derigjennom øke mestringfølelsen og motivasjonen for øvrig skolearbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er kjent med at valgfagstilbudet har vist seg å bli svært begrenset ved mange skoler og vil uttrykke bekymring over at valgfag med realfaglig innhold sjelden tilbys. Å innføre valgfag uten at elevene gis et reelt valg, kan neppe være i tråd med intensjonen bak innføringen av et slikt fag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er positive til innføringen av valgfag i ungdomsskolen, og mener dette er avgjørende for at flere elever skal oppleve motivasjon og mestring i skolehverdagen. Samtidig mener disse medlemmer det er viktig å understreke praktiske valgfags egenverdi og at de er til fordel for alle elever uansett utgangspunkt. Videre mener disse medlemmer at det ikke er nok valgfag på ungdomstrinnet. Disse medlemmer mener også at elevene på 10. trinn bør få ta del i valgfagene.

Disse medlemmer er uenig i den sterke styringen av hvilke valgfag som skal tilbys, som regjeringen har innført. Disse medlemmer mener det bør være fleksibilitet i hvilke valgfag den enkelte skole velger å tilby lokalt. Disse medlemmer viser til at det på den enkelte skole og i lokalmiljøet rundt skolene finnes mye kompetanse en med fordel kan dra nytte av for å tilby forskjellige valgfag. Disse medlemmer viser til Innst. 145 S (2011–2012) hvor disse partier fremmet følgende forslag: «Stortinget ber regjeringen åpne for lokale tilpasninger når det gjelder hvilke valgfag som skal tilbys ved den enkelte skole.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til partienes merknader vedrørende den nye ordningen med valgfag, slik disse fremkommer av Innst. 145 S (2011–2012), jf. Meld. St. 22 (2010–2011).

KULTURSKOLETILBUD I SFO

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at kommunene siden 2010 har kunnet søke om stimuleringsstøtte for å utvikle samarbeidet mellom kulturskolene og skolen/SFO som en del av Kulturløftet II. Flertallet er svært tilfreds med at regjeringen fra høsten 2013 foreslår en gratis, frivillig kulturskoletime for alle elever i løpet av de fire første klassetrinnene.

Flertallet er kjent med at etterspørselen etter plass i kulturskolen er svært høy, og mange barn står på venteliste. Samtidig er mange av de ansatte i kulturskolene tilsatt i små stillingsbrøker. Flertallet ser at dette tiltaket både vil kunne gi flere barn et tilbud, samtidig som det gir rom for å utnytte de samlede ressursene bedre ved at kulturskoleansatte bruke sin kompetanse inn i skolen/SFO. Flertallet er glad for at regjeringen med dette tar et grep for å gjøre kulturskoletilbudet tilgjengelig for alle.

Flertallet støtter forslaget om at kommunene skal få stor handlefrihet til å utforme tilbudet. Det kan være forskjellig fra skole til skole hvilken kompetanse man har blant lærerne og hva det er mulig å tilby ved den lokale kulturskolen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre støtter regjeringens intensjon om et bedre kulturtilbud for barn og unge, og mener dette ivaretas best ved å styrke kulturskoletilbudet i kommunene, og barn og unges tilbud om en kulturskoleopplæring av høy kvalitet.

Disse medlemmer viser til at det er store ulikheter i det kommunale kulturskoletilbudet og at kvaliteten på innholdet varierer sterkt fra kommune til kommune. I dag står 30 000 barn i kø og det er dermed langt fram til målet om et godt kulturskoletilbud for alle som ønsker det. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å innlemme en uketime med kulturskoletilbud i skole-/SFO-tiden på barnetrinnet (1.–4. trinn). Disse medlemmer mener én time gratis kulturskole i skoletiden ikke løser problemet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener regjeringens prioritering av gratis kulturtime, fremfor f.eks. mer fysisk aktivitet, for alle elever fra 1. til 4. trinn i SFO er uheldig. Fremskrittspartiet er at den oppfatning av skolens primæroppgave er å utruste elevene med grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning, samt engelsk og IKT. Særlig er basiskompetansen viktig i de laveste trinnene, da det er i disse årene grunnlaget for fremtidig læring finner sted. Tiden brukt på skolen må derfor benyttes til opplæring i de viktigste fagene, og til andre aktiviteter som bidrar til

økt kognitiv kapasitet og læring, eksempelvis fysisk aktivitet.

Disse medlemmer finner regjeringens forslag kostnadskreven og lite hensiktsmessig. Samtidig lytter disse medlemmer til signaler fra flere ansatte, ledere med videre på de lokale kulturskolene rundt om i landet. Disse frykter de konsekvensene regjeringens forslag kan få. Både disse, og Kulturskolerådet, peker på de lange køene kulturskolen allerede har i dag, hvor 30 000 barn ønsker, men ikke får plass på kulturskolene. Å innføre tilbud om kulturskole i SFO vil tappe lærekrefter og tid fra kulturskolene. Disse medlemmer registrerer også at flere kulturskoler frykter dette vil tappe ressurser fra deres ordinære tilbud, som igjen vil kunne føre til økt egenbetaling og bortfall av mulighet for skolen til å igangsette større prosjekter og oppsetninger. Lederen for Norsk kulturskoleråd pekte også på at dette er en utvanning av hva kulturskolen faktisk handler om. Disse medlemmer mener at midlene avsatt til dette bør kanaliseres til å styrke læringen i skolen, gjennom å implementeres i de midler som er avsatt til videre- og etterutdanning av lærere.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett der det ble foreslått å omdisponere midler avsatt til kulturskoletilbud innenfor skole-/SFO-tiden til en styrking av kulturskolenes utviklingsmidler ved Norsk kulturskoleråd, for å få en best mulig utvikling av Norges kulturskoler, også med tanke på å redusere køene. Videre vil disse medlemmer foreslå å inkludere et pilotprosjekt for å løfte utviklingen av unge særlige kulturtalenter uavhengig av deres økonomiske og sosiale kår.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre er redd for at dette vil kunne føre til at kommuner vil stille spørsmål ved om de skal betale for parallelle organisasjoner for skole og kulturskole hvis kulturskolens hovedtilbud skal gis som en del av det ordinære skoletilbudet. Disse medlemmer mener hele ideen med kulturskole er at den skal være et supplement til den obligatoriske skolen. Kulturskolen har med dette en unik rolle og betydning for byer og lokalsamfunn over hele landet. Den skal være et ressurscenter lokalt og fungere som et kraftsenter for det frivillige kulturlivet. Disse medlemmer mener regjeringen ser helt bort fra disse verdiene med det grepet som nå tas.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det i stedet bør være en opptrapping gjennom øremerkede statlige bevilgninger, og Kristelig Folkeparti foreslo derfor i sitt alternative budsjett å omprioritere 72,1 mill. kroner til dette.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det går mot forslaget fra regjeringen om å innføre en gratis uketime med kulturskoletilbud i skole- eller SFO-tida på barnetrinnet fra høsten 2013. Dette medlem oppfatter dette forslaget som en del av den rødgrønne heldagsskolesatsingen. Dette medlem viser til at flere kommuner allerede har et slikt opplegg, basert på lokale prioriteringer. Dette medlem viser for øvrig til Venstres prioriteringer under rammeområde 3 i finansinnstillingen vedr. et forsterket kulturtilbud – også rettet mot barn og unge.

NY GIV

Komiteen viser til at tilskuddet på denne posten er en del av satsingen rettet mot elever med svake grunnleggende ferdigheter gjennom Ny GIV, og er et viktig element i arbeidet mot å redusere frafallet i videregående opplæring. Komiteen har merket seg at tallene for gjennomføring i videregående opplæring viser en positiv utvikling. Nye tall viser at gjennomføringsgraden i overgangene mellom trinnene på videregående nivå, indikerer at det nasjonale målet om en økning på to pst. i løpet av 2013 vil bli nådd.

Komiteen er kjent med at Ny GIV-ordningen dette skoleåret er utvidet til å gjelde alle kommuner i landet, slik at alle ungdomsskoler nå tilbyr ekstra intensivopplæring i tiende klasse til elever som sliter faglig. Opplæringen for disse elevene er lagt opp ekstra variert og praktisk.

I Overgangsprosjektet får de svakest presterende elevene på 10. trinn tilbud om avtale om ekstra innsats det siste halve året på ungdomsskolen for å bedre lese-, skrive- og regneferdigheter. Komiteen viser til betydningen av lærerens kompetanse til å møte denne elevgruppen for å vekke deres motivasjon for å styrke grunnleggende ferdigheter. Komiteen er derfor tilfreds med at Ny GIV-ordningen i tillegg er utvidet slik at skolene nå tilbys å sende to lærere på kurs i hvordan opplæringen kan gjøres mer praktisk og relevant. Det er positivt, etter komiteens mening, at alle norske kommuner skal delta i prosjektet fra 2013. Totalt 13 000 elever vil da omfattes av tiltaket i løpet av de tre årene prosjektet varer og tilsammen 3 600 lærere få skoling i metodebruk tilpasset denne elevgruppa.

Komiteen er kjent med at flere kommuner har høstet gode erfaringer med intensivopplæring i basisfag i skolens sommerferie, og er tilfreds med at regjeringen i år har bevilget ca. 20 mill. kroner til sommeraktiviteter i alle fylker.

Matematikk

Komiteen er kjent med at ved siste eksamen i matematikk for 10. trinn fikk om lag en tredel av elevene karakterene 1 eller 2. Det er langt flere enn

tilfellet er i norsk og engelsk. Svake ferdigheter i matematikk er en av de viktigste årsakene til at elever ikke gjennomfører videregående opplæring.

Komiteen vil derfor påpeke at det å styrke matematikkundervisningen gjennom hele opplæringsløpet er av avgjørende betydning for å forhindre frafall og er tilfreds med at regjeringen vektlegger dette i oppfølgingen av ungdomstrinnsmeldingen, blant annet gjennom en egen regnesatsing.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til regjeringens langsiktige arbeid for å styrke de grunnleggende ferdighetene. Fra høsten 2009 ble det innført en plikt for kommunene til tidlig innsats i norsk, samisk og matematikk på 1.–4. trinn, særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning.

Flertallet viser til at Kunnskapsdepartementet har satt i gang et delprosjekt innenfor Ny GIV for å gjøre opplæringen i norsk-, engelsk- og matematikkfaget mer relevant og yrkesrettet. Etter flertallets mening vil dette være et viktig bidrag for å bekjempe frafallet på de yrkesfaglige linjene.

Flertallet mener det fremdeles er for få som velger realfaglig fordyping i videregående opplæring, og er kjent med at Kunnskapsdepartementet vil videreføre arbeidet med å øke rekrutteringen til utdanning, forskning og yrkesvalg innenfor realfagene. Flertallet viser til tiltakene i strategien «Realfag for fremtiden» og læringsressursen «Den virtuelle matematikkskolen».

Flertallet mener satsingen på vitensentrene er et svært viktig bidrag for å styrke holdninger til og kunnskap i realfag, og er tilfreds med at denne satsingen styrkes i 2013. Flertallet mener dette vil bidra til rekruttering til et kompetanseområde Norge trenger både nå og i fremtiden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil rette oppmerksomheten mot det faktum at våren 2012 gikk 10,3 pst. av landets 10. klassinger ut av grunnskolen med karakteren 1 i matematikk skriftlig eksamen. I videregående opplæring ville denne karakteren kvalifisert til stryk eller ikke bestått. Det innebærer at nesten seks tusen ungdommer starter i videregående opplæring med så svake kunnskaper i matematikk, at de vil ha små sjanser til å fullføre om det ikke settes inn ekstra tiltak for dem. Sviktende matematikkunnskaper er dramatisk for den enkelte elev, men også for samfunnet som helhet, fordi det truer tilgangen på kvalifisert arbeidskraft.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at et av de viktigste grepene for å øke matematikkompetansen i hele utdanningsløpet handler om å styrke læreren.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener grunnlaget for gode matematikkunnskaper først og fremst må legges i barneskolen. For å styrke opplæringen i matematikk og grunnleggende ferdigheter i regning vil Høyre innføre en undervisningstime ekstra i dette faget på barnetrinnet. Samtidig vil disse medlemmer understreke betydningen av høyt kvalifiserte lærere og at det må satses målrettet på kompetanseheving for matematikklærere på de laveste trinnene i skolen. Disse medlemmer viser til Høyres forslag i alternativt budsjett om å forsterke satsingen på etter- og videreutdanning for lærere.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at disse partier ønsker å utvide grunnskolelærerutdanningene til en femårig mastergrad, samt øke opptakskravene til utdanningen. I tillegg må det etableres en ordning som gir lærerne rett og plikt til kompetanseheving, dette ut fra erkjennelsen om at formell kompetanse er avgjørende for elevenes læringsresultater.

YRKESRETTING AV FELLESFAG

Yrkesretting av fellesfag er påpekt å være en utfordring i yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående opplæring. Komiteen viser til at hvert fylke nå har en knutepunktskole for yrkesretting av fellesfagene norsk, engelsk og matematikk. Skolene skal danne nettverk for å utvikle opplæringen i fellesfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram slik at elevene opplever disse som relevante for det yrket de har valgt. Komiteen støtter denne satsingen.

NATUR

Komiteen har registrert satsingen på «Den naturlige skolesekken» hvor naturen brukes som klasserom. Komiteen vil understreke at bruk av naturen og nærmiljøet i undervisningssammenheng kan bidra til å øke interessen for naturfag, natur, friluftsliv og fysisk aktivitet.

HÅNDVERKSFAG

Komiteen viser til det initiativ som er tatt i Nordisk råd for å få en fortgang i arbeidet med å samordne utdanningstilbudene for håndverksfagene, og forutsetter at Norge følger opp dette arbeidet slik at norsk ungdom fortsatt kan sikres utdanningstilbud innenfor viktige håndverksfag.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at mange små og tradisjonelle håndverksfag er i ferd med å dø ut, og at vi i Norge mangler utdanningstilbud i mange av disse fagene. Disse medlemmer mener disse håndverksfagene må holdes i hevd som en viktig del av norsk håndverkstradisjon. Disse fagene representerer kunnskap som for eksempel er en forutsetning for å kunne ta vare på og restaurere eldre kulturminner. Blant annet er urmakerutdanningen i Norge i en svært sårbar situasjon. Slike nisjefag kan legge grunnlag for ulike typer næringsvirksomhet. Disse medlemmer viser til endringene i privatskoleloven som åpner for at utdanningstilbud innen små og verneverdige håndverksfag nå kan drives av private og godkjennes etter privatskoleloven. Dette er et grep disse medlemmer har etterlyst.

Flere av de andre nordiske land har de samme utfordringene, og Nordisk Håndverksforum har pekt på at de nordiske land kan samarbeide om å tilby utdanning for disse fagene. Nordisk Håndverksforum har dokumentert at så mange som 50 håndverksfag kan inngå i et samarbeid mellom de nordiske land. Disse medlemmer mener tettere nordisk samarbeid om utdanning innenfor små og verneverdige fag er viktig for å øke rekrutteringsgrunnlaget og for å bygge sterkere fagmiljøer.

Disse medlemmer er opptatt av å bevare gamle håndverksfag og viser i denne forbindelse til omtalen i budsjettproposisjon for Kunnskapsdepartementet for 2008 hvor bl.a. følgende ble påpekt:

«Flere gamle handverksfag er i ferd med å forsvinne. Dette kan føre til at viktig kompetanse går tapt. Faga er viktig å halde på, både i seg sjølve og som ein del av den norske kulturarven.»

Disse medlemmer viser til at Norsk handverksutvikling (NHU) siden 1995 – på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet – har hatt det faglige og administrative ansvaret for en treårig stipendiatordning for håndverkere. Disse medlemmer har i flere sammenhenger støttet det arbeidet Senter for immaterielt kulturvern (tidligere Norsk Håndverksregister) gjør for å ivareta de små og verneverdige håndverksfagene. Disse medlemmer har i tidligere budsjettbehandlinger foreslått å gjøre stipendordningen for disse fagene permanent. Dette har ikke blitt støttet av flertallet. Disse medlemmer er kjent med at det arbeides med mulige koblinger mot høyskoler som vil jobbe med dette temaet. Disse medlemmer er positivt avventende til regjeringens forslag på dette feltet og mener at det uansett ordning er viktig å ivareta den nære og direkte kontakten i undervisningssituasjonen som håndbåren kunnskapsoverføring krever. Disse medlemmer

mener også at det er viktig å ha en desentralisert struktur som gjør at vi reelt sett bidrar inn mot alle aktuelle miljøer.

Tilskudd for økt lærertetthet (post 62)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, merker seg at det i forslaget til statsbudsjett for 2013 foreslås innført et fireårig statlig tilskudd til ca. 600 nye lærerårsverk i ungdomsskolen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at tilskuddet skal målrettes inn mot skoler med lav lærertetthet (mer enn 20 elever per lærer) og som faglig skårer under gjennomsnittet målt i grunnskolepoeng.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til behandlingen av Meld. St. 22 (2010–2011) Mestring – Muligheter – Motivasjon, og mener dette forslaget følger opp sentrale utfordringer som ble adressert i meldingen. Flertallet er enig i at flere lærere på ungdomstrinnet gir større muligheter for tettere oppfølging av hver enkelt elev og er et gjennomslag for kravet fra lærere, foreldre og elever om økt lærertetthet. Flertallet viser til at forskning tyder på at lærertetthet har betydning, særlig for de svakeste elevene. Selv om lærertettheten i seg selv ofte ikke er avgjørende for elevenes læringsutbytte, så vil økte lærerressurser gi mulighet for mer variert og tilpasset undervisning. Med flere kompetente lærere vil skolen bedre kunne følge opp hver elev og gi en variert og tilpasset opplæring av høy faglig kvalitet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at forslaget om 600 nye stillinger derfor vil gjøre det mulig for skolene å jobbe mer variert, praktisk og relevant. Det at om lag 170 skoler i 100 kommuner med dette vil kunne øke lærertettheten med ett til fem årsverk, vil etter flertallets mening være et viktig og målrettet tiltak.

Flertallet er glad for dette forslaget og mener dette vil øke kvaliteten i undervisningen, noe som igjen vil øke læringsutbyttet for den enkelte elev. Flertallet deler regjeringens intensjon om at tiltaket på sikt kan bidra til å redusere behovet for spesialundervisning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, har merket seg at regjeringen, basert på erfaringer med denne tilskuddsordningen, vil vurdere videre opptrapping gjennom forskriftsfesting av et forholdstall mellom antall elever og antall lærere. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn endring av opplæringsloven for senere å kunne forskriftsfeste en minstenorm for lærertetthet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre konstaterer at regjeringen bryter sitt valgløfte om å innføre en generell lærernorm og ender opp med et prøveprosjekt som involverer et beskjedent antall skoler, noe som virker lite gjennomtenkt og som har en rekke svakheter. Disse medlemmer mener en slik lærernorm er urealistisk så lenge det ikke utdannes flere lærere enn dem som forlater skolen. Å innføre en lærernorm når Norge opplever knapphet på pedagoger, gir lite mening og vil medføre at andelen ufaglærte lærere i norsk skole øker. Det er en uønsket utvikling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til budsjettøringen og stiller seg undrende til en prøveordning med lærerstillinger som tildeles enkeltskoler, uten at skoleeierne er blitt konsultert. Tiltaket er presentert som en prøveordning i fire år og kostnadsberegnet til over 1 mrd. kroner. Tiltaket får virkning for 170 av landets mer enn 3 000 skoler og kommer et lite mindretall av landets elever til gode. Tiltaket vil skape mer byråkrati for skoleeierne fordi det kreves årlige søknader og årlige rapporteringer fra berørte kommuner. Regjeringen skriver i budsjettet at «den fireårige tilskuddsordningen skal brukes til å høste erfaring og kunnskap om effekten av økte lærerressuser». Likevel presenteres tiltaket uten at det er avsatt midler til oppfølging og evaluering. Dette ble konkret tatt opp av KS under budsjettøringen.

Disse medlemmer finner det oppsiktsvekkende at regjeringen så totalt har overkjørt skoleeierne, og viser til at KS under høringen ytret seg kritisk både til hvordan prøveprosjektet var lagt opp og selve fordelingen av lærerstillingene. Det ble stilt spørsmål ved om kriteriene for valg av skoler var treffsikker nok. Mange skoleeiere var uforstående til utforming av ordningen fra departementets side. Det ble konkret påpekt at utvelgelse av skoler basert på ett enkelt år kan slå svært tilfeldig ut. Hovedfokus på antall elever pr. lærer og mindre vektlegging av hvilke resultater skolene oppnår, har også gitt en rekke merkelige utslag i forhold til hvilke skoler som inkluderes og hvilke skoler som ekskluderes. Disse medlemmer mener det er grunn til å utfordre re-

gjeringsen på hvordan den kan forsvare tiltaket og hva man faktisk ønsker å oppnå med prøveprosjektet, når et fylke som Finnmark som topper frafallsstatistikken i videregående opplæring og sliter med svake elevprestasjoner fra grunnskolen, avspises med 3 stillinger til 1 skole i Hammerfest.

Disse medlemmer opplever det også som problematisk når en stor andel stillinger kommer på skoler i byer og på større steder. Det må være åpenbart at utkantskoler og distriktskommuner som sliter med å rekruttere kvalifiserte lærere, vil oppleve enda større problemer når det er stor knapphet på ferdigutdannede lærere og enda flere skal konkurrere om de samme lærekreftene. Disse medlemmer er overrasket over at regjeringen ikke har tatt hensyn til dette, og mener lærermangel er en selvstendig begrunnelse for at andre lærertiltak ville vært klokere, om man er opptatt av å begrense andelen ufaglærte i norsk skole.

Etter disse medlemmers oppfatning er regjeringens tiltak for økt lærertetthet ikke et svar på skole-Norges fremste utfordring: å heve lærerens kompetanse som viktigste byggestein for å øke norske elevers læringsutbytte.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets og Høyres alternative budsjett, der midler til økt lærertetthet ble foreslått omdisponert til fordel for forsterket satsing på etter- og videreutdanning, noe som kan komme lærere i alle landets kommuner og langt flere elever til gode.

Disse medlemmer er opptatt av kvalitetsutvikling og kompetanse i skolen. Det viktigste er å sørge for at elevenes grunnleggende kunnskaper styrkes. Dagens situasjon hvor 1 av 5 gutter ikke kan lese og skrive ordentlig er alvorlig. Tidlig innsats er avgjørende for at elevenes grunnleggende ferdigheter skal komme på plass, og disse medlemmer mener regjeringens satsing i ungdomsskolen kommer altfor sent. Disse medlemmer er positive til at regjeringen her viser vilje til å satse på lærere, men mener at disse midlene er feil rettet og kommer for sent. Disse medlemmer mener vi må ha en forskningsbasert tilnærming til nye tiltak i skolen, og at eventuelle endringer og nysatsinger må være vitenskapelig forankret. Internasjonal erfaring og forskning viser at antall lærere pr. elev er en faktor av mindre betydning for elevenes læring, og at andre tiltak gir bedre effekt. Det tiltaket som gir størst effekt er å investere i de allerede eksisterende lærernes kompetansenivå. Det nytter ikke, etter disse medlemmers syn, å øke antall lærere i klasserommet dersom disse ikke har den kompetansen som kreves. Disse medlemmer mener derfor midlene til økt lærertetthet i ungdomsskolen heller bør brukes til det solide løftet i videre- og etterutdanning av lærere som

disse partier legger opp til i sine alternative budsjetter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener kvalitet er viktigere enn kvantitet, og Fremskrittspartiet ønsket derfor i sitt alternative budsjett å kutte hele beløpet regjeringen vil bruke til å øke lærertettheten og i stedet øke midlene til videre- og etterutdanning av lærere, rådgivere og skoleledere med 200 mill. kroner. Dette vil gi et kompetanseløft for ytterligere 1 000 lærere i skolen, og bidra til en kvalitetsheving.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti er positiv til at regjeringen foreslår å ansette flere lærere. Dette medlem mener regjeringen de siste årene gjennomgående har prioritert feil gjennom å bruke milliarder på flere undervisningstimer for de aller minste i stede for å satse på lærerne. Dette medlem vil ha en ny kurs i skolepolitikken hvor vi i stedet for flere timer satser på flere og enda bedre lærere, en bedre ungdomsskole og kamp mot frafallet i videregående. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å øke lærertettheten gjennom å bevilge 250 mill. kroner til flere lærere.

Dette medlem er imidlertid kritisk til hvordan regjeringen har valgt å legge opp det nye tilskuddet for lærertetthet. Dette medlem viser til at utvalgskriteriene for kommuner som kan søke om tilskudd er statistikk fra ett skoleår. Dette medlem er enig med Kommunenes Sentralforbund (KS) som på høringen uttalte at det hadde vært ønskelig med mer solide grunnlagstall, for eksempel et snitt for fem år, slik at utvalget ikke blir for tilfeldig. Ved kun å ta utgangspunkt i ett skoleår, kan man risikere å få med skoler som det ene året tilfredsstillende kriteriene, men der dette er en tilfeldig variasjon for dette ene året og ikke et trekk ved skolen. Dette medlem er også kritisk til at regjeringen med sin innretning i realiteten belønner skoler og kommuner som ikke har prioritert elever og skole, på bekostning av de som har gjort det motsatte. Dette medlem mener det er et grunnleggende faktum at skoleeierne vet best hvilke av deres skoler som har størst utfordringer og hvor det er behov for økte ressurser. Dette medlem stiller seg undrende til at regjeringen velger å ikke konsultere skoleeierne når ressursene skal fordeles, og mener at dette undergraver det lokale selvstyret og kommunenes rolle som skoleeier.

Komiteens medlem fra Venstre støtter regjeringen i synet på at det er behov for økt lærertetthet på ungdomstrinnet, samt bevilgningen til dette tiltaket på 157 mill. kroner i statsbudsjettet for 2013. Dette medlem er imidlertid kritisk til innretning

gen av ordningen. Gjennom en 100 pst. statlig finansiering av lærerstillinger i bestemte skoler i bestemte kommuner belønner i realiteten regjeringen skoler og kommuner som ikke har prioritert elever og skole, men andre tiltak, på bekostning av kommuner som har gjort det motsatte. Dette medlem mener at det ville være langt bedre å innrette ordningen slik at den innebærer statlig tilbud om 50 pst. finansiering av lærerstillinger i kommuner med lav lærertetthet. En slik innretning vil ha flere fordeler i forhold til regjeringens opplegg; den vil utløse og være insentiv til lokal prioritering, den vil gi større fleksibilitet innenfor den enkelte kommune og de bevilgede midlene vil strekke dobbelt så langt. En slik innretning vil dermed være bedre enn den foreslåtte, sett i forhold til det dette medlem oppfatter også er regjeringens intensjon – nemlig generelt økt lærertetthet på ungdomstrinnet. Dette medlem viser til at også KS uttrykte seg kritisk til innretningen av ordningen under høringen om statsbudsjettet 2013.

Dette medlem viser til finansinnstillingen hvor det på denne bakgrunn ble fremmet forslag om å endre innretningen av tilskuddsordningen slik at det gis et tilbud om 50 pst. finansiering av lærerstillinger i kommuner med lav lærertetthet.

TILSKUDD TIL VITENSENTRE MV. (POST 71)

Komiteen mener at vitensentrene, som er populærvitenskapelige opplevels- og læringscentre for teknologi, matematikk, naturvitenskap og realfag, har en viktig funksjon i å vekke elevenes interesse for realfag og bedre rekrutteringen til viktige kompetanseområder for Norge. Komiteen viser til at vitensentrene skal være et tilbud til allmennheten, men også være et tilbud overfor skolene som kan vekke nysgjerrighet og gi eksempler på praksisretting i realfagene på en måte som engasjerer elevene.

Komiteen viser til at den statlige finansieringen av vitensentrene utgjør om lag 20 pst. av driftsutgiftene. Privat næringsliv og kommuner/fylkeskommuner bidrar, mens den største andelen er sentrenes egeninntekter. Den statlige støtten representerer derfor en stabil inntektskilde og er en viktig forutsetning for midler fra andre givere.

Komiteen viser til at 20 pst. av de som valgte realfag i 2008 forteller at inspirasjon fra vitensentrene var årsak til utdanningsvalget. Dette viser at de 8 regionale vitensentrene er et viktig virkemiddel for å øke interessen for og rekrutteringen til realfag. Komiteen mener det er en riktig strategi å utvikle de regionale vitensentrene slik at flere elever og lærere kan benytte disse som en arena for undervisning.

Komiteen er kjent med at tilbudet som gis ved vitensentrene er i tråd med gjeldende læreplaner i matematikk og naturfag og sørger for en praktisk tilnærming til fagene. Vitensentrene tilbyr aktiviteter

utenom skoletiden og i helgene, samt at de har kurs for lærere og ulike nettilbud. Vitensentrene fungerer dermed som et godt supplement til realfagsundervisningen i skolen og har derfor en viktig plass i regjeringens realfagsstrategi.

Komiteen viser til at budsjettforslaget innebærer en økning i bevilgningene til vitensentrene på hele 34 pst. fra 2012 og mener dette er en viktig satsing.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke behovet for at norsk skole må satse mer på realfag. Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett foreslått å øke bevilgningene til vitensentrene og Newton-rommene. En slik opptrapping av støtten har disse partier etterlyst de senere årene fordi det er blitt flere sentre og for å anerkjenne den rollen vitensentrene kan spille for konkretisering og fornyelse av realfagsundervisningen.

Disse medlemmer vil fremheve vitensentrene som en viktig arena for inspirasjon og motivasjon og der elevene gjennom egenaktivitet kan få oppleve hvordan realfag kommer til anvendelse i samfunnet. For mange elever er dette en langt mer motiverende måte å lære på enn det som er mulig å få til i et klasserom. På vitensentrene får mange elever aha-opplevelser om hvordan realfag faktisk anvendes i hverdagen. Norsk næringsliv er avhengig av at norske elever ønsker å fordype seg i realfag. Dette er viktig for fremtidig kunnskap og konkurransekraft.

Disse medlemmer er av den oppfatning at vitensentrene og Newton-rommene bidrar til at stadig flere barn og unge oppdager hvordan realfag kan brukes – og mange lærere får verdifull kursing i hvordan realfagene kan gjøres mer interessante. Det må være en målsetting å sikre god tilgjengelighet til denne type alternative læringsarenaer i alle deler av landet, også der det i dag er etablert tilbud som ikke har statlig medfinansiering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er nødvendig å øke bevilgningen utover regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at partiet i sitt alternative budsjett foreslo å øke bevilgningen til vitensentrene med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre ønsker derfor å styrke vitensentrenes og Newton-rommenes muligheter til å videreutvikle det pedagogiske tilbudet de har til barn og unge, og viser til Høyres al-

ternative budsjett der det ble foreslått ytterligere 4 mill. kroner til dette formålet.

ANDRE TEMA

Frafall

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å peke på problematikken knyttet til frafall i skolen. Den store majoriteten av dette er i de yrkesfaglige studieretningene, og skal en heve kvaliteten i grunntidningen i Norge må det satses også spesifikt på yrkesfagopplæringen. Det har vært et tverrpolitisk ytre ønske om mer praksis- og yrkesretting av fellesfagene på yrkesfaglig opplæring. Disse medlemmer registrerer samtidig at signaler fra skoleverket peker på at en stor andel yrkesfaglærere ikke har den nødvendige kompetansen innenfor fagdidaktikk. Disse medlemmer ønsker også å peke på viktigheten av at programfagene er tilpasset den arbeidshverdagen elevene møter i det de skal ut i lære eller som vanlig ansatt. Felles for flere av de yrkesfaglige studieretningene er at det er yrker og bransjer i kontinuerlig endring og utvikling, noe som fører til at programfaglærernes praktiske kunnskap om dagens yrkesutøvelse kan bli foreldet. Det er viktig at disse lærerne får ta del i den teknologiske utviklingen som skjer på sine områder, og disse medlemmer ønsker derfor å etablere en hospiteringsordning.

Disse medlemmer har bitt seg merke i at regjeringen nå har ytre seg positivt til en prøveordning med dette, men kan ikke se at det er avsatt midler til dette. Disse medlemmer mener en slik hospiteringsordning må etableres permanent snarest.

Disse medlemmer viser til rådgivningstjenestens viktige funksjon i skolen når det kommer til forebygging av frafall. Størstedelen av frafallet i videregående skole skjer på yrkesfagene, og mye av dette sies å være på grunn av feilvalg. Rådgivningstjenesten i ungdomsskolen er således svært viktig for å sørge for at elevene veiledes til å velge rette studier for videregående. I dag stilles det ingen formelle krav til de som innehar denne stillingen ved skolene, og en har flere eksempler på at personene i stillingen mangler tilstrekkelig eller oppdatert kunnskap på feltet. Disse medlemmer mener det er viktig at personene i denne tjenesten får ervervet seg denne kunnskapen gjennom egne innførings- og oppdateringskurs.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til at Fremskrittspartiet fremmet representantforslag om etablering av hospiteringsordning i allerede i 2010, men den gang ble det nedstemt av regjeringspartiene.

Leksehjelp

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig at leksehjelpen settes inn der skolen vurderer det som pedagogisk riktig og mest virkningsfullt. Lovfesting av leksehjelp på 1.–4. trinn har skapt mange praktiske problemer for skoleeierne og oppleves som lite fleksibel. Samtidig advares det mot at foreldrene kobles av skolearbeidet og at elevene de første skoleårene ikke opparbeider gode leksevaner hjemme som vil være viktig senere i skoleløpet.

Disse medlemmer har merket seg at Foreldreutvalget for grunnopplæringen er klar i sin anbefaling om at leksehjelpen heller bør settes inn senere i skoleløpet og mener behovet for leksehjelp er størst i ungdomsskolen. Disse medlemmer støtter dette og mener opplæringsloven må endres slik at leksehjelpen kan settes inn der det vil være mest virkningsfullt. Mange foreldre opplever at deres evne til å hjelpe blir mindre jo eldre elevene blir.

Med bakgrunn i dette vil komiteens medlemmer fra Høyre legge til rette for om lag 4 uketimer leksehjelp på ungdomstrinnet fra høsten 2013.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen de siste årene gjennomgående har prioritert feil gjennom å bruke milliarder på flere undervisningstimer for de aller minste og gratis timer i SFO. Disse medlemmer mener regjeringen kommer nærmere og nærmere den rød-grønne drømmen om en hel-dagsskole.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti gikk imot å lovfeste en plikt for kommuner og private skoler til å tilby gratis leksehjelp for elever på 1.–4. årstrinn.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det i stedet for å innføre 8 timers gratis SFO i form av leksehjelp ble foreslått å blant annet prioritere 25 mill. kroner på ulike tiltak knyttet til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi. Dette medlem viser til at blant andre Røde Kors Leksehjelp driver et viktig arbeid som bidrar til å forhindre frafall fra videregående skole.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i budsjettbehandlingene i foregående periode gjennomgående har foreslått høyere bevilgninger enn regjeringen til leksehjelpstiltak. Dette medlem mener at leksehjelp er et viktig tiltak som gir bedre tilrettelegging av opplæringen for den en-

kelte elev. Dette forutsetter imidlertid at leksehjelpen er riktig innrettet.

Dette medlem viser til at Stortingets flertall har lovfestet gratis leksehjelp for elever på 1.–4. trinn og SFO, men at Venstre har stemt mot dette, jf. Innst. 279 L (2009–2010). Dette medlem mener at leksehjelpsordningen som er innført i beste fall kan karakteriseres som en uklar ordning som er «pådyttet» skoleeierne. Dette medlem er kjent med at mange er kritiske til innretningen av dagens lovfestede ordning. Dette medlem mener at det er betenkelig å innføre en lovfestet ordning som skal gi leksehjelp med ufaglærte, og endog binde denne opp i leksehjelp kun for 1.–4. trinn når mange elever, foreldre og skoler ser det som mer hensiktsmessig med leksehjelp på ungdomstrinnet.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor partiet på denne bakgrunn gikk imot forslaget om bevilgningen til regjeringens leksehjelpopplegg i 2013. Dette medlem viser til at det i Venstres alternative statsbudsjett i stedet ble foreslått å bevilge 175 mill. kroner til leksehjelpstiltak i regi av skoleeiere og frivillige organisasjoner, hvor kommunene skal være den koordinerende part. Kommunene bør prioritere å tilby leksehjelp på ungdomstrinnet fremfor 1.–4. trinn, og sikre at leksehjelperne har tilfredsstillende faglig kompetanse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at leksehjelp er et viktig frivillig tiltak for mange elever. Disse medlemmer vil likevel advare mot å fjerne hjemmeleksene. Disse medlemmer vil påpeke at dersom en fjerner hjemmeleksene, så fjerner en et av de siste møtepunktene hvor foreldrene kan engasjere seg i barnas skolehverdag. Det er ikke snakk om at foreldrene skal fungere som lærere når de hjelper barna med leksene. En må ikke være professor i matematikk eller naturfagsforsker for å kunne hjelpe sine barn med leksene. Det er like viktig at foreldrene støtter, motiverer, oppmuntrer og bryr seg om sine barns skolegang. Disse medlemmer mener lekser kan være et godt pedagogisk virkemiddel for barns læring hvis det brukes bevisst. Det er for eksempel mulig å la lekser fungere mer som repetisjon av det som er lært på skolen enn som tilegning av nytt stoff.

Ungdomstrinnet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre mener manglende mestring og motivasjon får ekstra store utslag på ungdomsskoletrinnet. Undervisningen er i for liten grad praksisrettet, og det er mange steder store utfordringer knyttet til bråk og

uro. Det er grunn til å tro at dette er ting som forplanter seg videre og fører til at vi har en dramatisk høy frafallsprosent i videregående. Disse medlemmer mener det ikke hjelper med tidlig innsats, hvor alle skal med i de første årene, når tiltakene avsluttes og elevene glemmes så snart de kommer til ungdomsskolen. Ungdomsskolen må bli en mestringsarena for barn og unge. Disse medlemmer vil ha mer praktisk arbeid og praksisrettet teori, og tilføring av ressurser for å kunne møte de store utfordringene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil nok en gang påpeke at regjeringen de siste årene gjennomgående har prioritert feil gjennom å bruke milliarder på flere undervisningstimer for de aller minste og gratis timer i SFO. Dette medlem stiller seg tvilende til at det er mulig å gjennomføre nødvendige endringer i ungdomsskolen uten å tilføre større økonomiske midler. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det ble foreslått å bevilge 25 mill. kroner gjennom prosjektet Ny GIV til kvalitetsutvikling i ungdomsskolen. Det skal brukes til en mer praktisk rettet undervisning samt å få flere yrkesgrupper inn i ungdomsskolen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til sine merknader om ungdomstrinnet slik disse fremkommer av Innst. 145 S (2011–2012), tilhørende Meld. St. 22 (2010–2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener ordningen med gratis frukt og grønt på enkelte ungdomsskoler ikke fører til økt bruk den dagen elevene er ferdige på ungdomsskolen. Det er mer målrettet å satse på holdningsskapende undervisning og halvering av moms på frukt og grønt. Dette medlem vil derfor innføre en abonnementsordning for de elever som i dag omfattes av ordningen med gratis frukt og grønt. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett på rammeområde 6 hvor dette ble foreslått. Det ble videre foreslått lavere moms på frukt og grønnsaker (8 pst.).

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett gikk imot regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. bl.a. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006–2007), og foreslår å avvikle dagens ordning f.o.m. høsten 2013. Dette medlem viser til at mange kommuner ikke ønsker den lovpålagte ordningen med frukt og grønt i skolen og opplever ordningen som byråkratisk og overstyrende. Dette

medlem mener at det ut fra dagens budsjettssituasjon vil være mer hensiktsmessig å foreta en omlegging av mva.-systemet ved å fjerne mva. for frukt, grønt og økologiske mat f.o.m. 1. juli 2013, jf. omtale under rammeområde 21 i finansinnstillingen. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep.

Lærerrekuttering

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at mangelen på lærere en av de største utfordringene norsk skole står overfor i årene som kommer. Selv om SSB-anslagene for forventet lærermangel i 2020 viser noe forbedring siden sist beregning foretatt i 2008, er det utvilsomt alvorlig med en forventet lærermangel på ca. 11 200 årsverk i 2020.

Disse medlemmer mener at det ut over GNIST-kampanjen må etableres andre tiltak for å sikre tilstrekkelig mange lærere i norsk skole. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006–2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. I representantforslaget påpekes det at minimum fire elementer må vektlegges i utarbeidelsen av en nasjonal rekrutteringsplan for lærere. For det første må planen inneholde strategier for å gjøre læreryrket mer attraktivt og dermed få flere til å velge å bli lærere. For det andre må det utvikles strategier for å rekruttere lærere fra andre relevante yrker, for eksempel gjennom å etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend. For det tredje må man styrke og sikre systematisk kompetanseheving hos lærere. For det fjerde må man igangsette målrettede seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse lengst mulig i skolen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har innført en frivillig veiledningsordning som kun enkelte nyutdannede lærere får benyttet seg av. Dette medlem mener den frivillige ordningen er altfor lite forpliktende og ambisiøs med hensyn til kompetanse og struktur.

Dette medlem ser det som avgjørende for å beholde lærere i skolen, at de gis en best mulig start på jobbkarrieren. Det er en meget krevende oppgave å fungere godt som lærer – en utfordring som utvilsomt har økt. Vi må unngå det praksissjokket mange nyutdannede lærere opplever når de møter virkeligheten i klasserommet. Dette medlem mener regjeringen dessverre ikke i stor nok grad løser denne utfordringen. For å styrke koblingen mellom teori og

praksis kommer vi ikke utenom strukturelle grep. Det er behov for bedre praksis, men det er også behov for mer praksis. Dette medlem mener en obligatorisk mentorordning i form av et introduksjonsår vil være et avgjørende bidrag til dette.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det ble foreslått å bevilge 75 mill. kroner til igangsetting av et obligatorisk introduksjonsår for nye lærere.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 75 mill. kroner over kap. 226 post 21 til utarbeidelse og oppstart av forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Hovedfokus skal legges på å etablere stipendordninger for å tiltrekke potensielle lærere fra andre yrker, samt ulike seniortiltak for å beholde lærerne som allerede er i skolen lengst mulig i yrket.

Skolehelsetjenesten

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener skolehelsetjenesten tilbyr viktige basistjenester som kan bidra mye i folkehelsearbeidet, da de har direkte kontakt med mange. Disse medlemmer mener personellinnsatsen i skolehelsetjenesten må styrkes, særlig sett i sammenheng med behovet for forebyggende innsats som ligger til grunn i Samhandlingsreformen. Disse medlemmer mener skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom er viktige arenaer for å veilede om prevensjon og å sette egne grenser, forebygge uønskede graviditeter, og forebygge helseplager hos barn og unge, og da særlig psykiske lidelser. Disse medlemmer viser videre til at Helsedirektoratet anbefaler å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten gjennom en tydeliggjøring av kravene til innhold i tjenestene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil vise til Kristelig Folkepartis alternative budsjett og forslag om å styrke skolehelsetjenesten med 40 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å samlet bevilge 125 mill. kroner til en styrking av skolehelsetjenesten, nærmere omtalt under hhv. rammeområde 15 og rammeområde 18 i finansinnstillingen.

Arbeid mot mobbing

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det å bli mobbet kan sette varige spor. Seks av ti barn og unge som blir henvist til barnepsykiatriske institusjoner, har opplevd å bli mobbet. Flere tusen elever gruer seg hver eneste dag til å gå på skolen. De vet at de igjen skal bli plaget, fornedret og trakassert, bli utstøtt og ensomme. Mange bruker hele livet til å bearbeide vonde opplevelser fra barne- og ungdomsårene. Disse medlemmer viser til at flere undersøkelser som er lagt frem de siste år viser at andelen som mobbes i skolen fortsatt er på et for høyt nivå.

Disse medlemmer viser til at mobbing i skolen er komplisert og følelsesladet, og det er krevende for involverte parter å løse situasjonen. Disse medlemmer mener at det, når foreldre og elever opplever at de ikke blir tatt på alvor, er viktig å ha et sted å henvende seg til og få hjelp.

Disse medlemmer har merket seg at mobbing fortsatt er et stort problem i den norske skolen. En forsterkning av arbeidet for å forebygge mobbing er derfor nødvendig. Disse medlemmer registrerer at lite er blitt gjort fra regjeringens side i denne saken. Det er bevilget en liten sum til Barneombudet som har fått i mandat å «jobbe med mobbing». Samtidig ser en at Barneombudet selv er skeptiske til dette da midlene er for små, mandatet for utydelig og arbeidsoppgavene ukjent.

Disse medlemmer ønsker en langt større satsing på forebygging av mobbing. Dette er viktig for å sikre et godt læringsmiljø for elevene og således fremme bedre læring. Videre viste et tilsyn med alle landets kommuner tidligere i år at langt over 90 pst. av kommunene bryter med én eller flere deler av opplæringsloven. Denne loven er å regne som elevenes arbeidsmiljølov, og brudd på denne må medføre sanksjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser videre til at færre nye skoler tar i bruk antimobbeprogram. Disse medlemmer mener dette understreker at kampen mot mobbing ikke er gjort en gang for alle, men at den må føres hele tiden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker derfor langt bedre informasjonstiltak enn det som finnes i dag vedrørende forebygging og håndtering av mobbesituasjoner på skolen, samt opprettelse av et eget skoleombud som skal sørge for ivaretagelse av hele opplæringsloven.

Disse medlemmer mener at § 9a om elevenes psykososiale miljø i opplæringsloven er en så viktig bestemmelse at det må opprettes et eget skole-

ombud for å påse at loven følges. Dette ombudet skal være en juridisk instans som skal bistå både elever og deres foresatte i situasjoner hvor den enkelte opplever brudd på opplæringsloven.

Derfor mener komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti at det må innføres et mobbeombud i hvert fylke, slik partiet har fått gjennomslag for i Buskerud. Det vil være et sted hvor det er lett for foreldre å henvende seg på et tidlig tidspunkt for å få hjelp til hvordan det skal bli slutt på mobbingen. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å bevilge 12 mill. kroner til dette i sitt alternative budsjett.

Kap. 227 Tilskudd til særskilte skoler

Det foreslås en bevilgning på kr 114 074 000 under dette kapitlet.

NORSK-RUSSISK SKOLETILBUD (POST 60)

Komiteen ser Russland som en stadig viktigere samarbeidspartner i nordområdene og et viktig nærmarked for norsk eksport. Derfor er det positivt når regjeringen fra 2013 etablerer et fast tilskudd over statsbudsjettet til drift av Murmanskskolen. Dynamisk utvikling i nordområdene fordrer økt satsing på språk og kulturforståelse. Flere norske elever bør stimuleres til å ta russisk ved de to etablerte skoletilbudene Moskvaskolen i regi av Akershus fylkeskommune og norsk-russisk videregående skole i Murmansk i regi av Troms fylkeskommune. Skolen i Murmansk har 15 elevplasser, hvorav 5 forbeholdt norske elever. Komiteen er kjent med at Troms fylkeskommune ønsker å utvide elevtallet fra 5 til 10 norske elever, slik at det blir like mange norske og russiske elever i klassen. Den norske skolen i Murmansk har hatt statlig medfinansiering gjennom en treårig prosjektperiode som utløp våren 2012.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener undervisning i fremmedspråk og økt internasjonalisering er viktige satsingsområder. Disse medlemmer vil vise til de positive erfaringene fra forsøket med norsk-russisk videregående skole i Murmansk og mener etablering av en permanent norsk-russisk videregående skole i Murmansk er fremtidsrettet nordområdesatsing. Bedre språk- og kulturkompetanse er nøkkelkompetanser om vi vil videreutvikle og lykkes bedre med samhandel med Russland og styrke grunnlaget for samarbeid innen utdanning og forskning mellom Norge og Russland – og mellom Nord-Norge og Nordvest-Russland.

Med bakgrunn i dette ønsker komiteens medlemmer fra Høyre å imøtekomme anmodningen fra Troms fylkeskommune om å øke antall norske elever fra 5 til 10 og viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslo å øke driftstilskuddet til Murmanskskolen med 1 mill. kroner i året.

SIGNO OG BRISKEBY (POST 74)

Komiteen vil understreke betydningen av å sikre driftsgrunnlaget for de private skolene Signo og Briskeby for funksjonshemmede elever, og viser til at det i revidert nasjonalbudsjett ble vedtatt at skolene skal gis et ekstra tilskudd for at det samlede tilskuddet skal komme opp på samme nivå som tidligere. Komiteen har også merket seg at regjeringen har fulgt opp finanskomiteens merknad der departementet ble bedt om å vurdere pensjonskostnadene til skolene og forventede ekstra utgifter til arbeidsgiverandel etter at skolene ble godkjent etter privatskoleloven.

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen.

Kap. 228 Tilskudd til private skoler mv.

Det foreslås en bevilgning på kr 3 284 125 000 under dette kapitlet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener friskoler er et viktig supplement til den offentlige skolen. Disse medlemmer mener videre at det er et viktig prinsipp i norsk utdanning at alle har lik tilgang til utdanning uavhengig av økonomi og sosial bakgrunn. Derfor mener disse medlemmer at det er viktig å tilrettelegge for informasjon og veiledning til alle elever om det etablerte friskoletilbudet.

Disse medlemmer mener at friskoler bidrar med nytenkning og gir nye erfaringer om pedagogikk og organisasjonsformer, samtidig som de gir familier valgfrihet til å finne det undervisningstilbudet som passer best for egne barn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil peke på at de private fagskolene er lagt under dette kapittel, og at det fra flere politiske hold har vært varslet ønske om økt satsing på fagskoletilbudet, også finansielt. Disse medlemmer mener at det må være like vilkår for offentlige og private godkjente fagskoler, og derfor bør de godkjente private fagskolene ha tilgang på offentlig finansiering på samme måte som de offentlige fagskolene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en opptrapping av den offentlige finansieringsandelen av friskolene, og viser

til at Fremskrittspartiet har økt postene 70, 73, 74, 76 i sitt alternative budsjett.

Disse medlemmer mener at også kompletterende undervisning bør gis samme tilskudd som offentlig opplæring i Norge, og vil også trappe opp finansieringsandelen av faktiske kostnader til 100 pst., og viser til at Fremskrittspartiet har økt post 78 i sitt alternative budsjett

KAPITALUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at friskolene er forskjellige og har forskjellige elevgrupper. Elevene sliter med de samme utfordringene som elevene i den offentlige skolen. Disse medlemmer vil særlig påpeke at manglende støtte til husleie og kapitalutgifter har ført til en økonomisk presset situasjon for mange friskoler. Disse medlemmer mener en gjeninnføring av kapitaltilskuddet vil være et helt avgjørende grep for å sikre en likere behandling av offentlige skoler og friskoler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at gjeninnføring av kapitaltilskudd har vært et prioritert krav fra friskoleorganisasjonenes side, i tillegg til ønsket om at avskrivninger må tas inn i skolens tilskuddsgrunnlag og økt tilskuddsprosent.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å bevilge 50 mill. kroner for å opprette et kapitaltilskudd for friskoler. Det ble videre foreslått å bevilge 10 mill. kroner til etter- og videreutdanning av lærere ved friskoler.

På sikt ønsker komiteens medlem fra Venstre en offentlig finansiering av friskolene tilsvarende 90 pst. av driftstilskuddet en offentlig skole får, i tillegg til dekning av kapitalkostnader, og vil komme tilbake til dette i senere budsjettbehandlinger. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det i denne budsjettbehandlingen foreslås å bevilge 15 mill. kroner over kap. 228 post 70 til en begynnende opptrapping av dekning av friskolens kapitalkostnader.

KONGSHAUG MUSIKKGYMNAS (POST 71)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, registrerer at departementet foreslår å avvike ekstra tilskudd til Kongshaug Musikkgymnas på bakgrunn av hensynet til likebehandling av skoler. Flertallet ser at forslaget

vil sikre at alle skoler som er godkjent etter utdanningsprogrammet Musikk, dans og drama får tilskudd på samme nivå. Flertallet mener imidlertid det er uheldig at skolen får redusert tilskudd midt i skoleåret 2012–2013.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag til endring i bevilgningsvedtaket: Kap 228 post 71 økes med 1,65 mill. kroner og bevilges med 1 299,125 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon av kap. 226 post 21.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at departementet foreslår å avvike et ekstra tilskott til Kongshaug Musikkgymnas, og vil bemerke at dette vil få negative konsekvenser for elevenes opplæringstilbud. Kuttet på 3,2 mill. kroner begrunnes i likebehandling etter at Oslo By Steinerskole fikk avslag på sin søknad om samme tilskudd. Disse medlemmer vil her vise til at det ekstra tilskuddet i 2001 ble innført for å oppnå likebehandling av Kongshaug Musikkgymnas og de fylkeskommunale skolens musikklinjer. Disse medlemmer har forstått at det er etablert dialog mellom skolen og departementet og vil appellere til departementet å finne en løsning som sikrer at kvaliteten på musikkundervisningen ved Kongshaug Musikkgymnas kan opprettholdes slik at elevene ikke blir skadelidende.

Disse medlemmer viser til regjeringspartiernes forslag om å rette opp kuttet til Kongshaug Musikkgymnas for inneværende skoleår og støtter forslaget til omdisponering av midler. Disse medlemmer vil imidlertid understreke viktigheten av at man finner en permanent løsning som sikrer kvaliteten på dette utdanningstilbudet også for senere skoleår.

Disse medlemmer viser til at det siden 2001 har vært tverrpolitisk enighet om et ekstratilskudd til Kongshaug Musikkgymnas til dekning av kostnadene ved instrumentalopplæring. Tilskuddssatsen som er beregnet til Musikk, dans og drama (MDD) dekker ikke disse kostnadene. Disse medlemmer er kritisk til at regjeringen foreslår å fjerne tilskuddet og det midt i skoleåret i et forsøk på likebehandling mellom Kongshaug Musikkgymnas og Oslo By Steinerskole. Disse medlemmer viser til at disse pengene er noe av det som har gjort at Kongshaug kan være musikkgymnas. Disse medlemmer vil påpeke at Kongshaug er en drivkraft i musikk-Norge og at de er en skole med god kvalitet. Disse medlemmer mer at tilskuddet er helt nødvendig for å kunne drive skolen, og disse partier foreslo derfor i sine alternative budsjetter å bevilge 3,2 mill. kroner for å gjeninnføre tilskuddet.

Disse medlemmer viser til følgende merknad i Innst. 12 S (2011–2012):

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er kjent med at enkelte videregående skoler, godkjent etter privatskoleloven, og som driver likeartet virksomhet med lik fagplan, mottar ulik statsstøtte pr. elev. Dette dreier seg bl.a. om musikklinje på henholdsvis Kongshaug Musikkgymnas og Oslo By Steinerskole. Disse medlemmer reagerer på at ikke like tilfeller behandles likt i tilskuddssammenheng, og vil henstille departementet om reell likebehandling ved tildeling av midler til skoler godkjent etter privatskolelova.

Disse medlemmer vil i denne forbindelse understreke at det er forutsatt i merknad nr. 37, kunngjort den 8. desember 1999 fra FN's komité for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, at like tilfeller skal behandles likt – også i økonomisk sammenheng. Dette henger sammen med det gjennomgående prinsipp om ikke-diskriminering på alle nivåer og områder, også økonomisk. Etter disse medlemmers mening plikter departementet at en slik likebehandling av like tilfeller blir ivare tatt»

Disse medlemmer er i utgangspunktet tilfreds med at departementet, jf. proposisjonen, erkjenner at private videregående skoler som gir like tilbud til elever, skal behandles likt i tilskuddssammenheng. Disse medlemmer er derimot ikke tilfreds med at regjeringen foreslår å trekke tilbake et mangeårig tilskudd til Kongshaug Musikkgymnas, fremfor å gi tilsvarende driftsvilkår for andre skoler, herunder Oslo By Steinerskole, som er godkjent for å gi tilsvarende utdanning for toppmusikkutøvere.

Disse medlemmer mener at slike skoler må få fastsatt et tilskuddsgrunnlag for toppmusikkelever som samsvarer med kostnadene knyttet til denne studieretningen. Dette ble fremhevet av daværende flertall under budsjettbehandlingen for 2001 da Kongshaug Musikkgymnas var den eneste videregående skolen som ga et slikt tilbud, jf. Innst. S. nr. 12 (2000–2001):

«Flertallet registrerer at departementet ikke har beregnet egen sats for skoler med rene linjeløp på lik linje med offentlige skoler, herunder Kongshaug musikkgymnas. Flertallet mener det bør være egne satser for slike gymnas.»

Disse medlemmer merker seg at departementet ikke har fulgt opp denne forutsetningen fra Stortingets side, og heller ikke har begrunnet hvorfor det ikke er gjort når det tilkom flere skoler med samme godkjente tilbud.

På denne bakgrunn legger disse medlemmer til grunn at departementet snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, kommer tilbake med en sak til Stortinget om hvordan man kan sikre at musikktilbudene både ved Kongshaug Mu-

sikkgymnas og ved Oslo By Steinerskole på like vilkår kan opprettholdes og videreføres.

SKOLESKIP (POST 76)

Komiteen mener skoleskipene M/S Sjøkurs i regi av Sørlandets Maritime Videregående skole og M/S Gann i regi av Rogaland videregående aspirantskole, representerer et verdifullt supplement til opplæringstilbud på land og vil vise til at disse utdanningene har svært beskjedent frafall. Etter det komiteen er kjent med, har styrket finansiering gjort det mulig å drifte skipene på en forsvarlig måte og slik at opplæringen holder akseptabel kvalitet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er imidlertid kjent med at M/S Sjøkurs har ledig kapasitet og har søkt om å få utvide elevtallet for å kunne imøtekomme flere av søkerne til dette populære tilbudet. Disse medlemmer mener derfor departementet bør vurdere økt elevtall som et tiltak for å forebygge frafall i videregående opplæring.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at de to skoleskipene M/S Gann og M/S Sjøkurs driver et viktig arbeid med utdanning av sjøfolk. Dette medlem viser til at den økonomiske situasjonen er dårlig for begge skipene. I tillegg til store investeringer ved kjøp av båt er det heller ikke tatt hensyn til at de både trenger lokaler på land og har ekstra driftsutgifter ved seiling. Kristelig Folkeparti mener det ligger et stort potensial gjennom å styrke tilbudet og foreslo å øke bevilgningen med 6 mill. kroner i sitt alternative budsjett.

TOPPIDRETT (POST 79)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil bemerke at bevilgningen til toppidrettsgymnas ikke reflekterer at nye skoler er godkjent og at antall elevplasser har økt. Disse medlemmer viser til at toppidrettsgymnasene er svært populære utdanningstilbud og har nasjonal utbredelse med tilbud i halvparten av landets fylker. Det innebærer at stadig flere elever kan få et tilbud nærmere hjemstedet. Disse medlemmer mener det er viktig at toppidrettsgymnasene sikres en finansiering som gjør det mulig for utøverne, uavhengig av foreldrenes økonomi, å velge dette skoletilbudet. Det følger særskilte kostnader med idrettsdelen av

utdanningen som kan virke ekskluderende om ikke toppidrettsgymnasenes økonomi styrkes.

Disse medlemmer viser til det gode og viktige utdanningstilbudet som foregår i regi av skoler som i tillegg til godkjenning etter privatskoleloven, er godkjent som toppidrettsgymnas av Norges idrettsforbund (NIF). Disse medlemmer mener at NIF fortsatt skal ha en streng praksis med å godkjenne nye skoler, men mener at alle skoler som er godkjent må komme inn i tilskuddsordningen. Målet med tilskuddet er å medvirke til at de skolene som er omfattet av ordningen, kan legge bedre til rette for at toppidrettsutøvere kan kombinere trening med videregående opplæring.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er kjent med at slik godkjenning foreligger bl.a. for Haugesund Toppidrettsgymnas. På denne bakgrunn gikk disse partier inn for å øke kap. 228 post 79 toppidrett bør økes med inntil 2 mill. kroner i sine alternative budsjett.

Kap. 229 Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører

Det foreslås en bevilgning på kr 23 528 000 til Vea – Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører.

Komiteen viser til at målsettingen til skoler er å utdanne kompetente yrkesutøvere i den aktuelle bransjen. Fagskolen her har tre hovedretninger, blomsterdekoratør, gartner- og anleggsgartnerfaglige utdanningsprogram, og har seks NOKUT-godkjente fagskoletilbud. Vea ønsker å fortsette arbeidet med å utvikle en god fagskoleutdanning på dette området og øke antallet på studenter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at flere videregående skoler tilbyr eller ønsker å tilby fagopplæring innen gartner og blomsterdekoratørfaget. Disse medlemmer mener derfor det kan stilles spørsmål ved berettigelsen av en egen statlig skole som skal drive denne typen opplæring. Disse medlemmer vil derfor at Statens gartner- og blomsterdekoratørskole skal legges ned. Disse medlemmer mener det er godt grunnlag for at fylkeskommunen kan overta driften av skolen etter nærmere bestemmelser og avtale med departementet. Disse medlemmer mener det må sørges for at elevene ved skolen kan fullføre påbegynt utdanning frem til fagbrev.

Kap. 230 Statlig spesialpedagogisk støttesystem

Det foreslås en bevilgning på kr 687 147 000 til Statped som nå er en virksomhet under Utdanningsdirektoratet, samt enkelte råd og prosjekter knyttet til spesialpedagogikk. Forslaget omfatter 10 mill. kroner til den videre omorganiseringen av Statped og til en kompetansestrategi for de ansatte i PP-tjenesten, jf. Innst. 50 S (2011–2012).

Bevilgningen under kapitlet er regulert som følge av at Briskeby og Signo nå er godkjent som private skoler for funksjonshemmede og overført til kap. 228 og kap. 227. Skolenes arbeid som kompetansesentre og veiledere for kommuner og fylkeskommuner godtgjøres fortsatt under kap. 230, og tilhørende pensjonskostnader er lagt inn her.

Komiteen viser til at Statped er et nettverk av spesialpedagogiske sentre under Utdanningsdirektoratet. Bevilgningene skal blant annet sørge for videre drift av Statpeds tolv statlige kompetansesentre og kjøp av tjenester fra to private institutter. Komiteen mener Statpeds arbeid som tjenesteyter av spesialpedagogiske tjenester og kunnskaps- og kompetansespredning er viktig og må opprettholdes.

Videre peker komiteen på oppfølgingen av NOU 2009:18 Rett til læring, hvor virksomheten skal omorganiseres for å bli et felles nasjonalt støttesystem med lik kvalitet over hele landet. Fra 1. januar 2013 skal de organiseres med en sentral ledelse og fire flerfaglige regionsenter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at det er lagt vekt på at denne omorganiseringen skal fungere. Det bekymrer derfor at bevilgningene til denne posten er redusert, og disse medlemmer forventer at økte utgifter knyttet til omorganiseringen ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Disse medlemmer ser med bekymring på at de midler regjeringen har bevilget til Statped, gir en realnedgang i bevilgningene. Beregninger etter elementer som husleieutgifter, pris- og lønnsvekstjustering mv. viser nesten en hel prosent ekstra i forverring. Disse medlemmer mener arbeidet Statped gjør er av avgjørende betydning og er opptatt av at de får de nødvendige midler til å følge opp arbeidet. Fra og med 1. januar neste år omorganiseres Statped, og det er etter disse medlemmers mening urealistisk av regjeringen å ikke ta høyde for økte kostnader knyttet til dette. Således ser en at de reelle midlene Statped får nyttiggjøre seg til neste år er desto mindre. Disse medlemmer er redd for at dette skal gå utover det viktige arbeidet Statped gjør, og kunne gå utover de elevene som er avhengig av deres tilbud og tjenester. Disse medlemmer mener ekstra-

kostnadene knyttet til omorganiseringen må tas høyde for og ikke tas fra potten som skal brukes til de tjenerne Statped skal yte, noe som vil gå ut over elevene.

3.3 Voksenopplæring m.m.

Programkategori 07.50 Voksenopplæring m.m. omfatter deltakelse i EUs program for livslang læring 2007–2013, tilskuddsordninger for folkehøyskoler, studieforbund, fjernundervisnings- og voksenopplæringsorganisasjoner, samt drift av Vox – Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet og tilskudd til ulike freds- og menneskerettsentre. Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) skal bidra til å styrke grunnleggende ferdigheter blant voksne arbeidstakere og arbeidssøkere. I forbindelse med Ny GIV-satsingen vil departementet legge bedre til rette for at voksne kan ta videregående opplæring.

Kap. 252 EUs program for livslang læring

Det foreslås en bevilgning på kr 242 402 000 under dette kapitlet. Økningen følger av økt kontingent til EUs livslang læring-program LLP, som omfatter programmene *Comenius* (tverrgående samarbeid), *Erasmus* (høyere utdanning), *Leonardo da Vinci* (fag- og yrkesopplæring) og *Grundtvig* (voksenlæring).

Komiteen viser til at Norge gjennom EØS-avtalen deltar i EUs program for livslang læring og at EUs program for livslang læring (LLP) skal bidra til økt utveksling, samarbeid og mobilitet mellom utdanningssystemene i Europa. Programmet består av fire sektorprogrammer; Comenius for barnehage, grunnskole og videregående, samt lærerutdanning; Erasmus for samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner; Grundtvig for voksenopplæring og Leonardo da Vinci for yrkesopplæring og yrkespraksis, samt samarbeid mellom utdanningssektoren og næringslivet.

Komiteen ser det som gledelig at nærmere 21 000 studenter har vært på utveksling gjennom Erasmus, og norske læresteder har mottatt over 25 000 studenter. Videre har over 12 500 elever deltatt i skolesamarbeid gjennom Comenius-programmet. Komiteen merker seg allikevel at det har vært en negativ utvikling i deltakelsen på enkelte av programmene og imøteser et sterkere fokus på å få økt deltakelsen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det er av stor betydning at institusjoner, elever, studenter og ansatte tillegner seg internasjonal språkkompetanse og kulturforståelse. Dette er kunnskap som arbeidslivet har

stort behov for i et globalisert marked. Disse medlemmer vil derfor understreke viktigheten av at ordningen gjøres godt kjent for aktuelle brukere.

Kap. 253 Folkehøyskoler

Det foreslås en bevilgning på kr 718 206 000 under dette kapitlet. Økningen har bakgrunn i økt elevtall på langkursene.

Komiteen ser folkehøyskolene som et godt supplement til å fremme allmenndanning og folkeopplysning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter de prioriteringer og deler i stor grad de vurderinger departementet har lagt til grunn for folkehøyskolene.

Flertallet er svært fornøyd med at regjeringen i dette budsjettet bevilger 10 mill. ekstra til folkehøyskolene.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er positive til at flere av folkehøyskolene ønsker å satse på undervisningsopplegg for frafallselever. Disse medlemmer registrerer at det i 2011 ble arrangert sommerkurs ved 5 folkehøyskoler for unge elever, og at dette i 2012 er økt til 18 skoler. I tillegg utføres det pilotprosjekt med undervisning på langkursene for elever som mangler studiekompetanse. Folkehøyskolene melder om at 1/3 av alle elevene på langkurs mangler studiekompetanse.

Disse medlemmer registrerer at skoleslaget har endret innhold i sitt tilbud til elevene og at de gjør en viktig jobb for elever som mangler studiekompetanse. Disse medlemmer registrerer også at folkehøyskolene ikke har fått en økning etter antall elever.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener folkehøyskolene er en viktig del av vårt utdanningsystem. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet på nye områder og lære studentene mye om menneskelige relasjoner. Disse medlemmer vil videre påpeke at folkehøyskolene gjør en svært viktig innsats i å få elever som av ulike grunner har droppet ut av videregående opplæring, tilbake til skolen etter et år på folkehøyskole.

Disse medlemmer viser til at det flere steder i landet, blant annet Kristiansand og Tustna, jobbes for å opprette folkehøyskoler, og mener det må være et mål å opprette flere skoler. Disse medlemmer har merket seg at Folkehøgskolerådet har prioritert Kristiansand folkehøgskole som nr. 1.

Disse medlemmer mener det er viktig at det gis forutsigbarhet gjennom konkrete svar til de som søker om støtte til drift av nye folkehøyskoler, og at det settes av tilstrekkelige midler til drift av disse skole-

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det ble foreslått å øke bevilgningen til folkehøyskolene med 4 mill. kroner for å opprette en ny folkehøyskole i Kristiansand.

Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring

Det foreslås en bevilgning på kr 219 951 000 under dette kapitlet, jf. også flytting av midler fra kap. 258. Kapitlet omfatter studieforbund, nettskolene, Studiesenteret Finnsnes og voksenopplæringsorganisasjoner.

Komiteen registrerer at det ser ut til å være en økning i deltakelse på både kortere og lengre kurs innenfor voksenopplæringen og vil fremholde dette som positivt, da voksenopplæring er viktig for å understøtte både demokratiske og utdanningspolitiske mål.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter de vurderingene og prioriteringene som departementet har lagt til grunn for voksenopplæringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil prioritere kompetansegivende utdanningstilbud og viser til at bare en viss andel av kurstilbudene er av relevant kompetansegivende karakter. Disse medlemmer mener at tilskuddsordningen bør endres slik at tilbudet konsentreres om relevant kompetansegivende kursvirksomhet med vekt på grunnleggende ferdigheter, videregående og høyere utdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet forutsetter at voksenopplæring knyttet til å mestre funksjonshemming eller kronisk sykdom, samt kurs spesielt rettet mot pensjonister, ivaretas på dette kapittel. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett der tilskudd til studieforbund over post 70 er redusert med 20 mill. kroner, jf. merknad nedenfor, og post 71 økt med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser blant annet til sin merknad under kap. 257 og at Høyre i sitt alternative budsjett foreslo å styrke tiltak for etterutdanning av voksne i arbeidslivet. Disse

medlemmer mener det er svært viktig med en målrettet og treffsikker aktivitet rettet mot voksne som trenger et godt grunnlag for videre arbeid og utdanning og har foreslått å finansiere dette gjennom en reduksjon av posten for studieforbund med 25 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre legger et bredt kunnskapssyn til grunn. Disse medlemmer merker seg at regjeringen har uttrykt ønske om «å videreutvikle de uformelle arenaene for læring», men likevel i realiteten reduserer tilskuddet til studieforbundene. Disse medlemmer mener studieforbundene er en viktig representant for samfunnets uformelle læringsarenaer, og at det er viktig å sikre studieforbundene gode og forutsigbare rammevilkår. Disse medlemmer viser til at frivillige organisasjoner gjennom studieforbundene bidrar med samfunnsnyttig innsats og kompetanseheving rettet mot voksne og målgrupper med spesielle behov. Disse medlemmer mener studieforbundene driver et uvurderlig arbeid når det gjelder bl.a. demokratiopplæring, å skape møtesteder og å ta vare på kultur, tradisjoner og mangfold.

Disse medlemmer viser til disse partiers alternative budsjetter for 2013 hvor det foreslås å øke tilskuddene til studieforbundene over post 70 med 5 mill. kroner, noe som er nødvendig for å opprettholde aktiviteten i året som kommer.

TILSKUDD TIL NETTSKOLER (POST 71)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at nettskoler har voksne som sin målgruppe og har lang erfaring i å nå ut til voksne over hele landet. Nettskolene tilbyr høyere utdanning i samarbeid med høyskoler og universiteter. Det er høyskolene og universitetene som har det faglige ansvaret. Disse er også ansvarlige for gjennomføring av eksamen. Videre må det nevnes at nettskolene er profesjonelle når det gjelder pedagogisk bruk av Internett.

Disse medlemmer viser til at nettstudier kan kombineres med fysiske eller nettbaserte samlinger. I mange tilfeller oppnår nettstudenter like gode, og ofte bedre, resultater enn ordinære studenter. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke studieforbundene på generelt grunnlag, og videre i forbindelse med livslang læring og for å bedre samarbeidet mellom nettskolene, universiteter og høyskoler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det ble foreslått å bevilge 10 mill.

kroner til fjernundervisning, slik at nettskolene i samarbeid med andre aktører innen voksenutdanningen kan utarbeide en felles nasjonal strategi som vil gi fleksibilitet og en helhetlig politikk for voksnes læring innen alle utdanningsnivåer.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til merknad under kap. 260 vedrørende nettbasert utdanning.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at utdanningstilbudet gjennom nettskoler er under stadig utvikling, og at stadig flere tar sin utdanning gjennom et slikt tilbud. Disse medlemmer vil derfor påpeke viktigheten av at regelverk og finansieringsordninger må tilpasses både leverandører og brukere av nettskoler. Disse medlemmer vil spesielt peke på at studiefinansiering må kunne tildeles studenter ved studiestart uavhengig av når på året det skjer.

TILSKUDD TIL STUDIESENTRER (POST 72)

Komiteen viser til at det er etablert ulike former av studiesentre som fungerer som nettverk og tilretteleggere av infrastruktur for desentraliserte studier fra flere høyskoler.

Komiteen ber departementet komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2014 med en vurdering av bevilgningen over posten som en generell tilskuddsordning i tråd med økonomiregelverket og statsstøtteregelverket.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, foreslår å øke kap. 254 post 72 med 2,0 mill. kroner til i alt 6,128 mill. kroner. Posten fordeles med 4,128 mill. kroner til Studiesenteret Finnsnes som foreslått og 2,0 mill. kroner til studiesenteret.no.

Flertallet viser til reduksjon av kap. 281 post 1 med 2,0 mill. kroner i den forbindelse.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil vise til at «studiesentromodellen» slik den er forvaltet av studiesenteret.no, må sies å være i ferd med å bli en suksess for effektiv desentralisert utdanning. Skal kompetanseutfordringene utenfor de mest urbane deler av landet løses, må større deler av befolkningen enn 18- og 19-åringene mobiliseres til høyere utdanning. For å klare å mobilisere etablerte familiefolk må studietilbud som innebærer å ta hele eller store deler av utdanningen nært hjemstedet etableres. For denne jobben er den modellen studiesenteret.no legger opp til svært effektiv.

Studiesenteret tilbyr ikke selv høyere utdanning, men legger infrastruktur til rette for at en rekke universiteter og høyskoler kan tilby høyere utdanning utenfor egne campuser uten å selv måtte bruke ressurser på etablering av desentralisert infrastruktur. Disse medlemmer er kjent med at mange av de fysiske sentrene er etablert i offentlig eid infrastruktur, og mener dette er god ressursutnyttelse. Disse medlemmer forutsetter at studiesenterets arbeid med å styrke tilbudet av høyere utdanning videreføres i lys av utdanningsinstitusjonenes arbeid med en samfunnskontrakt, som skal være en konkretisering av den rolle norsk høyere utdanning skal spille som kompetanseleverandør.

Disse medlemmer forutsetter også at studiesenterets utdanningsportefølje innen fleksible og desentraliserte studier videreutvikles og forsterkes for å gi forutsigbarhet i deknningen av kompetansebehovene i regionens næringsliv og offentlig forvaltning. Disse medlemmer vil understreke at internettbasert utdanning er et verdensomspennende fenomen med globale tilbydere. Derfor ønsker ikke disse medlemmer at studiesentre i de forskjellige regionene skal måtte hente sine utdanningstilbud fra en eller flere konkrete utdanningsinstitusjoner, men at studiesentrene må få tilby de utdanningene de selv ønsker fra hvor som helst i Norge og i verden, og at et fremtidig finansieringssystem må ta høyde for dette.

Kap. 255 Tilskudd til freds- og menneskerettssentre o.a.

Det foreslås en bevilgning på kr 67 856 000 under dette kapitlet. Tilskuddene til stiftelsene forvaltes av Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk. Unntaket er tilskuddet til Det europeiske Wergeland-senteret som får støtte direkte fra departementet.

RAFTOSTIFTELSEN

Komiteen viser til det betydelige engasjementet for menneskerettigheter Raftostiftelsen klarer å skape særlig når det gjelder barn og unge. Komiteen imøteser en tett dialog mellom Raftostiftelsen og departementet med sikte på å skape stabile rammebetingelser for kjernevirksomheten til stiftelsen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til den sterke posisjon Raftostiftelsen har på menneskerettighetsområdet gjennom tilknytningen til Raftoprisen, og at stiftelsen dermed kan formidle undervisning som er aktuell og levende. Disse medlemmer viser til at Raftostiftelsen etter åpning av nye lokaler for undervisning har nær seksdoblet antall elever som får slikt tilbud, og derfor har behov for større midler til faste undervisningsstillinger.

Disse medlemmer ber regjeringen legge til rette for at tilskuddet til Raftostiftelsen kan økes i tråd med dette i kommende budsjetter.

NARVIKSENTERET

Komiteen mener det er viktig å satse på historiefremføring, menneskerettigheter og fredsbygging og vil peke på at Stiftelsen Narviksenteret er et godt tiltak i så måte. Komiteen peker på betydningen av å styrke forskningskapasiteten ved senteret. Senteret ble bevilget et engangstilskudd til dette formålet i 2012.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, foreslår nå å videreføre dette tilskuddet på 0,3 mill. kroner til Narviksenteret over kap. 281 post 70, på permanent basis.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at freds- og dokumentasjonssentrene er veldig ulikt finansiert. Et av sentrene som mottar en lav bevilgning, er Narviksenteret. Disse medlemmer viser til at Narviksenteret pr. i dag har bare tre og et halvt årsverk knyttet til historiefremføring, forskning og menneskerettigheter. Mens søndre og midtre del av landet har etablert minneinstitusjoner, har Nord-Norge ennå ikke fått sitt dokumentasjonssenter for landsdelens krigs- og fangehistorie.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at norsk krigserindringshistorie har vært preget av det politiske flertallet som har styrt landet i mesteparten av etterkrigstiden. I deres bilde passet minnet om general Fleischer som advarte mot nedrustning i hele mellomkrigstiden dårlig inn. Dette forhold har ikke bare rammet Fleischer selv, men hele den nordnorske krigsinnsatsen. Denne tiden burde nå være forbi, og nordnorsk krigshistorie, herunder general Fleischer, 6. divisjon og de mange russiske krigsfangene i Nord-Norge, bør nå få sin rettmessige plass i norsk moderne krigserindringshistorie. Narviksenteret kan spille en sentral rolle for å rette opp den urett som i norsk krigserindring er begått mot de offiserer og mannskap som sloss i Narvik i 1940 og mot de mange krigsfanger, særlig russere, som ikke overlevde tysk krigsfangenskap i Nord-Norge.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor det ble foreslått å bevilge 2 mill. kroner utover regjeringens forslag på post 74 til Narviksenteret.

STIFTELSEN ARKIVET

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Stiftelsen Arkivet ble etablert i 1998 og er et senter for fredsarbeid, menneskeverd og samfunnsforståelse som huser flere organisasjoner. I tillegg er det bevart en Gestapokjeller slik den var under okkupasjonen. Den fungerer som et formidlingssenter og viser historien fra andre verdenskrig. Arkivet har mange besøkende og får på den måten gitt viktig historisk refleksjon og historiefremføring mellom generasjoner. Disse medlemmer erkjenner at generasjonene av personer med egen erfaring fra krigsokkupasjonen i Norge 1940–1945 tynnes ut. Dette stiller nasjonale myndigheter og etterkommende generasjoner overfor et vesentlig ansvar for at kommende generasjoner får mulighet til å bli kjent med denne viktige del av Norges historie.

Disse medlemmer viser til at Stiftelsen Arkivet i 2011 fikk i oppdrag å formidle de norske krigsseilernes historie både om bord på den restaurerte båten D/S Hestmanden og nasjonalt. I tillegg til krigsårene 1939–1945 regnes både opptakten til krigen og ikke minst tiden etter 1945 som en del av formidlingsoppgaven.

Disse medlemmer viser videre til at nettstedet neveragain.no ble lagt ned 3. juli 2009 på grunn av regjeringens manglende bevilgninger. Disse medlemmer mener regjeringen på den måten ikke erkjenner et statlig ansvar for opprettholdelse av Norges eneste kanal for publisering av rettighetsbeskyttet film på nett til gratis bruk i historiefremføring. Disse medlemmer mener at arbeidet med å ivareta og tilgjengeliggjøre historien for å hindre gjentakelse er en viktig oppgave for vår nasjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin merknad i Innst. 22 S (2011–2012) om at «det fra ulikt hold stilles spørsmål ved om andre verdenskrig generelt og krigsseilernes innsats spesielt er tilstrekkelig belyst og vektlagt i læreplaner, pensum og undervisning». I debatten i Stortinget 11. november 2011 ble det viktige og gode arbeidet som Stiftelsen Arkivet står for, trukket frem og brukt som eksempel på godt materiell for å belyse krigsseilernes historie til elever i ungdomsskolen. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets forslag i Innst. 22 S (2011–2012) om å utarbeide undervisningsmateriell om norske krigsseilernes innsats under andre verdenskrig. Med bakgrunn i den store enighet som kom frem i debatten om hvor viktig det er at historien blir kjent blant ungdomsskoleelever, viser disse medlemmer til Fremskrittspartiets alternative budsjett der det ble foreslått

1,5 mill. kroner til Stiftelsen Arkivet til utarbeidelse av skolemateriell om krigsseilerne.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det ble foreslått å bevilge 2 mill. kroner til Stiftelsen Arkivet.

Komiteens medlem fra Venstre er kjent med behovet for et styrket driftstilskudd for Stiftelsen Arkivet, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å øke bevilgningen over dette kapitlet med 3,4 mill. kroner.

Kap. 256 Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk

Det foreslås en bevilgning på kr 65 346 000 under dette kapitlet, jf. nedjustert inntektskrav under kap. 3256 som følge av at læringsmateriell mv. blir gjort gratis tilgjengelig digitalt.

Vox er et kompetansepolitisk fagorgan under Kunnskapsdepartementet, med særlig vekt på opplæring i grunnleggende ferdigheter og voksnes læring, et helhetlig system for vurdering av realkompetanse og god karriereveiledning. Vox har forvaltningsansvar for ulike tilskuddsordninger innenfor programkategorien.

For andre departementer har Vox ansvar for de faglige sidene ved opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, samt forvaltningsansvar for prosjektmidler for reduksjon av ufriwillig deltid.

Komiteen anerkjenner den viktige oppgaven Vox har med å øke deltakinga blant voksne i samfunns- og arbeidsliv gjennom å heve kompetansenivået hos voksne. Komiteen ser også at Vox har en nøkkelrolle som sekretariat for Fagskolerådet, og mener det er positivt at det har vært jobbet med å opprette en studentorganisasjon for fagskolene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, støtter ellers de vurderingene som departementet har lagt til grunn for prioriteringene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet legger stor vekt på betydningen av voksenopplæring og livslang læring, og vil derfor at det skal utarbeides en helhetlig plan for voksenopplæring som tydelig viser hvilke tilbud som finnes, hvor de finnes og hvilke kriterier som ligger til grunn for inntak på aktuelle opplæringer.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett der tilskuddet på kap. 254 post 71 økes med 10 mill. kroner for å utarbeide en helhetlig plan for voksenopplæring i samarbeid med statlige organer og andre voksenopplæringsak-

tører. Disse medlemmer anser Vox, som nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk med særlig vekt på voksnes læring, som en viktig aktør i dette arbeidet.

Kap. 257 Program for basiskompetanse i arbeidslivet

Det foreslås en overførbar bevilgning på kr 91 888 000 i tilskudd til Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA). Det er et prioritert mål at opplæringen skal nå voksne med svake grunnleggende ferdigheter. De særskilte driftsmidlene går til å utvikle kvaliteten med sikte på at flere voksne, og ulike bransjer og grupper av arbeidstakere, kan delta i programmet.

Komiteen viser til at det hvert år siden starten av programmet har vært en stor økning i antall søknader. Det store antallet kvalifiserte søknader som de siste årene ikke har fått tilskudd viser at det fortsatt er et stort behov for tilbudet. Komiteen viser også til at programmet ble evaluert i 2011, og at evalueringen viser at deltakerne i programmet etter deltakerbedriftenes mening gjør en bedre arbeidsinnsats og viser større trygghet i hverdagen etter fullført kurs. Det er et tankekors at deltakerne selv ikke synes å ha samme positive respons på resultatene, og komiteen er derfor positiv til at deler av tilskuddet benyttes til å løfte kompetansen til de som underviser på kursene. Komiteen merker seg videre at 60 pst. av bedriftene sier de ikke ville gjennomført opplæringen dersom de ikke hatt fått tilskudd gjennom programmet. Dette understreker viktigheten av programmet.

Komiteen peker på at det er viktig å fortsette arbeidet med å få på plass gode modeller for samarbeid mellom Nav, fylkeskommuner, næringslivets organisasjoner og enkeltbedrifter, et samarbeid som må gjøre tilbudet tilgjengelig for flere arbeidssøkere og nye grupper ansatte med lav eller manglende utdanning i lesing, skriving, regning og IKT.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er bekymringsfullt at et stort antall voksne fortsatt har problemer knyttet til sviktende lese- og skriveferdigheter.

Disse medlemmer vil vise til de meget positive erfaringene med programmet Basiskompetanse i arbeidslivet. Programmet er et viktig tilbud til voksne for å utvikle nødvendige grunnleggende ferdigheter og styrke tilknytningen til arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at stadig flere arbeidsplasser i dag krever utdanning utover grunnskole. Det å kunne lese og skrive er av stor betydning både for å kunne ta del i arbeidslivet og for å fungere godt i privatlivet. Disse medlemmer vil også vise til at dersom en ikke har basiskompetansen inne

så er det nesten ikke mulig å ta en videreutdanning. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2013, der post 70 ble økt med 20 mill. kroner slik at flere av de kvalifiserte søknadene kan gjennomføres.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at et stort antall voksne fortsatt har problemer knyttet til sviktende lese- og skriveferdigheter, noe som gjør det vanskelig for mange av dem å mestre arbeidsoppgaver og hverdagsliv. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at virksomheter som tar initiativ for å involvere sine ansatte i BKA-programmet, har en reell mulighet for å få tilskudd.

Disse medlemmer viser til at Høyre på denne bakgrunn i sitt alternative budsjett foreslo å øke bevilgningene til BKA-programmet med 25 mill. kroner slik at flere søknader kan imøtekommes.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at svake leseferdigheter er tredje viktigste årsak til utstøting fra arbeidslivet etter alder og helse. 430 000 voksne i Norge mangler grunnleggende ferdigheter i lesing og tallforståelse. En av fem arbeidstakere behersker ikke data. Dette medlem har merket seg at mange gjennom Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) får opplæring i grunnleggende lesing, skrivning, regning og data. Dette medlem ser dette som et viktig tiltak og viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å styrke bevilgningen til dette med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at det er stor pågang fra virksomheter om støtte via BKA. Samtidig er det bekymringsfullt at et stort antall voksne fortsatt har problemer knyttet til sviktende lese- og skriveferdigheter. Dette fører ofte til problemer med å mestre jobb og hverdagsliv. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det – på bakgrunn av de positive erfaringene med programmet og de mange kvalifiserte søknadene – ble foreslått en ytterligere styrking av bevilgningene til BKA-programmet med 15 mill. kroner.

Kap. 258 Tiltak for livslang læring

Det foreslås en bevilgning på kr 52 968 000 under dette kapitlet til tiltak og dokumentasjon på området livslang læring, jf. også flytting av midler mellom dette kapitlet og kap. 254, kap. 281 og kap. 288.

For å øke kvaliteten i voksenopplæringen vil regjeringen sette av 20 mill. kroner over fire år til å utvikle tiltak som skal få fram mer etter- og videreutdanning blant lærere i voksenopplæringen. Rammebevilgningen til Utdanning2020 økes. Evalueringen av forsøk med utprøving av nye modeller for videre-

gående opplæring vil bli fulgt opp i 2013. Det arbeides videre med å utvikle statistikk på feltet voksenopplæring.

Komiteen viser til at mennesker er Norges viktigste ressurs. I Statistisk sentralbyrås framskrivning av kunnskapsbehovet i arbeidslivet kommer det frem at behovet for ufaglært arbeidskraft vil bli kraftig redusert i fremtiden. I 2011 hadde halvparten av de som var arbeidsløse ikke fullført videregående opplæring. I tillegg endres innholdet i etablerte yrker, og stadig utvikling av nye arbeidsmetoder krever at mange må tilegne seg ny kompetanse. Verden er i stadig utvikling, og livslang læring og kompetanseutvikling er derfor en nødvendighet innen alle utdanningsnivåer og de fleste typer yrker.

Komiteen mener det er viktig at endringer av politikk på området er fundert i analyser og forskning, og mener det er viktig å få frem statistikk, dokumentasjon og utredninger som viser dagens og fremtidens kompetansebehov.

Komiteen mener at kompetente lærere og godt utarbeidet innhold i voksenopplæringen er av vesentlig betydning for å gi best mulig utbytte til deltakerne. Komiteen er derfor positiv til at utviklingsarbeid og kompetanseheving for lærerne innen voksenopplæring blir prioritert.

Meld. St. 13 (2011–2012) Utdanning for velferd, konstaterer at det er stort behov for fagarbeidere innen helse- og omsorgssektoren. Komiteen viser til forsøket med ufaglært arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren og har forventninger til at dette vil gi flere fagarbeidere til sektoren. Komiteen ser derfor frem til at forsøket blir gjort til et nasjonalt permanent tilbud.

Komiteen har store forventninger til samarbeidet mellom Vox og Nav, som har til hensikt å gjøre ansatte i Nav bedre rustet til å kartlegge brukernes behov for grunnleggende ferdigheter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke viktigheten av at det skal tilbys et helhetlig og godt tilbud som ivaretar voksnes behov for livslang læring uansett hvor en bor i landet. Disse medlemmer registrerer at flere av utdanningstilbyderne påpeker at dagens utdanningstilbud innen voksenutdanning er uoversiktlig og at ansvaret for dette er veldig fragmentert.

For å legge forholdene best mulig til rette for et helhetlig tilbud innen voksenopplæring viser disse medlemmer til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett bevilget 2 mill. kroner på post 21 for å utarbeide en helhetlig plan for voksenopplæring/livslang læring i samarbeid med andre aktuelle aktører.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for utarbeidelse av en nasjonal strategi for en helhetlig og fleksibel politikk for voksnes læring på alle utdanningsnivåer.»

3.4 Høyere utdanning og fagskoleutdanning

Regjeringen foreslår en bevilgning på 114,7 mill. kroner i 2013 til opptak av nye kull for ca. 1 000 nye studieplasser opprettet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012. Videre foreslås 178,9 mill. kroner til opptak av nye kull for studieplasser opprettet i forbindelse med budsjettene for 2009 og 2011. Samlet gir dette ca. 3 250 flere studieplasser i 2013 og totalt over 22 000 flere plasser i 2017.

Den resultatbaserte uttellingen til universiteter og høyskoler øker med ca. 260 mill. kroner i 2013. Økt studenttall drar opp antall avlagte studiepoeng.

Regjeringen er opptatt av god kvalitet i høyere utdanning og foreslår 70 mill. kroner til ulike tiltak som kan bidra til dette. Tre nye sentre for fremragende utdanning foreslås opprettet. Tilsynet gjennom Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) foreslås styrket.

Teknologi- og ingeniørmiljøene ved universiteter og høyskoler foreslås styrket med ca. 27 mill. kroner til engangsinvesteringer i vitenskapelig utstyr.

Bevilgningen til nasjonale og regionale SAK-prosesser videreføres med 50 mill. kroner. Bevilgningen til Prosjektet «eCampus» økes for å sikre tilgang til fleksibel og desentralisert utdanning i universitets- og høyskolesektoren.

Regjeringen gir ellers i proposisjonen en overordnet tilstandsvurdering for hvert av de fem sektormålene for universiteter og høyskoler. Disse dreier seg om at de skal holde høy internasjonal kvalitet og om deres samfunnsrolle. Tilsvarende rapport er gitt for fagskoleutdanningen. Det vises til omtalen under programkategoriens innledning.

Når det gjelder bygg, foreslår regjeringen 18,5 mill. kroner i startbevilgning til rehabilitering av Urbygningen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap, vesentlig for utdanningsformål. Samlet kostnadsramme er 368,6 mill. kroner. Videre foreslås 940 mill. kroner til videreføring av seks igangsatte byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren, samt 147,5 mill. kroner til utstyr og inventar for tre av disse (Bergen, Tromsø og Oslo). Til å sikre vingsamlingene i Kulturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo foreslås en bevilgning på 30 mill. kroner over tre år.

Hva angår forskning, vises til nærmere omtale nedenfor under punkt 5 (forskning i hele statsbudsjettet, forskning under Kunnskapsdepartementet og

deretter forskningskapitler under ytterligere tre fagdepartementer).

Midlertidig tilsetting

Komiteen vil vise til debatten om overdriven bruk av mellombels tilsetting innan høgare utdanning. Sidan det synest å vere lite endring i stoda, vil komiteen vise til tilrådinga frå Rindalutvalet. Dette partssamansette utvalet hadde klare tilrådingar til kva både departementet og institusjonane burde gjere med problemet.

Dei siste tilbakemeldingane viser at i sektoren ligg fortsatt nivået på rundt 20 pst. Komiteen vil understreke at dette er uakseptabelt høgt og forventar at institusjonane tek dei tydelege politiske signala om dette.

Kap. 260 Universiteter og høyskoler

Det foreslås en bevilgning på kr 27 538 941 000 under dette kapitlet.

Komiteen vil peike på dei omforeinte måla for den høgare utdanningssektoren om at universitet og høyskular i tråd med sin eigenart skal utføre forskning, kunstnarleg og fagleg utviklingsarbeid og gi utdanning av høg internasjonal kvalitet.

Universitet og høyskular skal vere tydelege samfunnsaktørar og medverke til internasjonal, nasjonal og regional utvikling, formidling, innovasjon og verdiskaping.

Universitet og høyskular skal ha effektiv forvaltning av verksemda, kompetansen og ressursane i samsvar med samfunnsrolla si.

Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Tromsø skal bygge opp, drive og halde ved like museum med vitenskaplege samlingar og utstillingar for publikum.

Komiteen vil vise til NIFU si evaluering av norsk forskarutdanning som slår fast at utdanninga held høg kvalitet. Finansieringa og organiseringa er god, og utdanninga gir kandidatane gode moglegheiter for karriere. Evalueringa viser vidare at omfanget av utdanninga er dobla på under ti år utan merkbar fall i kvaliteten.

Komiteen vil likevel peike på at det bør opprettast nye rekrutteringsstillingar, stipendiatar/post.doc., knytte opp mot matematisk-naturvitenskaplege og teknologiske fag.

Dette vil vere i tråd med regjeringa sine realfags- og teknologistrategiar og passar godt med EU sine forskningsprioriteringar. Komiteen meiner difor at dette vil kunne medverke til å styrke Norge sin posisjon innanfor den EU-finansierte forskinga. Ei satsing på MNT-stipendiatar vil såleis ha høg samfunnsrelevans.

Komiteen vil vidare peike på behovet for ein auke i rekrutteringsstillingar knytte opp mot dei breie profesjonsutdanningane, lærarutdanningane, helse- og sosialfagutdanningane og ingeniørutdanningane.

Gode kandidatar i så måte vil vere mellom anna Universitetet i Stavanger, Universitetet i Nordland og Universitetet i Agder.

Komiteen meiner det også vil vere i tråd med intensjonen om auka forskning innan velferdsyrka som vart signalisert i Meld. St. 13 (2011–2012) Utdanning for velferd.

Komiteen vil peike på at muskel- og skjelettlidingar utgjer eit stort helseproblem og legg beslag på store ressursar i alle deler av helsetenestene.

Komiteen meiner difor at det er eit stort behov for auka kompetanse på førebygging, utredning og behandling av desse lidingane. Ei norsk kiropraktorutdanning vil leggje grunnlaget for eit kraftsenter innan ryggforskning og føre til auka forskingsaktivitet på muskel- og skjelettlidingar.

Komiteen viser difor til Meld. St. 13 (2011–2012) Utdanning for velferd, og ser føre seg ei snarleg etablering av ei norsk kiropraktorutdanning.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner at det er føremålstenleg at i ny målstruktur frå 2012 ligg ei vesentleg delegering frå departementet til universitet og høgskular, ved at institusjonane sjølve skal definere verksemdsmåla sine. Det gir dei større handlingsrom og sjølvstendig ansvar for å tilpasse mål- og resultatstyringa betre til eigenarten, strategiane og utfordringane for den ein-skilde institusjonen. I tildelingsbrev til institusjonane har departementet sett betrakteleg færre nasjonale styringsparameter, både for å auke handlingsrommet til institusjonane og for å gi tydelegare politiske signal og retning i den overordna styringa.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er nøgd med at regjeringa legg særskild vekt på og prioriterer auka kapasitet i høgre utdanning, særskilt i profesjonsfaga, auka forskingsinnsats i realfag, teknologifag og profesjonsfag, og auka samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i sektoren.

Fleirtalet viser elles til dei vurderingane og prioriteringane som ligg i budsjettframlegget for universiteta og høgskulane.

Fleirtalet registrerer at det politisk har vore signalisert overfor universitets- og høyskolesektoren at det er ønskeleg med betre tilbud av Y-vegar, men at tilbodet fortsett er avgrensa. Fleirtalet merkar

seg at regjeringa no vil stimulere til Y-vegar innanfor helse- og sosialfag.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener vi må satse på kunnskap, utdanning og forskning. Disse medlemmer mener det er meget bekymringsfullt at dagens regjering i løpet av sine budsjetter systematisk har nedprioritert universitets- og høyskolesektoren. For sektoren er det spesielt provoserende at dette har skjedd i en tid hvor det har vært en eventyrlig vekst i norsk økonomi, noe som har medført at regjeringen har hatt et historisk stort økonomisk handlingsrom.

Disse medlemmer viser til at det de senere år er opprettet en rekke nye studieplasser. Disse medlemmer mener det at flere tar høyere utdanning er positivt så lenge kvaliteten på utdanningen er god. Disse medlemmer mener imidlertid det er behov for sterkere ambisjoner rundt temaet kvalitet i utdanningen parallelt med opptrappingen av flere studieplasser. Disse medlemmer mener det er avgjørende å styrke undervisningsdelen av sektoren gjennom økt grunnbevilgning. Vi trenger å styrke fagmiljøene, øke veiledningen gjennom studiet, tilby pedagogisk kompetanseheving til de vitenskapelig ansatte, samt sikre relevant praksis. Disse medlemmer mener et viktig tiltak for å øke kvaliteten på høyere utdanning er større fokus på veiledning gjennom hele studiet. God veiledning hjelper den enkelte student til å utvikle seg faglig, og til å mestre og å fullføre studiet, samtidig som det forebygger at studentene blir forsinket i studiene. Disse medlemmer mener videre at god praksis og samarbeid med arbeidslivet øker relevansen i utdanningen, noe som er en viktig kvalitetsindikator. Dette er spesielt viktig i de korte profesjonsutdanningene. Praksis gjennom samarbeid med arbeidslivet kan også bidra til å styrke bachelorgraden.

Disse medlemmer er enig med regjeringen i at universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet.

Disse medlemmer har merket seg at ungdomskullene vokser, samtidig som studietilbøyeligheten går opp. Samtidig har arbeidsmarkedet stort behov for flere arbeidstakere med relevant høyere utdanning, særlig innen real- og teknologifag og helsefag. Disse medlemmer merker seg at regjeringen legger opp til å videreføre økningen i studieplusstildelingen fra inneværende år. Men disse medlemmer mener dette ikke vil være tilstrekkelig i forhold til den forventete økningen i årskullene og sammenfallende økt studietilbøyelighet.

Disse medlemmer merker seg at budsjettforslaget heller ikke denne gangen legger opp til et løft for finansieringen av de teknologiske utdanning-

gene. Disse medlemmer mener at en nødvendig kvalitetsheving av de teknologiske utdanningene av kortere varighet enn masternivå, er avhengig av bedre finansiering.

Disse medlemmer har også merket seg at norske universiteters plassering på internasjonale rankinger tilsynelatende har en negativ trend og at ingen norske universiteter lenger er på topp 200 på Times Higher Educations rangering av verdens beste høyere utdanningsinstitusjoner. Fall i studiekvalitet sammenlignet med de institusjonene vi burde konkurrert med, synes å forklare mye av den relative tilbakegangen. Disse medlemmer mener videre det er behov for sterkere ambisjoner rundt temaet kvalitet i utdanningen parallelt med opptrappingen av flere studieplasser. Disse medlemmer mener det er avgjørende å styrke undervisningsdelen av sektoren gjennom økt grunnbevilgning. Disse medlemmer mener videre at god praksis og samarbeid med arbeidslivet øker relevansen i utdanningen, noe som er en viktig kvalitetsindikator.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at mange av landets sykepleierutdanninger har mer enn to primærøkere pr. studieplass og en gjennomføringsgrad på normert tid på over 90 pst. Samtidig vil landet i årene som kommer trenge langt flere kompetente hender i omsorgssektoren. Likeledes viser disse medlemmer til at det allerede mangler i størrelsesorden 12 000–18 000 kandidater innen teknologifagene. Å bare videreføre antallet studieplasser innen teknologiutdanningene i 2013, er ikke i nærheten av svaret på de kompetanseutfordringene norsk næringsliv og forvaltning står overfor i årene som kommer. Disse medlemmer mener det er svært gledelig at det norske arbeidslivet tilsynelatende er attraktivt for personer fra andre land med teknologifaglig bakgrunn. Det er allikevel betenkelig at norsk arbeidsliv gjøres avhengig av denne kompetanseinnvandringen. Disse medlemmer frykter at i en knallhard konkurranse om realfaglig og teknologisk kompetanse i årene fremover, vil kommunene bli de største taperne i konkurransen om arbeidskraften.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor post 50 ble foreslått bevilget med 170 mill. kroner mer enn regjeringens forslag fordelt slik:

- 11,24 mill. kroner til etablering av nye studieplasser:
 - Sivilingeniør (master i teknologi): 40 plasser
 - Ingeniør (bachelor i teknologi): 125 plasser
 - Helsefag (bachelor): 150 plasser
 - Petroleumslogistikk: 15 plasser

- 78,76 mill. kroner til styrking av Resultatbasert omfordeling (RBO)
- 70 mill. kroner til styrking av studiekvalitet
- 10 mill. kroner til forkurs ingeniør

Basert på antallet primærøkere og fullføringsgrad på normert tid på den enkelte institusjon ønsker disse medlemmer å tildele de nye studieplassene finansiert over posten etter følgende fordeling mellom institusjonene:

<i>Ingeniørutdanninger:</i>	
NTNU (Master)	40
Universitetet i Stavanger	30
Høgskolen i Sør-Trøndelag	30
Universitetet i Agder	25
Høgskolen i Bergen	20
Høgskolen i Østfold	10
Høgskolen i Ålesund	10
<i>Petroleumslogistikk:</i>	
Høgskolen i Molde	15
<i>Sykepleierutdanninger:</i>	
Høgskolen i Oslo og Akershus (heltid)	25
Høgskolen i Oslo og Akershus (deltid)	15
Universitetet i Nordland	20
Diakonhjemmet høgskole	20
Høgskolen i Buskerud	20
Høgskolen i Gjøvik (heltid)	15
Høgskolen i Molde	15
Høgskolen i Sogn og Fjordane	10
Høgskolen Stord/Haugesund	10

Disse medlemmer viser til at Norge i årene som kommer vil trenge langt flere kompetente hender i omsorgssektoren. Videre viser disse medlemmer til at det allerede mangler mellom 12 og 16 000 kandidater innen teknologifagene. Den minimale økningen av studieplasser innen teknologiutdanningene i 2012 og 2013 er ikke i nærheten av å løse de kompetanseutfordringene norsk næringsliv og forvaltning står overfor i årene som kommer. Disse medlemmer anser dette som svært alvorlig, og mener det nå er på høy tid å få på plass en forpliktende og langsiktig opptrappingsplan for studieplasser innenfor helsefag og ingeniørfag.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener det er svært viktig å øke studieka-

pasiteten ved universiteter og høyskoler, men merker seg at regjeringen heller ikke i budsjettforslaget for 2013 bevilger midler til nye studieplasser. Disse medlemmer mener det er forunderlig at det ikke settes av midler til nye studieplasser neste år all den tid vi bl.a. fra ulike SSB-framskrivninger vet at studenttallet vil øke dramatisk i årene som kommer. Videre har søkertallene økt med 7 150 bare fra 2011 til 2012. Det er med andre ord helt nødvendig å øke antallet studieplasser i 2013.

Dette tydeliggjør etter disse medlemmers mening behovet for både en langsiktig plan for hvordan studentbølgen skal håndteres, økt antall studieplasser og ikke minst solide basisbevilgninger til institusjonene som skal motta studentene slik at kvaliteten opprettholdes.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der Høyre totalt foreslo en styrking av sektoren med 310 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti derfor foreslo i alternativt budsjett å bruke 270 mill. kroner på å styrke grunnbevilgning til utdanningsinstitusjonene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn ble foreslått å øke bevilgningene med 73 mill. kroner ut over regjeringens forslag, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner, noe som tilsvarer ytterligere 2 000 nye studieplasser fra og med høsten 2013.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er enig med regjeringen i målet om utdanning av høy internasjonal kvalitet, og mener det som et ledd i dette arbeidet må satses målrettet for å etablere universitetsmiljøer i verdenstoppen. Friske midler må derfor inn for å utvikle de beste miljøene til å bli enda bedre.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der det ble foreslått å tilføre 50 mill. kroner til dette over post 50.

RBO

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil også vise til at mens den resultatbaserte finansieringen av studieplasser baseres på et fast beløp pr. avlagt studiepoeng, er den resultatbaserte finansieringen av publiseringspoeng en lukket post. Det er gledelig at resultatbasert finansiering har gjort at det publiseres mer ved norske høy-

skoler og universiteter. Men disse medlemmer finner det svært problematisk at belønningen pr. publiseringspoeng har gått kraftig ned.

Disse medlemmer vil fremheve betydningen av insentivbaserte systemer i forskningen, og vil styrke satsingen på RBO (resultatbasert omfordeling) som et signal om anerkjennelse av den produktivtveksten som har funnet sted ved lærestedene, og for å sikre motivasjon og insentiver til fortsatt produktjonsvekst. Videre vil disse medlemmer peke på at mange høyskoler med ingeniørutdanning gjennom etablering av forkurs gjør en viktig jobb for å kvalifisere flere til opptak på ingeniørutdanningene. I dag gjøres dette uten kompensasjon, hverken fra fylkeskommunene, som har ansvaret for videregående utdanning, eller fra staten, som har ansvaret for høyere utdanning.

BASISKOMPENSASJON

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at når basisbevilgningene til universiteter og høyskoler over lengre tid ikke oppleves som tilstrekkelige av institusjonene, kan ikke dette sees på som noe annet enn et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad. Dette vil høyst sannsynlig medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp Kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud. Når studenttallet i tillegg stiger, og øvrige utgifter ikke kompenseres tilstrekkelig, sier det seg selv at institusjonene fort vil komme i en varig skvis med hensyn til pålagte oppgaver og finansieringen av disse.

Komiteens medlemmer fra Høyre registrerer at det reduserte handlingsrommet til universitet og høyskoler heller ikke i dette budsjettet rettes opp. Tilbakemeldingen fra sektoren om at dette på flere områder reduserer muligheten for å levere god kvalitet til studentene har ikke gitt uttelling. Disse medlemmer mener det er avgjørende for kvaliteten at basisfinansieringen styrkes, og viser til Høyres alternative budsjett der posten ble foreslått økt med 143 mill. kroner.

Som et ledd i styrkingen av handlingsrommet vil disse medlemmer også påpeke behovet for at den resultatbaserte finansieringen av publiseringspoeng må innrettes slik at økt aktivitet gir økt finansiering, og ikke regnes ut fra et fast beløp slik tilfellet er i dag. Den foreslåtte økningen må derfor også kunne benyttes til en slik justering.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternati-

ve budsjett hvor det ble foreslått å bruke 270 mill. kroner på å styrke grunnbevilgning til utdanningsinstitusjonene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å samlet bevilge 200 mill. kroner ut over regjeringens forslag til en direkte styrking av basisbevilgningene i universitets- og høyskolesektoren, hvorav 15 mill. kroner av styrkingen (7,5 pst.) øremerkes private høyskoler. Dette medlem vil understreke at denne bevilgningen også skal finansiere en opptrapping av basisbevilgningene til de «nye» universitetene – Universitetet i Stavanger, Universitetet i Agder og Universitetet i Nordland – i tråd med innmeldte behov, slik at man i løpet av en viss tid oppnår en likeverdig finansiering mellom de nye og de allerede etablerte universitetene.

NETTBASERT UTDANNING

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker at flest mulig arbeidstakere motiveres og gis mulighet til faglig påfyll i kombinasjon med deltagelse i arbeidslivet. Mange arbeidstakere hverken ønsker eller kan gå ut av arbeidslivet for å fylle på sin kompetanse. Derfor må det utvikles gode etter- og videreutdanningstilbud der den ansatte kan kombinere jobb og utdanning. Dette vil stiller krav om at flere kan tilbys utdanningstilbud i nærheten av der de bor eller arbeider.

Videreutvikling av slike tilbud må bygge på allerede etablerte aktører på dette området.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett på bakgrunn av dette har foreslått 10 mill. kroner i utviklingsmidler til kompetansesentre for nettbasert utdanning.

SAK-MIDLENE

Komiteens fleirtal, alle unnateke medlemmene fra Høyre, vil vise til debatten om Stjernøutvalet sine forslag om strukturen i høgare utdanning. Konklusjonane frå dette utvalet peika på at dersom ein skulle auke kvaliteten på undervisninga og forskinga, så måtte ein gå i retning av meir samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i sektoren. SAK-midlane skal brukast til å støtte opp under ei slik utvikling gjennom tilskot til dei som sjølv tek initiativ til samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. Fleirtalet ser at dette gir resultat, men at utviklinga i den retning må halda fram, gjerne i eit høgare tempo.

Evalueringar viser at det er viktig å utvikle meir profilerte og robuste fagmiljø og at det er viktig med

økt konsentrasjon og arbeidsdeling for å heve kvaliteten i både utdanninga og forskinga i sektoren.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener erfaringene tilsier at SAK-midlene har resultert i store administrative prosesser som ikke nødvendigvis har bidratt til styrket kvalitet i universitets- og høyskolesektoren. Midlene har heller ikke gitt nevneverdige resultater mht. arbeidsdeling. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett der 50 mill. kroner ble foreslått kuttet og omprioritert for å styrke kvaliteten i tilbudet universitetene og høyskolene gir studentene.

RAMMEVILKÅR

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Universitetet i Stavanger, Universitetet i Agder og Universitetet i Nordland har endret status fra regionale høyskoler til universitet. Disse medlemmer viser videre til at de som statlige høyskoler har hatt andre rammevilkår enn de etablerte universitetene og vitenskapelige høyskolene, spesielt når det gjelder forskningsfinansiering. De nye universitetene har med sine særpreget en mulighet til å styrke forskningen i profesjonsfagene, men dagens finansiering gir en uønsket forskjellsbehandling av deres forskningsinnsats.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at etter at Stortinget vedtok en felles universitets- og høyskolelov, jf. Innst. O. nr. 48 (2004–2005), har norsk universitets- og høyskolesektor utviklet seg til å bli en enda mer heterogen gruppe institusjoner. Disse medlemmer mener denne utviklingen er bra og støtter regjeringens strategi om å gi den enkelte institusjon større handlingsrom til å utvikle og ikke minst spisse sine faglige profiler. Disse medlemmer mener imidlertid «historiske bevilgninger» er et lite fruktbart parameter å allokere ressurser etter. Disse medlemmer mener bevilgningene til de høyere utdanningsinstitusjonene bør allokere først og fremst på bakgrunn av strategiske vurderinger og politiske prioriteringer, ikke på bakgrunn av hvor mye de tilfeldigvis fikk et gitt tidligere år.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen evaluere finansieringen av de statlige høyskoler og universiteter generelt og i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 legge frem forslag til hvordan forsknings- og utdanningsresultater samt strategiske vurderinger og politiske prioriteringer kan erstatte 'historiske bevilgninger' som parameter for finansiering av UH-sektoren.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det ble foreslått å øke bevilgningen til Universitetet i Stavanger, Universitetet i Agder og Universitetet i Nordland med 15 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å samlet bevilge 200 mill. kroner til en direkte styrking av basisbevilgningene i universitets- og høyskolesektoren, og at denne bevilgningen også skal finansiere en opptrapping av basisbevilgningene til de «nye» universitetene – Universitetet i Stavanger, Universitetet i Agder og Universitetet i Nordland – i tråd med innmeldte behov, slik at man i løpet av en viss tid oppnår en likeverdig finansiering mellom de nye og de allerede etablerte universitetene.

REKRUTTERINGSSTILLINGER

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti registrerer at regjeringen heller ikke i 2013 har satt av midler til rekrutteringsstillinger. Institusjonenes behov for slike stillinger er stort, og mangelen er nok en trussel for kvaliteten i sektoren. Spesielt er dette en utfordring for de nye universitetene som gjennom slike stillinger kan gis mulighet for å styrke forskningsinnsatsen og bygge opp sterke kompetansemiljøer.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der det ble foreslått 50 mill. kroner til stipendiater og post.doc.- stillinger.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor det ble foreslått å bevilge 49,8 mill. kroner til 110 nye stipendiatstillinger, fordelt på 100 til offentlige universiteter og høyskoler og 10 til private høyskoler.

Komiteens medlem fra Venstre merker seg at det i regjeringens budsjettforslag ikke er satt av midler til noen nye rekrutteringsstillinger i 2013. Dette vil potensielt sett kunne innebære at det ikke blir bevilget midler til noen nye rekrutteringsstillinger de fire siste ordinære budsjettbehandlingene. Sett i lys av at behovet for forskerutdannet personale ved institusjonene er stort og vil øke betydelig i årene som kommer, er dette svært underlig. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å bevilge 151 mill. kroner til opprettelse av ca. 500 nye stipendiatstillinger fra høsten 2013, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner. De nye universitetene skal hensyntas

særskilt i forbindelse med tildeling av rekrutteringsstillinger, i tråd med innmeldte behov.

Etter dette medlems mening er det også viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger, slik at doktorgradsstipendiater etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å bevilge 30,2 mill. kroner til opprettelse av ca. 100 nye postdoktorstillinger f.o.m. høsten 2013, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner. De nye universitetene skal hensyntas særskilt i forbindelse med tildeling av rekrutteringsstillinger, i tråd med innmeldte behov.

Dette medlem viser til regjeringens forslag til videreføring av 57 stipendiatstillinger innen MNT-fagene, hvis finansiering skjer ved at institusjonenes basisfinansiering svekkes tilsvarende. Dette medlem har forståelse for at mange institusjoner opplever dette som et betydelig kutt i en tid der de faktisk hadde forventet tilførsel av friske midler til nye rekrutteringsstillinger.

EHELSE

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre peker på at det er store utfordringer med å skaffe nok kvalifisert personale innen helsesektoren, og viser til Meld. St. 13 (2011–2012), jf. Innst. 320 S (2011–2012) om utdanning til velferdsyrkene. For å følge opp meldingen trengs det enda mer målrettet satsing på disse utdanningene. Disse medlemmer er glad for den varslede stortingsmeldingen om helse og teknologi, og viser til at Norsk Sykepleierforbund har påpekt behovet for utdanning av helsepersonell med god kunnskap om eHelse. Implementeringen av teknologi i helsevesenet vil være en sentral faktor for å utløse effektive løsninger og god oppfølging av den enkelte pasient og må derfor ha stor oppmerksomhet. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at det ved enkelte universitet er satsset på å utvikle tilbud knyttet til eHelse. Blant annet er det ved NTNU et naturlig kompetansemiljø som tilbyr utdanning i helseinformatikk spesielt rettet mot helsepersonell, og ved Universitetet i Agder er det opprettet et «Senter for eHelse og omsorgsteknologi» med et eHelselaboratorium. Disse kompetansemiljøene gir godt grunnlag for forskning og utvikling av fremtidens omsorgsteknologi, og disse medlemmer ber regjeringen bidra til å legge til rette for satsingene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det tas til orde for å etablere et Nasjonalt senter for velferdstek-

nologi, lokalisert til Gjøvik, og at det skal bevilges 10 mill. kroner til dette formål.

TILRETTELEGGING

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er en samfunnsutfordring å legge bedre til rette for funksjonshemmede studenter i høyere utdanning. Det er viktig å understreke at personer med funksjonsnedsettelse ikke er en homogen gruppe. Deres problemer kan også skyldes samfunnskapte barrierer og ikke selve funksjonsnedsettelsen. Forskning har vist at høyere utdanning fungerer som en viktigere inngangsbillett til arbeidsmarkedet for personer med funksjonshemning enn for andre. Disse medlemmer vil her henvise til SSB-tall som påviser en positiv sammenheng mellom utdanningsnivå og yrkesdeltagelse for funksjonshemmede. Å sikre funksjonshemmede bedre tilgang til høyere utdanning vil derfor være et effektivt hjelpemiddel til å komme ut i arbeid og bedre samfunnsdeltakelsen.

Disse medlemmer vil derfor understreke betydningen av at universiteter og høyskoler tar sitt tilretteleggeransvar på større alvor og bidrar til at unge funksjonshemmede gis mulighet til å gjennomføre høyere utdanning på linje med funksjonsfriske studenter. Behovet for kvalifisert arbeidskraft tilsier at det vil være en gevinst både for den enkelte og for samfunnet om flere funksjonshemmede kan ta høyere utdanning.

PRIVATE HØYSKOLER (POST 70)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det i dag er større grad av likeverdighet mellom offentlige og private universiteter og høyskoler, men på enkelte områder er det fortsatt et stykke igjen. Disse medlemmer vil presisere at målet om full likebehandling mellom private og offentlige høyskoler, også hva gjelder finansieringsordninger, må følges nøye opp slik at eventuelle negative utslag kan korrigeres. Disse medlemmer viser særlig til manglende tilskudd til infrastruktur for private høyskoler og mener det er nødvendig å gjøre endringer i finansieringen.

Disse medlemmer vil peke på utfordringene private høyskoler har med å opprettholde en god infrastruktur for studentene, og mener det er nødvendig å gjøre endringer i finansieringen som gir dem mulighet til å gjennomføre dette uten at kostnadene blir overført til studentene gjennom økte studieavgifter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i samråd med institusjonene, finne en rimelig ramme for tilskudd til private høyskoler med henblikk på etablering av nye studieplasser og tilskudd til infrastruktur i private høyskoler.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett har foreslått å styrke post 70 med 30 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslo å bevilge 7 mill. kroner ekstra til private høyskoler. Disse medlemmer vil også peke på viktigheten av at de private høyskolene får sin naturlige andel av rekrutteringsstillinger og andre tiltak rettet mot høyere utdanning.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at private høyskoler er en viktig del av det høyere utdanningssystemet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor private høyskoler fikk sin rettmessige andel av både bevilgningen til bedre studiekvalitet med 20 mill. kroner og 10 stipendiatstillinger.

Dette medlem viser til at Ansgar teologiske høgskole, Fjellhaug Misjonshøgskole og Høgskolen i Staffeldtsgate i 2005 gikk over fra å være friskoler til å bli godkjente som høyskoler. Dette gav en tyngre faglig profil på skolene. Dette medlem viser videre til at denne overføringen har vist seg å ikke lønne seg økonomisk. Tilskuddet de nå får er lavere enn tilskuddet de hadde fått dersom de hadde forblitt friskoler. Dette medlem mener det ikke er riktig at skoler som ønsker en faglig tyngre profil på sine tilbud skal bli straffet økonomisk. Dette medlem vil peke på viktigheten av tilbudet som gis av private høyskoler i Norge og at kuttet i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005–2006) har satt flere institusjoner i en vanskelig situasjon. Særlig rammer dette Mediehøgskolen Gimlekollen fordi kuttet fjerner økningen som kom i revidert nasjonalbudsjett for 2005 som følge av faktiske studenttall institusjonen hadde.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å bevilge 10 mill. kroner til å rette opp i kuttene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å samlet bevilge 200 mill. kroner til en direkte styrking av basisbevilgningene i universitets- og høyskolesektoren, hvorav 15 mill. kroner øremerkes private høyskoler. Dette medlem viser for øvrig til forslag i nevnte budsjettalternativ om å øke bevilgningene tilsvarende 2 000 nye studieplasser og til

sammen 600 rekrutteringsstillinger, som forholdsmessig skal fordeles på offentlige og private institusjoner.

BYGG

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, er godt kjent med lokalsituasjonen for Høgskolen i Sør-Trøndelag og vil vise til budsjettmerkningen for inneværende budsjettår. Høgskolen i Sør-Trøndelag gjør et godt arbeid for å få til en enda mer samlet og fremtidsrettet lokalisering sentralt i Trondheim.

Flertallet forventer en snarlig startbevilgning og realisering av dette viktige bygget og vil derfor forsterke merkningen fra i fjor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er glad for startbevilgning til opprustning av Urbygningen ved Universitet for Miljø- og biovitenskap på Ås.

Disse medlemmer har imidlertid merket seg at regjeringen ikke foreslår oppstartsbevilgning til nytt teknologibygg ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Dette finner disse medlemmer svært overraskende og viser til merkning i Innst. 12 S (2011–2012): «I den sammenheng har komiteen mellom anna merka seg at planane for ei samlokalisering av HiST er klare, og understrekar særleg behovet for igangsetting av nytt teknologibygg for høgskulen».

Videre viser disse medlemmer til at Statsbygg har sluttført forprosjektet for rehabiliteringen av museumsbygningen ved Universitetet i Bergen, uten at dette har medført at det fra regjeringens side foreslås å bevilge penger til oppstart av rehabiliteringen. Dette til tross for at det har vært en uttalt målsetting både for kirke-, utdannings- og forskningskomiteen og for Kunnskapsdepartementet at den monumentale museumsbygningen skulle være ferdig rehabilitert til grunnlovsjubileet. I denne sammenheng viser disse medlemmer til merkningen fra en enstemmig komité fra Innst. 12 S (2011–2012):

«Komiteen har merket seg at Statsbygg er i gang med forprosjektet for rehabiliteringen av museumsbygningen ved Universitetet i Bergen med mål om at museumsbygningen kan gjenåpnes i anledning grunnlovsjubileet i 2014».

Museumsbygningen ved Universitetet i Bergen er en monumental bygning av nasjonal karakter og betydning. Den står midt i Bergen sentrum som et symbol på det norske nasjonsbyggingsprosjektet. Etableringen av kunnskapsmiljøene var en bevisst del av landets myndigheters satsing på bygging og

utvikling av den nye nasjonen. At museumsbygningen og universitetets aula ble reist i anledning Grunnlovens 50-årsjubileum i 1864, var ingen tilfeldighet.

Disse medlemmer mener at målet om å åpne i alle fall Sydfløyen i forbindelse med grunnlovsjubileet, er et mål som bør opprettholdes.

Disse medlemmer viser til det store vedlikeholdsetterslepet som har oppstått på bygg som forvaltes av institusjonene. Bygninger av stor verdi og kulturhistorisk interesse står i fare for å bli ødelagt, og tjenlige lokaler kan i dag ikke brukes på grunn av manglende vedlikehold og investeringer. Disse medlemmer mener det må utarbeides en langtidspan for å sikre slike lokaler og bygninger, og at det som en del av en slik plan også sees på godkjenning av prosjekter med annen finansiering eller avklart mellomfinansiering. Disse medlemmer mener videre at investering i nye bygg i sektoren må styrkes for å ivareta kvaliteten i utdanningen for de store studentkullene.

Disse medlemmer merker seg at Høgskolen i Buskerud heller ikke i budsjettet for 2013 tildeles husleiekompensasjon for sine lokaler i Drammen, noe som gir et redusert handlingsrom for et spennende kompetansemiljø. Disse arealene utgjør en viktig del av høgskolen, og det er urimelig at regjeringen ikke ivaretar høgskolens behov for lokaler gjennom husleiekompensasjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til den vanskelige arealsituasjonen for Kunst- og Designhøgskolen i Bergen, som er lokalisert flere steder, og til at flere leieavtaler utløper i 2015/2016.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor kap. 1580 post 30 ble foreslått styrket med 120 mill. kroner, fordelt med 50 mill. kroner til oppstart av teknobygg til HiST, 30 mill. kroner til oppstart av Life Science Center til UiO, og 40 mill. kroner til oppstart av rehabiliteringen av museumsbygningen ved UiB.

Komiteens medlem fra Venstre merker seg at regjeringen foreslår en rekke bevilgninger til ulike byggeprosjekter i UH-sektoren i sitt budsjettforslag for kommende år. Til tross for dette er det likevel en rekke prosjekter som er høyt prioritert som ikke får den ønskede fremdriften som en følge av regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å samlet bevilge 150 mill. kroner i ekstrabevilgning for å sikre hurtigere fremdrift i realisering av følgende bygg- og utviklingsprosjekter, med tentative bevilgninger:

- Oppstartsbevilgning nytt veksthus på Tøyen (UiO): 25 mill. kroner
- Utlysning av arkitektkonkurranse og forberedelse Life Science-prosjekt (UiO): 20 mill. kroner
- Oppstartbevilgning nytt teknologibygge (Høgskolen i Sør-Trøndelag): 40 mill. kroner
- Oppstartbevilgning rehabilitering/ny aula (UiB): 40 mill. kroner
- Forprosjektering Ocean Space Senter (Trondheim): 15 mill. kroner
- Etablering av Nasjonalt senter for velferdsteknologi (Høgskolen i Gjøvik): 10 mill. kroner

Dette medlem viser til nærmere omtale av hhv. nytt teknologibygge ved HiST samt rehabilitering av aulaen ved UiB, over. Dette medlem vil i tillegg til dette ytterligere understreke betydningen av å sikre fortgang i prosessen med å realisere et nytt veksthus på Tøyen, samt å forprosjekttere et nytt anlegg for anlegg for livsvitenskap inkludert kjemi og farmasi ved UiO.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre mener det i tillegg er behov for et nytt forskningssenter for skip, offshore og annen maritim og marin forskning – slik dette er tenkt realisert gjennom planene om Ocean Space Center i Trondheim.

ANNET

Komiteens medlem fra Venstre viser til tidligere forslag fra Venstre om å øke kompetansen i barnevernet, jf. Dokument 8:85 S (2010–2011). Alle partier på Stortinget var i debatten om dette representantforslaget enig i at det er viktig å styrke førstelinjetjenesten i barnevernet og at kompetanse er en av de aller viktigste byggesteinene i et godt barnevern. Dette medlem viser til at barnevernspedagogutdanningen i dag er plassert i den laveste finansieringskategorien (kategori F). I praksis betyr dette at studentene får lite individuell oppfølging, det er få seminarer i smågrupper og lite veiledning. Dette medlem mener det er uheldig at det ikke satses på å øke fagkompetansen til fremtidige barnevernsansatte og mener at en satsing på bedre barnevernsutdanning er en måte å øke kompetansen i barnevernet på. Dette medlem viser til forslaget i Venstres alternative statsbudsjett om at innplassering av barnevernspedagogutdanning endres fra finansieringskategori F til kategori D, og at det bevilges 44,7 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem viser til at Venstre har foreslått å opprette femårig lærerutdanning flere ganger i løpet av forrige og inneværende periode på Stortinget. Dette medlem viser i denne forbindelse til at Høgskolen i Østfold har et nasjonalt senter for fremmedspråkopplæring, og at høyskolen har et særlig

godt utgangspunkt for å tilby en femårig lærerutdanning innen disse fagene. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 6,4 mill. kroner til oppstart av forsøk med femårig grunnskolelærerutdanning (5–10) med fokus på fremmedspråk ved Høgskolen i Østfold.

Kap. 270 Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter

Det foreslås en bevilgning på kr 340 667 000 under dette kapitlet. Av dette gjelder 250 mill. kroner tilskudd til å bygge ca. 1 000 nye studentboliger. Studentsamskipnader som har studentbarnehager, får fortsatt ekstra tilskudd. Fra 2013 bortfaller støtte til mindre studentorganisasjoner etter nærmere angitte kriterier, bl.a. overlappende medlemskap gjennom landsomfattende organisasjoner.

Regjeringen vil inn mot 2014 vurdere regelverket knyttet til oppføring av studentboligene, inkludert nivået på kostnadsramme og tilskudd.

INTERNASJONAL MOBILITET

Komiteen påpeker at det framover blir stadig viktigere å inneha internasjonal kompetanse. I tillegg kan internasjonal mobilitet for studenter og forskere bidra positivt til studie- og forskningskvalitet fordi det gir impulser som kan være nyttig for studenter og forskningsinstitusjoner. Komiteen vil påpeke betydningen av at den internasjonale mobiliteten særlig foregår i områder som er strategisk viktig for Norge, og at det skjer på fagområder hvor Norge har særskilte programsatsinger.

STUDENTVELFERD

Komiteen mener at studentvelferdstiltak er en viktig forutsetning for å rekruttere de beste hodene, og viser til at studentvelferd er et prioritert område i budsjettet gjennom studentsamskipnadene. Levekårsundersøkelsene som forteller om studentenes hverdag viser at antall som har avbrudd i studiene har gått ned, og at studentene er noe mer til stede på studiestedet. De trives bra ved studiestedet. Samtidig ser vi at en rekke studenter er avhengige av foreldrene for å ha økonomi til å studere. En måte å få bedre studentøkonomi på, er å bedre studiefinansieringen, en annen måte å få færre til å være avhengig av foreldrene, er å gi studentene bedre tilgang til boligmarkedet. Dette vil bedre studentøkonomien, og bygging av studentboliger vil bidra til redusert press i boligmarkedet.

Komiteen vil påpeke viktigheten av kontinuerlig målrettet arbeid for psykisk helse blant studenter. Det er av betydning for hver enkelt student, og har betydning også sett i lys av at vi er et kunn-

skapssamfunn og må forvalte den totale mentale kapitalen også til studenter på en god måte.

Komiteen viser til Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelse for studenter 2010. Den viser at forekomstene av psykiske lidelser hos studenter har økt siden 2005. Årsakene til dette kan være mange. Det er blant annet blitt pekt på manglende sosiale rettigheter, prestasjonspress og dårlig økonomi. Komiteen mener at sykdom, fravær grunnet sykdom og manglende eksamensavlegging grunnet sykdom også er sentrale elementer som kan medføre et økende press på studenter. Komiteen mener det er behov for å se nærmere på modellene for tildeling av midler til psykososialt arbeid. Målet må være å sikre alle studentsamskipnadene gode, langsiktige og forutsigbare driftsvilkår for å sikre drift av blant annet psykososial seksjon.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti har merket seg at studentene ved universitetene i Agder og Stavanger og høyskolene i Oslo og Akershus ikke får midler til psykisk helse for studenter. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å bevilge 3 mill. kroner til det psykiske helsetilbudet for studentene tilknyttet Samskipnaden i Agder, Samskipnaden i Stavanger og Oslo- og Akershus-høgskolens studentsamskipnad over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett rammeområde 15.

STUDENTFAMILIER OG BARNEHAGER

Komiteen viser at det på lang sikt vil være behov for flere unge i Norge. Da det i 1967 var fire yrkesaktive per pensjonist, vil det i 2029 være to. Barn er en berikelse for hele samfunnet og for den enkelte familie. Komiteen understreker derfor betydningen av tiltak for at studenter skal kunne være foreldre i studietiden. Blant annet er det slik at foreldre i ferier i mange tilfeller er avhengig av å arbeide i stedet for å være sammen med familien.

Komiteen ønsker derfor satsing på studentbarnehager velkommen og ønsker at det fortsatt skal sattes på tiltak som kan hjelpe familier som studerer, eller som nettopp er ferdig med å studere.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at nedgangen i tilskuddet til studentbarnehager over Kunnskapsdepartementet de senere år, og at dette medlem har uttrykt bekymring over dette. Dette medlem er bekymret for hvilke konsekvenser dette kan ha for ulike grupper av studenter, og prinsippet om lik mulighet til utdanning. Dette medlem viser til at studentbarnehagene er tilpasset studentenes studiesituasjon på en helt annen måte enn det andre barnehager er. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative

budsjett der det ble foreslått å øke bevilgningen til studentbarnehager med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at 23 studentsamskipnader i Norge driver til sammen om lag 2 400 barnehageplasser for barn av studenter. Studentsamskipnadens barnehagetilbud er spesielt rettet mot barn av foreldre som er i høyere utdanning, med de spesielle behov deres situasjon medfører. Dette medlem vil understreke betydningen studentbarnehagene har som velferdstilbud, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor bevilgningen til studentbarnehager over kap. 270 post 74 økes med 5 mill. kroner.

STUDENTBOLIGER

Komiteen viser til at det er i perioden siden 2006 bygget 1 000 nye studentboliger hvert år. Samtidig har antall studenter økt kraftig. Komiteen vil understreke betydningen av fortsatt satsing på bygging av studentboliger i regi av studentsamskipnadene. Komiteen er kjent med at regjeringen arbeider med en stortingsmelding om boligpolitikken og legger til grunn at økt bygging av studentboliger vil være et tema i denne meldingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er opptatt av å få vurdert om statstilskuddet bør økes, om kostnadsrammene er tilstrekkelige, om de tekniske forskriftene bremser bygging av studentboliger, om studentboliger bør bli eget reguleringsformål i Plan- og bygningsloven og hvordan kommunene kan bidra mer aktivt til bygging av studentboliger.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, og Senterpartiet, viser til at regjeringen har prioritert bygging av studentboliger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det aldri har stått så mange studenter uten boligtilbud ved studiestart, og støtter Norsk Studentorganisasjons krav om at målet for årlig bygging av nye studentboliger økes for å møte det økte behovet. Disse medlemmer vil peke på at boligsituasjonen for studenter i dag er svært vanskelig. Økt studietilbøyelighet i befolkningen, økte priser og høy tilflytting til pressområder og en sterk økning i antall utenlandske studenter, er faktorer som bidrar til dette. I tillegg kommer strengere byggekrav som er innført de siste årene, der særlig TEK 10 har gjort det dyrere å bygge, både for private og offentlige aktører. Disse medlemmer for-

venter derfor at regjeringen legger frem en ny plan for bygging av studentboliger for å nå målet om 20 pst. dekning.

Disse medlemmer mener det er helt nødvendig å vurdere stimuleringsordninger for å utløse rask utbygging av egnede boliger for studenter, og mener samarbeid mellom utbyggere med egnet lokalisering og samskipnadene som etablerte drivere av slike boliger må vurderes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kjent med at det i 2012 er bygget rundt 1 000 nye studenthybler, og at den foreslåtte bevilgningen for 2013 er på samme nivå. Disse medlemmer mener imidlertid at økende kostnader ved nybygg, blant annet forårsaket av nye byggeforskrifter, ikke vil gjøre det mulig å bygge 1 000 nye hybler for de midlene som er foreslått bevilget til studenthybler, innenfor maksgrensen for å kvalifisere til støtte. Disse medlemmer mener at i dagens marked må både kostnadsramme og tilskudd heves. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett og forslag i finansinnstillingen om å øke tilskuddet til bygging av studentboliger med 310 mill. kroner, hvorav 30 mill. kroner til å øke tilskuddet pr. boenhet fra 250 000 til 280 000, og 280 mill. kroner til 1 000 boenheter flere enn regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser også til at staten i Husbanken har et eget organ som har som virkeområde å bidra til sosial boligutbygging. Husbanken har også tyngre og bredere faglig kompetanse på boligbygging og vurdering av byggeprosjekter enn det kan forventes at Kunnskapsdepartementet besitter. Disse medlemmer mener derfor at ansvaret for studentboligbyggingen, herunder finansieringen, burde overføres til Kommunaldepartementet ved Husbanken.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at regjeringens satsing på studentboliger må økes, og viser til Høyres alternative budsjett der det ble foreslått 50 mill. kroner til 200 ekstra studentboliger i pressområdene.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen vil finansiere om lag 1 000 studentboliger i 2013. Gitt presset på leiemarkedet mener disse medlemmer at det er behov for en kraftig økning i bevilgningene til studentboliger ut over dette de kommende årene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det bygges for få studentboliger i forhold til behovet. Ifølge NSOs studentboligunder-

søkelse 2012 har kun 13,84 pst. av studentene mulighet til å bo i en studentbolig. Dette medlem mener det er en viktig samfunnsoppgave å bygge tilstrekkelig antall rimelige studentboliger tilpasset en studentøkonomis husleienivå. Dette medlem vil påpeke at studentboliger er viktige og gode langsiktige investeringer som med lavere husleie enn det private markedets leiligheter gir plass til flere i boligmarkedet. En lav husleie kan også gi studenten mer tid på lesesalen og mindre behov for mye deltidsarbeid. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å bevilge 250 mill. kroner ut over regjeringens forslag til bygging av 1 000 nye studentboliger.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn bevilges 250,2 mill. kroner for å sikre en dobling i utbyggingstakten ut over regjeringens forslag allerede neste år, dvs. at det skal bygges 2 000 studentboliger i 2013.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til innspill fra Samskipnadsrådet til komiteen om tiltak for å øke utbyggingstakten av studentboliger – herunder behovet for økt statstilskudd per HE, økning av kostnadsramme, samt mulige endringer i tekniske forskrifter og plan- og bygningsloven. Disse medlemmer er enig i mange av vurderingene fra Samskipnadsrådet, og mener det åpenbart er fornuftig å legge disse momentene til grunn i den videre diskusjonen om hvordan man kan øke antallet nye studentboliger som realiseres årlig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til forslaget i disse partiers alternative statsbudsjetter om å doble antallet studentboliger som bygges i 2013.

Narvik og Bodø

Komiteen er tilfreds med at Bodø fra 2013 defineres som pressområde, og dermed får økt tilskuddssats og kostnadsramme ved tildeling av tilskudd for bygging av studentboliger.

Komiteen vil vise til at Høgskolen i Narvik har en nøkkelrolle i utdanning av flere ingeniører i nord. Næringsutvikling i nordområdene er i hele Norges interesse og potensialet for økt verdiskapning innenfor olje- og gassnæringen, fiskeri- og havbruksnæringen og mineralnæringen er stort.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, vil vise til spørretimen 17. oktober 2012, der kunnskapsministeren understreket betydningen av studietilbudet på Høgskolen i Narvik. Statsråden peker også på høyskolens høye andel utenlandsstudenter som et argument for at man skal ha bedre dekning av studentboliger i Narvik enn ved andre studiesteder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er kjent med de utfordringer studentsamskipnaden i Narvik har. Disse medlemmer vil vise til spørretimen 17. oktober 2012 der kunnskapsministeren understreker betydningen av det studietilbudet Høgskolen i Narvik gir. Statsråden peker også på høyskolens høye andel utenlandsstudenter som et argument for at man skal ha bedre dekning av studentboliger i Narvik enn ved andre studiesteder.

Disse medlemmer vil advare mot konsekvensene dersom departementet tvinger gjennom salg av 40 pst. av studentboligene i Narvik, fordi dette vil bety en dramatisk forverret boligsituasjon for narvikstudentene og kunne true bærekraften i studentsamskipnaden. Disse medlemmer er av den oppfatning at mangel på studentboliger vil sette den viktige satsingen på ingeniøruddanning i Narvik i fare og kunne undergrave et nordområdetiltak det er bred enighet om nødvendigheten av. Disse medlemmer mener dessuten det vil være galt å iverksette et boligsalg i 2013 som vil ramme studenter som er uten ansvar for tidligere problemer i studentsamskipnaden.

Med bakgrunn i dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avstå fra å kreve salg av studentboliger i Narvik, bl.a. for å legge til rette for flere ingeniørstudenter som ledd i nordområdesatsingen.»

Kap. 276 Fagskoleutdanning

Det foreslås en bevilgning på kr 71 236 000 under dette kapitlet. Regjeringens mål for fagutdanning er at den godkjente utdanningen skal være av høy kvalitet og gi studentene et kvalitetssikret, fleksibel og arbeidsmarkedsrettet tilbud om utdanning.

Bevilgningen er et rammestyrte tilskudd til i alt 16 fagskoler i ulike fag (tidligere kap. 6A i privatskoleloven, siden akkreditert som fagskoleutdanning). Bårdar Akademiet er flyttet hit fra kap. 228.

Komiteen viser til at denne posten kun omhandler de 16 fagskolene som får direkte støtte over statsbudsjettet, og ikke de som finansieres gjennom rammetilskudd til fylkeskommunen eller over bud-

sjettet til Helse- og omsorgsdepartementet. Komiteen registrer videre at støtten til disse skolene videreføres.

Komiteen merker seg at departementet gir en fyldigere rapport for hele fagskolesektoren under innledningen til programkategori 07.60, og at det her gjøres rede for etableringen av DBH-Fagskolestatistikk i 2011. På bakgrunn av denne databasen lager departementet en egen tilstandsrapport for fagskolesektoren som bidrar til kunnskapsgrunnlaget om sektoren, tilsvarende som for høyere utdanning. Komiteen er fornøyd med at det for kommende år vil være et informasjons- og datagrunnlag som er bedre enn tidligere. Dette som følge av den nye databasen. Komiteen imøteser neste tilstandsrapport for fagskolesektoren som er ventet medio desember 2012. Komiteen støtter ellers departementets vurderinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at fagskoletilbudet har en sentral plass i fagutdanning og videreutdanning, og til at skoleslaget trenger forutsigbare rammer.

Disse medlemmer peker på det urimelige i at fylkeskommunen som skoleeier skal fordele penger til egne og andre eieres fagskoletilbud. Erfaringen viser at de private fagskoletilbudene i flere tilfeller kommer dårlig ut av denne fordelingen. Disse medlemmer forventer derfor at regjeringen sørger for at alle fagskoler fra neste studieår sikres forutsigbare rammer ved at finansiering av fagskoletilbudet tilbakeføres til staten.

Kap. 280 Felles enheter

Det foreslås en bevilgning på kr 391 794 000 under dette kapitlet.

Komiteen viser til at kapitlet finansierer viktige oppgaver som kvalitetssikringsorganet NOKUT, koordineringen av opptak til høyere utdanning gjennom Samordna Opptak (SO) og utvikling av fleksibel utdanningstilbud i UH-sektoren gjennom Norgesuniversitetet (NUV). BIBSYS som driver UH-sektorens biblioteksystem, er i hovedsak brukerfinansiert men mottar også støtte over kapitlet.

Komiteen merker seg at utvikling og elektronisk publisering av naturinformasjon og naturtypeinndeling gjennom Artsdatabanken også finansieres over posten og har merket seg at det til Artsdatabankens prosjekt «Artsobservasjoner», som er både et kunnskapsinnhentingsprosjekt og et formidlingsprosjekt, er meldt inn hele 1,2 millioner artsfunn i 2011.

Komiteen er tilfreds med den kvalitet og utvikling Artsdatabanken har vist. Artsdatabanken produserer nå rødlistor over hvilke arter og naturtyper

som er truet i Norge, og en svarteliste over skadelige fremmede organismer. Komiteen er tilfreds med at bevilgningene til Artsdatabanken er foreslått økt med 2 mill. kroner for 2013, og ser fram til utviklingen av ArtiPedia som skal bli en nettbasert tjeneste med kvalitetssikret og oppdatert informasjon om de 41 000 artene i norsk natur. Komiteen er tilfreds med at Artsdatabanken har fått en stadig mer sentral rolle som kunnskapsleverandør for miljøforvaltningen.

Komiteen har registrert at det er behov for å øke kompetanseutviklingen innen taksonomi, og sikre stabil taksonomisk kompetanse på universitetene.

Komiteen merker seg også CRISTIN, der fellessystemet for informasjon om forskning ved universiteter og høyskoler får bevilgninger over posten, og understreker viktigheten av at arbeidet med avklaringer rundt lisenser og abonnementer på elektroniske ressurser får oppmerksomhet også i 2013.

Kap. 281 Fellestiltak for universiteter og høyskoler

Det foreslås en bevilgning på kr 364 911 000 under dette kapitlet.

Kunnskapsministeren har i brev 16. oktober 2012 til Stortinget meddelt to mindre rettelser til proposisjonen: Tilskuddet til Komité for kjønnsbalanse i forskning (Kif-komiteen), der Universitets- og høyskolerådet er sekretariat, skal være 1,5 mill. kroner over post 70. Den nordiske avtalen om tilgang til høyere utdanning er avklart, men blir formelt forlenget først senere på høsten 2012.

Komiteen viser til at målet med midlene under dette kapitlet er å medvirke til kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, samordning av prioriterte områder og andre fellestiltak for å nå målene for universitets- og høgskolesektoren. Komiteen ønsker å framheve noen av satsingene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til forslagene i proposisjonen.

LÆRERUTDANNINGEN

Komiteen understreker viktigheten av det arbeidet som gjøres og er gjort for å styrke lærerrollen, da læreren er den viktigste faktoren for elevenes læring. Midlene medvirker til å videreføre den nasjonale satsingen på videreutdanning av rettleidere for nyutdannede og nytilsatte lærere. Videre er det sendt ut tre reviderte og to nye forslag til forskrifter på høring. Komiteen ser positivt på å ta opp studenter etter de nye rammeplanene høsten 2013.

Komiteen har merket seg at regjeringen har vektlagt en rekke tiltak for å styrke kvaliteten på

grunnskoleutdanningen. Det er positivt at rapportene finner at det er mye bra, særlig i samarbeidet med praksisskolene. Komiteen peker på behovet for å gjøre noe med svak rekruttering og sårbare fagmiljøer ved flere av institusjonene i distriktene. Det må vurderes tiltak for å ha fagmiljøer som ikke er sårbare. Komiteen er positiv til at det er opprettet et Senter for fremragende utdanning.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener lærerutdanningen må tilføre studentene de kunnskapene de trenger for å mestre læreryrket. Økte kompetansekrav til lærere og en mer krevende skolehverdag krever at lærerutdanningene rustes ytterligere opp. Sviktende matematikkunnskaper hos lærerstudentene har medført bekymringsfullt høy strykprosent i et av skolens nøkkelfag. Samtidig viser internasjonale undersøkelser, eksamensresultater fra grunnskolen og evalueringen av Kunnskapsløftet, at skolen ikke lykkes godt nok med tidlig innsats og i arbeidet med å lære elevene grunnleggende ferdigheter. Dette gjelder både de mer klassiske ferdighetene og digitale ferdigheter, der skolen på alle områder forventes å spille en sosialt utjevne rolle. Disse medlemmer mener det påhviler lærerutdanningene et stort ansvar for at nyutdannede lærere både behersker IKT som ferdighet og som pedagogisk verktøy – og aktivt kan motvirke at det får utvikle seg digitale skiller blant elevene.

Disse medlemmer vil videre påpeke at disse partier vil skjerpe kompetansekravene for alle lærere og viser til disse partiets merknader i Innst. 321 L (2011–2012) der disse medlemmer fremholdt at etter- og videreutdanning skal være både en plikt og en rettighet.

Komiteens medlemmer fra Høyre har merket seg at det hersker usikkerhet om hvorvidt lærerutdanningene har evnet å fornye seg i pakt med Kunnskapsløftet. Disse medlemmer mener lærerutdanningene må videreutvikles faglig og metodisk for å kunne gi et kvalitativt bedre og mer utfordrende utdanningstilbud til fremtidens lærere og viser til at posten «kompetanseheving i lærerutdanningen» i Høyres alternative budsjett ble foreslått styrket med 50 mill. kroner. Det må i denne sammenheng legges til rette for faglig oppdatering og hospiteringsordninger som skal sikre at lærerutdannerne holder høy faglig standard og er mer i takt med den skolen og skolehverdagen de skal utdanne lærere til.

KARRIEREVEIER FOR LÆRERE

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folke-

parti og Venstre ser det som en stor utfordring å rekruttere nok lærere til norsk skole i årene fremover. Ifølge prognoser fra Statistisk sentralbyrå kan vi komme til å mangle 11 000 lærere i 2020. Dette innebærer at det nå er viktig å iverksette tiltak for å heve læreryrkets status og for at skolen skal fremstå som en attraktiv arbeidsplass. Disse medlemmer mener innføring av mastergradsutdanning for lærere, rett og plikt til etter- og videreutdanning, lærersertifisering og nye karriereveier i klasserommet er et knippe tiltak som har det til felles, at de tar læreren som kunnskapsarbeider på alvor og kan løfte læreryrkets status.

Disse medlemmer vil understreke at samfunnet trenger mer offensive skoleeiere og en skole der flinke lærere kan få lov til å utfolde seg faglig og utvikle seg videre sammen med elevene. Disse medlemmer mener det skal være mulig å gjøre karriere i klasserommet og mener dette er veien å gå for å beholde dyktige lærere der elevene er.

Disse medlemmer har merket seg at lærerorganisasjonene har etterlyst flere karrieremuligheter og mener målet med nye karriereveier i klasserommet må være å lokke flere unge ambisiøse søkere til lærerutdanningen og forhindre at flinke pedagoger forsvinner ut av klasserommene og over i skoleadministrative funksjoner eller til andre yrker. Disse medlemmer ser faren for lærermangel i Norge og mener arbeidet med nye karriereveier i skolen må igangsettes nå.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil her vise til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslo å bevilge 10 mill. kroner til et prosjekt for å utvikle nye karriereveier og utviklingsmuligheter for gode lærere – i klasserommet – til beste for elevene.

REALFAG OG ENTREPRENØRSKAP

Komiteen merker seg at det er et mål å øke tallet på kandidater med realfaglig og teknologisk kompetanse i samsvar med strategiplanen Realfag for fremtiden. Tall viser at det har vært en gradvis økning i antall søkere på fagfeltet.

Komiteen mener det er viktig at det fortsatt satses på å få flere til å velge realfag, og at det er studieplasser tilgjengelige for de som ønsker å ta en slik utdanning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det i 2011 ble utdannet 6 000 kandidater innenfor de matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fagene, det høyeste resultatet som er registrert de siste ti årene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det i 2005 ble utdannet 3 612 kandidater innen teknologifagene. Samtidig har antallet studenter og antallet deltakere i det norske arbeidslivet steget markant. Med andre ord er antallet uteksaminerte ingeniører fallende, både som relativ andel av den norske arbeidslivsstyrken og som andel av kandidatene som kommer ut av høyere utdanning. I Norge er mellom 5,5 pst. og 6,3 pst. av de uteksaminerte kandidatene teknologer i perioden 2005–2011. I Kina er rundt 25 millioner kandidater under utdanning, mer enn 7 millioner fullfører sin utdanning hvert år, av disse er mer enn en fjerdedel teknologikandidater, herav mer enn 700 000 med en tre eller femårig ingeniørutdanning. Dessverre er trenden i Norge negativ også hva gjelder kandidater med matematisk og naturvitenskapelig kompetanse fra andre disipliner. Disse medlemmer mener dette er svært bekymringsfullt med tanke på hvor mye disse fagområdene har betydd, betyr, og vil bety for norsk velferd, vekst og verdiskapning.

INTERNASJONALISERING

Komiteen viser til at det som oppfølging av St.meld. nr. 14 (2008–2009) Internasjonalisering av utdanning, ble bevilget midler til utvikling og etablering av internasjonale fellesgrader i 2011. Tallet på søknader og prosjekter som fikk støtte er lavere enn ønsket, bl.a. grunnet for dårlig kvalitet på søknadene. Komiteen mener det er viktig å se på grunner til dette. Komiteen vil framheve betydningen av programmet Erasmus Mundus, som legger til rette for økt samarbeid mellom norske og utenlandske institusjoner om master- og doktorgradsutdanning. Samtidig vil komiteen påpeke betydningen av samarbeidet som universitet og høyskoler har med institusjoner i India, Brasil, Kina og Russland.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Dokument 8:113 S (2011–2012) og Innst. 41 S (2012–2013) om en strategi for økt internasjonalisering i utdanning og arbeidsliv. Disse medlemmer mener fremtidig kunnskap og konkurransekraft forutsetter et utdanningssystem som evner å tilpasse seg utviklingen i en globalisert verden. Norske elever og studenter vil i fremtiden måtte forholde seg til stadig økende internasjonal konkurranse både på utdanningsfeltet og i arbeidslivet. For å gjøre norske elever best mulig rustet for dette vil disse medlemmer satse mer på internasjonalisering i utdanning. For øvrig viser disse medlemmer til sine forslag i Dokument 8:113 S (2011–2012), Innst. 41 S (2012–2013).

KVALITET I UTDANNING

Komiteen merker seg satsingen på kvalitet og entreprenørskap i utdanning. Det er positivt at det benyttes midler til å utvikle et felles innhold i de helse- og sosialfaglige utdanningene, og for å få på plass en handlingsplan for å heve kvaliteten i praksisstudiene, og til å prøve ut Y-veien. Komiteen vil trekke fram at det satses på å opprette nye sentre for fremragende utdanning.

MARITIM STRATEGI

Komiteen mener det fortsatt er viktig å satse på rekruttering til maritim utdanning.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Norge er en nasjon med en stolt maritim historie og er en internasjonal stormakt på det maritime området. Arbeidsplassene i den maritime næringen er spredt over hele landet og sysselsetter over 100 000 mennesker, hvorav 25 000 er sjøfolk. Behovet for maritim kompetanse er økende. Norges Rederiforbund har to ganger doblet anslaget for arbeidskraft de siste fem årene. Bransjen trenger flere tusen ansatte hvert år fremover. Skipsfarten vil øke i pakt med globalisering, verdenshandel og befolkningsøkning, samt politiske målsettinger om transport bort fra veg og fly og over til sjø. Disse medlemmer mener at når målet er å være en ledende sjøfartsnasjon, bør norsk maritim profesjonsutdanning være i verdenstoppen. Det er en stor utfordring å rekruttere nok kvalifiserte lærere med yrkesfaglærerutdanning eller praktisk-pedagogisk utdanning til maritim fagutdanning i videregående skoler og fagskoler. Sjøfartsdirektoratet har uttrykt bekymring for kvaliteten på maritim utdanning i Norge, etter 150 avvik i forbindelse med revisjoner de to siste årene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Dokument 8:10 S (2012–2013), Representantforslag om en styrket maritim utdanning i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser for øvrig til Høyres forslag om en egen stortingsmelding om en styrket maritim utdanning som følger opp forslag fremsatt av Aasen-utvalget, en arbeidsgruppe nedsatt av stiftelsen Maritim utvikling (MARUT).

BEVILGNINGSENDNINGER UNDER KAP. 281

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sin merknad under kap. 255 om at det bevilges 0,3 mill. kroner til

Narviksenteret innenfor bevilgningsrammen for kap. 281 post 70.

Flertallet viser til sin merknad under kap. 254 om bevilgning på 2 mill. kroner til studiesenteret.no, mot tilsvarende reduksjon av kap. 281 post 1.

Flertallet viser også til sin merknad under kap. 2410 under avsnittet om BRIK-landene og reduksjon på 0,4 mill. kroner av kap. 281 post 1 i den forbindelse.

Flertallet viser videre til finansinnstillingens forutsetning om å redusere kap. 281 post 1 med 1 mill. kroner i forbindelse med behandlingen av netto utgiftsramme for denne komiteens område, jf. Innst. 2 S (2012–2013).

Flertallet fremmer forslag til vedtak i samsvar med ovenstående, idet post 1 foreslås redusert med til sammen 3,4 mill. kroner.

3.5 Utdanningsstøtte

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Det foreslås en bevilgning på kr 31 402 494 000 under dette kapitlet (inkludert overslagsbevilgningen på kr 20 229 985 000 for økte lån under post 90, som behandles av finanskomiteen).

Regjeringen mener det er viktig å opprettholde kjøpekraften til elever, studenter og lærlinger, og har regulert satsene i støtteordningene for utdanning i takt med prisstigningen hvert år. Basisstøtten for undervisningsåret 2013–2014 økes fra 92 500 kroner til 94 400 kroner.

Regjeringen foreslår å justere fristene i ordningen med å omgjøre utdanningslån til stipend. I dagens konverteringsordning kan man omgjøre ekstra studiepoeng og ta igjen faglig forsinkelse i inntil åtte år. Fristene foreslås satt til fire år og bevilgningen redusert tilsvarende for 2013.

Regjeringen foreslår at renteinntektene fra Boligsparing for Ungdom (BSU) unntas fra kravet om at kapitalinntekter skal regnes med i grunnlaget for behovsprøving av stipend. Bevilgningen er økt tilsvarende.

Komiteen registrerer at Statens lånekasse for utdannings omfattende arbeid med digitalisering av virksomheten har gitt gode resultater og bedre service til brukerne. Fullføring av de siste hovedleveransene på IKT vil gjøre Lånekassen til en effektiv, fleksibel og kundevennlig organisasjon for håndtering av studiefinansiering til stadig større student- og elevkull. Lånekassen hadde ifølge proposisjonen ved siste årsskifte omtrent 922 000 kunder, hvorav 560 700 er i tilbakebetalingsfasen og 381 000 mottok støtte.

Komiteen peker på behovet for å etablere forutsigbare ordninger som sikrer at kjøpekraften til stu-

denter og elever opprettholdes slik at intensjonen om at alle fritt skal kunne velge utdanning uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsevne og økonomiske og sosiale forhold er reell.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til endringene i regelverket for konvertering av studielån til stipend. Disse endringene medfører at en students kapitalinntekter tas med i beregningen av inntekten. Inntektstaket for studenter ble ikke økt for å ta høyde for dette. Disse medlemmer mener også det er urimelig at det ikke er netto kapitalinntekter som legges til grunn for beregningen, slik praksis er for andre skattytere. Dermed brytes et viktig prinsipp i beregningen av inntekt. Den nye ordningen regjeringen har innført, gir urimelige utslag og rammer for eksempel studenter som har investert i egen bolig.

På bakgrunn av dette fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at det er netto kapitalinntekt som tas med i inntektsberegningen som danner grunnlaget for studiestøtte.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre vil påpeke viktigheten av at studiefinansieringsordningen er mest mulig uavhengig av størrelsen på statstilskuddet til den enkelte utdanningsinstitusjon. Større statstilskudd reduserer behovet for studieavgift, og dette kan ha konsekvenser for rekrutteringen. Alle de godkjente institusjonene, private eller offentlige, bør ha de samme mulighetene til å rekruttere studenter og dermed samme mulighet for å utvikle seg og ta posisjon både nasjonalt og internasjonalt.

Disse medlemmer viser til gjeldende ordning for konvertering av studielån til stipend der 40 pst. av studielånet konverteres til stipend ved fullført utdanning. Studenter som må betale studieavgift får lån til å dekke dette, men denne delen av lånet er ikke med i beregningen av stipendet. Dette resulterer i at disse studentene sitter igjen med en større lånebelastning etter endt utdanning. Disse medlemmer mener dette er urimelig og bør ryddes opp i.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i studiestøttesystemet for studenter ved private institusjoner slik at en del av tillegglånet til studieavgifter kan gjøres om til stipend dersom eksamen er bestått innen normert tid.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er urimelig at studentene får siste utbetaling i mai, all den tid eksamen i stor grad er i juni. Dette gir mange en vanskelig økonomisk situasjon i denne perioden. Disse medlemmer viser til at nær sagt alle partier på Stortinget har gått inn for å utvide støtten til 11 måneder.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om å utvide studiestøtten til 11 måneder fra og med høsten 2013.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at alle de tre rød-grønne partiene både i 2005 og i 2009 gikk til valg på å øke studiestøtten fra 10 til 11 måneder, altså med 10 pst. utover pris- og lønnsvekst. Disse medlemmer viser til at med budsjettforslaget for 2013 vil studentenes reelle kjøpekraft i løpet av åtte år med rød-grønt styre har økt med 0,2 pst. eller fattigslige 0,1 pst. for hver fireårsperiode. Den relative kjøpekraften har i samme periode blitt redusert med i størrelsesorden 20 pst. sammenlignet med andre grupper i samfunnet. Dette er etter disse medlemmers oppfatning ikke å kommunisere at studentene gir viktige bidrag til å styrke norsk velferd og konkurransekraft. Disse medlemmer viser til at med dagens utvikling av kjøpekraften vil det ta 400 år å innfri de rødgrønne partienes løfte om å øke den reelle kjøpekraften med 10 pst.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at regjeringen, til tross for lovnader fra samtlige rød-grønne partier i valgkampen 2009, heller ikke denne gang foreslår å innføre 11 måneders studiestøtte for studenter. Dette punktet, som både Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har programfestet, er heller ikke en del av Soria Moria II. Det er etter disse medlemmers mening en gåte hvordan regjeringspartiene har forhandlet bort et punkt i regjeringserklæringen som de samme partiene har programfestet.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor 11 måneders studiestøtte for studenter innføres.

Dette medlem mener videre at studiestøtten for 2013/2014 må indeksreguleres med utgangspunkt i støttenivået i 2005, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 50,3 mill. kroner til dette formål. Dersom basisstøtten prisjusteres for studieåret 2005/2006 og alle påfølgende år, vil

dette innebære en økning av basisstøtten i 2013 med om lag 1 700 kroner i året i forhold til nivået i foregående budsjett.

Dette medlem viser til behovet for å oppdatere regelverket for sykmelding av studenter, jf. Dokument 8:86 S (2011–2012). Dagens sykestipend gjennom Lånekassen gis inntil 4,5 måneder pr. undervisningsår. Dette medlem ønsker å utvide denne ordningen til 12 måneder, og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å bevilge 5,6 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til ordningen med ikke-behovsprøvd læremiddelstipend. Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den eksisterende ordningen ikke er god nok, og i praksis er blitt en byråkratisk utlånsordning som er ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det heller foreslås å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes til 600 kroner pr. måned. Dette er et mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

INTERNASJONALISERING

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil minne om Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter. Regjeringen har gjentatte ganger pekt på økt antall utenlandsstudenter som en del av løsningen i forhold til det økende behovet for studieplasser som de nye, store ungdomskullene utløser, samt verdien av slik utveksling både for institusjonene og for den enkelte student. Disse medlemmer vil minne om at første år (Freshman year) ved studier i USA og ikke-vestlige land fortsatt ikke er finansiert. Finansiering av dette vil etter disse medlemmers mening kunne utløse langt større andel studenter som velger studier i utlandet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett hvor det ble foreslått bevilget 25 mill. kroner til formålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der det ble foreslått 13 mill. kroner til dette.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er verdifullt at norske studenter tar hele eller deler av studiet i utlandet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å bevilge 11,6 mill. kroner til stipend og lån gjennom Lånekassen til før-

steåret av bachelorgrad i de landene der slik støtte ikke gis i dag, inkludert USA.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å samlet bevilge 12,9 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til freshman-året i USA og gi studenter reell mulighet til første års utdanning i ikke-vestlige land.

BRIK-LANDENE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på at regjeringen i fjor åpnet for at Lånekassen kan gi støtte til førsteåret av bachelorgrad ved utvalgte læresteder av særlig høy kvalitet i BRIK-landene (Brasil, Russland, India og Kina). Dette var et viktig og riktig grep for tilretteleggelse av økt mobilitet og rekruttering av norske studenter til disse landene.

Flertallet ser det som en naturlig konsekvens at det derfor blir åpnet for støtte til førsteåret av bachelorgrader ved læresteder av høy kvalitet i ikke-vestlige land fra og med undervisningsåret 2013–2014. Dette er viktig av næringspolitiske og samfunnspolitiske grunner. Aktuelle land er Sør-Korea, Argentina, Chile, Mexico, Japan m.fl. Samtidig mener flertallet at det må åpnes for en vurdering av støtte til freshman-året i USA i neste års budsjett. Flertallet mener at dette vil fjerne et betydelig mobilitetshinder til vekstøkonomier av stor interesse for Norge.

Flertallet foreslår på denne bakgrunn å øke kap. 2410 post 50 med 0,2 mill. kroner og post 71 med 0,2 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon av kap. 281 post 1 på 0,4 mill. kroner. Med samme bakgrunn økes kap. 2410 post 90 med kr 658 00, jf. Innst. 5 S (2012–2013).

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at dagens vekstøkonomier i stor grad ligger utenfor den tradisjonelle vest-europeiske kultursfære og at det særlig i land som Brasil, Russland, India og spesielt Kina (BRIK-landene) og noen av de afrikanske landene, særlig Sør-Afrika, er høy årlig økonomisk vekst over tid. Disse medlemmer mener det er viktig for en svært eksportrettet økonomi som den norske at vi har både språklig, faglig og kulturell kompetanse som setter norsk næringsliv og forvaltning i posisjon til å delta i den veksten ikke-europeiske land nå opplever. Samtidig er fortsatt verdens økonomiske supermakt USA ledende på innovasjon, gründervirksomhet, teknologi og en svært viktig handelspartner for Norge. Disse medlemmer er kjent med at de yngste studentene ofte er de mest mobile, og at det å ha tatt en bac-

helorgrad i et annet land signifikant øker mulighetene for at studenten senere reiser ut for å ta hele eller deler av sin masterutdanning eller ph.d.-utdanning i utlandet. Allikevel innvilges ikke norske studenter støtte til 1. året av en bachelorgrad i veldig mange land utenfor Europa, herunder Sør-Afrika og USA. Det samme gjelder også for en rekke universiteter i BRIK-landene som ikke åpenbart holder lavere kvalitet enn institusjoner i Norge og Europa som det innvilges studiestøtte til.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen i 2012 innførte en ny ordning med språkopplæring for studenter i BRIK-landene. Dette var positivt og lenge etterlyst, men innebærer ikke en fullgod støtteordning for studenter som ønsker å ta første års utdanning ved NOKUT-akkrediterte læresteder i alle ikke-vestlige land. Disse medlemmer registrerer at flertallet nå – etter syv år, og gjentatte forslag om dette fra opposisjonen – endelig foreslår å åpne for en støtte til sistnevnte. Disse medlemmer legger til grunn at flertallets formulering om «læresteder av høy kvalitet i ikke-vestlige land» er ensbetydende med NOKUT-akkrediterte læresteder. Videre registrerer disse medlemmer at flertallet åpner for «en vurdering av støtte til freshman-året i neste års budsjett». Disse medlemmer mener at det ikke er behov for en «vurdering» i denne forbindelse, men at en slik støtte bør gjeninnføres så snart som mulig.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er verdifullt at norske studenter tar hele eller deler av studiet i utlandet. Kristelig Folkeparti foreslo derfor å bevilge 11,6 mill. kroner i sitt alternative budsjett til stipend og lån gjennom Lånekassen til freshman-året i USA og første års utdanning i ikke-vestlige land.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å samlet bevilge 12,9 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til freshman-året i USA og gi studenter reell mulighet til første års utdanning i alle ikke-vestlige land.

4. Merknader til kapitler for trossamfunn og kirke

Når det gjelder kapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

4.1 Kulturdepartementet – tilskudd til trossamfunn m.m.

Under programkategori 8.15 Samfunns- og frivillighetsformål behandles bare kap. 310 i denne innstillingen. Kapitlet gjelder tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. Øvrige kapitler behandles av familie- og kulturkomiteen. Kirkesakene sorteres under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, se punkt 4.2 nedenfor.

Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.

Det foreslås en bevilgning på 244 980 000 kroner under dette kapitlet. Tilskuddet til trossamfunn og livssynssamfunn er en lovhjemlet overslagsbevilgning, beregnet ut fra medlemstall. Tilskuddet til private kirkebygg er videreført på samme nivå som i 2012. Tilskudd til tre råd er flyttet fra post 76 til post 78 Ymse faste tiltak.

Regjeringen styrker arbeidet med livssynsneutrale seremonirom med 3 mill. kroner.

Regjeringen har besluttet ikke å foreslå et offentlig register over gaver fra utlandet til tros- og livssynssamfunn, siden dette vil være relativt lett å omgå. Det vurderes i stedet skjerpede dokumentasjonskrav for de som mottar tilskudd. Utvidet regnskapsplikt for samfunnene er også aktuelt.

Det bredt sammensatte utvalget som gjennomgår tros- og livssynspolitikken avgir innstilling i begynnelsen av 2013.

Komiteen viser til at tilskuddet til trossamfunn og livssynssamfunn er en lovhjemlet overslagsbevilgning, beregnet ut fra medlemstall. Komiteen viser til at nær 80 pst. av folket tilhører Den norske kirke, men tallet på personer som tilhører andre tros- og livssamfunn er økende. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Norges Kristne Råd og Islamsk Råd Norge bidrar aktivt til dialog og samarbeid mellom tros- og livssynssamfunn i Norge.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at regjeringen ønsker å bidra til dialog og derfor foreslår å øke tilskuddene til de tre rådene for tro og livssyn.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til flertallsmerknaden i finansinnstillingen om å styrke bevilgningen til trossamfunn med 0,14 mill. kroner som følge av kravet om realistisk budsjettering, jf. Innst. 2 S (2012–2013). Dette flertallet fremmer forslag til vedtak i tråd med dette, idet kap. 310 post 70 økes med 0,14 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon av kap. 226 post 21.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at endring i tellemåten for medlemmer i Den norske kirke nå er gjennomført gjennom beregning av hvor mange medlemmer i utlandet som skal regnes som en del av kirken. Fordi det totale tilskuddet til kirken så regnes om til et tilskudd pr. medlem som danner grunnlaget for tildeling til andre trossamfunn, har denne endringen fått som følge at andre trossamfunn får redusert sin støtte. Disse medlemmer mener at siden endringen i telling er en ren teknisk beregning og ikke medfører noen endring i kirkens virksomhet, er det urimelig at andre trossamfunn rammes på en slik måte. Selv om økte overføringer til kirken gir som resultat et økt kronebeløp også til andre trossamfunn, er det en realitet at beregningen gir et redusert grunnlag. Dette er også varslet i brev til organisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det i tilskuddet for 2013 til tros- og livssynssamfunn burde være lagt inn nok midler til at samfunnene kan finansiere egne paraplyorganisasjoner, slik at dette ikke lenger er en post på statsbudsjettet. Disse medlemmer mener at finansiering av Brønnøysundregistrenes system for kontroll av fødselsnummer og dobbeltmedlemskap bør ivaretas av denne posten.

Disse medlemmer mener at bevilgningen under post 78 Ymse faste tiltak, som gir tilskudd til Norges Kristne Råd, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn og Islamsk Råd Norge, i sin helhet burde vært overført post 70.

Disse medlemmer mener støtte til paraplyorganisasjoner som Islamsk råd, Norges Kristne Råd og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn ikke bør bevilges over statsbudsjettet. Disse medlemmer mener menighetene selv bør ta ansvar for å finansiere slike paraplyorganisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der redusert støtte beregnet til 5,8 mill. kroner er foreslått tilbakeført til andre trossamfunn.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det er foreslått å øke støtten til andre trossamfunn med 5,2 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre legger til grunn at departementet retter opp beregningen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

PRIVATE KIRKEBYGG

Komiteen medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at formålet med bevilgningen er å gi trossamfunn utenfor Den norske kirke og private stiftelser og frivillige organisasjoner innenfor Den norske kirke anledning til å kjøpe eller bygge kirkebygg med lavere egenfinansiering. Det blir gitt tilskudd pr. kvadratmeter til nybygg, kjøp av lokaler eller utvidelse av lokaler. Tilskuddet er på 825 kroner pr. kvadratmeter. Disse medlemmer viser til at byggekostnadene for det enkelte bygg har vært gjenstand for stor økning de senere årene. Disse medlemmer kan ikke se at dette er tatt høyde for i de senere års bevilgning, og mener det er behov for å vurdere om tilskuddet er tilstrekkelig.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, vurdere nærmere om tilskuddet pr. kvadratmeter til private kirkebygg i tilstrekkelig grad tar høyde for økningen i byggekostnader de senere år.»

4.2 Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet – Den norske kirke

Den offentlige finansieringen av Den norske kirke er delt mellom staten og kommunene. Kommunerne har det finansielle ansvaret for drift og vedlikehold av kirker, kirkegårder og andre lokalkirkelige utgifter. Programkategorien 01.90 omfatter de statlige bevilgningene til Den norske kirke.

Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke hører inn under Kulturdepartementet, jf. punkt 4.1 foran.

Rentekompensasjonsordningen for kirkebygg administreres av Husbanken med bevilgning under Kommunal- og regionaldepartementet (kap. 582 post 61), jf. Innst. 16 S. (2012–2013) fra kommunal- og forvaltningskomiteen. Siden ordningen ble etablert i 2005 er det gitt tilsagn til prosjekter ved i alt 789 kirker i 283 kommuner. Det foreslås ikke ny investeringsramme for 2013.

Programkategorien 01.90 omfatter driftsutgifterne til de regionale og sentralkirkelige organer (Kirkerådet, Kirkemøtet, biskopene og bispedømmerådene), prestedtjenesten og Det praktisk-teologiske seminar. Videre hører tilskudd til kirkelig virksomhet, bl.a. til kirkens trosopplæring, Sjømannskirken og døvemenighetene til her, samt utgifter til det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidaros domkirke og Erkebisppegården og utgifter til krigsgravtjenesten. Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet forvalter det kirkelige lovverket, kirkeloven og grav-

ferdsloven, og har etatsansvaret for bl.a. Opplysningsvesenets fond.

Etter Stortingets vedtak 21. mai 2012 om endringer i Grunnloven i tråd med kirkeforliket fra 2008, jf. Innst. 233 S (2011–2012), vil staten fortsatt ha det formelle arbeidsgiveransvaret for proster og biskoper. Men som følge av endringene skal de nå ansettes av hhv. bispedømmerådene og Kirkerådet.

Regjeringen vil i løpet av våren 2013 komme tilbake til Stortinget med egen sak om valgordning for Den norske kirke, jf. forutsetningen i kirkeforliket fra 2008 om demokratireform i kirken og Stortingets vedtak under behandlingen av Innst. 292 L (2011–2012).

Regjeringen redegjør i proposisjonen for utfordringer og utviklingstrekk i kirkeordningen, kirkens virksomhet og økonomi, samt Kirkemøtets mål og strategier. I regi av Kirkerådet pågår nå et arbeid med å utrede forslag til en ny helhetlig kirkeordning. Det tas sikte på at Kirkemøtet 2013 behandler den videre utvikling av kirkeordningen og kirkens organisering.

Regjeringen ser det som naturlig, i lys av Den norske kirkes arbeid med disse spørsmålene, å gjennomgå og evaluere enkelte hovedelementer i kirkeloven. En nærmere vurdering av dette vil bli drøftet med kirkelige instanser.

Regjeringen arbeider med revisjon av forskriftene til gravferdsloven, jf. Innst. 393 L (2010–2011). Et utvalg som skal vurdere enkelte rettslige og økonomiske spørsmål på gravferdsområdet ble oppnevnt i august 2012.

Rentekompensasjonsordningen

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til rapporten «Kirkekontroll 2009–2010» fra Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA) om tilstand og sikring av kirkebygg. Rapporten peker på at fellestrådenes innsats for å bedre vedlikeholdet av kirkebyggene har økt betydelig de siste årene. Ifølge rapporten har rentekompensasjonsordningen vært et viktig bidrag for økte kommunale bevilgninger til vedlikehold av kirkebygg.

Disse medlemmer viser til at rapporten fra KA påpeker at det er for dårlig brann- og innbruddssikring i flertallet av kirkebyggene. Disse medlemmer er særlig bekymret for dårlig sikring av fredede og verneverdige kirker. Mange av disse har også inventar med store kulturminneverdier. Kommunene har det grunnleggende økonomiske ansvaret for drift og vedlikehold av kirker. Ut fra statens ansvar for kulturminner med nasjonal verdi ser disse medlemmer det likevel som nødvendig med statlige bidrag for et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og verneverdige kirker.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett der kap. 582 post 61, rentefrie lån til kirkebygg gjenopprettes med en ramme på 400 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti har merket seg at regjeringen ikke øker rammen for rentefrie lån til oppussing av kirkebygg i 2012. Dette medlem mener det er behov for sterkere grep for å sette i stand kirkene og viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å øke rammen for rentefrie lån med 1 mrd. kroner, samt å bevilge 15 mill. kroner til sentrale tiltak for kirkebygg.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor rentekompensasjonsordningen for kirkebygg videreføres, og det foreslås å utvide rammen for rentekompensasjon til vedlikehold av kirkebygg til 1 mrd. kroner.

Kap. 1590 Kirkelig administrasjon

Det foreslås en bevilgning på 691 400 000 kroner under dette kapitlet. Teknisk er tilskudd til domkirker og til kirkeforvaltning nå samlet under post 71.

Komiteen viser til at det er Kirkemøtets oppgave å foreta prioriteringer av de ulike satsingsområder i kirken. Bevilgningene under kapitlet skal understøtte Kirkemøtets mål for Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Komiteen har merket seg at Kirkemøtet har vedtatt følgende satsingsområder for Den norske kirke i perioden 2009–2014: Fornyelse av kirkens gudstjenesteliv, videreføring og utvikling av trosopplæringsreformen, styrke menighetenes diakonale omsorgstjeneste, videreutvikling og styrking av rollen som kulturformidler og utvikling av samisk kirkeliv i pakt med samiske tradisjoner og samisk selvforståelse. Komiteen er enig med departementet i at Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke. Kirken bidrar til å styrke lokal-samfunn, målbare menneskeverdet og utfordre til solidaritet.

IKT-SATSING

Komiteen viser til viktigheten av at kirken har tilgang til nye verktøy og virkemidler for å ivareta sitt samfunnsoppdrag. Moderne teknologi vil gjøre det mulig å koordinere innsatsen til kirkens ansatte og mange tusen tillitsvalgte og frivillige på nye og mer effektive måter. Kirkens IKT-strategi er i tråd med regjeringens kommunikasjons- og IKT-politikk.

Komiteen viser til at Kirkerådet og KA (Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon) i mer

enn to år har forberedt en felles plattform for kirkens digitale kommunikasjon. Arbeidet er godt forankret i hele organisasjonen. Anskaffelsen har vært ute på anbud, og valg av leverandør er nå inne i slutfasen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at planene for en enhetlig nettsatsing for Den norske kirke nå står i fare for å stoppe helt opp og at viktig kompetanse og investeringer dermed kan gå tapt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er forundret over at regjeringen ikke følger opp de tiltak knyttet til utvikling av og investering i felles IKT-løsninger i kirken som den selv har satt i gang og finansiert forberedelse av. Store deler av dette arbeidet vil måtte gjøres på nytt dersom det ikke settes av midler til innkjøp i budsjettet for 2013.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett der det bevilges 20 mill. kroner til IKT i Den norske kirke.

Disse medlemmer registrerer at nytt system for elektronisk kirkebokføring ikke er i stand til å gi noen særlig effektiviseringsgevinst på grunn av gammelt IKT-system. Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett der det bevilges 1,5 mill. kroner til elektronisk kirkebok.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil stimulere kirken til videre utvikling på området, og sikre verdien av det arbeidet som er gjort, og viser til Høyres alternative budsjett der det ble foreslått 10 mill. kroner til investering i felles plattform for IKT i kirken.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å bevilge 20 mill. kroner til IKT-satsingen i Den norske kirke.

SJØMANSKIRKEN (POST 71)

Komiteen registrerer at Sjømannskirken ved sin tilstedeværelse i mer enn 80 land og på alle kontinent ved siden av sin ordinære sjømannskirkedrift representerer en viktig trykkningsfaktor for både turister og nordmenn bosatt i utlandet. Komiteen vil understreke betydningen av dette arbeidet.

Komiteen har merket seg at det diakonale behovet ved flere stasjoner er økende og at saker der barn er involvert krever særlige ressurser og kompetanse. Videre har komiteen merket seg at Sjømannskirkens virksomhet de siste årene er redusert

med ca. ti stillinger og at den verdensvide tilstedeværelse i dag krever ca. 40 stillinger utover de som finansieres av tilskuddet.

Komiteen har merket seg at Sjømannskirken fortsatt ønsker en finansieringsordning basert på at staten dekker personalkostnadene og at organisasjonen dekker øvrige driftskostnader.

Komiteen har også merket seg den enstemmige innstillingen fra utenriks- og forsvarskomiteen, Innst. 396 S (2010–2011) Bistand til nordmenn i utlandet:

«Komiteen vil særlig trekke fram det viktige arbeidet Sjømannskirken gjør for nordmenn i utlandet. Kirken ivaretar et åndelig behov samtidig som den bidrar positivt i en rekke konsulære saker. Det er etter komiteens mening viktig at Sjømannskirkens tilbud ikke svekkes.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til flertallsmerkningen i finansinnstillingen om å styrke bevilgningene til Sjømannskirken med 1,36 mill. kroner utover regjeringens forslag, til bruk blant norske barn i utlandet, jf. Innst. 2 S (2012–2013). Flertallet viser til et økende behov for å sette inn hjelpetiltak for norske barn i utlandet på grunn av vanskelige familieforhold og omsorgssvikt. Sjømannskirken er et kjent og viktig kontaktpunkt for nordmenn i utlandet.

Flertallet fremmer forslag til vedtak i tråd med dette og øker kap. 1590 post 71 med 1,36 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon av kap. 226 post 21.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre registrerer at det i budsjettforslaget for 2013 ikke er økning i antall stillinger til tross for det økende behovet for Sjømannskirkens tjenester som har vært de siste årene, og til tross for den enstemmige merknaden sitert ovenfor.

Disse medlemmer viser til at Sjømannskirken, gjennom Familieveiviseren i Spania, står i fare for å miste den ene stillingen de har, som ivaretar norske barn med behov for akutt krisehjelp i Spania. Denne stillingen har også samarbeidet med spansk barnevern. Bortfall av TV-aksjonsmidler fører til at Sjømannskirken ikke lenger er i stand til å opprettholde stillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett der post 71 er styrket for å opprettholde og videreføre dette viktige arbeidet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil ytterligere understreke det gap som

er mellom antall årsverk i utarbeidet til Sjømannskirken og det antall som ligger til grunn for tilskuddet over statsbudsjettet. Dette medlem vil derfor øke antall årsverk det gis støtte og viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått en økning i bevilgningen med 14 mill. kroner.

KIRKENS RESSURSSENTER MOT VOLD OG OVERGREP (POST 71)

Komiteen vil understreke det viktige arbeidet som utføres av Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep. Ressurssenteret gjør et faglig godt arbeid som det er behov for. Virksomheten har en forståelse for og tverrfaglig kompetanse knyttet til hvordan religiøsitet, teologi og det kristne miljøet har spesielle utfordringer når overgrep og krenkelser skjer.

NASJONALE TILTAK FOR KIRKEBYGGENE M.M. (POST 71)

Komiteen viser til at det i forståelse med Kirkerådet og Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA) de senere år har vært avsatt midler til sentrale tiltak som kan gi utgiftsbesparelser, effektiviseringsgevinster eller lettelse for den lokale kirkeforvaltningen.

Komiteen har merket seg Riksrevisjonens undersøkelse av vedlikehold og sikring av kyrkjebygg (Dokument 3:10 (2010–2011)) samt rapporten «Kirkekontroll 2009–2010» fra KA om tilstand og sikring av kirkebygg. Rapportene viser at vedlikeholdstilstanden for kirkebyggene i Norge er bedret de senere år, men også at et stort antall kirker er preget av manglende vedlikehold og sikring. 586 kirker er vurdert å ha utilfredsstillende tilstand. 60 pst. av disse, til sammen 354 kirker, er fredet eller vurderes å ha særlig verneverdi. Komiteen vil advare mot at manglende sikring kan føre til at uerstattelige kulturverdier går tapt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at departementet fra 2006 har kuttet 86 mill. kroner på post 71. Målsettingen med tilskuddet har vært å styrke det økonomiske grunnlaget for kirkens lokale virksomhet utover det som følger av kommunenes utgiftsforpliktelser etter kirke-loven.

Disse medlemmer viser til at det er for dårlig brann- og innbruddssikring i flertallet av kirkebyggene. Disse medlemmer er særlig bekymret for dårlig sikring av fredede og verneverdige kirker. Mange av disse har også inventar med store kulturminneverdier. Kommunene har det grunnleggende økonomiske ansvaret for drift og vedlikehold av kirker, men ut fra statens ansvar for kulturminner med

nasjonal verdi ser disse medlemmer det likevel som nødvendig med statlige bidrag for et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og verneverdige kirker.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 legge fram en helhetlig plan for statlige tiltak for brann- og innbruddssikring av fredede og verneverdige kirker. Planen bør beskrive de største utfordringene på feltet, gjennomgå gjeldende lov- og regelverk, og inneholde forslag om hensiktsmessige statlige tiltak.»

Disse medlemmer viser til at ifølge rapporten «Vel bevart» som ble utført av Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, har kontrollen av de elektriske anleggene avdekket feil i 81,4 pst. av kirkene. Det er kirker med høy vernestatus, eldre enn 1850, som kommer dårligst ut. Disse avvikene øker risikoen for brann og kan gi alvorlige personskader ved berøring. 32,3 pst. av kirkene har ikke installert automatisk brannvarslingsanlegg og 58 pst. mangler utvendig branndeteksjon for å fange opp utvendig påtenning av kirkebygget. Andelen som har automatisk slokkeanlegg er lav; kun 3,5 pst. har vannsprinkleranlegg, 3,1 pst. har tørrsprinkleranlegg.

Disse medlemmer viser til sine merknader foran om rentekompensasjonsordningen for istandsettelse av kirker og om bevilgningsforslag i de respektive partienes alternative statsbudsjetter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser også til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der kap.1590 post 71 ble styrket med 100 mill. kroner til nasjonale tiltak for kirkebyggene og til å opprettholde tilbudet ved Sjømannskirken i Spania.

VIRKSOMHETEN VED NIDAROS OG OSLO DOMKIRKE (POST 71)

Komiteen viser til at målsettingen med tilskuddet er å styrke den kirkelige og musikalske virksomheten ved domkirkene. Statstilskuddet har bakgrunn i Nidarosdomens karakter av nasjonalhelligdom og i at Oslo domkirke har enkelte riksdekkende oppgaver.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser videre til at Kristelig Folkeparti foreslo å øke bevilgningen til Nidaros domkirke med 2 mill. kroner og til Oslo domkirke med 2 mill. kroner. Dette medlem mener begge disse domkirke- ne ivaretar viktige nasjonale oppgaver.

TROSOPPLÆRING (POST 75)

Komiteen mener at i et stadig mer flerkulturelt samfunn vil dialog og fruktbar sameksistens på tvers av kulturelle og religiøse forskjeller være nært knyttet til den enkeltes kunnskap om egen tro og religiøse identitet. Komiteen mener Trosopplæringsreformen i Den norske kirke er et viktig bidrag til dette. Komiteen viser til at opplæringen skal legge til rette for at alle som er døpt, får kunnskap om, erfaring med og forståelse av hva dåpen og troen innebærer. Trosopplæringen i kirken, på samme måte som tros- og livssynsopplæringen i andre tros- og livssynssamfunn, skal stimulere til identitetsbygging og forståelse av egen kultur og tradisjon. Kjennskap og trygghet i forhold til eget livssyn er en viktig forutsetning for toleranse og respekt for andres tro og livssyn. Komiteen mener trosopplæringen er en forutsetning for å opprettholde en bred og engasjert folkekirke og at det er viktig at reformen gjøres landsdekkende. Komiteen viser til at Stortinget har fastsatt at Trosopplæringsreformen skal være et 5-årig prosjekt løpende fra 1. januar 2004 og i fem år, og at reformen så skulle trappes opp de neste fem årene. Komiteen viser til at 406 menigheter foreløpig ikke er innfaset i reformen. I St.meld. nr. 7 (2002–2003) ble det anført et budsjettmål på 250 mill. kroner til reformen i 2003-kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har merket seg at mange menigheter fortsatt ennå ikke har fått tatt del i reformen, fordi regjeringen ikke har fulgt Stortingets vedtatte opptrappingsplan.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at reform av trosopplæringen i Den norske kirke ble igangsatt fra 2004 med bakgrunn i Innst. S. nr. 200 (2002–2003) og St.meld. nr. 7 (2002–2003) Trusopplæring i ei ny tid. Disse medlemmer vil minne om at endringer i grunnskoleloven når det gjelder dåpsopplæring og endringer i kristendomsfaget i skolen gjør at skolen ikke lenger har ansvar for dåpsopplæring, og at Den norske kirke, som statskirke i Norge, har fått et forsterket ansvar for dåpsopplæring. Dette ansvaret har ikke kirken ressurser til å følge opp.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett der kap. 1590 post 75 foreslås økt med 16 mill. kroner slik at flere prostier kan få ta del i opplæringen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i alternativt budsjett foreslo å øke bevilgningen med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at lokale menigheter står overfor store utfordringer knyttet til stat/kirke-reformen, og viser videre til at gravferdsforvaltningen har behov for økt kompetanse i møte med det økende livssynsmangfoldet. Disse medlemmer foreslår å opprettholde post 76 på kap. 1590 og viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett der det ble foreslått 1,5 mill. kroner til gjennomføring av kurs, informasjonstiltak og rådgivning for å styrke gravferdsforvaltningens kompetanse.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det ble foreslått å øke bevilgningen til lokal omstilling i forbindelse med stat/kirke-forliket og styrking av gravferdsforvaltningens kompetanse i møte med nye religioner med 2 mill. kroner.

Kap. 1591 Presteskapet

Det foreslås en bevilgning på 911 748 000 kroner under dette kapitlet. Foruten prestetjenesten omfatter kapitlet det praktisk-teologiske seminar og Kirkelig utdanningscenter i nord.

Komiteen mener Den norske kirke som en landsomfattende åpen folkekirke er avhengig av en prestetjeneste som er nærværende i alle lokalsamfunn.

Komiteen registrerer at hovedmålet for bevilgningene til prestetjenesten er at alle menigheter i Den norske kirke skal være betjent av prest. Prestenes oppgave er å holde gudstjenester og forrette ved kirkelige handlinger, delta i dåps- og konfirmasjonsopplæring, utøve sjelesorg, forestå syke- og hjemmebesøk, og ellers utføre forkynnende og menighetsbyggende arbeid.

Komiteen vil peke på at det er spesielt utfordrende å ivareta både en tilfredsstillende prestedekning i områder med stor folkevekst, og en tilfredsstillende og tilgjengelig prestetjeneste i spredtbygde strøk. Det er fremdeles også store utfordringer når det gjelder prestenes alderssammensetning. Komiteen vil derfor påpeke at det fortsatt er viktig med rekrutteringstiltak for å ivareta en tilfredsstillende prestetjeneste.

Komiteen ser frem til resultatet av den igangsatte evalueringen av prostereformen slik at en får et samlet grunnlag for videre oppfølging av reformen.

Komiteen registrerer at sykefraværet blant prestene er lavt. Dette selv om den siste arbeidsmiljøundersøkelsen fra Arbeidsforskningsinstituttet viser at en av fem prester står i fare for å bli utbrent.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er oppmerksom på at det økte

antallet prestestillinger som det refereres til i proposisjonen, også inneholder stillinger som er finansiert av andre enn staten.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener at Den norske kirke som en landsomfattende og åpen folkekirke er avhengig av en prestatjeneste som er nærværende i alle lokalsamfunn.

Disse medlemmer viser til at i forbindelse med høringen som ble avholdt om statsbudsjettet, presenterte Presteforeningen en rapport fra Bispedømmene som viser at det er gjennomført og planlagt nedskjæringer av ca. 14 prestestillinger i inneværende år eller neste år. Tallet på prestestillinger har også i tidligere år blitt redusert.

I tillegg så blir mange lokalt finansierte stillinger regnet sammen med de som staten finansierer, dette kan etter disse medlemmers syn virke misvisende.

Disse medlemmer mener også at disse opplysningene står i stor kontrast både til regjeringens Soria Moria-erklæring og til departementets uttalelse om at betjeningssituasjonen i 2011 er generelt vurdert som tilfredsstillende i alle bispedømmer. De gjennomførte og planlagte nedskjæringer viser, sammen med den siste arbeidsmiljøundersøkelsen fra Arbeidsforskningsinstituttet, at mange bispedømmer har store utfordringer ved at en av fem prester står i fare for å bli utbrent. Undersøkelsen dokumenterer sammenheng mellom utbrenthet og stort arbeidspress. Dårlig økonomi medfører at det ikke er mulig å sette inn vikar ved sykdom og vakanser mange steder. Etter disse medlemmers syn gir dette økt arbeidsbelastning og generelt en strammere arbeidssituasjon for prestene. Dette kan på sikt svekke Den norske kirke som en landsomfattende og åpen folkekirke.

Disse medlemmer viser til at disse partier i sine alternative budsjetter foreslo 30 mill. kroner for å styrke prestatjenesten.

Kap. 1592 Nidaros domkirke m.m.

Det foreslås en bevilgning på kr 54 064 000 under dette kapitlet, vesentlig til restaureringsarbeider.

Komiteen viser til at bevilgningen under dette kapitlet bl.a. gjelder Nidaros domkirkes restaureringsarbeider, som har ansvaret for Nidaros domkirke og Erkebisppegården i Trondheim. Til sammen utgjør bygningsmassen nær 17 000 kvm, i tillegg kommer uteområdene. Kapitlet omhandler også bevilgninger til vedlikehold av utenlandske krigsgraver i Norge. Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR) har som mål at bygningene skal bevares, ut-

vikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

5. Merknader til kapitler på forskningsområdet

Når det gjelder kapitler og poster som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

5.1 Forskning og utvikling i statsbudsjettet som helhet

Budsjettproposisjonen for Kunnskapsdepartementet inneholder en egen del III med omtale av regjeringens samlede satsing på forskning i forslaget til statsbudsjett for 2013. Forskning finansieres under alle 17 departementer, som hver på sine områder skal være med på å nå regjeringens forskningspolitiske mål, jf. St. Meld. nr. 30 (2008–2009) og Innst. S. nr. 354 (2008–2009). Fordelingen av FoU-bevilgninger på departementene og prioriteringene i statsbudsjettet som helhet framgår av del III i proposisjonen.

Regjeringen styrker den nasjonale forskningsinnsatsen i statsbudsjettet for 2013. FoU-innsatsen i budsjettforslaget, inkludert Skattefunn, er foreløpig beregnet til 27,4 mrd. kroner. Siden 2005 har realøkningen i den offentlige FoU-innsatsen vært 32,1 pst. Det vises til proposisjonens omtale av utviklingen i den offentlige forskningsinnsatsen totalt og innenfor de ulike sektorene.

Proposisjonen omtaler videre de fem oppsatte strategiske målene for forskningspolitikken, med vekt på velferdsutfordringene og det globale perspektivet, og de fire tverrgående målene som handler om å få et velfungerende forskningssystem, med høy kvalitet, internasjonalisering og effektiv bruk av resultater og ressurser.

Regjeringens hovedprioriteringer på forskningsområdet for 2013 er klimaforskning, forskning på samfunnssikkerhet og beredskap, europeisk forskningssamarbeid, nanoteknologi og et nytt isgående forskningsfartøy.

Regjeringen foreslår 42 mill. kroner til klimaforskning i 2013 over Norges forskningsråds budsjettkapitler under fire ulike departementer. Satsingen bygger på anbefalingene i Klima21-strategien og den internasjonale evalueringen av norsk klimaforskning fra våren 2012. Satsingen skal omfatte samfunnsvitenskapelig og humanistisk klimaforskning, samt grunnforskning knyttet til klimaendringene i Arktis, klimasystemet og klimatilpasset matproduksjon. Det internasjonale miljøet ved Senter for klimadynamikk (SKD) ved Bjerknessenteret får økt tildeling. Startbevilgning til å bygge nytt isgående forsk-

ningsfartøy vil være viktig bl.a. for ressurskartlegging i nordområdene. Samlet kostnadsramme for fartøyet er 1,42 mrd. kroner. Under Olje- og energidepartementet opprettes et forsknings- og kompetansesenter for arktiske utfordringer.

Regjeringen foreslår at det opprettes et nytt forskningsprogram i regi av Forskningsrådet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap fra 2013, med et budsjett på 20 mill. kroner over fire departementers budsjetter. Forskningsrådets femårige program SAMRISK ble avsluttet i 2011.

Når det gjelder internasjonalisering, har forskningssamarbeid gjennom EUs rammeprogram blitt stadig mer omfattende. Norges kontingent er beregnet økt til 1,7 mrd. kroner i 2013. Regjeringen foreslår 113,6 mill. kroner til norsk deltakelse i nye programmer i den europeiske romorganisasjonen ESA over Nærings- og handelsdepartementets budsjett. Arbeidet med felles europeiske forskningsprogram, JPI, er styrket gjennom Forskningsrådets budsjett under Miljøverndepartementet.

Regjeringen følger opp teknologistrategiene med satsing på NANO2021 og på BIOTEK2021 under Nærings- og handelsdepartementets budsjett. Under samme departement prioriterer regjeringen brukerstyrt innovasjonsarena, BiA, som et virkemiddel innrettet mot bredden av norsk næringsliv.

Regjeringen styrker programmet for praksisrettet FoU i helse- og velferdstjenestene under Kunnskapsdepartementets budsjett. Tildelingene i revidert nasjonalbudsjett 2012 til dette programmet under Arbeidsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, er videreført som en varig styrking av programmet.

Ordningen med Senter for fremragende forskning (SFF) tilrettelegger for å utvikle forskningsmiljøer i verdensklasse. Siden 2008 har 21 sentre fordelt på åtte vertsinstitusjoner vært i full drift. Regjeringen foreslår å styrke ordningen og nye sentre i 2013 med midler innenfor tildelingen til Norges forskningsråd. Regjeringens budsjettforslag sikrer også Kavli Institute for Systems Neuroscience stabile rammevilkår.

Over Kunnskapsdepartementets budsjett økes videre tildelingen til satsingen for å fremme kjønnsbalanse i forskningen, BALANSE, samt til programmene for utdanningsforskning, Utdanning2020 og PRAKUT. Spesialpedagogisk forskning er også tilgodesett, jf. Meld. St. 18 (2010–2011).

Som en oppfølging av landbruks- og matmeldingen foreslår regjeringen å styrke matforskningen, særlig med tanke på å få bidrag til innovasjon og konkurransevne innenfor de mange næringene under Landbruks- og matdepartementet, jf. Meld. St. 9 (2011–2012).

Over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett foreslår regjeringen å øke tildelingen til Rusmiddel-

forskningsprogrammet under Forskningsrådet, som en oppfølging av meldingen om rusmiddelpolitikk, jf. Meld. St. 30 (2011–2012).

Regjeringen viser til at dagens samfunn krever forskningsbasert kunnskap på stadig flere områder. Regjeringen vil fortsette å satse på forskning i årene framover og tar sikte på å legge fram en stortingsmelding om forskning i 2013.

Kunnskapsdepartementet har et overordnet ansvar for å koordinere regjeringens forskningspolitikk, bl.a. ved å samordne budsjettprosessene på forskningsområdet og forskningssamarbeidet med EU. Koordineringen skjer også gjennom arbeidet med strategier på ulike tverrgående forskningsområder. Dette gjelder f.eks. arbeidet med strategiene for bioteknologi, nanoteknologi og IKT. Riksrevisjonen har gjennomført en forvaltningsrevisjon av den overordnede koordineringen departementet har ansvaret for.

En evaluering av Norges forskningsråd, gjennomført av Technopolis, ble lagt fram i september 2012. Den overordnede konklusjonen er at Forskningsrådet fungerer godt. Regjeringen vil følge opp resultatene og anbefalingene bl.a. i den kommende forskningsmeldingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil trekke fram den nye klimasatsinga som en strategisk og viktig satsing. Samtidig er flertallet svært tilfreds med at regjeringen har besluttet å bygge et nytt isgående forskningsfartøy som skal eies av Polarinstituttet til 1,42 mrd. kroner. Til sammen vil satsingene bidra til at Norge etablerer seg som en ledende nasjon på klima, is og polarforskning, med evne til å bidra med viktig kunnskap inn i det internasjonale klimaarbeidet.

Flertallet er tilfreds med at det gjøres noen gode prioriteringer innenfor sektoren. Det er gledelig at klimaforskningen nå får et viktig og helt nødvendig løft. En vekst på 42 mill. kroner til klimaforskning gjennom Forskningsrådet og en samlet vekst på 47 mill. kroner til klimaforskning følger opp Forskningsrådets hovedprioriteringer og er viktig for samfunnets evne til å håndtere klimaendringene. Det er positivt at de første bevilgningene til nytt isgående forskningsfartøy er på plass.

Flertallet mener det er betydningsfullt at det nå bevilges 20 mill. kroner til et nytt program for forskning om samfunnssikkerhet, og det er bra at teknologistrategiene følges opp med økt satsing på 30 mill. kroner til nano- og bioteknologi. Flertallet mener at 47,5 mill. kroner til sentre for fremragende forskning (SFF) og Kavli-senteret gir vekst til videre satsing på forskningssentre som virkemiddel. Disse

sentrene er viktige for å heve kvalitet og skape gode forskningsmiljøer.

Flertallet viser til at regjeringen følger opp Norges forpliktelser i budsjettet og har satt av 318 mill. kroner i økt kontingent til EUs forskningsprogram. I årene framover må norske forskningsmiljøer hente mer av sin finansiering fra utlandet. Da må norsk forskning være internasjonalt orientert og konkurransedyktig. Selv om det er realvekst i forskningsbudsjettet, er det viktig å være oppmerksom på at alle signaler peker på store omstillingsbehov i norsk økonomi i et 20–25 års perspektiv. Flertallet mener at dette må drøftes i den kommende forskningsmeldingen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at bevilgningene til forskning øker kraftig i årets budsjett. Innenfor et reelt handlingsrom på 12,5 pst. har regjeringen prioritert å løfte satsingen på FoU med 32 pst. reelt. Det betyr at forskning og utvikling har økt mer enn 2,5 ganger så mye som resten av budsjettet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at økonomisk krise i Europa raskt også kan bli alvorlig for norsk næringsliv, og særlig for konkurranseutsatte bedrifter og arbeidsplasser. Siden Norge har et høyere kostnadsnivå enn mange konkurrentland, er det kun gjennom høyere kvalitet og mer innovative produkter og tjenester at Norge kan styrke sin konkurransekraft. Det er derfor viktig at det satses ambisiøst på å utvikle ny kunnskap gjennom forskning og utvikling, og at resultatene av forskningen vektlegges.

Disse medlemmer mener at regjeringens forskningspolitikk ikke legger nok vekt på disse forholdene, og at regjeringens forskningsbudsjett ikke er ambisiøst nok til å styrke kunnskap og konkurransekraft og dermed trygge morgendagens velferd. Disse medlemmer viser til at Norges posisjon på internasjonale rankinger over lands konkurransevne og innovasjonsevne bekrefter dette.

Disse medlemmer viser til at Norge ligger lavest i Norden når det gjelder forskningsinnsats både i pst. av BNP og pr. innbygger, og er bekymret for at regjeringen ikke synes å mene alvor med målsettingen om at 3 pst. av BNP skal gå til forskning.

Disse medlemmer mener det er behov for en sterkere satsing på forskning og utvikling gjennom vekt på kvalitet, internasjonalisering, sterkere samarbeid mellom akademia og bedrifter, økt vekt på kommersialisering av forskningsresultater og økt satsing på forskning og innovasjon i næringslivet.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til disse partiers alternative statsbudsjetter og forskningssatsingene slik disse fremkommer der, og i merknader under respektive kapitler og poster i denne innstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett, der norsk FoU totalt styrkes med 986 mill. kroner.

Koordinering av forskningspolitikken

Komiteen registrerer at det er stor forskjell mellom de forskjellige departementene når det gjelder egen forskningsinnsats. Komiteen imøteser derfor at regjeringen i forbindelse med den varslede forskningsmeldingen vil redegjøre for de ulike departementenes forskningsstrategi og kunnskapssystem. De ulike departementenes politikk for bestilling av forsknings- og utredningsoppdrag, hvor stor andel av oppdragene som konkurranseutsettes og hvor stor andel som bestilles på andre måter er sammen med departementenes bruk av og styring av egne institutter en viktig del av denne redegjørelsen. Komiteen vil understreke at en sterk forskningssatsing krever at forskning er høyt prioritert i alle sektorer.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har med særlig interesse merket seg anbefalingen i evalueringen av Norges forskningsråd om at den forskningspolitiske koordineringen på nivået over departementene bør styrkes. Disse medlemmer er av den oppfatning at det ville vært et viktig signal om forskningens samfunnsmessige betydning, samt bidratt til betydelig bedre koordinering av forskningspolitikken, dersom det opprettes et innovasjons- og forskningspolitisk råd på nivået over departementene. Etter disse medlemmers mening bør et slikt råd ledes av den til enhver tid sittende statsminister.

NÆRMERE OM FORSKNINGSRÅDETS ROLLE OG KOORDINERING

Komiteen vil understreke den viktige rollen som Forskningsrådet har i å finansiere særlig de tverrgående hovedprioriteringene i forskningspolitikken, og for å realisere de fire tverrgående forskningspolitiske målene; et velfungerende forskningssystem, høy kvalitet i forskningen, internasjonalisering av forskningen og effektiv utnyttning av resultater og ressurser.

Komiteen viser til at evaluering av Forskningsrådet nå er gjennomført, og viser til at evalueringsrapporten fra Technopolis skal legges til grunn for regjeringens arbeid med ny forskningsmelding.

Komiteen merker seg at et sentralt tema i evalueringsrapporten er Forskningsrådets rolle som ko-

ordinator av forskningspolitikken, og at denne må sees i sammenheng med det ansvar Kunnskapsdepartementet har for å koordinere forskningspolitikken på departementsnivå.

Likestilling

Komiteen er bekymret for den lave andelen kvinner i forskningen. Dette står i kontrast til den utviklingen som har vært innenfor utdanningen, der flertallet nå er kvinner. Komiteen imøteser forslag som både ivaretar menns rolle i utdanningen, og som ivaretar kvinners mulighet til å forske.

Forskningsfondet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen avvirket fondsmekanismen for å skjerme forskningsbevilgningene mot uforutsigbare svingninger i rentenivået. Fondet for forskning og nyskaping var viktig for norsk forskning, men selve fondskonstruksjonen hadde iboende svakheter. Flertallet mener det er uholdbart at det er rentenivået som skal bestemme hvor mye vi skal investere i forskning – særlig i en sektor som er spesielt avhengig av langsiktige og forutsigbare rammer. Hvis vi skulle videreføre fondet slik det var, ville avkastningen blitt redusert dramatisk årene etter. I statsbudsjettet for 2012 foreslo derfor regjeringen å avvikle fondsmekanismen og videreføre avkastningen som vanlige bevilgninger. Dette for å skjerme forskningsbevilgningene fra den ustabiliteten og usikkerheten som fondsmekanismen vil ha skapt.

Flertallet mener at opposisjonens modell for forskningsfond ikke løser problemet med at pengene til forskning mister verdi for hvert år. De milliardene opposisjonens fond vil gi til forskning per år vil ikke justeres i tråd med pris- og lønnsveksten, slik regjeringens modell sikrer. Opposisjonens modell vil derfor gi mindre til forskning for hvert år, siden midlene ikke vil bli pris- og lønnsjustert. For å sikre realvekst vil det dermed også være nødvendig å stadig øke den delen av oljefondet hvor avkastningen er øremerket forskning. Opposisjonens forslag sikrer derfor ikke den nødvendige langsiktighet. Det kan stilles spørsmål ved hvorfor man skal lage en slik komplisert løsning, når regjeringens løsning både sikrer videreføring av fondsavkastningen og pris- og lønnskompensasjon for fremtiden.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen la ned Fondet for forskning og nyskaping i statsbudsjettet for 2012. Disse medlemmer var sterkt imot dette, og viser til at en samlet opposisjon foreslo en ny

type fondskonstruksjon innenfor rammen av Statens pensjonsfond utland (SPU), hvilket bl.a. innebærer at det innenfor SPU øremerkes et forskningsfond på minst 100 mrd. kroner. Hvert år kan avkastning tilsvarende 4 pst. benyttes til forskningsformål over statsbudsjettet. Retningslinjene for bruken av forskningspengene videreføres, men det legges til grunn at grønn teknologi skal være et prioritert område. Øremerking av pengene påvirker ikke forvaltningen av pengene i SPU, men innebærer at handlingsregulens intensjon om bruken av oljepenger i større grad oppfylles.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser for øvrig til forslag om dette i disse partiers alternative statsbudsjett, samt i finansinnstillingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen avvirket Forskningsfondet i budsjettet for 2012. Regjeringens begrunnelse var at renten på statsobligasjoner er fallende, og at avkastningen dermed vil gå ned. Disse medlemmer viser til at Forskningsfondet ble opprettet i 1999 med en kapital på 3 mrd. kroner, som siden har økt til 80 mrd. kroner. Formålet med fondet har vært å sikre langsiktighet og forutsigbarhet i forskningsbevilgningene uavhengig av de årlige statsbudsjettene.

Disse medlemmer viser til at avviklingen av Forskningsfondet skapte negative reaksjoner i forskningsmiljøene. Mange fryktet at nedleggelsen vil skape usikkerhet om de fremtidige bevilgningene. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II har strammet inn Skattefunn-ordningen i budsjettet for 2012 også foreslo å avvikle gaveforsterkningsordningen. Frykten for manglende satsing på forskning viste seg ikke å være ubegrunnet. I budsjettet for 2013 er veksten i bevilgningene til forskning lavere enn veksten i budsjettet samlet sett. Disse medlemmer viser til at Høyre fremmer flere forslag som skal styrke forskningen.

Disse medlemmer mener at den alternative modellen for et forskningsfond gir et godt svar på de innvendinger regjeringen har hatt mot den gamle fondskonstruksjonen, og sikrer forskningen forutsigbarhet.

Gaveforsterkningsordningen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at gaveforsterkningsordningen ble etablert i 2006 for å stimulere privat medfinansiering av langsiktig grunnleggende forskning. Staten ga gjennom ordningen 25 pst. gaveforsterkning for private gaver til forskning på 3 mill. kroner eller mer. Med unntak av oppstartsåret

var ordningen lite brukt de første årene, og midler fra ordningen ble omprioritert til forskningsinfrastruktur. Gaveforsterkningsordningen ble avvirket i statsbudsjettet for 2012. Da hadde ordningen en ramme på 60 mill. kroner.

Begrunnelsen for avviklingen var dels en budsjettprioritering og dels at det var usikkert om ordningen utløste nye gaver og at ordningen var lite brukt.

Flertallet viser til at gaveforsterkningsordningen ofte fremstilles som et sentralt virkemiddel for å øke næringslivets forskningsinnsats. Det er ikke riktig. Gaveforsterkningsordningen var ikke et virkemiddel for forskning i næringslivet eller for næringslivet – det var et virkemiddel for å få næringslivet til å finansiere langsiktig, grunnleggende forskning. Virkemiddelet forsterket gaver fra private med offentlige midler.

Det er fortsatt mulig for privatpersoner og næringslivet å gi gaver til langsiktig, grunnleggende forskning, men flertallet har prioritert andre virkemidler enn gaveforsterkningsordningen for å styrke denne forskningen. Blant annet ble budsjettet til Fri prosjektstøtte (FRIPRO) økt med 100 mill. kroner i 2012. Regjeringen har også øremerket 289 mill. kroner til forskningsinfrastruktur, mer enn en dobling fra 140 mill. kroner i 2010. Flertallet viser til at enkeltpersoner fortsetter å gi store summer til forskning, uavhengig av om gaveforsterkningsordningen eksisterer eller ikke.

Flertallet ønsker at private skal gi gaver til forskning, men mener det er mer fornuftig at bruken av offentlig midler på forskning skal være basert på faglige og forskningspolitiske prioriteringer, ikke ut fra hvilke institusjoner som får gaver fra privatpersoner.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen avvirket gaveforsterkningsordningen fra og med budsjettåret 2012. Begrunnelsen for dette var, ifølge budsjettproposisjonen for Kunnskapsdepartementet for 2012, at «det er usikkert i kva grad gåveforsterkningsordninga løyser ut ekstra gåver frå det private».

Disse medlemmer stiller seg uforstående til påstanden om at ordningen ikke har bidratt til å øke gavene fra private givere til forskning. Blant annet uttalte daværende statsråd Aasland følgende til DN 17. oktober 2011:

«Det er to viktige grunner til at vi har foreslått å avvikle gaveforsterkningsordningen. Vi så at pengene vi bevilget årlig, ikke ble brukt opp. For det andre er vi litt usikre på hvor godt vi har truffet med ordningen. Det er usikkert om den har bidratt til å øke gavene fra private givere til forskning.»

Siden 2006 har privatpersoner, bedrifter og stiftelser gitt ca. 1 289 mill. kroner til forskning ved ulike offentlige institusjoner. Gavene har ført til at staten har lagt 322 mill. kroner på toppen i gaveforsterkning. Det er således helt åpenbart at gaveforsterkningsordningen har vært essensiell for å bidra til en rekke viktige FoU-prosjekter i Norge. I den grad det finnes en motivasjon for å legge ned ordningen må det, etter disse medlemmers mening, være at den rød-grønne regjeringen av ideologiske årsaker ikke ønsker private bidrag til norsk FoU.

Disse medlemmer registrerer at rammen for gaveforsterkningsordningen ikke har blitt benyttet fullt ut senere år. En naturlig konsekvens av dette burde, etter disse medlemmers mening, være å forsterke insentivene for private givere, herunder å vurdere innretningen på beløpsgrenser og å inkludere høyskoler og universitetssykehus i ordningen fremfor å legge den ned.

Disse medlemmer viser til de respektive partiers alternative statsbudsjetter, der det er foreslått å bevilge 60 mill. kroner, samt til disse partiers forslag i finansinnstillingen, om å gjeninnføre og styrke gaveforsterkningsordningen.

5.2 Kunnskapsdepartementet – forskning

Programkategorien forskning under Kunnskapsdepartementet omfatter bevilgninger til forskning gjennom Norges forskningsråd, internasjonale samarbeidstiltak, forskningsinstitutter og andre tiltak, samt meteorologiformål. De nasjonale forskningsetiske komiteene er i budsjettforslaget lagt til et nytt kap. 284.

Direkte forskningsbevilgninger til universiteter og høyskoler ligger under programkategorien for disse, se punkt 3.4 foran. Forskningsbevilgninger i statsbudsjettet som helhet er omtalt under punkt 5.1 foran.

Fondsmekanismen i Fondet for forskning og nyskaping ble avvirket i 2012 og avkastningen videreført som ordinær bevilgning under kap. 285. De regionale fondene gjenfinnes under kap. 287. Bakgrunnen for avviklingen var at det forventet lave rentenivået framover ikke ville sikre stabil og forutsigelig finansiering av forskning. Rentenivået har fortsatt å falle.

Regjeringen gir under programkategorien en tilstandsvurdering av norsk forskning ut fra de tverrgående målene for et velfungerende forskningssystem, med høy kvalitet, internasjonalisering og effektiv utnyttelse av resultater og ressurser.

Når det gjelder strategier og tiltak, trekker regjeringen fram satsingen på klimaforskning, det europeiske forskningssamarbeidet, nye Senter for fremragende forskning og sikringen av Kavli Institute for Systems Neuroscience, samt styrket forskning på

helse- og velferdstjenestene og satsingen på bedre kjønnsbalanse i forskning, jf. punkt 5.1 foran.

Ordningen med statlig basisfinansiering av forskningsinstituttene er evaluert av Damvad etter å ha virket i tre år. Regjeringen kommer tilbake til oppfølgingen av dette i forbindelse med den varslede forskningsmeldingen. I kunnskapsgrunnlaget for videre utforming av forskningspolitikken inngår også to utredninger om instituttsektoren, den ene om SAK-prosesser, den andre om oppdragsforskning i ulike land.

Proposisjonen omtaler planer om å legge fram et nytt forskningsbarometer i løpet av våren 2013. Videre er det redegjort for regjeringens oppfølging av henstillingen fra Stortinget 16. februar 2010 om å tydeliggjøre den akademiske friheten for ansatte ved institusjoner utenfor universitets- og høyskolesektoren.

Akademisk frihet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg orienteringen om hvordan departementet har fulgt opp Stortingets henstilling om å tydeliggjøre den akademiske friheten for ansatte ved institusjoner som ikke omfattes av universitets- og høyskoleloven.

Disse medlemmer merker seg at det er gjort vurderinger i forhold til mulige endringer i Forskningsrådets vilkår for støtte, samt at standardavtalen for forskningsoppdrag er revidert. Disse medlemmer merker seg videre at departementet vil «vurdere om ei tydeliggjøring av retten til akademisk friedom for tilsette ved forskningsinstitutta bør takast inn i retningslinjene for finansieringssystemet for instituttsektoren». Disse medlemmer legger til grunn at Stortingets oppmodingsvedtak reelt følges opp, og at «vurderingen» som departementet anfører skal gjøres, ikke bidrar til å svekke Stortingets intensjon bak vedtaket. Disse medlemmer legger videre til grunn at departementet vil komme tilbake til Stortinget vedrørende dette forhold snarest, og senest i forbindelse med forskningsmeldingen som skal legges frem våren 2013.

Kap. 283 Meteorologiformål

Det foreslås en bevilgning på kr 336 463 000 under dette kapitlet. 12,5 mill. kroner er avsatt til ny værradar på Helgelandskysten; finansieringen blir 25 mill. kroner over to år. Internasjonale samarbeidsprosjekter er satt litt lavere enn i 2012 ettersom finanskrisen i Europa har ført til endringer i deler av satellittprogrammene under EUMETSAT.

Komiteen er positiv til at departementet foreslår å bygge ny værradar på Helgelandskysten. Når

denne kommer i drift, vil hele norskekysten være dekket av værradarnettet. Værradaren vil koste 25 mill. kroner og blir finansiert over to år.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener Meteorologisk institutt gjør en viktig og nødvendig innsats i samband med meteorologifaglig forskning og utvikling, klimastudier og beredskap. I en tid da vi opplever uvanlig kraftige vær fenomener, er instituttets innsats særlig viktig. Instituttet ivaretar også andre viktige oppgaver knyttet til den norske fiskerisone, samt for eksisterende og framtidige olje- og gassaktiviteter inn mot Barentshavet. Disse medlemmer er også opptatt av at instituttets innsats i nordområdene opprettholdes for framtiden, og sees i sammenheng med nordområdeinnsatsen for øvrig.

Kap. 284 De nasjonale forskningsetiske komiteene (Ny)

Det foreslås en bevilgning på kr 16 300 000 under dette nyopprettede kapitlet for drift av de tre nasjonale forskningsetiske komiteene. Det dreier seg om komiteen for hhv medisin og helsefag, samfunnsvitenskap og humaniora, samt naturvitenskap og teknologi. I tillegg kommer Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning (Granskingsutvalget) og det felles sekretariatet. Dette foreslås organisatorisk flyttet fra Norges forskningsråd.

Regjeringen foreslår at de forskningsetiske komiteene blir et ordinært forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet fra 1. januar 2013. Arbeidsmengden har økt. Regjeringen foreslår en betydelig styrking av driftsbudsjettet.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Kap. 285 Norges forskningsråd

Det foreslås en bevilgning på kr 2 773 611 000 under dette kapitlet. Av dette utgjør posten forskningsformål ca. 1,3 mrd. kroner. Proposisjonen gir en vurdering av hvordan bevilgningene bidrar til å nå målene for Norges forskningsråd, og gjennomgår bl.a. den frie prosjektstøtten FRIPRO, de sju store programmene og grunnforskningsprogram, senter-satsingene og nasjonal satsing på infrastruktur.

Bevilgningene til overordnede forskningspolitiske prioriteringer på tvers av sektorer og til infrastruktur av nasjonal, strategisk interesse er en videreføring av avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping som ble avvirket i 2012.

Norges forskningsråd får tildelinger over 16 departementers budsjetter og målene i siste forskningsmelding ligger til grunn for disse, jf. punkt 5.1 foran.

Norges forskningsråd er nylig evaluert. Resultatene blir behandlet i den varslede nye forskningsmeldingen, jf. punkt 5.1.

Komiteen tar rapport fra 2011 til etterretning og slutter seg til de overordnede mål for 2013, som slår fast at Norges forskningsråd skal medvirke til at Norge utvikler seg som kunnskapssamfunn, være blant de fremste samfunn når det gjelder å utvikle, dele og ta i bruk ny kunnskap, samt at forskningen skal skaffe kunnskap som kan øke verdiskapning og velferd, svare på samfunnsutfordringer og utvide grensene for erkjennelse.

Komiteen merker seg at overordnede mål samt delmålene om økt kvalitet, kapasitet og relevans, god ressursutnytting, hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet og at forskningsresultater blir tatt i bruk av næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet – er i samsvar med målene fastsatt i St.meld. nr. 30 (2008–2009) Klima for forskning, jf. Innst. S. nr. 354 (2008–2009).

Komiteen viser for øvrig til at regjeringen vil legge frem ny forskningsmelding for Stortinget våren 2013.

Komiteen viser til nærmere omtale av Forskningsrådets rolle og koordinering av forskningspolitikken under punkt 5.1.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at forslaget til statsbudsjett for 2013 ikke utnytter et historisk mulighetsrom til å ta inn på forspranget til de nasjonene vi handler og konkurrerer med, og at særlig de mest næringsrettede forskningssatsningene kommer dårlig ut. Dette er ikke en egnet politikk til å løse utfordringene Norge står overfor knyttet til verdiskaping i fremtiden. Disse medlemmer vil påpeke at analysene av verdien av forskningsinvestering er samstemte i at investering i forskning gir høy samfunnsmessig avkastning. I denne sammenhengen er det også viktig at Norge har et omfang på forskningsproduksjonen som gjør det mulig å importere og anvende ny kunnskap og teknologi produsert i andre land. Det er fortsatt slik at det i Norge investeres mindre i forskning enn de øvrige nordiske landene, og innsatsen ligger også under gjennomsnittet blant OECD-landene målt som andel av BNP. Disse medlemmer mener derfor det er behov for større overføringer til Forskningsrådet.

Forskningsrådets hovedoppgave er å fordele midler til forskningsprosjekt av høy kvalitet og å være et virkemiddel for Stortingets satsing innen

forskningspolitikken. Disse medlemmer mener derfor det er viktigst å styrke Forskningsrådet som nasjonal konkurransearena.

Disse medlemmer vil gjeninnføre gaveforsterkningsordningen. I denne ordningen, som ble fjernet for budsjettåret 2012, bidro næringslivet eller andre private givere med 4/5 av finansieringen av hvert enkelt professorat. Således bidro ordningen både til økt privat medfinansiering og økt oppmerksomhet om forskning og høyere utdanning i næringslivet. Norge fikk rett og slett mer forskning for pengene og et godt verktøy i arbeidet for å øke næringslivets forskningsinnsats i Norge.

FORNY2020 har blitt etablert for å styrke offentlig finansiert forsknings påvirkning på samfunnet, særlig gjennom å legge til rette for mer forskningsbasert innovasjon og nyskaping i næringslivet. FORNY2020 finansierer blant annet universitetenes teknologioverføringskontor (TTOene). Disse kontorene er hovedinstrumentet i å bidra til at forskningsresultater fra universitetene, og til dels helseforetakene, kommersialiseres. Dette er et program som etter disse medlemmers oppfatning bør forsterkes.

Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag for tredje året på rad ikke gir realvekst i Forskningsrådets budsjett. Etter disse medlemmers mening er dette svært uheldig, og symptomatisk for regjeringens prioriteringer innenfor forskningsfeltet.

Disse medlemmer viser til at de globale klimautfordringene er store, og krever økt forskningsinnsats. Etter disse medlemmers mening trenger vi mer forskning både på klimaendringer og virkningene av disse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett hvor den nasjonale forskningsinnsatsen ble foreslått styrket med 787,9 mill. kroner fordelt på:

Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME) (OED)	50 mill
Petroleumsforskning (OED)	144 mill
Helseforskning (HOD)	90 mill
Resultatbasert omfordeling (KD)	78,6 mill
Brukerstyrt innovasjonsarena (NHD)	90 mill
Basisfinansiering til de tekniske instituttene (NHD)	15 mill
FORNY2020 (NHD+KD)	45 mill
Gaveforsterkningsordningen (KD)	70 mill
Styrking av de nasjonale konkurransearenaene i NFR (KD)	205 mill

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det er positivt at regjeringen i fjorårets statsbudsjett valgte å øke bevilgningen til fri prosjektstøtte fordelt av Norges forskningsråd, men etter disse medlemmers mening er ikke dette nok. Disse medlemmer viser til disse partiers alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å styrke Norges forskningsråd med ytterligere 50 mill. kroner, for dermed å skape større handlingsrom når potten med frie midler skal fordeles.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å bevilge 75 mill. kroner til en forsterket forsknings-satsing på fornybare energiformer og klimatiltak over Forskningsrådets budsjett.

Dette medlem vil understreke at institusjonene sliter med et stort etterslep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr, utskiftingstakten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det på denne bakgrunn foreslås å styrke utstyrssatsingen over Forskningsrådets budsjett med ytterligere 75 mill. kroner.

Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak

Det foreslås en bevilgning på kr 476 817 000 under dette kapitlet. De regionale forskningsfondene er flyttet hit fra tidligere kap. 286. Tilskuddsbeløpet er som i 2012.

Komiteen peker på at forskningsinstituttene spiller en viktig rolle i det norske forskningssystemet, og at resultatene fra forskningsinstituttene ofte utgjør viktig kunnskapsgrunnlag for beslutninger fattet av Stortinget og regjeringen, men også for næringslivet og fylker og kommuner. Komiteen viser til at formålet med grunnbevilgningen er å bygge opp langsiktig kompetanse og bidra til kunnskapsutvikling i forskningsinstituttene. Komiteen har merket seg at Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI), som får finansiering over to av postene i kapitlet, oppnår gode resultater i formidlingen av instituttets forskningsaktivitet. Komiteen har særlig merket seg NUPIs satsing på å spre informasjon om utenrikspolitisk forskning og hendelser til barn og unge, samt fokus på publisering av populærvitenskapelige artikler på plattformer som leses av en større del av befolkningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til behovet for å sikre

forskningsinstituttene en tilfredsstillende basisfinansiering, for på denne måten å styrke anvendt forskning. Disse medlemmer viser i denne forbindelse at instituttsektorens anvendte forskning synes å sakke etter i forhold til andre sektorer. I tillegg er det slik at basisfinansiering til norske institutter synes noe lavere enn hva som er tilfellet ellers i Europa. Disse medlemmer legger til grunn at denne problemstillingen vil drøftes i forbindelse med den kommende forskningsmeldingen, og at det legges en plan for å styrke instituttsektorens basisfinansiering ut over dagens nivå.

Disse medlemmer viser for øvrig til felles forslag i finansinnstillingen fra opposisjonspartiene om å sikre forskningsinstituttene status som allmenntilgjengelige institusjoner med skattefritak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Norges forskningsråds evalueringer viser at det regionale fokuset og den regionale ressursallokeringen i norsk forskning er for dominerende og medfører at miljøer som ikke når kritisk masse allikevel blir opprettholdt. Disse medlemmer mener en større andel av forskningsmidlene bør allokere innenfor rammen av en større og bredere nasjonal konkurransearena. Nasjonal forskningspolitikk må ha som hovedmålsetting at størst mulig del av norske forskningsmidler går til miljøer som leverer internasjonalt relevant forskning og er kvalifiserte til å delta i internasjonalt forskningssamarbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil derfor legge ned de regionale forskningsfondene og heller styrke Norges forskningsråds nasjonale konkurransearenaer.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak

Det foreslås en bevilgning på kr 1 945 993 000 under dette kapitlet.

Norges kontingent til EUs 7. rammeprogram har økt med 317,6 mill. kroner og er beregnet å utgjøre 1,69 mrd. kroner i 2013. Dette skyldes en budsjettert økning på 28 pst. fra Kommisjonens side i 2013, men også etterberegning av for lite innbetalt kontingent i 2011.

Regjeringen foreslår ny tilskuddsordning for UNESCO-formål under ny post 76. Midlene til dette hentes fra kap. 200, kap. 258 og annen post under kap. 288.

Komiteen vil understreke betydningen av at norske forskere, forskningsinstitusjoner og miljøer deltar i internasjonalt forskningssamarbeid. Komiteen tar rapport for 2011 til orientering, og understreker viktigheten av at norske forskere sikres til-

gang til forskningsinfrastruktur i verdensklasse, slik at norsk forskning videreutvikler seg når det gjelder kvalitet, internasjonalisering, rekruttering og konkurransevne. Komiteen viser til at deltakelse i de europeiske grunnforskningsorganisasjonene er med på å sikre dette.

Komiteen vil særlig understreke betydningen av Norges deltakelse i EUs 7. rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjonsaktiviteter, som er verdens største forskningssamarbeid.

Komiteen viser til at det 7. rammeprogram utløper i 2013 og at regjeringen vil legge frem sak om norsk deltakelse i det 8. rammeprogrammet (Horizon 2020) for Stortinget.

Komiteen viser til at den økte betydningen Det europeiske forskningssamarbeidet ERA (European Research Area) vil kunne få for europeisk forskning i fremtiden, og at Horizon 2020 skal bidra til å realisere visjonene for ERA.

Komiteen forutsetter derfor at regjeringen i arbeidet med ny forskningsmelding gir en nærmere vurdering av den norske deltakelsen i ERA.

Komiteen viser til at evalueringer av norsk deltakelse i rammeprogrammet særlig peker på utfordringer for norske bedrifter og private forskningsinstitutter knyttet til finansiering av egenandeler i prosjektene, og ser positivt på ordningen STIM- EU som tilfører instituttsektoren økte midler til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til den store og økende betydning deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid har for å fremme kvalitet og øke resultatene av norsk forskningsinnsats.

Disse medlemmer vil understreke at norsk deltakelse i EUs 7. rammeprogram for forskning og teknologi er den klart viktigste internasjonale samarbeidsavtale Norge har.

Disse medlemmer etterlyser en klarere overordnet strategi fra regjeringen om på hvilken måte norsk forskning klarere kan samvirke med EU-programmets forskningssatsinger, slik at synergieffektene kan bli enda større.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at kontingenten for å delta i EUs 7. rammeprogram i budsjettet for 2013 øker med ca. 300 mill. kroner, og at tidligere evalueringer har vist at Norge klarer å få ca. 80 pst. av kontingenten tilbake som tilskudd til norske prosjekter.

Komiteens medlemmer fra Høyre synes derfor det er overraskende at ikke regjeringen

styrker de tiltak som kan bidra til å øke denne returen. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjettforslag, der ordningen STIM-EU økes med 40 mill. kroner.

5.3 Nærings- og handelsdepartementet – Forskning, innovasjon og internasjonalisering

Under programkategorien 17.20 Forskning, innovasjon og internasjonalisering behandles bare Nærings- og handelsdepartementets bevilgninger gjennom Norges forskningsråd (kap. 920) i denne innstillingen. Andre kapitler behandles av næringskomiteen.

Skattefunnordningen behandles av finanskomiteen, jf. Prop. 1 LS (2012–2013) Skatter og avgifter.

Regjeringen ønsker å styrke utviklingen av et mer kunnskapsbasert næringsliv. Proposisjonen redegjør for forholdet mellom generelle og tematiske virkemidler under forskningsprogrammene, og for oppfølgingen av de sju store programmene som er etablert i Norges forskningsråd, og som kopler grunnforskning, anvendt forskning og innovasjonstiltak på prioriterte nasjonale områder.

Regjeringen vil videreføre tidligere års langsiktige prioriteringer og styrke utvalgte områder som kan bidra til utvikling av nytt næringsliv, omstilling og økt verdiskaping. Særlig viktige er områder hvor Norge har spesielle forutsetninger eller muligheter til å hevde seg på den internasjonale forskningsarenaen.

For 2013 foreslår regjeringen økte rammer til næringsrelevant forskning, bl.a. oppfølging av regjeringens FoU-strategier for nanoteknologi og bioteknologi. Størstedelen av midlene som går fra dette departement til Norges forskningsråd, brukes til å medfinansiere forskningsprosjekter som er styrt av næringslivet selv. Bevilgningen omfatter også støtte til forskningsinfrastruktur, kommersialisering av forskningsresultater, tiltak for å sikre god samhandling mellom næringsliv og kunnskapsleverandører, samt deltakelse i internasjonalt, næringsrelevant forskningssamarbeid. 12 teknisk-industrielle forskningsinstitutter mottar basisbevilgning fra Nærings- og handelsdepartementet, med fortsatt 10 pst. omfordeling.

Det vises for øvrig til proposisjonen og til omtalen av regjeringens forskningspolitikk under punkt 5.1 ovenfor.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Det foreslås en bevilgning på kr 1 413 900 000 kroner under dette kapitlet.

Komiteen tar rapport fra 2011 samt de overordnede mål for 2013 til etterretning, og vil understreke viktigheten av at det tilrettelegges og stimuleres

res til økt forskningsinnsats i næringslivet, samt et tettere samarbeid mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringslivet.

Komiteen merker seg at norsk næringslivs forskningsinnsats kommer svakt ut på internasjonale rangeringer, og at det særlig vil være behov for økt fokus på tiltak for å styrke denne delen av forskningen dersom målet om en høyere forskningsinnsats i pst. av BNP skal kunne realiseres.

Komiteen vil understreke betydningen av brukerstyrte programmer som Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA) og tiltak for å stimulere til økt kommersialisering av forskningsresultater som for eksempel FORNY2020.

Komiteen ser positivt på ordningen med Nærings-ph.d. og merker seg at interessen fra næringslivet nå er sterkt økende.

Komiteen understreker at ordningen fortsatt har et potensial for vekst ved å gjøres bedre kjent for aktuelle bedrifter.

Komiteen viser til at det i 2012 er utarbeidet nye nasjonale strategier for nanoteknologi og bioteknologi som begge vil ha stor betydning for økt næringsrettet forskning på de respektive områder.

Komiteen ser positivt på at regjeringen følger opp med økte bevilgninger til realisering av strategiene i 2013.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på at benchmarking av norsk forskning og innovasjon gir Norge brukbare tilbakemeldinger på forskningsinnsats. Men evaluering av hvordan en omsetter forskningsbasert kunnskap til verdiskapning viser at Norge har mye å gå på. Derfor mener disse medlemmer at også en sterkere satsing på forskningsdrevet innovasjon vil være fornuftig.

Disse medlemmer viser til at Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA) for norsk næringsliv representerer en viktig medfinansieringskilde for forsknings- og utviklingsprosjekter. I Fiskeri- og kystdepartementets budsjettframlegg fremkommer det at for hver krone bevilget over BIA-ordningen genereres det 2,2 kroner i privatfinansiert forskningsinnsats. Disse medlemmer mener denne brukerstyrte nasjonale konkurransearenaen burde vært styrket og er kjent med at det finnes gode prosjekter som ikke innvilges støtte innenfor dagens ramme.

FORNY2020 har blitt etablert for å styrke offentlig finansierte forsknings påvirkning på samfunnet, særlig gjennom å legge til rette for mer forskningsbasert innovasjon og nyskaping i næringslivet. FORNY2020 finansierer blant annet universitetenes teknologioverføringskontor (TTOene). Disse kontorene er hovedinstrumentet i å bidra til at forsknings-

resultater fra universitetene, og til dels helseforetakene, kommersialiseres.

Disse medlemmer viser til at de teknisk-industrielle instituttene er etablert for å styrke kommersialiseringen av teknologisk forskning og å støtte norsk næringsliv med forskning og utredning. De norske teknisk-industrielle instituttene har allerede en basisfinansiering som ligger langt under finansieringsnivået for sine konkurrenter i øvrige europeiske land. En anstrengt økonomisk situasjon i mange europeiske land gjør også at ordrettilfanget fra utlandet kan bli ytterligere redusert. I denne situasjonen mener disse medlemmer at det er underlig at regjeringen foreslår nominell nullvekst i basisfinansieringen av disse instituttene.

Disse medlemmer viser til at alle analyser peker på at det er forskningsinnsatsen i næringslivet som er årsak til at Norge scorer middels i Europa og på bunn i Norden når det gjelder forskningsinnsats regnet i pst. av BNP.

Disse medlemmer er derfor overrasket over at regjeringen ikke har fremmet noen nye eller forsterkede tiltak for å stimulere til økt forskningsinnsats i næringslivet i den inneværende stortingsperioden.

Disse medlemmer viser til disse partiers alternative budsjett der både Skattefunn-ordningen og Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA) styrkes betydelig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett hvor Brukerstyrt innovasjonsarena ble foreslått økt med 90 mill. kroner og FORNY2020 med 45 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at programmet FORNY2020 er den eneste finansieringskilden for kommersialisering av forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner.

Disse medlemmer mener det er et paradoks at bare 0,5 pst. av offentlig forskningsinnsats går til kommersialisering av resultatene, og viser til at Norge har dårligere resultater enn sammenlignbare land på dette området.

Disse medlemmer viser til Dokument 8:148 (2010–2011) om styrket innsats for kommersialisering av forskningsresultater samt til Høyres alternative budsjett, der det er foreslått 100 mill. kroner mer til FORNY2020.

Komiteens medlem mener nærings-ph.d.-ordningen – som skal bidra til å øke kunnskapsintensiteten i næringslivet og skape et tettere samspill mellom academia og nærings- og samfunnsnivå – må styrkes utover regjeringens forslag. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor

det på denne bakgrunn foreslås å bevilge 7,6 mill. kroner, noe som tilsvarer det offentlige andel av 50 nye nærings-ph.d. fra høsten 2013.

Dette medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å styrke den næringsrettede forskningen gjennom Forskningsrådets programmer på kap. 920 med en samlet sum på 200 mill. kroner, herunder 75 mill. kroner øremerket Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA).

Videre mener dette medlem at det er et stort potensial for FoU knyttet til arbeidskraftsbesparende teknologi til bruk i offentlig sektor, og særlig i helse-sektoren. Dette vil øke effektiviteten i sektoren og dermed bedre både behandlingsskapitet og ikke minst frigjøre tilstrekkelig antall hender som det er og vil bli behov for i tiden som kommer. Dette medlem viser til forslaget i Venstres alternative statsbudsjett om at Forskningsrådet skal igangsette et program for forskning på arbeidskraftsbesparende teknologi i helsesektoren, med en ramme på 50 mill. kroner.

Dette medlem mener også det er et behov for en styrking av Forskningsrådets program for å bringe resultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner fram til markedet (FORNY2020). Programmet gir støtte til nystartede bedrifter og kommersialiseringstøttere (TTO-er). Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningen til FORNY2020 med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser for øvrig til Venstres alternative statsbudsjett og den målrettede satsingen i dette budsjettalternativet på næringsrettede virkemidler i Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva, samt forslag om forbedrede ordninger for risikokapitalaktører og en satsing på forbedret innovasjonseffekt av offentlige anskaffelser. I tillegg foreslås det flere forbedringer av Skattefunn-ordningen i dette budsjettalternativet.

5.4 Fiskeri- og kystdepartementet – Forskning og innovasjon

Programkategorien 16.20 Forskning og innovasjon omfatter Fiskeri- og kystdepartementets bevilgninger til både forvaltningsrettet og næringsrettet forskning, samt innovasjon. De tilskuddene som behandles i den foreliggende innstillingen gjelder Norges forskningsråd, forskningsinstitutter og drift av forskningsfartøy. Kap. 2415 om bl.a. Innovasjon Norge behandles av næringskomiteen.

Proposisjonen redegjør for regjeringens mål og strategier for forskning på de tre områdene hav og kyst, mat og sikkerhet til sjøs. De tværgående forskningsprioriteringene gjelder klima, teknologi og samfunn, ny næringsvirksomhet og forskningens re-

levans, kvalitet og internasjonalisering. Videre omtales Norges forskningsråds evaluering av bl.a. de biologiske fagene, samt evalueringene av Havforskningsinstituttet og NIFES.

Regjeringen foreslår under denne programkategorien en startbevilgning i 2013 på 75 mill. kroner til å bygge et nytt isgående forskningsfartøy. Bevilgningen til klimaforskning over Fiskeri- og kystdepartementets tilskudd til Norges forskningsråd foreslås økt med 3,5 mill. kroner. Økningen på 1 mill. kroner til Veterinærinstituttet skal gå til å styrke arbeidet med fiskehelse.

Det vises for øvrig til proposisjonen og til generell omtale av regjeringens forskningspolitiske prioriteringer under punkt 5.1 ovenfor.

Kap. 1020 Havforskningsinstituttet

Det foreslås en bevilgning på kr 715 410 000 under dette kapitlet. Fra post 01 er 6 mill. kroner omdisponert til (ny) post 70 Erstatningsutbetaling. Forliket etter konkursen i Nærøysund AS innebærer at staten ved departementet betaler dette beløpet til kreditorfelleskapet.

Komiteen viser til at Havforskningsinstituttet (HI) er et rådgivende forskningsinstitutt med forvaltningsoppgaver. HI har det nasjonale ansvaret for rådgiving knyttet til de marine økosystemene og representerer Norge i Det internasjonale rådet for havforskning (ICES). Komiteen slutter seg til regjeringens prioritering av målet om å «skaffe kunnskapsgrunnlag og gi forvaltningsråd for å sikre at havbruksproduksjonen skjer på en bærekraftig og miljøvennlig måte». Oppnåelsen av dette målet er etter komiteens oppfatning en forutsetning for videre vekst i oppdrettsnæringen. En forutsetning for å utnytte potensialet for videre vekst i havbruksnæringen er at havbruksnæringen drives innenfor miljømessige akseptable rammer.

Komiteen vil også peke på det viktige arbeidet HI gjør i arbeidet med olje/fisk-konflikter og legger til grunn at god kunnskap og felles virkelighetsoppfatning er av stor viktighet for å dempe konfliktene. Komiteen merker seg at MAREANO-programmet skal videreføres og støtter det. Komiteen er kjent med at HI nyter stor respekt for sin faglige tilnærming til alle næringene, og mener at HIs engasjement innenfor olje/fisk-konflikt er av stor betydning.

Komiteen har merket seg at fartøykapasiteten til Havforskningsinstituttet er sentral for å opprettholde den virksomheten HI driver, selv om HI også har mulighet for å leie inn ekstra fartøykapasitet. Komiteen har merket seg Fiskeridepartementets mål for HIs maritime virksomhet om «å inngå ytterligere samarbeidsavtaler for fartøyer og/eller vitenskapelige instrumenter med andre statlige institusjoner» og stiller seg bak denne målsettingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre peker på at målsettingen best kan nås ved at bruk av fartøyene planlegges av toktkomiteén slik at personell fra andre institusjoner kan delta i toktene. Samtidig kunne disse medlemmer gjerne sett at HI i større grad ble gitt en nasjonal rolle i forhold til å koordinere den samlede statlige forskningsfartøykapasiteten.

Komiteens medlem fra Venstre viser til behovet for en styrking av havforskningen. Avstanden mellom hva som kreves av leveranser fra Havforskningsinstituttet, og hva som er mulig å levere ut fra tildelte økonomiske rammer, er økende. Eksempler på dette er blant annet viktig underlagsmateriale i forbindelse med den forestående oppdateringen av forvaltningsplanene for Barentshavet og Norskehavet, samt økt kunnskap om marginale bestander som er viktige i økosystemet. Dette medlem viser i denne forbindelse til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningene til ressursforskning med 20 mill. kroner.

Kap. 1021 Drift av forskningsfartøyene

Det foreslås en bevilgning på kr 279 500 000 under dette kapitlet.

Regjeringen foreslår en startbevilgning på 75 mill. kroner til bygging av nytt isgående forskningsfartøy, med hjemmehavn i Tromsø. Fartøyet vil være viktig for polar- og miljøforskningen og ressurskartlegging i nordområdene. Ferdigstilling er ventet i 2015, samlet kostnadsramme for prosjektet 1 423 mill. kroner.

Komiteen vil understreke at det allerede nå må gjøres forarbeider internt i HI og overfor andre statlige aktører som sikrer størst mulig utnyttelse av fartøyets kapasiteter innenfor rammene av tekniske begrensninger.

Komiteen har merket seg at HI på de to store fartøyene «G.O. Sars» og «Dr. Fridtjof Nansen» har høy utnyttelsesgrad med opp mot 300 tokt døgn i året. Fartøy med denne typen kapasiteter er svært kostbare investeringer, og størst mulig utnyttelsesgrad er etter komiteens oppfatning viktig å tilstrebe.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er godt fornøyd med forslaget om startbevilgning til nytt isgående fartøy med en bevilgning på 75 mill. kroner og en totalramme på 1 423 mill. kroner.

Når det omsider fremsettes forslag om startbevilgning til nytt isgående fartøy, stiller komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, seg bak dette.

Kap. 1022 NIFES

Det foreslås en bevilgning på kr 150 630 000 under dette kapitlet, som gjelder lønns- og driftsutgifter ved Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning.

Komiteen viser til at Nasjonalt Institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) er et rådgivende forskningsinstitutt med forvaltningsstøtteoppgaver. NIFES er myndighetenes forsknings- og kompetansesenter innen fiskeernæring og trygg og sunn sjømat. Instituttets virksomhet har sin basis i forskning og utvikling og omfatter analyser, beredskap, risikovurdering og referansefunksjoner. NIFES-prioriteringer for 2013 er knyttet til trygg og sunn sjømat, samt å formidle helseeffekter av sjømat og marine næringsstoffer.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

Kap. 1023 Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU

Det foreslås en bevilgning på kr 503 500 000 under dette kapitlet. De overførbare bevilgningene til Norges forskningsråd gjelder forskningsprogrammer, samt basisbevilgninger og annen institusjonsstøtte til forskningsinstitutter. Det er gjort enkelte tekniske endringer under posten for sjømattiltak.

Departementet foreslår å videreføre bevilgningen under dette kapitlet. Komiteen mener at all forskning skal bidra til at Norge utvikler seg som kunnskapssamfunn. Norge skal være blant de aller fremste når det gjelder å utvikle, dele og ta i bruk ny kunnskap. Forskningen skal fremskaffe kunnskap som kan øke verdiskaping og velferd, svare på samfunnsutfordringene og utvide grensene for vår erkjennelse. Forskning og utvikling knyttet til fiskeri-, havbruks- og transportsektoren vil være av avgjørende betydning. Komiteen legger til grunn at Norges forskningsråd fortsatt skal tildele midler til strategiske og fremtidsrettede satsinger i Havforskningsinstituttet og NIFES. Forskningsinnsats knyttet til nordområdene skal fortsatt prioriteres. Komiteen viser til miljøforskningen som skal sikre grunnlaget for at all produksjon og alle produkter kan utvikles innenfor akseptable rammer for bærekraft, miljø, dyrevelferd og trygg mat. Disse områdene blir stadig viktigere.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

5.5 Landbruks- og matdepartementet – Forskning og innovasjon

Programkategori 15.20 Forskning og innovasjon omfatter Landbruks- og matdepartementets bevilgninger til forskningsprogrammer, vesentlig via Norges forskningsråd, samt basisbevilgninger til forskningsinstitutter.

Regjeringen vil at forskningen skal legge til rette for en kontinuerlig høy kunnskapsproduksjon for å nå de overordnede landbruks- og matpolitiske målene, jf. Meld. St. 9 (2011–2012) Landbruks- og matpolitikken og St.meld. nr. 39 (2008–2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.

Regjeringen foreslår en samlet økning under kategorien Forskning og innovasjon på 16,4 mill. kroner. Regjeringen legger opp til en satsing for å øke matproduksjonen, tilpasse den til et endret klima og fremme konkurransevnen i næringsmiddelindustrien. Forskning på fornybar energi og klima videreføres på omtrent samme nivå. Det samme gjelder forskningen som bidrar til bærekraftig skogbruk og økt bruk av tre til erstatning for materiale som gir klimautslipp.

Gjeldende system med statlig basisfinansiering av instituttsektoren, der grunnbevilgningene er satt sammen av en fast del og en resultatbasert del, skal evalueres i 2012. Regjeringen foreslår derfor ikke endringer i dette nå. For 2013 videreføres den resultatbaserte omfordelingen på 2,5 pst. for primærnæringsinstituttene.

Det vises for øvrig til proposisjonen og til omtalen av regjeringens forskningspolitikk under punkt 5.1 ovenfor.

Kap. 1137 Forskning og innovasjon

Det foreslås en bevilgning på kr 425 898 000 under dette kapitlet, vesentlig til forskningsaktivitet

Oversikt over bevilgningsendringer under rammeområde 16

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	A, SV, Sp
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)				
200		Kunnskapsdepartementet		
	21	Spesielle driftsutgifter	11 652	11 152 (-500)
226		Kvalitetsutvikling i grunnpoplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter	1 157 790	1 154 640 (-3 150)
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	71	Private videregående skoler	1 297 475	1 299 125 (+1 650)
254		Tilskudd til voksenopplæring		

gjennom Norges forskningsråd og basisbevilgninger til fem landbruks- og matforskningsinstitutter. Omstillingsmidlene på 4,2 mill. kroner har sin bakgrunn i Veterinærinstituttets flytting til Ås og det videre arbeidet med synergi i instituttsektoren.

Komiteen viser til at høy innovasjonsevne i landbruks- og matsektoren er nødvendig for å nå målet om et aktivt og variert landbruk i hele landet. Samfunnsvitenskapelig forskning skal sikre høy og bærekraftig egenproduksjon av trygg mat. Samarbeidet mellom de landbruksfaglige forskningsinstituttene og næringslivet må videreutvikles for å øke konkurransevne i hele landbruks- og matsektoren.

Komiteen slutter seg til proposisjonen.

6. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til vedtak under finansdebatten i Stortinget 27. november 2012 om netto utgiftsramme for komiteens rammeområde i statsbudsjettet (ramme nr. 16 Kirke, utdanning og forskning), jf. Innst. 2 S (2012–2013). Etter vedtaket skal rammen være kr 55 327 219 000. Dette er 1,5 mill. kroner under forslaget i Prop. 1 S (2012–2013). Forslag utover denne rammen blir ikke tatt opp til votering i Stortinget.

Flertallet viser til sine merknader og endringsforslag innenfor denne vedtatte rammen.

Tabellen nedenfor viser endret bevilgningssum på de aktuelle kapitler/poster som følge av regjeringens endringsforslag:

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	A, SV, Sp
	72	Tilskudd til studiesentre	4 128	6 128 (+2 000)
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	1	Driftsutgifter.....	149 450	146 050 (-3 400)
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	229 960	230 100 (+140)
1590		Kirkelig administrasjon		
	71	Tilskudd til kirkelige formål	232 178	233 538 (+1 360)
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	50	Avsetning til utdanningsstipend.....	5 411 062	5 411 262 (+200)
	71	Andre stipend	659 984	660 184 (+200)
		Sum utgifter rammeområde 16	59 820 216	59 818 716 (-1 500)
Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)				
		Sum inntekter rammeområde 16	4 491 497	4 491 497 (0)
		Sum netto rammeområde 16	55 328 719	55 327 219 (-1 500)

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet utgjør flertall i komiteen, og forslaget fra disse partier ligger til grunn for innstillingens utkast til endelig vedtak i Stortinget 13. desember 2012, jf. tilrådingen under punkt 8 nedenfor.

7. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om hvordan en kan sikre at alle elever og deres foresatte har tilgang til de digitale læreplattformene som blir benyttet av skolene.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen, i samråd med institusjonene, finne en rimelig ramme for tilskudd til private høyskoler med henblikk på etablering av nye studieplasser og tilskudd til infrastruktur i private høyskoler.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen avstå fra å kreve salg av studentboliger i Narvik, bl.a. for å legge til rette for flere ingeniørstudenter som ledd i nordområdesatsingen.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at det er netto kapitalinntekt som tas med i inntektsberegningen som danner grunnlaget for studiestøtte.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, vurdere nærmere om tilskuddet pr. kvadratmeter til private kirkebygg i tilstrekkelig grad tar høyde for økningen i byggekostnader de senere år.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 legge fram en helhetlig plan for statlige tiltak for brann- og innbruddssikring av fredede og verneverdige kirker. Planen bør beskrive de største utfordringene på feltet, gjennom-

gå gjeldende lov- og regelverk, og inneholde forslag om hensiktsmessige statlige tiltak.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i studiestøttesystemet for studenter ved private institusjoner slik at en del av tillegglånet til studieavgifter kan gjøres om til stipend dersom eksamen er bestått innen normert tid.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremlegge sak for Stortinget om å styrke foreldres rett til å velge skole for sine barn gjennom fritt skolevalg i grunnskolen.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen evaluere finansieringen av de statlige høyskoler og universiteter generelt

og i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 legge frem forslag til hvordan forsknings- og utdanningsresultater samt strategiske vurderinger og politiske prioriteringer kan erstatte «historiske bevilgninger» som parameter for finansiering av UH-sektoren.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om å utvide studiestøtten til 11 måneder fra og med høsten 2013.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for utarbeidelse av en nasjonal strategi for en helhetlig og fleksibel politikk for voksnes læring på alle utdanningsnivåer.

8. Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

**Rammeområde 16
(Kirke, utdanning og forskning)**

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	250 674 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	11 152 000	
	45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 624 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	264 874 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 988 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	51 890 000	
221		Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	14 322 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	88 090 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>1 378 000</u>	
223		Sametinget		
	50	Tilskudd til Sametinget	<u>37 723 000</u>	
224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	52 207 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>37 358 000</u>	
225		Tiltak i grunnopplæringen		
	1	Driftsutgifter	157 002 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	<u>184 495 000</u>	
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	<u>21 578 000</u>	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	<u>52 919 000</u>	
	64	Tilskudd til opplæring av unge asylsøkere og barn av asylsøkere	125 316 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	<u>43 982 000</u>	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	<u>7 958 000</u>	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	<u>238 984 000</u>	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskole-reformen	231 297 000	
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekandidater med spesielle behov	<u>37 486 000</u>	
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	<u>10 336 000</u>	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner	5 296 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	<u>10 363 000</u>	
	74	Tilskudd til organisasjoner	<u>29 669 000</u>	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 154 640 000	
	50	Nasjonale sentre i grunnopplæringen	<u>62 236 000</u>	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	<u>37 204 000</u>	
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	<u>157 000 000</u>	
	70	Tilskudd til NAROM	<u>7 409 000</u>	
	71	Tilskudd til vitensentre	<u>35 353 000</u>	
	72	Tilskudd til utviklingsprosjekter i grunnopplæringen	<u>2 000 000</u>	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmanskskolen	2 044 000	
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	<u>4 644 000</u>	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	<u>5 533 000</u>	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	6 880 000	
	71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole	23 783 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	29 995 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya	1 186 000	
	74	Tilskudd til Signo og Briskeby	40 009 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 397 510 000	
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 299 125 000	
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	133 667 000	
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	97 338 000	
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> ..	23 619 000	
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	207 412 000	
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	43 457 000	
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	12 137 000	
	78	Kompletterende undervisning	41 894 000	
	79	Toppidrett	27 228 000	
	80	Privatskoleorganisasjoner	668 000	
	81	Elevutveksling til utlandet	1 720 000	
229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	1	Driftsutgifter	22 458 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 070 000	
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Driftsutgifter	622 509 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	56 435 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 203 000	
252		EUs program for livslang læring		
	70	Tilskudd	242 402 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	712 579 000	
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	4 380 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	1 247 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	189 054 000	
	71	Tilskudd til nettskoler	15 169 000	
	72	Tilskudd til studiesentre	6 128 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	11 600 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre		
	70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	27 604 000	
	71	Falstadsenteret	16 487 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	6 600 000	
	73	Nansen Fredssenter	5 490 000	
	74	Narviksenteret	2 180 000	
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 365 000	
	76	Raftostiftelsen	2 130 000	
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Driftsutgifter	49 384 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	15 962 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 325 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	86 563 000	
258		Tiltak for livslang læring		
	1	Driftsutgifter	5 376 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	47 592 000	
260		Universiteter og høyskoler		
	50	Statlige universiteter og høyskoler	26 451 926 000	
	70	Private høyskoler	1 087 015 000	
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	15 627 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	74 817 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	250 223 000	
276		Fagskoleutdanning		
	72	Annen fagskoleutdanning	71 236 000	
280		Felles enheter		
	1	Driftsutgifter	69 296 000	
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	55 088 000	
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	107 337 000	
	71	Tilskudd til UNIS	112 217 000	
	72	Tilskudd til UNINETT	24 759 000	
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	23 097 000	
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	146 050 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 253 000	
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	79 258 000	
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	91 432 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	18 296 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høskolerådet	15 222 000	
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	280 801 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	55 662 000	
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene		
	1	Driftsutgifter	16 300 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	1 311 868 000	
	53	Overordnede forskningspolitiske prioriteringer	897 203 000	
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	289 240 000	
	55	Administrasjon	275 300 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	11 114 000	
	53	NUPI	4 342 000	
	56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 400 000	
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	185 003 000	
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	219 000 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	34 752 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	13 206 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 060 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	201 765 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	1 694 267 000	
	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres</i>	21 760 000	
	75	UNESCO-kontingent	18 141 000	
	76	UNESCO-formål	3 000 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i> ..	230 100 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 297 000	
	78	Ymse faste tiltak	5 723 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	1 413 900 000	
1020		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	343 760 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	365 650 000	
	70	Erstatningsutbetaling	6 000 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Driftsutgifter	130 350 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	74 150 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
1022		NIFES		
	1	Driftsutgifter	61 910 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 720 000	
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU		
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	207 200 000	
	51	Tilskudd Veterinærinstituttet	43 600 000	
	52	Basisbevilgning forskningsinstitutter	122 600 000	
	70	Tilskudd til sjømat- og rekrutteringstiltak, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	5 700 000	
	72	Tilskudd Nofima, <i>kan overføres</i>	77 870 000	
	74	Tilskudd marin bioteknologi mv., <i>kan overføres</i>	32 800 000	
	75	Tilskudd Akvariet i Bergen	3 730 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	233 893 000	
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	187 774 000	
	53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	4 231 000	
1590		Kirkelig administrasjon		
	1	Driftsutgifter	215 374 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	29 412 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	233 538 000	
	75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	213 936 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	
1591		Presteskapet		
	1	Driftsutgifter	905 344 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 404 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1592		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Driftsutgifter	54 064 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	311 764 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	203 027 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 411 262 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 969 578 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	660 184 000	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	846 018 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	440 520 000	
	74	Tap på utlån	322 500 000	
	76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	8 056 000	
		Totale utgifter		59 818 716 000
Inntekter				
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 715 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 090 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	4 732 000	
3224		Senter for IKT i utdanningen		
	1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 500 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	42 858 000	
3229		Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører		
	2	Salgsinntekter mv.	1 582 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 035 000	
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Inntekter ved oppdrag	56 435 000	
	2	Salgsinntekter mv.	14 146 000	
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk		
	1	Inntekter ved oppdrag	10 336 000	
	2	Salgsinntekter mv.	318 000	
3280		Felles enheter		
	2	Salgsinntekter mv.	1 211 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	87	Avkastning - Regionale forskningsfond	219 000 000	
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 492 000	
4020		Havforskningsinstituttet		
	3	Oppdragsinntekter	365 650 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Oppdragsinntekter	74 150 000	
4022		NIFES		
	1	Oppdragsinntekter	88 720 000	
4590		Kirkelig administrasjon		
	2	Ymse inntekter	12 169 000	
	3	Inntekter ved oppdrag	29 412 000	
4591		Presteskapet		
	2	Ymse inntekter	14 879 000	
	3	Inntekter ved oppdrag	6 404 000	
4592		Nidaros domkirke m.m.		
	2	Ymse inntekter	16 876 000	
	3	Leieinntekter m.m.	3 343 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	24 000 000	
	29	Termingebyr	25 616 000	
	89	Purregebyrer	88 850 000	
5610		Renter av lån til Nofima AS		
	80	Renter	1 034 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter	3 377 934 000	
Totale inntekter				4 491 497 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2013 kan:

1.

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekt under
Kap. 200 post 1	Kap. 3200 post 2
Kap. 220 post 1	Kap. 3220 post 2
Kap. 222 post 1	Kap. 3222 post 2
Kap. 224 post 1	Kap. 3224 post 1
Kap. 229 post 1	Kap. 3229 postene 2 og 61
Kap. 230 post 1	Kap. 3230 post 2
Kap. 256 post 1	Kap. 3256 post 2
Kap. 280 post 1	Kap. 3280 post 2
Kap. 281 post 1	Kap. 3281 post 2
Kap. 287 post 60	Kap. 3287 post 87
Kap. 2410 post 1	Kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. bruke inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av
4. andre lokaler til undervisnings- og forskingsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter blir ført til eiendomsfondet til Forskningsrådet.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2013 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme (i mill. kroner)
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	184

2. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2014 (andre halvdel av undervisningsåret 2013–2014) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2013 (første halvdel av undervisningsåret 2013–2014), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte
- og 90 Økt lån og rentegjeld, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.
3. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2014 (andre halvdel av undervisningsåret 2013–2014) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2013 (første halvdel av under-

visningsåret 2013–2014), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen skal betale 390 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 800 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 800 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 600 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2013 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten
 - b) bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten
 - c) bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd
 - d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
3. Kunnskapsdepartementet i 2013 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å inngå avtaler om leveranser til å gjennomføre moderniseringen i Statens lånekasse for utdanning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold. Fullmakten gjelder innenfor en samlet kostnadsramme for prosjektet på 851,9 mill. kroner, jf. Budsjettinnst. S. nr. 12 (2007–2008) og St.prp. nr. 1 (2007–2008) for Kunnskapsdepartementet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2013 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	37,5 mill. kroner

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1020 post 21	kap. 4020 post 3
kap. 1021 post 21	kap. 4021 post 1
kap. 1022 post 21	kap. 4022 post 1
kap. 1022 post 21	kap. 4022 post 1

VII

Fullmakt til overskridelse mot etterfølgende inntekter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2013 kan overskride bevilgningen under kap. 1020 post 21, kap. 1021 post 21 og kap. 1022 post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragspro-

sjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i 2014 under henholdsvis kap. 4020 post 3, kap. 4021 post 1 og kap. 4022, post 1. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2014 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal regnes med alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

VIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1590 post 1	kap. 4590 post 2
kap. 1590 post 21	kap. 4590 post 3
kap. 1591 post 1	kap. 4591 post 2
kap. 1591 post 21	kap. 4591 post 3
kap. 1592 post 1	kap. 4592 postene 2 og 3

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 3. desember 2012

Marianne Aasen

leder og ordf. for kap. 200

Elisabeth Aspaker

ordf. for kap. 225, 227, 228 og 3225

Tor Bremer

ordf. for kap. 260

Dagrun Eriksen

ordf. for kap. 221, 1590 og 4590

Svein Gjelseth

ordf. for kap. 283, 310, 1022, 1023, 1137, 1592, 4022, 4592 og 5610

Mette Hanekamhaug

ordf. for kap. 229, 230, 3229 og 3230

Svein Harberg

ordf. for kap. 257, 2410, 5310 og 5617

Stine Renate Håheim

ordf. for kap. 220, 222, 223, 224, 3220, 3222 og 3224

Tord Lien

ordf. for kap. 280, 287, 1020, 1021, 3280, 3287, 4020 og 4021

Heidi Sørensen

ordf. for kap. 255 og 284

Bente Thorsen

ordf. for kap. 258, 1591 og 4591

Henning Warloe

ordf. for kap. 285, 288, 920 og 3288

Truls Wickholm

ordf. for kap. 252, 253, 254, 256, 276 og 3256

Anne Tingelstad Wøien

ordf. for kap. 226

Karin Yrvin

ordf. for kap. 270, 281 og 3281

